

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
REFLECTION OF THAI SOCIETY IN NOVEL SERIES
'PANDIN HAENG RAK'

CHEN XIAOYUN

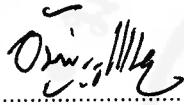
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

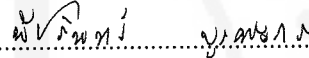
ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
REFLECTION OF THAI SOCIETY IN NOVEL SERIES 'PANDIN HAENG RAK'

CHEN XIAOYUN

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2558

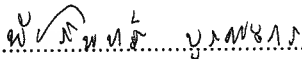
รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

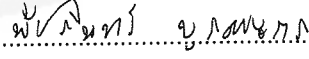
อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
อาจารย์ที่ปรึกษา

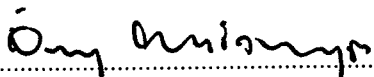
รองศาสตราจารย์ชิตา โมสิกรัตน์
กรรมการ

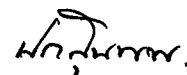
อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

CHEN XIAOYUN 566111

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พชรินทร์ บุรณะกร, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตในการวิเคราะห์คือนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตั้งต้องมนตร์รัก ในร่มเงารัก เพงรักรอยฝัน รอยรักในดวงใจ และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย คือ คนที่มีฐานะดีจะมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหรา สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่และมีคนรับใช้ได้ ส่วนคนที่ไม่ดีจะมีฐานะจะอยู่บ้านไม้หลังเล็ก และมีคมนาคมทางน้ำที่อำนวยความสะดวกให้กับคนไทย และยังสะท้อนการแต่งกายและอาหารการกินของคนไทย ด้านค่านิยม สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ค่านิยมผู้ใหญ่อุปถัมภ์ลูกเลือกคู่ที่สมกับฐานะและสกุล ค่านิยมผู้ชายมีเมียหลายคน และมีลูกหลายคนเพื่อสืบสกุล ค่านิยมเกี่ยวกับความรักว่า แม่จะรักและห่วงใยลูกตลอดชีวิต และคู่รักชายกับหญิงควรรักเดียวใจเดียว และค่านิยมว่าผู้หญิงไทยไม่ต้องเรียนสูง ควรทำหน้าที่ดูแลงานบ้านก็เพียงพอแล้ว ด้านประเพณีสะท้อนให้เห็นประเพณีของคนไทย ได้แก่ การบวช การทำบุญตักบาตร ลอยกระทง การแต่งงาน และงานศพ และยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องกรรม การเกิดใหม่ ความฝัน และผีเจ้าที่

ด้านอิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า นวนิยายมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมการทำความดี ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก และค่านิยมการเลือกคู่ โดยผู้แต่งสั่งสอนให้ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องรักและยึดมั่นในประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม ซึ่งรวมถึงความเสียสละ ความกตัญญู ความช่วยเหลือ ความประหยัด ความจงรักภักดี และความเมตตา คุณธรรมทั้งหมดนี้เป็นคุณธรรมที่คนไทยทุกคนต้องสืบต่อและเผยแพร่ต่อไปและด้านการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงการเป็นคนดี และการปล่อยวาง ผู้แต่งได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนดีและเป็นคนที่มีคุณธรรม

คำสำคัญ: ภาพสะท้อน สังคมไทย นวนิยาย นวนิยายชุด

REFLECTION OF THAI SOCIETY IN NOVEL SERIES ‘PANDIN HAENG RAK’

CHEN XIAOYUN 556111

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISARY COMMITTEE: PATCHARIN BURANAKORN, Ph.D.

ABSTRACT

This research has the purpose to analyze Thai society reflecting in novel series, “Pandin Haeng Rak” and to analyze the influences of the novels on the readers. The analysis of this study is on 4 novel series “Pandin Haeng Rak”: “Dang Tong Monrak,” “Nai Romngaorak,” “Plengrak Roifan,” and “Roirak Nai Duangjai.” and presents the results as descriptive analysis.

The results show that the novel series “Pandin Haeng Rak” reflect Thai people ways of life as; state of living such as the rich live in luxury, the poor live in poverty, including ways in dressing and consuming. The value that can be seen obviously is the praise and worship to the King. The values of virtue reflecting in the novels are about parents choosing the appropriate partner for the children, men having many children to be successors. Values of love are moms’ loving which will love and care for their children throughout their lives, and couples’ loving which should be monogamous. The value about women is that they do not need to have high education, since their main duty is to take care of the house chores. The traditions reflecting in the novels are Loy Krathong, the ordination of monks, marriages, and funerals. This also reflects their beliefs in karma, reincarnation, ghosts, dreams, and spirit.

The influences of the novels on the readers show that some values in ways of life have been cultivating, including the praise and worship to the King, good virtues, sufficiency economy, values about love, and partner selection. The authors of the novels have added the concepts of love and commitment to the nation, religion, and monarchy. Also the authors have been trying to cultivate the virtues of having sacrifice, gratitude, loyalty, and kindness, which everyone must have to live their lives and spread further as the guidelines of being a good person, and learn to let something on. The authors also encourage the reader for being good and integrity.

Keywords: Reflection, Thai Society, Novel, Novel Series.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ดี โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรและอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งให้ความรู้ คำปรึกษา และ คำแนะนำการแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาก ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ ที่ได้สละ เวลาอันมีค่าในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการ ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎี ขุดค้นดินแห่งรัก ซึ่งส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องมากขึ้น

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ กรรมการ สอบป้องกันวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำการปรับแก้ไขข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัยให้ถูกต้อง สมบูรณ์ตามระเบียบวิธีวิจัยด้านวรรณกรรม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้ความรัก ความห่วงใย และกำลังใจแก่ผู้วิจัยใน การมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่ สองทุก ๆ คนที่คอยให้ความช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

CHEN XIAOYUN

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดและทฤษฎี	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 วิธีการดำเนินศึกษาวิจัย	5
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	7
2.1.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม	8
2.1.2 ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม	9
2.1.3 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม	10
2.2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย	11
2.2.1 ความหมายของนวนิยาย	11
2.2.2 ประเภทของนวนิยาย	12
2.2.3 คุณค่าของนวนิยาย	13
2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก	15
2.3.1 ความหมายของนวนิยายชุด	15
2.3.2 ความเป็นมาของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก	15
2.3.3 สาระสำคัญของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก	16
2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทย	17
2.4.1 ความหมายของค่านิยม	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4.2 ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย	18
2.4.3 ค่านิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์	20
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	22
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายชุด	25
บทที่ 3 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก	
3.1 สภาพชีวิตความเป็นอยู่	31
3.1.1 ที่อยู่อาศัย	31
3.1.2 คมนาคม	34
3.1.3 การแต่งกาย	36
3.1.4 การประกอบอาชีพ	40
3.1.5 อาหารการกิน	44
3.2 ค่านิยม	48
3.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์	48
3.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี	54
3.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่	56
3.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว	60
3.2.5 ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก	66
3.2.6 ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง	70
3.3 ประเพณี	73
3.3.1 ประเพณีการบวช	73
3.3.2 ประเพณีการทำบุญตักบาตร	74
3.3.3 ประเพณีลอยกระทง	76
3.3.4 ประเพณีการแต่งงาน	78
3.3.5 ประเพณีงานศพ	80
3.4 ความเชื่อ	82
3.4.1 ความเชื่อเรื่องกรรม	82
3.4.2 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่	84
3.4.3 ความเชื่อเรื่องความฝัน	85
3.4.4 ความเชื่อเรื่องเจ้าที่	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน	
4.1 การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต	87
4.1.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์	88
4.1.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี	90
4.1.3 ค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	95
4.1.4 ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก	97
4.1.5 ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่	102
4.2 การปลูกฝังคุณธรรม	104
4.2.1 ความเสียสละ	104
4.2.2 ความกตัญญู	107
4.2.3 ความเอื้อเฟื้อ	111
4.2.4 ความประหยัด	113
4.2.5 ความจงรักภักดี	116
4.2.6 ความเมตตา	118
4.3 การชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิต	120
4.3.1 การเป็นคนดี	121
4.3.2 การปล่อยวาง	122
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	124
5.2 อภิปรายผล	127
5.3 ข้อเสนอแนะ	128
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	133
ประวัติผู้เขียน	135

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ เป็นศิลปกรรมประเภทหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เพื่อที่จะให้ความบันเทิงแก่มนุษย์ กระแส มาลาภรณ์ และชุตา จิตพิทักษ์ (2528 : 94) กล่าวว่า การแบ่งความรู้หรือวิทยาการออกเป็นสาขาวิชา และแขนงย่อยต่าง ๆ ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า วรรณคดี นั้นจัดอยู่ในหมวดมนุษยศาสตร์ ขณะเดียวกันวรรณคดีหรือวรรณกรรมก็เป็นการแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้ ความชัดเจนของมนุษย์ ดังนั้นโดยสภาพที่ปรากฏอยู่จริง เนื้อหาในวรรณกรรมต่าง ๆ จึงถูกถ่ายทอดออกมาในฐานะที่เป็นความรู้ได้ในทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์สังคม และมนุษยศาสตร์

วรรณกรรมจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึคนึกคิด ถ่ายทอดจินตนาการและแสดงออก ศิลปะอันประณีตงดงาม วรรณกรรมเป็นผลผลิตทางความคิดของนักเขียนอันเกิดจากการสังสม ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เรื่องราวหรือเนื้อหาของวรรณกรรมที่นักเขียนนำมาเผยแพร่ จึงย่อมมาจากประสบการณ์ทางสังคมที่นักเขียนได้ประสบ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม คือ การเรียนรู้จากผู้อื่น (สุจิตรา จรจิตร. 2547 : 31)

วรรณกรรมจึงมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างใกล้ชิด ดังที่ ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5-7) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ วรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตของยุคสมัย เป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ สังคมก็มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญาและการเมือง ในขณะเดียวกัน วรรณกรรมหรือนักเขียนก็มีอิทธิพลต่อสังคมหรือผู้อ่าน นักเขียนที่ยิ่งใหญ่นอกจากจะเป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิต โน้มน้าวจิตใจผู้อ่านแล้วยังเป็นผู้มีทัศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา

วรรณกรรมมีหลายประเภท แบ่งตามลักษณะการประพันธ์ มี 2 ประเภท คือ วรรณกรรมร้อยแก้ว กับวรรณกรรมร้อยกรอง ในยุคต้น ๆ ที่นวนิยายเริ่มคลี่คลายมาจากเรื่องเล่าแบบเก่าและยังไม่มีรูปแบบที่ลงตัวชัดเจน นวนิยายที่เป็นรูปแบบร้อยกรองยังได้รับความนิยม แต่นวนิยายในปัจจุบันเกือบทั้งหมดแต่งเป็นวรรณกรรมร้อยแก้ว เพราะโดยลักษณะเนื้อหาที่มุ่งสะท้อนชีวิตจริงของผู้คนที่ผู้อ่านอาจจะพบ เคยเห็นหรือสัมผัสได้หรือมีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกัน ทำให้การใช้ภาษาร้อยแก้วอันเป็นภาษาในชีวิตประจำวันน่าจะเป็นไปด้วยดี (วนิดา บำรุงไทย. 2544 : 16)

นวนิยายจึงเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนภาพสังคมที่แตกต่างกันไปตามชนิดของนวนิยาย นวนิยายรักก็เป็นวรรณกรรมบันเทิงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในเชิงรักใคร่ระหว่างหญิงกับชายเป็นจุดสำคัญของเรื่อง ดังที่ วนิดา บำรุงไทย (2544 : 88) กล่าวว่านวนิยายรักเป็นวรรณกรรมที่ครองตลาด คืออยู่ในความนิยมของผู้อ่านเป็นปริมาณสูงสุดเหนือประเภทอื่น ๆ มาโดยตลอด ด้วยเหตุที่ว่านวนิยายมีแนวเรื่องที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่านจำนวนมาก นวนิยายรักก็มีปริมาณสูงเป็นสัดส่วนต่อความต้องการของผู้อ่าน ในรูปแบบของความรักที่หลากหลาย ทั้งรักสุข รักโศก รักต้องห้าม รักต้องสู้ รักซ่อน รักเร้น รักสามเส้า รักต่างแดน และรักต่างวัย นวนิยายรักจึงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีผู้อ่านมีความนิยมอย่างสูง

ในด้านการพิมพ์เผยแพร่ นั้น นวนิยายรักนอกจากจะตีพิมพ์เป็นตอนติดต่อกันในนิตยสารต่าง ๆ และพิมพ์รวมเป็นเล่มแล้ว ยังมีนวนิยายรักอีกส่วนหนึ่งที่จัดพิมพ์จำหน่ายในลักษณะนวนิยายชุด ซึ่งมี 2 เล่มขึ้นไป นวนิยายชุดแต่งด้วยนักเขียนท่านเดียวหรือนักเขียนหลายท่าน นวนิยายชุดเป็นการร้อยเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน และทุกเล่มในนวนิยายชุดจะมีแนวคิดเดียวกัน โครงเรื่องของนวนิยายชุดจะผูกให้ทุกเล่มเป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีตัวละครเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและตัวละครทุกตัวจะดำเนินเรื่องราวตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มสุดท้าย นวนิยายชุดจึงสามารถให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านอย่างมาก เนื่องจากนวนิยายชุดจะมีจำนวน 2 เล่มขึ้นไป จึงมีเนื้อเรื่องที่ซับซ้อนและยาวกว่านวนิยายแบบเล่มเดียว ดังนั้น นวนิยายชุดจะมีเนื้อหาที่สมบูรณ์กว่านวนิยายแบบเล่มเดียว การศึกษานวนิยายชุดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

นวนิยายชุดส่วนมากจะแต่งด้วยนักเขียนหลายท่าน ดังนั้นต้องให้นักเขียนหลากหลายสไตล์มาทำงานร่วมกันเพื่อทำให้นวนิยายทุกเล่มมีความเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งการแตงนวนิยายชุดจะยากกว่าการแตง นวนิยายแบบเล่มเดียว การแตงนวนิยายชุดของนักเขียนหลายท่านจำเป็นต้องเป็นการทำงานร่วมกัน ซึ่งสามารถแสดงถึงความสามัคคี และความแบ่งปันของนักเขียน นอกจากนี้ การแตงนวนิยายชุดก็จะเป็นอีกแนวทางของการตลาดเพื่อที่จะได้นำเสนอสิ่งใหม่ ๆ ให้กับนักอ่านทั้งในด้านการทำงานการใช้ชีวิต และด้านอื่น ๆ อีกด้วย

นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรักก็เป็นนวนิยายรักที่ตีพิมพ์ในรูปแบบนวนิยายชุด นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก มีจำนวนทั้งหมด 4 เล่ม แต่งขึ้นด้วยนักเขียนต่างสไตล์ทั้ง 4 คน ตามลำดับคือ “ตั้งต้องมนตร์รัก” แต่งโดย โมริสา “ในร่มเงารัก” แต่งโดย พุโหม “เพรงรักรอยฝัน” แต่งโดย เตชิตา และ “รอยรักในดวงใจ” แต่งโดย รมย์นลิน นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก เป็นนวนิยายที่เขียนขึ้นในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชครองราชย์ครบ 60 ปี ซึ่งเป็นนวนิยายที่ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มายตรีม จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2557

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก เป็นนวนิยายที่สรรเสริญพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมุ่งหมายกระตุ้นเตือนให้คนในสังคมกระทำดีแทนคุณแผ่นดินโดยผ่านตัวละครใน

นวนิยาย ตัวละครในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีความเกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มสุดท้าย โดยตัวละครดำเนินเรื่องราวในช่วงระยะเวลา 60 ปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นพระอัจฉริยภาพ และพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ รวมทั้งยังให้ ข้อคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการดำเนินชีวิตเพื่อให้อ่านสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งยังปลูกฝัง คุณธรรมต่าง ๆ ให้กับผู้อ่านเพื่อให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และสังคมเราจะได้ เจริญรุ่งเรือง

ค่านิยมของสังคมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับ และนำสิ่งนั้นมาประพฤติปฏิบัติจน กลายเป็นวัฒนธรรม โดยมีความแนว ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ความต้องการของกลุ่มคนใน สังคมที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ค่านิยมเกี่ยวกับ คนชนชั้นสูง เป็นต้น ส่วนค่านิยมที่สำคัญที่สุดของคนไทยในสังคมไทยคือ การรักและเทิดทูน พระมหากษัตริย์ ดังที่จันทิรา ชนสงวนวงศ์ (2558 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า สังคมไทยต่างจากสังคม ชาติอื่น กษัตริย์ไทยเปรียบเสมือนสมมติเทพ คอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนทำนุบำรุงประเทศชาติให้ เจริญรุ่งเรืองในทุกด้าน จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ พระองค์เป็นสิ่งทุกอย่างในชีวิตของคนไทย เป็นที่เคารพ ของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง คนไทยจะประพฤติตนเป็นคนดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และถวาย ความจงรักภักดีแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยเหตุที่ว่านวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักเขียนขึ้น ในโอกาสพระมหากษัตริย์ขึ้นครองราชย์ครบ 60 ปี ดังนั้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักจึงสอดแทรก ค่านิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับการรักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์เข้าไปในเนื้อเรื่อง นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักจึงเป็นนวนิยายที่มีคุณค่ามากและเป็นนวนิยายที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักเป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นในโอกาสสำคัญดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนได้ ใช้กลวิธีการแต่งถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2489-2549 สะท้อนให้เห็น ภาพสังคมในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็น ภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิจัยภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัย เข้าใจใน ภาพสะท้อนสังคมไทยและอิทธิพลที่มีต่อผู้อ่านจากนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักที่มีต่อผู้อ่าน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานดังนี้

1. ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมไทยในด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เช่น ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย คมนาคม เป็นต้น ด้านค่านิยม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมการเลือกคู่ ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก เป็นต้น ด้านประเพณี เช่น ประเพณีการบวช ประเพณีการแต่งงาน เป็นต้น และด้านความเชื่อของคนไทย เช่น ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ เป็นต้น
2. นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ด้านการปลูกฝังคุณธรรม และด้านการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ค่านิยมที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต และเป็นคนที่มีความดีมีคุณธรรมต่อสังคม

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม และวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม คือ วรรณกรรมย่อมมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างลึกซึ้ง สังคมเป็นแหล่งกำเนิดวรรณกรรม และวรรณกรรมก็เป็นกระจกเงาสะท้อนสังคม ผู้สร้างวรรณกรรมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็มักจะนำเรื่องราว แนวคิด ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยมของคนในสังคมไปเขียนไว้ในวรรณกรรม วรรณกรรมกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน คือ วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมหรือผู้อ่าน วรรณกรรมไม่เป็นเพียงเครื่องแสดงความเป็นจริงทางสังคม แต่เป็นส่วนสำคัญของการกำหนดความเป็นไปของสังคมหรือผู้อ่าน เช่น นักเขียนมีความสำนึกคิดที่เป็นอุดมคติประกอบอยู่ในถ้อยคำ จึงสามารถปลุกเร้าความรู้สึก หรือชี้แนะความคิดของผู้อ่านได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ คือ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก พิมพ์ครั้งแรก มีจำนวน 4 เล่ม ดังนี้

1. ดั่งดอมนตรรัก แต่งโดย โมริสา ปี พ.ศ. 2557
2. ในร่มเงารัก แต่งโดย พู่ไหม ปี พ.ศ. 2557
3. เพรารักรอยฝัน แต่งโดย เตชิตา ปี พ.ศ. 2557
4. รอยรักในดวงใจ แต่งโดย รมย์นลิน ปี พ.ศ. 2557

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพสะท้อน หมายถึง สภาพของสังคมที่นักเขียนถ่ายทอดไว้ในวรรณกรรม ซึ่งเป็นภาพที่ให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ค่านิยม อาชีพ การดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคม เป็นต้น

สังคมไทย หมายถึง กลุ่มชนชาติที่ใช้ชีวิตร่วมกันอยู่ในประเทศไทย มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นแบบไทย ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย ประเพณี อาหารการกิน ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

นวนิยาย หมายถึง รูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมลายลักษณ์ แต่งในรูปของร้อยแก้ว แต่งขึ้นด้วยจินตนาการของผู้แต่ง มีลักษณะแตกต่างกับเรื่องสั้น เรื่องเล่าในนวนิยายเป็นเรื่องที่ผู้แต่งสมมติขึ้น แต่ก็อาศัยจินตนาการซึ่งมีพื้นฐานมาจากความจริงในชีวิต ให้ความบันเทิงและข้อคิดแก่ผู้อ่าน

นวนิยายชุด หมายถึง นวนิยายที่มีจำนวน 2 เล่มขึ้นไป และแต่งด้วยนักเขียนคนเดียวหรือนักเขียนหลายคน นวนิยายชุดเป็นการร้อยเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน และทุกเล่มในนวนิยายชุดจะมีแนวคิดเดียวกัน โครงเรื่องของนวนิยายชุดจะผูกให้ทุกเล่มเป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีตัวละครเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก หมายถึง นวนิยายที่เขียนขึ้นในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชครองราชย์ครบ 60 ปี ซึ่งมีเรื่องราวในช่วง พ.ศ. 2489-2549 แห่งแผ่นดินรัชกาลที่ 9 โดยทั้งหมดมี 4 เล่ม ได้แก่ ดั่งต้องมนตร์รัก ในร่มเงารัก เพชรรักรอยฝัน รอยรักในดวงใจ

อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้อ่าน หมายถึง วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมทำหน้าที่ชี้นำสังคม วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในหลาย ๆ ด้าน เช่น การปลูกฝังคุณธรรมให้ผู้อ่าน การให้ข้อคิดเกี่ยวกับค่านิยม เป็นต้น

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบอื่น ๆ ของวรรณกรรมที่มีลักษณะเป็นนวนิยายชุด
3. ศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมที่มีลักษณะเป็นนวนิยายชุด
4. คัดเลือกนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ ดั่งต้องมนตร์รัก ในร่มเงารัก เพชรรักรอยฝัน รอยรักในดวงใจ

5. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
6. วิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และค่านิยมของคนไทยในสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
2. ทำให้เข้าใจอิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน
3. ทำให้รู้ภาพสังคมไทยมากขึ้นโดยผ่านการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางและทฤษฎีในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
    - 2.1.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม
    - 2.1.2 ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม
    - 2.1.3 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม
  - 2.2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย
    - 2.2.1 ความหมายของนวนิยาย
    - 2.2.2 ประเภทของนวนิยาย
    - 2.2.3 คุณค่าของนวนิยาย
  - 2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
    - 2.3.1 ความหมายของนวนิยายชุด
    - 2.3.2 ความเป็นมาของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
    - 2.3.3 สาระสำคัญของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
  - 2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทย
    - 2.4.1 ความหมายของค่านิยม
    - 2.4.2 ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย
    - 2.4.3 ค่านิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์
  - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    - 2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
    - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายชุด
- ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ซึ่งได้ศึกษาอิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม และอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม ผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎีของนักวิชาการและนักวิจารณ์หลายคน มีสาระโดยสรุปดังนี้

2.1.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่มนุษย์ในสังคมสร้างขึ้น สังคมก็ย่อมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ เพื่อนำมาศึกษาภาพสะท้อนจากวรรณกรรม โดยสรุปได้ดังนี้

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 6) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวทัศน์ของเขา อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรมยังเป็นไปได้อีกลักษณะหนึ่ง คือสภาพเศรษฐกิจและการเมืองกำหนดแนวโน้มของวรรณกรรม ปัจจัยทางเศรษฐกิจอาจทำให้นักเขียนต้องเขียนตามใจผู้อ่าน หรือตามใจเจ้าของสำนักพิมพ์ ส่วนด้านการเมือง การจำกัดขอบเขตในการแสดงความคิดเห็นก็เป็นการบั่นทอนเสรีภาพของนักเขียน

รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน (2546 : 44-45) ได้กล่าวว่า วรรณคดีเป็นเพียงสนามสำหรับเก็บข้อมูล โดยลักษณะการกำเนิดของวรรณคดีหรือวรรณกรรมถือว่าเป็นโครงสร้างส่วนบนซึ่งมีฐานรองรับอยู่หลายระดับ นับตั้งแต่ผู้เขียนซึ่งรวมถึงประสบการณ์และทรศนะที่แสดงออกมาของผู้เขียน ตลอดจนจนภาวะความกดดันหรือแรงกระตุ้นอันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมผลักดันให้เกิดงานเขียน ในลักษณะต่าง ๆ ขึ้นมา ความเป็นจริงของวรรณคดีหรือวรรณกรรมทุกเล่มที่มีทรศนะของผู้เขียนสอดแทรกในงานของเขา พร้อม ๆ กับการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตและสังคมในงานเขียนของเขาแต่ละชิ้น ภาพของสังคมปรากฏในวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

เกษม ขนบแก้ว (2540 : 28) ได้กล่าวว่า เมื่อกวี 1 คน สร้างวรรณคดี 1 ชิ้น กวีคนนั้นทำหน้าที่ใน 3 ฐานะ คือ 1) ในฐานะกวีคนหนึ่งหรือในฐานะปัจเจกชน 2) ในฐานะคนของสังคมนั้น 3) ในฐานะคนของมนุษยชาติ เมื่อกวีไทยสร้างสรรค์วรรณกรรมไทย เอกลักษณะของกวีและเอกลักษณ์ของสังคมไทย ย่อมปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ วรรณกรรมไทยกับสังคมไทยจึงมีอิทธิพลมีความสัมพันธ์กัน หากเรารู้จักสังคมไทย ย่อมช่วยให้เราเข้าใจวรรณกรรมไทยด้วย

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2539 : 4) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อนักเขียนหรือวรรณกรรมมาก ก็เพราะว่านักเขียนทั้งเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของรุ่นนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม นักเขียนอยู่ในสังคมก็ย่อมจะได้รับอิทธิพลจากสังคม

สิทธา พิณีภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ (2520 : 48-49) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นผลงานของมนุษย์ ดังนั้นจึงเป็นที่เก็บรวบรวมความคิด ความเป็นอยู่ และลักษณะสถานภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไว้ด้วยกัน วรรณกรรมจึงกลายเป็นหนังสือที่สะท้อนภาพสังคมได้ สังคมของผู้แต่งหนังสือมีธรรมชาติเช่นใด วรรณกรรมก็มีธรรมชาติเช่นนั้น สังคมนั้นเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปตามเหตุการณ์อย่างไร วรรณกรรมก็จะกล่าวถึงเหตุการณ์อย่างนั้น เช่น เหตุการณ์

ทางประวัติศาสตร์ ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ มีผลทำให้มนุษย์ในแต่ละสังคมประพฤติปฏิบัติตนต่าง ๆ กัน หรือบางทีก็ออกมาในรูปเดียวกัน บางทีก็ขัดแย้งกัน บางทีก็กลมกลืนกัน ผู้แต่งหนังสือที่ช่างสังเกตจะเลือกหาเหตุการณ์เรื่องราวจากความเป็นไปในสังคมมาผูกเป็นเรื่องขึ้น โดยตั้งจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน บางคนผูกเรื่องขึ้นเพื่อรายงานเหตุการณ์แต่เพียงอย่างเดียว บางคนก็ชี้ให้เห็นลักษณะที่ขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อเตือนสติคนในสังคม นักแต่งหนังสือก็ต้องแต่งไปตามสังคม ทั้งสังคมกษัตริย์ พ่อค้าชาวบ้าน และอื่น ๆ

สรุปได้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมในด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา เศรษฐกิจ และการเมือง นักเขียนในสังคมก็ย่อมจะได้รับอิทธิพลจากสังคม นักแต่งในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมต้องแต่งวรรณกรรมไปตามสภาพสังคม

2.1.2 ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่น ทำให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพสังคม โดยผ่านวรรณกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ เพื่อนำมาศึกษาภาพสะท้อนจากวรรณกรรม โดยสรุปได้ดังนี้

อิงอร สุพันธุ์วณิช (2554 : 6) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมนั้นแยกจากกันไม่ออก สมัยหนึ่ง ๆ สังคมเป็นอย่างไร วรรณกรรมก็จะสะท้อนออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกัน และวรรณกรรมจะสะท้อนทั้งความคิด ความเชื่อและความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5) กล่าวว่า วรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัย ภาพสะท้อนของวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียน และเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมอาจสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรม หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรม หมายถึง ค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

รัฐจวน อินทรกำแหง (2539 : 28-33) กล่าวว่า ศิลปะวรรณกรรมและสังคมมีความสัมพันธ์กันโดยกล่าวว่า วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม สะท้อนถึงชีวิตมนุษย์ในสังคม วรรณคดีจึงไม่ใช่สิ่งที่สูงส่งลอยอยู่กลางเวหา แต่เป็นสิ่งที่ต้องสัมผัสกับชีวิต สะท้อนชีวิต และสรุปบทเรียนให้กับชีวิตที่มีส่วนหนุนช่วยเปลี่ยนแปลงเพื่อสิ่งที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปของชีวิตมนุษย์ วรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมตามความเป็นจริงซึ่งแสดงออกความเป็นจริง และบันทึกความเป็นจริง

ยุรฉัตร บุญสนิท (2538 : 219) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคมเพราะนักเขียนย่อมจะใช้ความเป็นไปของสังคมเป็นวัตถุดิบ ผสมผสานกับจินตนาการของนักเขียนปรุงแต่งสร้างวรรณกรรมให้มีลักษณะสมจริง สะท้อนเหตุการณ์ความเป็นไปของสังคม แต่ภาพสังคมไม่ใช่เอกสารทางประวัติศาสตร์ เป็นเพียงภาพสะท้อนความเป็นไปส่วนหนึ่งของสังคม

บรรจง บรรเจิดศิลป์ (2527 : 81-85) กล่าวว่า การเขียนหนังสือเป็นการแสดงบทบาทสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งนักเขียนมีความตั้งใจที่จะสื่อสารกับคนอื่น ๆ และมีความมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงโลกไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม ดังนั้น วรรณกรรมคือผลของท่าทีต่อโลกของนักเขียน นักเขียนจึงต้องเป็นกระจกที่แท้จริงให้แก่สังคม โดยสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งและปัญหาที่มีอยู่ในสังคม ทั้งนี้ นักเขียนต้องเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดเรื่องราวและแสดงทรรศนะอย่างมีจิตสำนึก

สรุปได้ว่า วรรณกรรมได้สะท้อนภาพสังคมในหลาย ๆ มุมมอง วรรณกรรมมีหน้าที่เป็นกระจกเงาสะท้อนภาพสังคมในด้านวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ และเหตุการณ์ความเป็นไปในสังคม รวมถึงความขัดแย้งและปัญหาที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งถ่ายทอดผ่านนักเขียน

2.1.3 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ เพื่อนำมาศึกษาอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม โดยสรุปได้ดังนี้

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 7) กล่าวว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม อิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคมอาจเป็นไปได้ทั้งด้านอิทธิพลภายนอก เช่น การแต่งกาย หรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม และอิทธิพลภายในคืออิทธิพลทางความคิด การสร้างค่านิยมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิด นักเขียนจึงมีบทบาทในฐานะผู้นำแนวความคิดของสังคม และผู้นำทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง

สุจิตรา จรจิตร (2547 : 37-41) กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม สรุปได้ดังต่อไปนี้

1) ชี้นำสังคม วรรณกรรมประเภทคำสอน ศาสนา หรือสุภาพนิพนธ์ จะมีอิทธิพลต่อค่านิยมและการปฏิบัติตนของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทนี้จะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต ความนึกคิด คตินิยมโดยไม่รู้ตัว ตลอดจนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม

2) อิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม มี 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1) การเลียนแบบพฤติกรรม อิทธิพลของตัวละคร หรือพฤติกรรมของตัวละครส่งผลต่อผู้อ่านวรรณกรรม

2.2) ผลทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรม พฤติกรรมของตัวละครในวรรณกรรมอาจจะส่งผลให้คนที่อ่านวรรณกรรม มีประพฤติดีที่เป็นทั้งทางที่ดีและไม่ดีได้

3) สร้างสำนึกร่วมในความเป็นชาติ วรรณคดีเป็นสิ่งผูกพันจิตใจของคนในชาติให้สำนึกว่าอยู่ร่วมในชาติเดียวกัน เพราะวรรณคดีเป็นการสำแดงตัวของประชาชาติ

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531 : 96-101) กล่าวว่า ในฐานะที่กวีเป็นคนมีลักษณะพิเศษ มีปัญญาแหลม มีฝีปากดี เขาจึงสามารถจับลักษณะเด่นประจำสมัยนั้น คือความเศร้าที่เอามาบรรยาย

ในงานเขียนของเขาให้เป็นที่จับใจคนธรรมดา เพราะคนธรรมดามีความรู้สึกเช่นนี้อยู่แล้ว หากไม่สามารถบรรยายออกมาอย่างเหมาะสมเหมือนกวีได้ จับใจก็เพราะถูกใจความคิดความอ่านของกวี ซึ่งที่จริงก็กลั่นเอามาจากสิ่งแวดล้อมนั่นเอง จึงติดตราอยู่ในใจผู้อ่าน ทำให้เข้าใจแจ่มกระจ่างว่าสมัยนั้นเศร้า จริง ๆ ดังนั้นจึงสามารถพูดได้ว่ากวีมีอิทธิพลต่อสังคม

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2539 : 177) กล่าวว่า นวนิยายปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน มิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเท่านั้น นอกจากทำหน้าที่ชี้นำผู้อ่านแล้วยังถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับใหม่ด้วย ดังนั้นนวนิยายในยุคนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านอย่างจริงจังมากขึ้น

ยุรฉัตร บุญสนิท (2530 : 144) กล่าวว่า วรรณกรรมหรือนักเขียนมริทธิพลทางความคิด ค่านิยม รวมถึงความรู้สึกตามอุดมคติของนักเขียน วรรณกรรมของนักเขียนผู้นั้นก็จะมีบทบาทในสังคมมากขึ้น นักเขียนเองก็จะมีโอกาสที่จะแสดงความคิดของตนเองมากขึ้นเช่นกัน และสิ่งนี้เองคือ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

สรุปได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม เป็นที่รวบรวมความคิด วิถีชีวิต และค่านิยมต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมทำหน้าที่ชี้นำสังคม กระตุ้นให้ผู้อ่านทำความดี สร้างสำนึกร่วมในความเป็นชาติ และถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ต่อผู้อ่านโดยผ่านนักเขียนผู้แต่งวรรณกรรม

2.2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจความนิยมอย่างสูง ซึ่งมุ่งให้ความสนุกสนานและเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ความแพร่หลายและอิทธิพลของนวนิยายจึงมีมากอย่างไม่ปฏิเสธได้ว่า นวนิยายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในสังคม ในขณะเดียวกัน ผู้อ่านก็ได้ความรู้ ความคิดเกี่ยวกับสังคมในหลาย ๆ แง่มุม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจารณ์หลายคนที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับนวนิยาย และได้วิเคราะห์ในด้านความหมาย ประเภท และคุณค่าของนวนิยาย โดยสรุปได้ดังนี้

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

นวนิยายเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมที่มีบทบาทสำคัญในสังคม การมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวความหมายของนวนิยายเป็นความจำเป็นอย่างสำคัญ เพื่อศึกษาภาพสะท้อนในนวนิยาย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของนวนิยาย ดังนี้

สุจิตรา จรจิตร (2547 : 6) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ “novel” เป็นคำที่สืบทอดมาจาก “novella” ที่ Giovanni Boccaccio นักประพันธ์ชาวอิตาลี ใช้เรียกนิยายใหม่ของเขา สำหรับไทยนวนิยายหมายถึง เรื่องที่เขียนเป็นร้อยแก้ว ชนิดพรรณนาโวหาร อาจเป็นเรื่องสมมุติทั้งหมด หรือจริงบ้าง มีความยาวเกิน 30,000 - 40,000 คำขึ้นไป

อิงอร สุพันธ์วิช (2547 : 3) ได้ให้ความหมายของนวนิยายว่า นวนิยายเป็นงานเขียนที่มีข้อจำกัดที่แน่นอนในการแต่งเป็นร้อยแก้ว มีวิธีการดำเนินเรื่องหลายรูปแบบที่ผู้แต่งสามารถพลิกแพลงได้ตามความพอใจและความถนัด จึงไม่จำเป็นต้องเรียบเรียงเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ แต่มีการแบ่งแยกกันอย่างเด่นชัดระหว่างสำนวนการบรรยายเรื่องหรือการพรรณนาสิ่งต่าง ๆ กับสำนวนการสนทนาตามความเป็นจริง จะเห็นได้ว่านวนิยายเป็นเรื่องเล่าที่มีความจริงสอดแทรกอยู่ตามการจินตนาการอย่างมีศิลปะของผู้เขียน ที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ นำเสนอมาสู่กลุ่มผู้อ่านในสังคม

ดนยา วงศ์ระชะชัย (2542 : 112) กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีแบบใหม่ที่มีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานหรือนิยาย แต่งเป็นร้อยแก้วเล่าถึงพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ แม้จะเป็นเรื่องสมมุติแต่พยายามทำให้สมจริงด้วยการเสนอพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตมนุษย์

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 5-6) กล่าวว่า นวนิยายเป็นรูปแบบหนึ่งของเรื่องสมมุติ เรื่องสมมุติมีรูปแบบมากมาย ตั้งแต่เป็นเรื่องเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ จนเขียนเป็นนวนิยายที่มีขนาดยาวที่สุด เมื่อเรื่องสมมุติโดยยาวพอที่จะเป็นหนังสือเล่มหนึ่ง แทนที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ ก็มีความเป็น นวนิยายอยู่ในตัวแล้ว แต่เป็นการพัฒนาในแง่ปริมาณมากกว่า ในปัจจุบัน คำว่า “นวนิยาย” หมายถึงร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร หรือเรื่องเล่าสมมุติขึ้น ซึ่งมีความยาวเกินกว่า 30,000 ถึง 40,000 คำ

รื่นฤทัย สัจจพันธ์ (2538 : 49) กล่าวว่า นวนิยายยังหมายถึงเรื่องจริงและเรื่องเท็จ ตัวละครในนวนิยายเป็นแบบฉบับของบุคคลที่มีชีวิตจริงที่สอดคล้องกับลักษณะความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ในการสร้างเรื่องนั้นจะอาศัยความจริงเพียงส่วนหนึ่งซึ่งเป็นความสนใจของผู้เขียนในการหลีกเลี่ยงความจริงโดยอาศัยตัวละคร โครงเรื่อง และการกระทำที่ผู้เขียนใช้ในการดำเนินเรื่อง

ธวัช ปุณโณทก (2527 : 87) ได้นิยามไว้ว่า นวนิยายเป็นโครงเรื่องจำลองจากชีวิตจริงสามารถแสดงให้เห็นเหตุผลที่ปรุงแต่งชีวิตนั้นขึ้นจากหลักความจริงทั้งปวง และมีการวิเคราะห์พฤติกรรมตามหลักวิชา

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่ตั้งอยู่ในประเภทบันเทิงคดี มีเนื้อหาเป็นเรื่องราวในชีวิตมนุษย์ที่ผู้ประพันธ์นำมาสมมติเป็นเรื่องราว โดยอาศัยอารมณ์และจินตนาการประกอบ มีจุดมุ่งหมายให้เกิดความพึงพอใจและความเพลิดเพลิน มีความยาวเกิน 30,000-40,000 คำขึ้นไป

2.2.2 ประเภทของนวนิยาย

การจัดประเภทของนวนิยายเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาวรรณกรรมชนิดนี้ ดังที่ กุหลาบ มลลิกะมาส (2521 : 27) ได้อธิบายว่า การแบ่งประเภทของวรรณคดีหรือวรรณกรรมนั้น นอกจากจะช่วยให้เข้าใจลักษณะของวรรณกรรมแต่ละประเภทได้โดยง่ายแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในแง่ที่

ทำให้เกิดความเข้าใจธรรมเนียมนิยมในการประพันธ์และภูมิหลังบางประการของวรรณกรรมแต่ละประเภท ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจ ตลอดจนวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมได้อย่างถูกต้องและลุ่มลึกยิ่งขึ้น เพื่อศึกษาภาพสะท้อนในนวนิยาย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของนวนิยาย ดังนี้

สุจิตรา จรจิตร (2543 : 96-97) ได้กล่าวว่า ประเภทของนวนิยายแบ่งตามเนื้อเรื่องได้ 11 ประเภท ดังนี้

- 1) นวนิยายเชิงชีวประวัติ เป็นนวนิยายที่มีเค้าโครงเรื่องจากเรื่องชีวิตจริง
- 2) นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เป็นนวนิยายที่เล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต
- 3) นวนิยายสะท้อนสังคม มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสภาพชีวิตในสังคม ปัญหายุ่งยากต่าง ๆ
- 4) นวนิยายยั่วล้อ เป็นนวนิยายล้อเลียนสังคม มุ่งเสียดสี ประชดประชัน
- 5) นวนิยายผจญภัย เป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย มีการต่อสู้
- 6) อาชญนิยายและเรื่องลึกลับ เป็นนวนิยายสืบสวนหรือพิสุจน์
- 7) นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ เป็นนวนิยายภูตผี ปาฏิหาริย์
- 8) นวนิยายท่องเที่ยว เป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับสถานที่เกิดของเหตุการณ์และตัวละคร
- 9) นวนิยายวิทยาศาสตร์ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ความตื่นตันทงวิทยาศาสตร์
- 10) หัสนิยาย เป็นนวนิยายเบาสมอง มุ่งเสนออารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน
- 11) นวนิยายเชิงจิตวิทยา เป็นนวนิยายที่บรรยายความรู้สึก และสภาพจิตใจของตัวละครซึ่งเกิดจากพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ประเภทของนวนิยายแบ่งตามเนื้อเรื่องมีหลาย ๆ ประเภท ทุกประเภทมีลักษณะเฉพาะและเนื้อหาของตน จากเนื้อเรื่องที่แตกต่างกัน ก็สามารถสะท้อนสังคมในหลาย ๆ ด้าน และทุกประเภทก็มีอิทธิพลแตกต่างกันให้แก่ผู้อ่าน รวมทั้งให้ความบันเทิง และข้อคิดต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง

2.2.3 คุณค่าของนวนิยาย

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมแพร่หลายเป็นเวลายาวนาน นวนิยายจึงมีคุณค่าอย่างสำคัญลึกซึ้ง รวมถึงให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อศึกษาภาพสะท้อนในนวนิยาย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของนวนิยาย ดังนี้

วนิดา บำรุงไทย (2544 : 161-166) ได้แบ่งคุณค่าของนวนิยายไว้ 6 ประการ ดังนี้

- 1) คุณค่าด้านความบันเทิง เป็นคุณค่าที่สัมผัสได้โดยง่าย ก่อนสาระอื่น โดยรูปแบบของนวนิยาย ซึ่งเสนอเรื่องราวชีวิตมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ จะทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับชะตากรรมของตัวละคร ซึ่งนอกจากจะเกิดความเพลิดเพลินในการติดตามชีวิตของตัวละครแล้ว ยังได้รับความผ่อนคลายทางจิตใจ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงหนีจากชีวิตจริง เข้าไปในโลกแห่งจินตนาการชั่วขณะหนึ่ง

2) คุณค่าด้านการสร้างเสริมจินตนาการ นวนิยายเป็นเรื่องสมมุติขึ้น ซึ่งผู้เขียนเสนอหรือวาดภาพโลกและตัวละครแห่งจินตนาการขึ้น ผู้อ่านนวนิยายจึงต้องเตรียมตัวเตรียมใจที่จะร่วมเดินทางเข้าไปสู่ดินแดนแห่งความฝันของผู้เขียน ในขณะที่เดียวกันก็สร้างจินตนาการของตนหล่อหลอมร่วมไปกับการโน้มน้าว และวาดภาพฝันของผู้เขียน การอ่านนวนิยายจึงเป็นการฝึกฝน กระตุ้นให้ผู้อ่านมีจินตนาการ มีความกระปรี้กระเปร่า ฉับไวในการสร้างสรรค์จินตนาการ

3) คุณค่าทางวัฒนธรรม โดยที่นวนิยายเป็นเรื่องของมนุษย์หรือเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับชีวิต ทำให้นวนิยายเป็นชุมชนแห่งการบันทึกวัฒนธรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในแต่ละสมัย แต่ละสังคม ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกและค่านิยมของผู้คน นวนิยายเป็นแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรมอันสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการสะท้อนวัฒนธรรมแห่งชีวิตของบุคคลในระดับต่าง ๆ ตามที่นวนิยายกล่าวถึง

4) คุณค่าทางภาษา นวนิยายเป็นแหล่งใหญ่ของการจดจรรึกภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพูดของบุคคลในแต่ละวัย แต่ละกลุ่ม และแต่ละสมัยของสังคม นอกจากคุณค่าในฐานะเป็นเอกสารเก็บบันทึกภาษาแล้ว นวนิยายยังเป็นแหล่งนำเสนอและสร้างสรรค์ถ้อยคำสำนวน นวนิยายจึงมีสาระประโยชน์ในด้านการสร้างสรรค์ภาษารวมทั้งช่วยพัฒนาเสริมสร้างให้ผู้อ่านมีความแตกฉาน และมีการพัฒนาการด้านภาษา

5) คุณค่าด้านสาระความรู้ แม้ว่านวนิยายจะไม่ใช่วรรณกรรมซึ่งมุ่งให้ความรู้โดยตรง เช่นงานเขียนประเภทตำราหรือสารคดี แต่นวนิยายก็มักจะมีบทบาทในการให้สาระความรู้ต่าง ๆ ในลักษณะของรายละเอียดที่จำเป็นต่อเนื่อง

6) คุณค่าทางจิตใจ นวนิยายที่ดีนั้นจะต้องให้คุณค่าที่ลึกซึ้งกว่า ยิ่งกว่าความบันเทิงหรือความรื่นรมย์ นั่นก็คือคุณค่าในฐานะเป็นวรรณคดีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะช่วยกล่อมเกลาร้อยระดับจิตใจผู้อ่าน ให้มีความละเอียดละไม ประณีต เป็นจิตใจหรือดวงใจที่รู้ทุกข์ รู้สุข รู้ในความดี ความงาม และความจริง ด้วยความตระหนักรู้ ความเข้าใจและหยั่งเห็นในโลก ในชีวิต

เถลิง พันธุ์เถลิงอมร (2541 : 67-74) กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีที่มีวัตถุประสงค์หลัก ความบันเทิง ความสนุกสนาน หรือการผ่อนคลายอารมณ์เป็นสำคัญ ผลพลอยได้อีกหนึ่งที่จะได้รับจากการอ่านนวนิยายจัดเป็นวัตถุประสงค์รอง เช่น คติสอนใจ แนวทางการดำเนินชีวิต หรือความรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่แฝงเร้นอยู่ในเนื้อเรื่อง และผู้อ่านสามารถมองเห็นและหยิบยกมาเอามาใช้ประโยชน์ได้

รัฐจวน อินทรกำแหง (2539 : 23) กล่าวว่า นวนิยายเป็นเรื่องที่มีตัวละครเป็นตัวสมมุติ ฉากในเรื่องก็เป็นฉากสมมุติ ความเป็นไปแห่งท้องเรื่องก็เป็นเรื่องสมมุติ ทุกอย่างเป็นเรื่องของความสมมุติทั้งสิ้น แต่เป็นความสมมุติที่มีเค้าโครงใกล้ความเป็นจริงของมนุษย์ เพราะความสมมุติหรือจินตนาการของผู้เขียนนวนิยายนั้นย่อมเกิดจาก ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความรู้ และความเล็งเห็นในแก่น ความจริงของชีวิต นวนิยายมีเสน่ห์ดึงดูดผู้อ่านไม่เลือกเพศและวัย ก็ด้วยเหตุที่นวนิยายเสนอ

ภาพของชีวิตที่คละเคล้าทั้งคนดีและคนชั่ว ความมั่งคั่งและความขี้เหร่ ความขรุขระและความประณีต ความสมหวังและความสิ้นหวัง และยังได้เสนอวิธีแก้ไขปมชีวิตในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยให้ผู้อ่านฝึกใช้ วิจารณ์ญาณของตนเองเป็นเครื่องตัดสิน มิใช่จะรีบรับเอาเสียทั้งหมด เพราะเรื่องของชีวิตเป็นเรื่องใหญ่และกว้างขวาง ฉะนั้นจึงต้องใช้วิจารณ์ญาณโดยรอบคอบในการแก้ไขปมปัญหาของปมชีวิตนั้น

สรุปได้ว่า นวนิยายมีคุณค่าต่อสังคมและผู้อ่าน นวนิยายนอกจากให้ความบันเทิงเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านแล้ว นักเขียนยังแฝงความรู้ วัฒนธรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในเนื้อเรื่อง นวนิยายจะทำให้มนุษย์มีความเข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้ง ได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ และยังช่วยสร้างเสริมจินตนาการ

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก โดยมีความหมายของนวนิยายชุด ความเป็นมาของ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก และสาระสำคัญของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ดังต่อไปนี้

2.3.1 ความหมายของนวนิยายชุด

นวนิยายชุด หมายถึง นวนิยายที่มีจำนวน 2 เล่มขึ้นไป และแต่งด้วยนักเขียนท่านเดียวหรือ นักเขียนหลายท่าน ซึ่งต่างจากนวนิยายแบบเล่มเดียวที่แต่งขึ้นด้วยนักเขียนท่านเดียว นวนิยายชุดเป็นการร้อยเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน และทุกเล่มในนวนิยายชุดจะมีแนวคิดเดียวกัน โครงเรื่องของนวนิยายชุดจะผูกให้ทุกเล่มเป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีตัวละครเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและตัวละครทุกตัวจะดำเนินเรื่องราวตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มสุดท้าย เนื่องจากนวนิยายชุดจะมีจำนวนนวนิยาย 2 เล่มขึ้นไป จึงมีเนื้อเรื่องที่ซับซ้อนและยาวกว่านวนิยายแบบเล่มเดียว ดังนั้น นวนิยายชุดจะมีเนื้อหาที่สมบูรณ์กว่านวนิยายแบบเล่มเดียว การแต่งนวนิยายชุดก็จะยากกว่าการแต่งนวนิยายแบบเล่มเดียว การแต่งนวนิยายชุดของนักเขียนหลายท่านจำเป็นต้องเป็นการทำงานร่วมกัน ซึ่งสามารถแสดงถึงความสามัคคี และความแบ่งปันของนักเขียน

นวนิยายชุดจะใช้ตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราว โดยผู้แต่งจะถ่ายทอดสารที่ต้องการจะสื่อผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งยังได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครในเรื่องอีกด้วย (ญัฐกานต์ น้ำทิพย์. 2554 : บทคัดย่อ)

2.3.2 ความเป็นมาของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักเป็นนวนิยายที่แต่งขึ้นในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชครองราชย์ครบ 60 ปี เพื่อมุ่งหมายกระตุ้นเตือนให้คนในสังคมกระทำดีแทนคุณแผ่นดิน นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ดั่งต้องมนตร์รัก ในร่มเงารัก เพรงรัก รอยฝัน รอยรักในดวงใจ

ผู้เขียนของตั้งต้องมนตร์รัก โมริสา (2558 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ถูกจัดขึ้นโดยมีเป้าหมายให้เป็นนิยายรักแต่ให้สอดแทรกพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในช่วงทรงขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ปี 2489-ปัจจุบัน แล้วให้ตัวละครเติบโตไปแต่ละช่วงเวลา โดยผูกพันกันด้วยความรัก ความหลง เคียดแค้น ชิงชังและสำนึกผิดต่อบาปที่กระทำขึ้น โดยมีตัวละคร 4 คู่ 4 รุ่น ที่จะต้องมาไขปมดังกล่าวให้ทุกอย่างผ่านพ้นไปด้วยดี ประเมินว่าเราก็เหมือนประชาชนธรรมดาของพระองค์ท่าน ฝ้ามองท่านเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตามถิ่นทุรกันดารในที่ต่าง ๆ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขสบายขึ้นของพสกนิกรชาวไทย ในขณะที่ตัวละครก็ดำเนินชีวิตไปในแต่ละวันและช่วงเวลา มีทั้งรัก สุข ทุกข์ โศกเศร้า โลก โกรธ ลุ่มหลง เคียดแค้น ชิงชัง อีกทั้งยังเจ็บปวด สุดท่ายการให้อภัยที่เกิดจากความรัก

2.3.3 สาระสำคัญของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีจำนวนทั้งหมด 4 เล่ม แต่ละเล่มมีนักเขียนที่แตกต่างกัน นักเขียนทุกท่านจะมีกลวิธีการแต่งของตัวเองตามความนิยมของแต่ละคน แต่นวนิยายทั้ง 4 เล่มนี้มีเนื้อเรื่องที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่เล่มแรก คือตั้งต้องมนตร์รัก ต่อมาตามลำดับคือ ในร่มเงารัก เพรงรัก รอยฝัน รอยรักในดวงใจ โดยทั้ง 4 เล่มมีสาระสำคัญดังนี้

ตั้งต้องมนตร์รัก แต่งโดย โมริสา เล่มนี้นำเสนอพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในช่วงปี 2489 – 2502 ที่สำคัญ เช่น การขึ้นครองราชย์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงฤดูร้อนพระแก้วมรกตเป็นต้น และยังให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงผลของการกระทำว่า ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใด ไม่มีผู้ใดหนีพ้นกฎแห่งกรรม และยังชี้ให้เห็นถึงความงดงามของความดี หากว่ามี ความตั้งใจมั่นกับสิ่งใด ก็จะทำให้ผ่านพ้นอุปสรรค ดังเช่นภริษาที่มีความรักดีต่อการปฏิบัติหน้าที่แพทย์ และจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ทักษิณภรรยาผู้เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อให้สามีได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนความรักดีระหว่างนายกับบ่าวที่ความตายก็ไม่อาจขวางกั้น

ในร่มเงารัก แต่งโดย พูโหม เล่มนี้เป็นนวนิยายย้อนสมัยที่ถ่ายทอดพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านทัศนศิลป์ โดยสร้างให้ตัวละครหลักในเรื่องเป็นศิลปินที่ได้รับแรงบันดาลใจจากพระองค์ท่าน ในการรังสรรค์ผลงานศิลปะ ให้เป็นที่ประจักษ์และเกิดประโยชน์ต่อสังคม โดยผูกโยงทั้งเรื่องราวของศิลปะ ความรัก ความเกลียดชัง ความริษยาไว้ได้อย่างกลมกลืนและครบรส

เพรงรักรอยฝัน แต่งโดย เตชิตา เล่มนี้ไม่เพียงเป็นนิยายที่ให้ความบันเทิงเกี่ยวกับความรักสองชาติสองภพของพระนาง แต่ยังสอดแทรกพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ที่ทรงทำเพื่อประชาชนของพระองค์ รวมถึงเหตุการณ์บ้านเมืองที่สำคัญ เช่น งานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี กระบวนแห่พยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งสะท้อนภาพความงดงามของบ้านเมืองในอดีต และให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างดี

รอยรักในดวงใจ แต่งโดย รมย์นลิน เล่มนี้สะท้อนความเป็นไทยผ่านทางกรกระทำของตัวละคร ทั้งพันดาราและเพทายที่มีความรู้ในการทำอาหารไทย เย็บปักถักร้อย และอีกสารพัดวิชา ทั้งยังชี้ให้เห็นคุณค่าของโครงการตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ที่ทำให้พสกนิกรมีผลผลิตไว้กินใช้ตลอดปี และเน้นให้เห็นความสุขของการอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งเกี่ยวพันกับการกระทำของเควิน พระเอกของเรื่องที่เป็นชาววัตถุทางกายและปรารถนาแต่เงิน จวบจนพบกับพันดารา เขาจึงได้เห็นคุณค่าของการทำดี และก่อเกิดเป็นความรักที่ค่อย ๆ ซึมลึกในจิตใจ แต่เพราะเงื่อนไขที่เขาผูกไว้รักจึงสะดุด เกิดเป็นเรื่องราวให้ต้องลุ้นว่าทั้งคู่จะสมหวังหรือไม่ (นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก. 2558 : ออนไลน์)

2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทย

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมของสังคมไทย โดยมีความหมายของค่านิยมและลักษณะค่านิยมของสังคมไทยดังต่อไปนี้

2.4.1 ความหมายของค่านิยม

จันทิรา ชนสงวนวงศ์ (2558 : ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยมเป็นแนวความคิด ความเชื่อ เป็นอุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ อยู่ในดุลยพินิจของตนเองเพราะจะมีค่านิยมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปแต่ละสังคม เพราะค่านิยมของแต่ละสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ เป็นมรดกทางความคิดของคนไทยและเป็นพื้นฐานของการเกิดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอีกด้วย

วิเชียร รักการ (2529 : 41) ได้กล่าวว่า ค่านิยมเป็นระบบความเชื่อของสังคมที่ก่อให้เกิดปทัสถาน ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของสมาชิกของสังคม หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ ค่านิยมนั้นเป็นวัฒนธรรมที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคม

บุญมา พงษ์โหมด (2528 : 87) ได้กล่าวว่า ค่านิยมของสังคมไทย หมายถึง สิ่งที่คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับยึดถือปฏิบัติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อวิถีปฏิบัติและเป็นเป้าหมายของสังคม ซึ่งค่านิยมนี้อยู่ในจิตใจของคนไทยมานานจนเกิดเป็นลักษณะประจำชาติ

เพ็ญแข วัจนสุนทร (2523 : 3) ได้กล่าวว่า ค่านิยมนี้หมายถึงการยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ มนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ รวมทั้งการกระทำในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้โดยได้ทำการประเมินค่าจากทัศนะต่าง ๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

สรุปได้ว่า ค่านิยมของสังคมไทยหมายถึง สิ่งที่คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับ และนำสิ่งนั้นมาประพฤติปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรม โดยมีความแนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ความต้องการของกลุ่มคนในสังคมที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคม

2.4.2 ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย

จันทิรา ชนสงวนวงศ์ (2558 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ตามสภาพของสิ่งแวดล้อมและกาลเวลาที่มีการติดต่อค้าขาย สัมพันธ์ทางการทูตกับต่างประเทศ มีทุนให้ครูอาจารย์ไปดูงานต่างประเทศ การช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีแก่สถาบันการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ค่านิยมตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมไทยด้วยดังนี้

1) ยึดถือในพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับในอดีต มีการศึกษาพระธรรมวินัยอย่างลึกซึ้งตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสงฆ์ ประชาชนมีบทบาทตรวจสอบพฤติกรรมทางวินัยสงฆ์ได้ เพื่อป้องกันปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์จากพุทธศาสนา

2) เคารพเทิดทูนพระมหากษัตริย์ สังคมไทยต่างจากสังคมชาติอื่น กษัตริย์ไทยเปรียบเสมือนสมมติเทพ คอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนทำนุบำรุงประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในทุกด้าน จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ พระองค์เป็นสิ่งทุกอย่างในชีวิตของคนไทย เป็นที่เคารพของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง

3) เชื่อในเรื่องของเหตุผล ความเป็นจริง และความถูกต้องมากขึ้นกว่าในอดีตในสภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ปัจจุบันสังคมไทยปลูกฝังให้คนไทยรู้จักคิดใช้ปัญญามีเหตุผลมากขึ้น เช่น ได้ออกกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองเจ้าของความคิด ไม่ลอกเลียนแบบได้ เรียกว่า “ลิขสิทธิ์ทางปัญญา” เป็นต้น

4) ค่านิยมในการให้ความรู้ ปัจจุบันสังคมไทยมีการแข่งขันกันตลอดเวลา การจะพาตนเองให้รอดจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้ จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่โดดเด่นจึงเป็นสิ่งที่คนไทยในสังคมปัจจุบันต้องแสวงหา

5) นิยมร่ำรวยและมีเกียรติ สังคมไทยปัจจุบันให้ความสำคัญเรื่องร่ำรวยและเงินทอง เพราะมีความเชื่อที่ว่าเงินทองสามารถบันดาลความสุขตอบสนองความต้องการของคนได้ ขณะเดียวกันก็จะมีชื่อเสียงเกียรติยศตามมา จึงเป็นจุดเร้าให้ทุกคนอยากรวย ไม่ว่าจะหาเงินมาด้วยวิธีที่ถูกต้องจากการทำงาน หรือการได้มาด้วยการชอโกง จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนในสังคม

6) มีความเชื่อมั่นตนเองสูง เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนไทยทุกคนกล้าตัดสินใจและกล้าแสดงออกทางความคิดและการกระทำมีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำที่ดี

7) ชอบแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ลักษณะกลัวการเสียเปรียบ กลัวสู้เพื่อนไม่ได้ เพื่อการอยู่รอดจึงต้องกระทำการแย่งชิง แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง

8) นิยมการบริโภค นิยมบริโภคของแพง เลียนแบบอย่างตะวันตก รักความสะดวกสบาย ใช้จ่ายเกินตัว เป็นการนำไปสู่การมีหนี้สินมากมาย

9) ต้องทำงานแข่งกับเวลา ทุกวันนี้คนล้นงานจึงต้องรู้จักกำหนดเวลา การแบ่งแยกเวลาในการทำงาน การเดินทางและการพักผ่อนให้ชัดเจน

10) ชอบอิสระ ไม่ชอบอยู่ภายใต้อำนาจใคร ไม่ชอบการมีเจ้านายหลายคน ในการทำงานมัก ประกอบอาชีพอิสระ เปิดกิจการเป็นของตนเอง

11) ต้องการสิทธิความเสมอภาคระหว่างหญิงชายเท่าเทียมกัน หญิงไทยในยุคปัจจุบันจะมีความคล่องแคล่ว สามารถบริหารงานได้เช่นเดียวกับผู้ชายเป็นที่พึงของครอบครัวได้ ภรรยาจึงไม่ใช่ช้างเท้าหลังต่อไป

12) นิยมการทดลองอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงาน ซึ่งการเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่มีความเจริญทางวัตถุมากกว่าทางจิตใจ ผู้ใหญ่ควรทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน เหมาะสมกับศีลธรรมจรรยา

13) นิยมภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันภาษาต่างประเทศมีความสำคัญจำเป็นมาก เพราะต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ ตำราหรืออินเทอร์เน็ตมีความจำเป็น ต้องรู้ทางภาษาต่างประเทศ หากไม่มีก็ยากต่อการศึกษาและนำไปใช้

วิเชียร รักการ (2529 : 45-47) ได้กล่าวว่าค่านิยมของคนไทยสามารถสรุปหัวข้อดังต่อไปนี้

1) คนไทยมีค่านิยมในการนับถือบุคคล คือถือว่าคนมีความสำคัญมากที่สุด

2) คนไทยมีค่านิยมยกย่องความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งหมายถึงยกย่องผู้ที่มีอายุมาก ผู้ที่มีตำแหน่งสูงทางสังคม และผู้ที่รับราชการมานาน

3) คนไทยยกย่องความเป็นเจ้านาย ซึ่งมีเกียรติหรือเป็นบุคคลพิเศษ มีอำนาจควบคุมผู้อื่นได้ ทำงานโดยไม่ต้องใช้แรงงาน

4) คนไทยมีค่านิยมรักความสุข ความสนุกสนานรื่นเริง ความไม่เป็นเจ้าทุกข์ เป็นพฤติกรรมของคนไทย

5) คนไทยมีค่านิยมยกย่องความเป็นผู้มีกตัญญูรู้คุณคน โดยถือว่าเป็นผู้ประเสริฐ ฉะนั้นพฤติกรรมของคนไทยจึงอุปการะผู้มีพระคุณ

บุญมา พงษ์โหมต (2528 : 94-97) ได้กล่าวว่า ค่านิยมของคนไทยที่ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงกระทั่งทุกวันนี้ ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1) พุทธศาสนา ประชากรไทยยึดถือคำสั่งสอนทางศาสนา เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

2) นิยมทรัพย์สิน ได้แก่ ความมั่งคั่ง และเงินทอง

3) นิยมอำนาจ คนไทยนิยมยกย่องผู้มีอำนาจ

4) รักความสนุกสนาน อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ไม่ต้องดิ้นรนมากก็สามารถมีกินมีใช้

5) ค่านิยมผู้อาวุโส คนไทยจะให้เกียรติและยกย่องผู้ที่อาวุโสกว่า

6) ค่านิยมในเรื่องโชคกลาง เครื่องรางของขลังเป็นค่านิยมที่ฝังแน่นมาแต่สมัยโบราณปฏิบัติกันทุก ๆ ชั้นวรรณะ

7) ค่านิยมเรื่องงานพิธี เดิมการจัดงานพิธีเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบแบบ เพื่อประกาศให้คนอื่นรับรู้

8) ค่านิยมยกย่องผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะผู้รู้แพ้รู้ชนะเท่านั้น แต่รวมถึง การที่ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น รู้จักให้ รู้จักรับ

9) รักพวกพ้อง สังคมไทยเดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม บุคคลจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยอย่าง ขาดกันไม่ได้ แม้ว่าปัจจุบันการพึ่งพาอาศัยกันลดน้อยลง แต่ความรู้สึกรักพวกพ้องก็ยังมีอยู่

10) ความเป็นอยู่ที่ทันสมัย ค่านิยมเรื่องความเป็นอยู่ที่ทันสมัย ได้แผ่ขยายกว้างออกไปทั้ง สังคมโดยเฉพาะระบบเงินผ่อนที่เข้ามา ทำให้โอกาสของบุคคลที่จะปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ทันสมัย จึงเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า ค่านิยมของคนไทยได้ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงกระทั่งทุกวันนี้ มีลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพของสังคม ค่านิยมของคนไทยมีความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มีค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา โดยมีทั้งค่านิยมที่ดีและค่านิยมที่ไม่ดี สมาชิกในสังคมไทยจึงควรร่วมกัน สร้างสรรค์และส่งเสริมค่านิยมที่ดีเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมไทย

2.4.3 ค่านิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์

ประเทศไทยมีชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักของสังคม ทำหน้าที่ยึดโยง ความสัมพันธ์ของคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่มี รูปธรรม ประชาชนทุกคนรู้และเข้าใจความเป็นสถาบันได้ชัดเจน เป็นพลังที่ยั่งยืนของประเทศไทยมา ช้านาน สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้คนในชาติรวมพลังกันนำพาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป

สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนตามประวัติศาสตร์ชาติไทย พระมหากษัตริย์ทำหน้าที่ปกครองประเทศด้วยความเป็นธรรม ปกป้องคุ้มครองราชอาณาจักรจากการรุกรานของอนารยชน ทำให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีเสรีภาพใน การทำมาหากิน ใช้ชีวิตตามวิถีเครือญาติ ผูกพันกับการทำเกษตร และมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว จิตใจ ประชาชนจึงมีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างลึกซึ้ง มั่นคง มีความสามัคคีกลม กลืนกันเกิดความปึกแผ่นและเป็นพลังสำคัญยิ่ง สถาบันพระมหากษัตริย์ยังเป็นสัญลักษณ์ของ การดำรงอยู่ของชาติไทยมาต่อเนื่อง สังคมไทยให้ความสำคัญกับสถาบันพระมหากษัตริย์มายาวนาน กว่า 700 ปี ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งยืนยง ทำให้ ประเทศไทยสามารถรักษาความเป็นไทยภายใต้พระบรมโพธิสมภารมาจนถึงปัจจุบัน และพระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นผู้นำการพัฒนาประเทศในทุกด้าน (Thossaphol Noratus. 2558 : ออนไลน์)

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร (2558 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นพระประมุข ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชน

ชาวสยาม ตามหลักทศพิธราชธรรม ทรงให้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของปวงชนชาวไทย นำความเจริญรุ่งเรืองความผาสุกมาสู่พสกนิกรถ้วนหน้า ผู้ที่รักพระมหากษัตริย์ จะเป็นผู้มีความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาใต้ร่มพระบรมโพธิสมภาร มีความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความรู้รักสามัคคีกลมเกลียว รวมน้ำใจไทยทั้งชาติให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ประพฤติตนเป็นคนดีถวายเป็นพระราชกุศล และถวายความจงรักภักดีแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ส่วนผู้ที่ไม่รักพระมหากษัตริย์ จะเป็นผู้ที่ไม่จงรักภักดี ไม่เคารพนับถือ ไม่ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์

“อานันท์ ปันยารชุน” อดีตนายกรัฐมนตรี ได้ตอบคำถามกับสื่อต่างประเทศ หลังกล่าวแนะนำหนังสือเรื่อง The King of Thailand in World Focus ที่โรงแรมโอเรียนเต็ล เมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา ว่า “ผมพูดอยู่เสมอว่าสถานภาพของพระเจ้าอยู่หัวของเราที่สูงขึ้นถึงระดับนี้ หลังจากครองราชย์มา 60 ปี เป็นผลมาจากบารมีที่พระองค์ทรงสร้างมา มิได้เป็นเรื่องการสืบทอดเมื่อพระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ในวัยเพียง 17-18 พระชันษา ไม่มีใครคาดเดาได้ว่าพระองค์จะเป็นประมุขของชาติแบบใด แต่ผมคิดว่าด้วยพระปรีชาสามารถ พระวิริยอุตสาหะและมุ่งมั่น พระองค์ทรงได้จำเริญขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ดี เมื่อกล่าวถึงพระเจ้าอยู่หัวของเรา พระองค์ท่านไม่เพียงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ แต่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ดีด้วย ผมขอชี้ว่ามีความแตกต่าง เพราะผู้ใดผู้หนึ่งอาจเป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่ ทั้งที่มีข้อบกพร่องและข้อเสียหลายประการ แต่ถ้าหากเราพูดว่าผู้นั้นเป็นคนดีสำหรับผมมีความหมายมากกว่า ฉะนั้น เมื่อเรากล่าวถึงพระองค์ท่านว่าทรงเป็นกษัตริย์ที่ดี จึงมีความหมายลึกซึ้งกว่าที่กล่าวว่าพระองค์ท่านเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ การจะเป็นพระมหากษัตริย์ที่ดี เป็นคนดี เป็นเรื่องที่จะต้องได้มาด้วยอุสาหะของตนเอง ไม่ใช่สืบทอดมาแต่อย่างไรก็ตามสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นซึ้งลึกอยู่ในประเทศไทยและความเป็นไทย ผมมั่นใจว่าสถาบันนี้จะยังคงอยู่ในสภาพสมบูรณ์และดำเนินต่อไป” (“สถาบันพระมหากษัตริย์” “ศูนย์รวมจิตใจ” ของคนไทย. 2552 : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของแผ่นดินต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาหลายร้อยปี พระองค์ท่านไม่เพียงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ แต่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ดีด้วย ทรงทำงานหนักเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย ประชาชนชาวไทยก็จะรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดบนแผ่นดินไทย และประพฤติดตนเป็นคนดีถวายเป็นพระราชกุศล และถวายความจงรักภักดีแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ คนไทยจึงมีค่านิยมในการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งจะเป็นผู้มีความรู้รักสามัคคีกลมเกลียว รวมน้ำใจไทยทั้งชาติให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายชุด ดังนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมได้มีผู้กล่าวไว้หลายคน ในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกเป็นแนวทางเพื่อการวิจัยต่อไป ดังนี้

CHEN CHUNXIAO (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 9 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย คือ คนไทยมีความอดทนและขยันสู้กับชีวิต คนไทยต้องเผชิญภัยธรรมชาติเป็นประจำ ในด้านครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายเป็นผู้นำของครอบครัวและนิยมมีลูกหลายคน สมาชิกในครอบครัวรักกันและมีความขัดแย้งเมื่อมีความคิดต่างกันในด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าครูไทยมีลักษณะที่เข้มงวด รักธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างครูไทยกับนักเรียนไทย คือ นักเรียนไทยมีความเคารพต่อครูไทย ครูไทยกับนักเรียนไทยจะรักและดูแลเอาใจใส่กัน ในด้านวัฒนธรรม สะท้อนให้เห็นถึงเทศกาลวันลอยกระทง ซึ่งมีกิจกรรมการทำกระทง การเล่นเพลงเรือและพุดถึงความเชื่อของวันลอยกระทง ผู้อ่านยังสามารถเห็นถึงมารยาทของไทย ด้านการไหว้และการพูดจาไพเราะและสุภาพ นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงศิลปะเพลงพื้นบ้านกับขนมไทย ซึ่งมีลักษณะหลากหลาย และพบภาพสะท้อนปัญหาของเยาวชนไทย คือ การใช้คอมพิวเตอร์มากเกินไป การนิยมวัฒนธรรมต่างประเทศ การติดยาเสพติด และการฆ่าตัวตาย ด้านอิทธิพลของนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า ผู้เขียนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ความกตัญญูกตเวทิตา ให้ความสำคัญกับความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด และการสั่งสอนให้เป็นคนดี ผู้เขียนกระตุ้นผู้อ่านให้เข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต ผู้เขียนชักชวนผู้อ่านให้รู้จักครอบครัวโดยช่วยเหลือกันของสมาชิกในครอบครัวและการมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้เขียนสั่งสอนให้รักวัฒนธรรมไทยโดยชักชวนให้รู้จักวัฒนธรรมไทยและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ ผู้เขียนยังชักชวนให้ผู้อ่านรักธรรมชาติทั้งต้นไม้และสัตว์

ZHAO YONGMEI (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

มหาสมุทร ในรูปเงา กรงมนุษย์ และรังเลือด และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคนในสังคมเมืองและคนในสังคมชนบทคือ 1) คนในสังคมเมืองมีที่อยู่อาศัยคับแคบ เป็นคอนโดมีเนียม ตึกแถว และบ้านเดี่ยวที่มีพื้นที่จำกัด ประกอบอาชีพรับจ้าง ซื้ออาหารมารับประทาน คนในเมืองพักผ่อนโดยหาความบันเทิงหลังจากเสร็จงาน และทำกิจกรรมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ 2) คนในสังคมชนบทมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและพึ่งพาธรรมชาติ ประกอบอาชีพทำไร่ทำนา หาความบันเทิงด้วยการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านในด้าน 1) การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญู 2) ด้านการปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิต ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีอิสระในชีวิตตัวเอง 3) ด้านการให้ความบันเทิงใจ โดยการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้ภาษาถิ่น และการใช้ภาพพจน์

XU WEIJIE (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีน ในสังคมไทยจากนวนิยายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยจากนวนิยายไทย และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่สะท้อนภาพการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยที่มีต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในด้านการทำงาน คนไทยเชื้อสายจีนขยันทำกิจการงานทุกชนิด ทำงานอย่างหนักเอาเบาสู้ ไม่เลือกงานไม่เกี่ยงงาน และส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจของตนเองจนก่อสร้างตัวในประเทศไทยได้สำเร็จที่สุด ในด้านครอบครัวจะนิยมมีครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ มีลูกหลานจำนวนมาก โดยมีผู้ชายมากกว่าผู้หญิงเพื่อช่วยดำเนินธุรกิจและสืบตระกูล ทำให้การก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนมั่นคงมากขึ้น ในด้านคำสั่งสอน คนไทยเชื้อสายจีนจะสั่งสอนลูกหลานด้วยคุณธรรมคือ ซื่อสัตย์ สุจริต กตัญญูกตเวทียขยันหมั่นเพียร พึ่งตัวเองประหยัดและถ่อมตัวสอนให้ลูกหลานสามารถตั้งฐานะ พัฒนาตัวเองได้ดี และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสังคมไทย ในด้านความเชื่อคนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องโชค เรื่องการสร้าง และในเรื่องการดำเนินธุรกิจ คนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่จะเริ่มต้นด้วยการทำธุรกิจขนาดเล็ก ๆ และขยายจนกลายเป็นธุรกิจอันใหญ่โต ในด้านอุปสรรคและการฝ่าฟันอุปสรรค คนไทยเชื้อสายจีนต่อสู้ฝ่าฟันกับสภาพความเป็นอยู่และอุปสรรคต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ ด้านอิทธิพลของนวนิยายที่สะท้อนภาพการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยที่มีต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลในด้านการชี้้นำการดำเนินธุรกิจโดยชี้้นำให้ผู้อ่านได้เข้าใจวิธีการดำเนินธุรกิจ การรับคนเข้าทำงาน และการจัดการบริษัทให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการดำเนินชีวิตให้แนวคิดแก่ผู้อ่านในการสร้างครอบครัว ผู้อ่านจะเข้าใจว่าเมื่อสร้างครอบครัวแล้วก็ต้องมีหน้าที่ทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ในการประกอบอาชีพให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่าต้องเลือกประกอบอาชีพให้ถูกต้อง ไม่เพียงมองเฉพาะปัจจุบันยังต้องคำนึงถึง

อนาคตด้วย ในด้านการศึกษาทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่า การศึกษาของลูกหลานเป็นเรื่องสำคัญมาก การศึกษาดีจะทำให้ชีวิตของลูกหลานประสบความสำเร็จมากขึ้น ในด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้อ่านได้ปลูกฝังด้วยการสะท้อนคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามของคนไทยเชื้อสายจีน ผ่านคำพูด และการกระทำของตัวละคร เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความกตัญญูทเวที ขยันหมั่นเพียร อดทน พึ่งตัวเอง และประหยัด ทำให้ผู้อ่านได้ซาบซึ้งในคุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ จนสามารถ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามเหล่านี้ให้แก่ผู้อ่านได้

ขวัญฤทัย นันทธนะวานิช (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงเหนือและ ภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ตัวละครผู้หญิงเหนือและภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย โดยศึกษา จากการศึกษาวินิจฉัยตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้หญิงในนวนิยายจำนวน 12 เรื่อง 17 ตัวละคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางกายภาพและลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงที่เป็น ผู้หญิงเหนือมีความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างกัันดังนี้ ช่วงแรกปี พ.ศ. 2493-2513 ตัวละครเอก ผู้หญิงในช่วงนี้ผู้แต่งเน้นความงามของธรรมชาติ โดยนำความสวยและลักษณะเด่นของผู้หญิง ภาคเหนือมาบรรยายคู่กับความงามของธรรมชาติ และเป็นความงามแบบอุดมคติโดยอิงกับลักษณะ ทางเผ่าพันธุ์ ส่วนด้านลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่โดดเด่นคือชื่อบริสุทธิ์ และไม่ทันคน ช่วงที่สองปี พ.ศ. 2525-2543 ผู้แต่งไม่เน้นความงามของตัวละครเท่าใดนัก แต่จะเน้นลักษณะนิสัยพฤติกรรม มากกว่า ที่โดดเด่นคือการใช้จริตและมารยาทหญิง ช่วงที่สามปี พ.ศ. 2550-2551 ผู้แต่งบรรยาย ความงามของตัวละครเอกหญิงโดยเน้นความงามในอุดมคติของผู้แต่งเท่านั้น ส่วนด้านลักษณะนิสัย และพฤติกรรมพบว่า ผู้แต่งมักสร้างให้ตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้หญิงเหนือมีคุณสมบัติดีพร้อมทุกด้าน ซึ่งทำให้ขาดความสมจริงและดูเป็นนางเอกในอุดมคติ คุณลักษณะของตัวละครเอกผู้หญิงที่ปรากฏ ในนวนิยายทุกช่วงคือความงามและความกตัญญู

ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของโบทันตาม แนววาทกรรมวิเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนวนิยายของโบทัน ผู้วิจัยศึกษาจากนวนิยาย 9 เรื่องของโบทันที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. 2535-2540 โดยวิเคราะห์ ภายใต้กรอบแนวคิดทางวาทกรรม พิจารณาจากคำ ประโยค ผ่านตัวละคร ฉาก บทสนทนาและ โครงเรื่องใน 5 ด้าน คือ ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว การศึกษา ชีวิตความเป็นอยู่ และปัญหาสังคม ได้พบว่า การสะท้อนภาพสังคมในนวนิยายของโบทัน จะสะท้อนภาพสังคมใน เมืองหลวง เนื่องจากโดยสภาพสังคม สังคมเมืองหลวงเป็นศูนย์กลางของความเจริญและ การเปลี่ยนแปลงของสังคมจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นตัวกำหนดให้คนในสังคมต้อง ต่อสู้ดิ้นรน แข่งขัน ปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตปรับเปลี่ยนตัวเองตามค่านิยมที่สังคมเป็น ตัวกำหนดเพื่อให้ ทันต่อยุคสมัยและไม่รู้สึกแปลกแยกกับคนส่วนใหญ่ในสังคม โบทันนำเสนอภาพสะท้อนสังคมอย่าง

ตรงไปตรงมาด้วย การใช้ภาษาที่สื่อชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้รับรู้มุมมองชีวิตคนในหลายรูปแบบที่เกิดขึ้นในสังคมจริง ผ่านการถ่ายทอดและผูกเรื่องราวได้อย่างลงตัว ทั้งนี้การนำเสนอภาพสะท้อนสังคมตามจริง โดดเด่นเน้นให้เห็นว่า หากคนในสังคมใช้ด้านใดด้านหนึ่งเป็นจุดยืนของชีวิตจะเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งนำไปสู่ปัญหาทุกด้านที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำดังกล่าวอย่างที่ไม่ได้ และโดดเด่นยังได้ใช้ภาพสะท้อนและพรรณนาส่วนตัวกล่าวถึงภาพสะท้อนด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ผ่านทางตัวละครทั้งด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม ถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้อ่านรับทราบเพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษาและชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป เห็นได้ว่า นวนิยายกับสังคมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน สภาพสังคมนั้น ๆ ทำให้โดดเด่นประพันธ์นวนิยายขึ้น และนวนิยายที่โดดเด่นประพันธ์ขึ้นนั้นก็สะท้อนภาพสังคมที่โบดั่งอยู่ และที่สำคัญคือนวนิยายดังกล่าวได้เห็นแนวคิดและทางชี้แนะในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้อ่านอีกด้วย

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม สรุปได้ว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้ง วรรณกรรมสามารถสะท้อนภาพสังคมต่าง ๆ รวมถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ค่านิยมต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้วรรณกรรมยังมีอิทธิพลต่อสังคมหรือผู้อ่านในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การให้แนวความคิดในการดำเนินชีวิต เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้เป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายชุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายชุดได้มีผู้กล่าวไว้หลายคน ในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกเป็นแนวทางเพื่อการวิจัยต่อไป ดังนี้

JIANG NANNAN (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุดความสุขของกะทิ โดย งามพรรณ เวชชาชีวะ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายชุดความสุขของกะทิ โดยศึกษาจากนวนิยาย 3 เรื่องของงามพรรณ เวชชาชีวะ ได้แก่ เรื่องความสุขของกะทิ เรื่องความสุขของกะทิ ตอน ตามหาพระจันทร์และเรื่อง ความสุขของกะทิ ตอน ในโลกใบเล็ก และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า งามพรรณ เวชชาชีวะได้แต่งเรื่องราวของเด็กหญิงกำพร้าคนหนึ่งที่มีชีวิตทั้งความทุกข์และความสุข โดยใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การตั้งชื่อบทย่อยของแต่ละเล่ม ตั้งชื่อตามของใช้ทั่วไป สิ่งของธรรมชาติ ชื่ออาหาร ชื่อนิทาน และค่านามธรรม โดยมีเนื้อหาเชื่อมโยงกับชื่อบทย่อยซึ่งดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน การวางโครงเรื่องด้วยการอธิบายชื่อบท บรรยายฉาก และบรรยายภาค เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา ใช้ภาษาการ และการเล่าเรื่อง เป็นกลวิธีที่นำไปสู่เนื้อเรื่องของแต่ละบทได้อย่างน่าสนใจ ในการดำเนินเรื่อง ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งที่ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผล ด้วยการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับชะตากรรม และความขัดแย้งระหว่างภายในจิตใจของตัวเอง นอกจากนี้ยังใช้กลวิธีการลำดับเหตุการณ์ที่ทำให้

เนื้อเรื่องดำเนินไปตามโครงเรื่องที่ ผู้แต่งได้กำหนดไว้ โดยลำดับเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทิน และการลำดับเหตุการณ์แบบย้อนต้น กลวิธีการปิดเรื่อง ผู้แต่งนิยมใช้กลวิธีปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม นอกจากนี้ผู้แต่งยังใช้วิธีปิดเรื่องแบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบ และปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม ผู้แต่งสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมและนิสัยใจคอสมจริง ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน ฉากและบรรยากาศที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมี 4 ฉากที่สำคัญ คือ บ้านริมคลอง บ้านชายทะเล บ้านกลางเมือง และสถานที่ต่างประเทศ เป็นฉากที่สัมพันธ์กับชีวิตของตัวละครเอกที่เติบโตไปตามวัย กลวิธีการแต่งประการสุดท้ายคือบทสนทนา ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง เป็นบทสนทนาที่บอกลักษณะและนิสัยของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม รวมทั้งให้คติและข้อคิดแก่ผู้อ่าน ด้านแนวคิดในนวนิยาย พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดที่เป็นแง่ลบเกี่ยวกับชีวิตและสังคม ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิตในด้านความรักของครอบครัวที่เป็นความรักระหว่างสามีภรรยา เป็นความรักที่ยั่งยืนแบบตาและยาย และความรักที่ไม่มั่นคงเพราะมีบุคคลที่สามตามแบบพ่อและแม่ของกะทิและแบบครูราตรีกับพ้อมร แนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ผูกพันทางสายเลือดระหว่างพ่อแม่ลูกกับตายายกับหลาน ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ผู้แต่งได้นำเสนอภาพการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย การดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงโดยปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องและดีงาม ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ผู้แต่งได้เสนอวัฒนธรรมอาหารไทยที่รับประทานเป็นประจำวันและที่นำไปทำบุญ ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ปรากฏในนวนิยาย ผู้แต่งนำเสนอภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความแตกต่างกันระหว่างชีวิตในสังคมแบบดั้งเดิมและแบบสมัยใหม่ ทั้งอาคารบ้านเรือน การเดินทางและอาหารการกิน ผู้อ่านจะได้แนวคิดใหม่เกี่ยวกับความสุขของชีวิตและสังคมไทย

สุกฤภา วิเศษ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วรรณกรรมเยาวชนชุดเซ็นจูรี่ของปีแอร์โดเมนีโค บัคคาลาริโอ : วรรณกรรมแนวแฟนตาซีกับนิเวศน์สำนึก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษานวนิยายแฟนตาซีชุดเซ็นจูรี่ของปีแอร์โดเมนีโค บัคคาลาริโอ คือ ละเนลโล ดิ ฟุโอโค (L'anello di fuoco) ลา สเตลลา ปิเอเตรา (La stella di pietre) ลา ซิตตะ เดล เวนโต (La citta del vento) และลา พรึมา ซอร์เจเนเต (La prima sorgente) โดยมุ่งศึกษาการใช้ลักษณะของแฟนตาซีในการนำเสนอนิเวศน์สำนึก ลักษณะแฟนตาซีที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้มีสามลักษณะ ลักษณะแรกเป็นการนำเสนอตัวละครเอกสี่ตัวที่ตัวที่มีพลังวิเศษสี่ด้าน คือ ดิน น้ำ ลม และไฟ ลักษณะที่สองเป็นการนำเสนอวัตถุวิเศษ เช่น ลูกข่างพยากรณ์ทั้งเจ็ด เป็นต้น และลักษณะที่สามเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องดาวหางล้างโลก ขณะเดียวกันผู้วิจัยพบว่าอนุภาคที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้มีลักษณะร่วมกับอนุภาคที่ปรากฏในดัชนีอนุภาคของสตริง ทอมป์สัน อาจกล่าวได้ว่าผู้แต่งนำอนุภาคในนิทานพื้นบ้านมาสีบทอดและผลิตซ้ำ แต่ในขณะเดียวกัน ผู้แต่งยังได้ปรับเปลี่ยนเพื่อให้เนื้อหาของนวนิยายชุดนี้สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย นั่นคือ การเน้นแนวคิดนิเวศน์สำนึกในนวนิยายชุดนี้ ด้วยการนำเสนอความสัมพันธ์ที่

สมดุระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และมนุษย์กับธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เน้นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เป็น “กัลยาณมิตร” โดยผ่านการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครเอกด้วยกัน และตัวละครเอกกับตัวละครผู้ช่วยเหลือ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติเน้นท่าทีที่ “อ่อนน้อม” ของมนุษย์ต่อธรรมชาติ มิใช่การควบคุมหรือเอาชนะธรรมชาติ

ญัฐกานต์ น้าทิพย์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์เกี่ยวกับกลวิธีการประพันธ์ที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอและถ่ายทอดเรื่องราว และวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อซึ่งเป็นวรรณกรรมยอพระเกียรติสมัยปัจจุบันจำนวน 5 เรื่องจากผู้แต่ง 5 คน อันได้แก่ เรื่องโนมาเนม (ประพันธ์โดย ร่มแก้ว) เรื่องใต้ร่มใบกัณฑ์ (ประพันธ์โดย ชมจันทร์) เรื่องลูกไม้ของพ่อ (ประพันธ์โดย ชาศรียา) เรื่องแสงดาวกลางใจ (ประพันธ์โดย รินท์ภัส) และเรื่องหัวใจใกล้รุ่ง (ประพันธ์โดย อีสยาห์) จากการวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ ผู้วิจัยพบว่าผู้แต่งทั้ง 5 คนใช้กลวิธีการประพันธ์ 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ และกลวิธีการโน้มน้าวใจ กลวิธีการสอดแทรกความรู้ และกลวิธีการสอดแทรกข้อคิดคติสอนใจ ซึ่งกลวิธีทั้ง 4 กลวิธีนี้จะใช้ตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราว โดยผู้แต่งจะถ่ายทอดสารที่ต้องการจะสื่อผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งยังได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครในเรื่องอีกด้วย จากการวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ผู้วิจัยพบว่านวนิยายชุดนี้นำเสนอและถ่ายทอดบทบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชในฐานะพระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อความยั่งยืนทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านพลังงานทดแทน และด้านการดำเนินชีวิต โดยผู้แต่งทั้ง 5 คนได้หยิบยกโครงการและแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาถ่ายทอดเพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทนักพัฒนาของพระองค์อย่างเด่นชัด อันได้แก่ โครงการฝนหลวง โครงการสร้างฝายแม้วหรือฝายชะลอน้ำ โครงการหลวง โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และคำสอนจากบทเพลง พระราชนิพนธ์ ซึ่งโครงการและแนวพระราชดำรินี้ก็ทำให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของ ตัวละครในเรื่องดีขึ้น การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ทำให้เห็นว่านวนิยายชุดนี้เป็นวรรณกรรมยอพระเกียรติที่สะท้อนให้เห็นบทบาทนักพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งยังทำให้เห็นว่าพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และมีพระอัจฉริยภาพชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและแนวทางการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน

อารยา ผังลักษณ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์นวนิยายชุดล่องไพรของน้อยอินทนนท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบนวนิยายในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก

บทสนทนา กลวิธีการเล่าเรื่อง และแก่นเรื่อง 2) ศึกษาท่วงทำนองแตงนวนิยาย 3) ศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยาย จากนวนิยายชุดล่องไพร จำนวน 17 ตอน โดยวิธีการวิจัย และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาองค์ประกอบนวนิยายชุดล่องไพรของน้อยอินทนนท์ พบว่า โครงเรื่องของนวนิยายชุดนี้ ผู้เขียนนิยมเปิดเรื่องโดยการบอกสาเหตุของการเข้าป่า ผจญภัยกับการสร้างความสนใจใคร่รู้ควบคู่กันไป แล้วจึงสร้างความสนใจใคร่รู้ควบคู่กันไป แล้วจึงสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้ง และเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง รวมทั้งการสร้างความคิดใคร่รู้ในการดำเนินเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาจนเรื่องคลี่คลายในตอนจบ มักจบแบบสุขนานุกรมมากกว่าลักษณะอื่น ตัวละครมีพฤติกรรมต่าง ๆ แบบสมจริงและตัวละครมีพฤติกรรมแบบเหนือจริง ฉากมีทั้งฉากที่เป็นจริง และฉากในจินตนาการ การสร้างฉากมีลักษณะเด่นคือ ฉากมีความเหมาะสมกับฐานะของตัวละครและฉากมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ และบรรยากาศในเรื่อง บทสนทนาบอกลักษณะนิสัยตัวละคร และช่วยดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่องแล้วยังสร้างความสนใจใคร่รู้เรื่องน่าตื่นเต้น และสนุกสนานขึ้น กลวิธีการเล่าเรื่องส่วนใหญ่ผู้เขียนหรือตัวละครในเรื่องเป็น ผู้เล่าเรื่องโดยเรียงไปตามลำดับเวลา แก่นเรื่องแสดงข้อคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านดี และด้านไม่ดี กับการแสดงกฎเกณฑ์ธรรมชาติหรือความเป็นธรรมดาของโลก ด้านท่วงทำนองแตง นวนิยาย พบว่ามีการเลือกใช้คำให้ง่ายต่อการอ่าน โดยใช้คำที่มีความหมายตรง และความหมายแฝง การใช้คำซ้อน คำซ้ำ และคำอุทานเพื่อเน้นอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของตัวละคร การใช้ภาษาโวหารต่าง ๆ เช่น อุปมาและอุปลักษณ์ สอดคล้องกลมกลืนกับเนื้อเรื่อง ทำให้เกิดภาพจินตนาการ ทั้งนี้ยังทำให้นวนิยายของน้อยอินทนนท์มีความไพเราะ และสละสลวยขึ้น ในด้านการใช้ประโยค ผู้เขียนใช้ทั้งประโยคสั้น ซึ่งมีความกะทัดรัด ละเอียดประณีตในการบรรยายและพรรณนาฉาก และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง อีกทั้งยังใช้เป็นบทสนทนาของตัวละคร ทำให้เรื่องน่าอ่านมากขึ้น ภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายของน้อยอินทนนท์ พบว่านวนิยายชุดล่องไพร ได้สะท้อนภาพสังคมไทยบางส่วนให้ผู้อ่านได้รับรู้นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องการตายแล้วเกิดใหม่ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไสยศาสตร์ และคาถาอาคม รวมทั้งการนับถือผี และการดำรงชีวิตของชาวป่าชาวเขาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 2) ภาพสะท้อนด้านการใช้ชีวิตของพรานป่า ได้แก่ ความเชื่อและการเดินทางของพรานขณะล่าสัตว์ การกินอยู่ และการหาอาหาร และสิ่งสำคัญมากคือ การใช้สมุนไพรรักษาอาการเจ็บป่วยจากไข้ป่าหรือพิษของสัตว์

อังคณา สุขวิเศษ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นวนิยายสืบสวนสอบสวน : อิทธิพลของชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ ที่มีต่อชุดปัวโรต์ และนิทานทองอิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะของนวนิยาย แนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก โดยวิเคราะห์จากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน รวมถึงศึกษาลักษณะเฉพาะตนของ

นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน จากการศึกษาวิเคราะห์นวนิยายแนวสืบสวน สอบสวนชุดเชอร์ลอค โฮล์มส์ นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน สรุปได้ว่า นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกต้องประกอบไปด้วยเรื่องราวสองเรื่อง เรื่องแรกคือเรื่องของดี อาชญากรรมที่เกิดขึ้น ส่วนเรื่องที่สองคือการสืบสวนคดีของนักสืบ เพื่อคลี่คลายปมปริศนาและเปิดเผยตัวคนร้าย พร้อมทั้งอธิบายถึงสาเหตุในการก่อคดีของคนร้ายในตอนจบ ผลการศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสามชุดพบว่า นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุดเชอร์ลอค โฮล์มส์ อกาธา คริสตี นำลักษณะโครงเรื่อง ตัวละคร และกลวิธีการเล่าเรื่องจากนวนิยายชุดเชอร์ลอค โฮล์มส์ มาเป็นแนวทางในการประพันธ์ นวนิยายชุดปัวโรต์ ส่วนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับอิทธิพลทั้งด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และกลวิธีการเล่าเรื่อง ในการพระราชนิพนธ์นวนิยายชุดนิทานทองอิน ถึงแม้ว่า อกาธา คริสตี และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะได้รับอิทธิพลในการแต่งนวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน มาจากนวนิยายชุดเชอร์ลอค โฮล์มส์ แต่นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ก็เป็นนวนิยายที่มีลักษณะเฉพาะตนสูง เพราะอกาธา คริสตี และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นำอิทธิพลที่ได้รับมาผสมผสานเข้ากับประสบการณ์รวมทั้งความรู้ในด้านต่าง ๆ และภูมิหลังทางสังคม และวัฒนธรรมในยุคของตนเข้าไปได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษานวนิยายชุด สรุปได้ว่า นวนิยายชุดมีหลายแนว รวมทั้งแนวรัก แนวแฟนตาซี แนวสืบสวนสอบสวน เป็นต้น การศึกษานวนิยายชุดก็ศึกษาได้หลาย ๆ ด้าน เช่น ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายชุด อิทธิพลของนวนิยายชุดที่มีต่อสังคมหรือผู้อ่าน กลวิธีการแต่ง ลักษณะการนำเสนอ บทบาทของตัวละคร เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้เป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้

บทที่ 3

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

การศึกษาวិเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพสะท้อนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สภาพชีวิตความเป็นอยู่

3.1.1 ที่อยู่อาศัย

3.1.2 คมนาคม

3.1.3 การแต่งกาย

3.1.4 การประกอบอาชีพ

3.1.5 อาหารการกิน

3.2 ค่านิยม

3.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์

3.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี

3.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่

3.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว

3.2.5 ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก

3.2.6 ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง

3.3 ประเพณี

3.3.1 ประเพณีการบวช

3.3.2 ประเพณีการทำบุญตักบาตร

3.3.3 ประเพณีลอยกระทง

3.3.4 ประเพณีการแต่งงาน

3.3.5 ประเพณีงานศพ

3.4 ความเชื่อ

3.4.1 ความเชื่อเรื่องกรรม

3.4.2 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่

3.4.3 ความเชื่อเรื่องความฝัน

3.4.4 ความเชื่อเรื่องเจ้าที่

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 สภาพชีวิตความเป็นอยู่

ภาพสะท้อนด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยที่ปรากฏในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก เป็นภาพชีวิตในด้านที่อยู่อาศัย คมนาคม การแต่งกาย การประกอบอาชีพ และอาหารการกิน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยเป็นสถานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นที่ใช้กินอยู่หลับนอน นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นลักษณะของที่อยู่อาศัยของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ดังต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ลักษณะของสถานที่สำคัญในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก คือ บ้านอรรถสุนทร ซึ่งเป็นอาคารสถาปัตยกรรมยุโรป สูงสามชั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บ้านอรรถสุนทร เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน สถาปัตยกรรมยุโรป สูงสามชั้น หลังคากระเบื้องเคลือบพลาสติกสีส้มแดง ด้านหน้าของ ชั้นสามฉาบปูนเรียบ เฉลียงของบ้านประกอบด้วย เสาทรงกลม ที่ หัวเสามีลวดลายโค้งย้อยม้วนลงมาจากทั้งสองข้างแบบไอออนิก ซึ่ง รัับอิทธิพลมาจากสถาปัตยกรรมกรีกและโรมัน

(*ดังต้องมนตร์รัก*. 2557 : 8)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยหากเป็นคนที่มีฐานะ มักจะสร้างที่อยู่อาศัยอย่าง ประณีตและหรูหรา เป็นอาคารสูงสามชั้น มีพื้นที่กว้างขวาง การสร้างบ้านหลังนี้ได้รับอิทธิพลมาจาก สถาปัตยกรรมกรีกและโรมัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีฐานะและมีเงินทองของเจ้าของบ้าน เนื่องจาก สังคมไทยเป็นสังคมอิสระ คนมีฐานะและเงินทองสามารถสร้างบ้านหลังใหญ่ได้อย่างอิสระเสรี และ คนกลุ่มนี้ก็จะอยู่ในชนชั้นสูงของสังคมไทย

นวนิยายเรื่อง *ในร่มเงารัก* กล่าวถึง ที่อยู่อาศัยของตัวละคร ได้แก่วง “อภิรมย์” ซึ่งเป็น สถาปัตยกรรมแบบยุโรปโดยแท้ เป็นตึกสูงสามชั้น สีประตูล้วนดูเรียบง่าย แต่ก็สง่างาม แสดงถึงความ รุ่งเรืองของคนสร้างบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วง “อภิรมย์” นั้นเป็นตึกแบบยุโรปโดยแท้ สร้างตามแบบ สถาปัตยกรรมวิกตอเรียของอังกฤษ ตัวตึกนั้นมีสามชั้น และมี หอคอยสูงอยู่ตรงมุมด้านหนึ่ง ขณะเลี้ยวรถผ่าประตูรั้วสูงท่วม ศีรษะ จึงเห็นเด่นชัดกระจ่างตา ส่วนลิที่ฉาบทานั้นเป็นปูนเปลือย ตัดขอบด้วยสีครีม แม้นดูเรียบง่าย แต่ก็สง่างาม บ่งบอกถึงความ รุ่งเรืองในยุคสมัยขณะปลูกสร้างเป็นอย่างดี

(*ในร่มเงารัก*. 2557 : 157)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยที่สง่างามของคนไทยในสังคมไทย คนไทยที่สามารถสร้างบ้านตามแบบสถาปัตยกรรมยุโรป ก็จะเป็นคนที่มีเงินทองและมีฐานะในสังคม และเป็นคนที่ถูกสังคมยอมรับ อาคารสถาปัตยกรรมยุโรปจะเป็นอาคารที่ดูเรียบง่าย แต่ก็มีความสวยงามสง่างามที่แตกต่างจากอาคารสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยสามารถสร้างอาคารสถาปัตยกรรมตามความนิยมของตน ซึ่งที่อยู่อาศัยของคนไทยจะมีทั้งแบบยุโรป แบบไทย เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง อาคารสถาปัตยกรรมของวังวิษณุรังสีมาโอ่อ่าสมกับ ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมรูปแบบตะวันตก สูงสองชั้น มีสนามหญ้า เหมือนภาพในจินตนาการ มีความสวยงาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วังวิษณุรังสีมาโอ่อ่าสมกับเป็นวังเจ้านายมากพระยศอย่าง พระองค์เจ้าภคธิดา ผู้เป็นพระอัยกาของคุณหลวงสีหราชเดโช อาคารสถาปัตยกรรมรูปแบบตะวันตกคล้ายอาคารในยุโรปยุค วิกตอเรีย และวิลลาสไตล์อิตาลี ลักษณะเป็นตำหนักก่ออิฐถือปูน ความสูงสองชั้น ทาสีเหลืองตัดกับท้องฟ้าสีสดและสนามหญ้าเขียว ชุ่มฉ่ำภาพในจินตนาการ เน้นส่วนโค้งกำแพงเหนือช่องปิดในผนัง ประทับ กำแพงด้วยเสาหลอก รวมทั้งใช้เทคนิคการเจาะร่องผนังปูนฉาบ และทำให้เกิดลวดลายด้วยเทคนิคปูนปั้น ให้ความรู้สึกระการตาเมื่อพบเห็น

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 126)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนส่วนหนึ่งในสังคมไทย ซึ่งคนส่วนนี้จะอยู่ชนชั้นสูงของสังคม และเป็นคนที่มีฐานะและมีตระกูลในสังคมไทย และก็มีมักจะมีความสามารถในการสร้างบ้านอย่างหรูหรา คนเหล่านี้จะนิยมสร้างอาคารสถาปัตยกรรมสไตล์ตะวันตก เนื่องจากเทคนิคทางด้านสถาปัตยกรรมของตะวันตกจะมีความพัฒนาและความก้าวหน้ากว่าเทคนิคทางด้านสถาปัตยกรรมของตะวันออก จึงทำให้คนชนชั้นสูงนิยมอาคารสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยของคนชนชั้นสูงจะมีรูปแบบตะวันตก

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง เรือนไม้หลังหนึ่งทีสร้างจากไม้แท้ และสร้างมาเกือบร้อยปี เจ้าของเรือนหลังนี้ชื่อ พันดารา ซึ่งเป็นลูกสาวของตัวละครที่ชื่อ รัตติกา เรือนหลังนี้เป็นสีฟ้า ดูอ่อนสบายตา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นราชพฤกษ์ใหญ่ที่ปลูกไว้มานานนมริมเรือนไม้หลังน้อยยังไม่ มีวีแววจะผลิซอตอกออกมาใช้เซยชม กระนั้นกอมะลิมามากมายที ปลูกรายล้อมก็ส่งกลิ่นหอมจรุงใจตลอดปี เรือนไม้หลังนี้สร้างจาก ไม้แท้ทีเก็ล็ดแฉนวนอนทั้งหลัง ทาสีฟ้าอ่อนสบายตาตัดกับขอบวง

กบประตู่และหน้าต่างกระจกสีขาว ยกพื้นเล็กน้อยพอประมาณ
จึงต้องมีบันไดทาสีขาวต่อกับรั้วระเบียงทาสีเดียวกันกันเฉลี่ยง
ด้านหน้าไว้ เสาไม้สีขาวสองต้นที่ขนานทางเข้าออกเชื่อมติด
หลังคาทรงปั้นหยาสีเทา

แม้เรือนนี้จะสร้างมาเกือบร้อยปี แต่ก็ได้รับการซ่อมแซมและ
ปรับปรุงตลอดกระทั่งถึงปัจจุบัน โดย พันดารา เนติธร

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 7)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยส่วนมากจะสร้างด้วยไม้แท้ และยกพื้น
สูงขึ้น เนื่องจากอากาศประเทศไทยมีความร้อนอบอ้าว การสร้างบ้านด้วยไม้สามารถช่วยระบายความ
ร้อนได้ หากสร้างบ้านด้วยไม้แท้ อายุการใช้งานของบ้านจะยาวนานถึงร้อยปี สถาปัตยกรรมแบบไทย
จะสร้างด้วยไม้ แต่เนื่องจากประเทศไทยได้รับวัฒนธรรมตะวันตก จึงมีบ้านที่อยู่อาศัยส่วนหนึ่งที่สร้าง
ด้วยปูนตามสไตล์ตะวันตก แสดงให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยของคนไทยจะสร้างด้วยไม้แท้ ซึ่งจะใช้สอยได้
เวลายาวนาน

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ ยังกล่าวถึง บ้านไม้หลังเล็กขนาดหนึ่งห้องที่ปลูก
ติดแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นที่พักของตัวละครที่ชื่อ ลุงชม กับ เควิน เรือนนี้เป็นเรือนเก่า แต่ก็ได้รับ
รักษาเป็นอย่างดี และมีโต๊ะเก้าอี้เล็ก ๆ ชุดหนึ่งสำหรับนั่งพักผ่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลุงชมพาเควินลัดเลาะไปยังด้านหลังพิพิธภัณฑวัตถุรัตนสุทร ลึก
พักก็ถึงบ้านไม้หลังน้อยขนาดหนึ่งห้องที่ปลูกติดแม่น้ำเจ้าพระยา
ลักษณะเป็นเรือนเก่าหลังคาทรงปั้นหยาแบบเดียวกับราชพฤกษ์
แลคล้ายปลูกมานานแต่ได้รับการบำรุงรักษาเรื่อยมา แผ่นไม้ที่ตี
ฝาผนังสีกร่อนบ้างแต่สีขาวสะอาดที่ทาทับหนาเตอะช่วยอำพราง
ไม่ให้ดูซอมซ่อเฉลี่ยงไม้ด้านหน้ามีโต๊ะเก้าอี้ตัวเล็ก ๆ หนึ่งชุด
สำหรับนั่งพักผ่อน รอบ ๆ ประดับด้วยกระถางคุณนายตื่นสาย
หลากสีล้วน เพิ่มความรื่นรมย์ให้บ้านหลังน้อยน่าอยู่ขึ้น

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 47-48)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนส่วนหนึ่งในสังคมไทย ซึ่งเป็นบ้านไม้หลัง
เล็กขนาดหนึ่งห้อง ถึงแม้ว่าบ้านไม้จะเป็นเรือนเก่า แต่เจ้าของบ้านก็ยังบำรุงรักษาบ้านเป็นอย่างดี
และยังมีโต๊ะเก้าอี้เล็ก ๆ ชุดหนึ่งไว้พักผ่อน แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยมีส่วนหนึ่งเป็น
บ้านไม้หลังเล็ก และตกแต่งอย่างเรียบง่าย แม้ว่าชีวิตจะยากจน ห้องพักหนึ่งห้องมีหลายคนพักด้วยกัน
แต่คนที่พักในห้องก็รู้สึกมีความสุขกับชีวิตเรียบง่าย และประดับห้องให้อบอุ่นและน่าอยู่

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีเงินทองและมีฐานะก็จะมีความสามารถสร้างบ้านหลังใหญ่ได้ ซึ่งมีพื้นที่กว้างขวาง เป็นอาคารสูงสองถึงสามชั้น และคนส่วนนี้ก็จะนิยมสร้างอาคารสถาปัตยกรรมแบบยุโรป เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของเจ้าของบ้าน และสังคมไทยเป็นสังคมอิสระ คนไทยสามารถสร้างบ้านตามความนิยมของตน ซึ่งคนส่วนนี้จะอยู่ชนชั้นสูงของสังคมไทย และคนที่ยากจนจะสร้างบ้านไม้หลังเล็กที่เป็นอาคารสถาปัตยกรรมสไตล์ไทย คนส่วนนี้จะอยู่ชนชั้นต่ำของสังคมไทย แต่คนไทยทั้งชนชั้นสูงกับชนชั้นต่ำก็อาศัยอยู่สังคมไทยอย่างกลมกลืน

3.1.2 คมนาคม

คมนาคมเป็นสิ่งที่ช่วยให้การอพยพผู้คนง่ายอย่างสะดวกและรวดเร็วกว่าการเดินเท้าเปล่า และเป็นสิ่งที่ทำให้คนในสังคมเดินทางมาหาผู้กันได้ เช่น รถ เรือ เครื่องบิน เป็นต้น นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นคมนาคมของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ตั้งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ผีตรงข้ามของบ้านอรรถสุนทรเป็นวัดอรุณราชวราราม ส่วนตรงกลางเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา มีเรือยนต์ลากจูงเรือเอี่ยมจุ่นเพื่อขนส่งกระสอบข้าวสาร และมีเรือเมล์ที่รอรับผู้โดยสารหรือรอรับพ่อค้าแม่ค้าขนพืชผักผลไม้เข้ามาขายในตลาดท่าเตียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผีตรงข้ามเป็นพระอารามหลวงของวัดอรุณราชวราราม ยอดพระปราสาทสง่างามสะท้อนแสงสีทองของดวงอาทิตย์จากฝั่งตะวันออกของปากแม่น้ำ เรือยนต์ลากจูงเรือเอี่ยมจุ่น บรรทุกกระสอบข้าวสารจนเต็มลำ

เรือเมล์สีแดงสองชั้นลำใหญ่จอดลอยลำเพื่อรอรับผู้โดยสารสำหรับการเดินทางขึ้นล่องต่างถิ่น จึงจะได้เห็นเรือแจวพายออกจากฝั่งเพื่อส่งลูกค้า บางลำก็รอรับบรรดาพ่อค้าแม่ขายที่ขนข้าวของที่เป็นพืชผักผลไม้เข้ามาขายในตลาดท่าเตียน ซึ่งเป็นศูนย์กลางตลาดขนส่งสินค้า และเป็นเมืองท่าที่สำคัญทางน้ำ ผู้ที่จะเดินทางไปต่างประเทศหรือต่างเมืองก็จะมาใช้ท่าเรือแห่งนี้เป็นสำคัญ

(*ตั้งต้องมนตร์รัก*. 2557 : 10)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสำคัญของคนไทย คมนาคมทางน้ำจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของคนไทย คนไทยไปต่างถิ่นสามารถเดินทางผ่านเรือเมล์ พ่อค้าแม่ค้าก็ลงเรือทุกวันเพื่อไปขายของที่ตลาดท่าเตียน ซึ่งเป็นศูนย์กลางตลาดขนส่งสินค้า และเมืองท่าของคนไทย ถ้าไม่มีเรือเมล์ ชีวิตคนไทยก็จะลำบาก ไม่มีความสะดวก ในสังคมปัจจุบัน

เรือเมล์ก็ยังคงเป็นคมนาคมสำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย แสดงให้เห็นว่าคมนาคมทางเรือมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำ

นวนิยายเรื่อง *ตั้งตอมนตร์รัก* กล่าวถึง สภาพของแม่น้ำเจ้าพระยา มีเรือยนต์ลำเล็กลากเรือบรรทุกลำใหญ่ มีเรือแจว มีเรือขายสินค้า พ่อค้าแม่ค้าเรียกลูกค้าออกมาซื้อหาสินค้า เมื่อค้าแล้วก็จะพายเรือกลับบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรือยนต์ลำเล็กลากจูงเรือบรรทุกลำใหญ่ไหลเลื่อนไปอย่างเอื่อย ๆ เรือแจวข้ามฟากพายหลิกกันขวกไขว่ อีกทั้งเรือขายสินค้าลำเล็กต่างก็บีบแตรเสียงดังปึน ๆ เรียกลูกค้าตามบ้านริมน้ำให้ออกมาซื้อหาสินค้า เมื่อถึงเวลาเย็นค้าต่างก็มุ่งหน้ากลับบ้าน

(ตั้งตอมนตร์รัก. 2557 : 121-122)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วิถีชีวิตของกลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ทุกวันมีสภาพที่มีชีวิตชีวาบนแม่น้ำเจ้าพระยา มีทั้งเรือบรรทุกสินค้า เรือเมล์ เรือแจว และเรือขายสินค้าอีกมากมาย คนที่บ้านอยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา ก็จะออกมาหาซื้อสินค้า ข้าวของต่าง ๆ ตามเรือขายสินค้า ทำให้ชีวิตสะดวกไม่ลำบาก คนเหล่านี้มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเย็นค้าแล้ว พ่อค้าแม่ค้าก็จะเก็บสินค้าพายเรือกลับบ้าน พอวันรุ่งขึ้น ก็ออกมาขายของอีก แสดงให้เห็นว่าคมนาคมทางน้ำเป็นคมนาคมที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งจะทำให้ชีวิตคนไทยเรียบง่าย

นวนิยายเรื่อง *รอยรักในดวงใจ* กล่าวถึง วิถีชีวิตของคนไทยที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในกลางแม่น้ำจะมีเรือมากมาย มีทั้งเรือพายของชาวบ้าน เรือขนส่งสินค้า และเรือเมล์ที่ส่งผู้โดยสารไปยังจังหวัดอื่น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่น้ำเจ้าพระยายามอรุณรุ่งสวยงามจับตานัก วิถีชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่เริ่มต้นขึ้นจากสายน้ำแห่งนี้มายาวนาน กลางกระแสธารามีเรือมากมาย ทั้งเรือพายของชาวบ้านที่เดินทางข้ามฟากและขนส่งสินค้าไปขายรวมถึงเรือเมล์เขียนเรือเมล์แดง คอยรับส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้าไปยังจังหวัดอื่น ๆ ริมฝั่งแม่น้ำมีกอผักตบชวาชูดอกสีม่วงละลานตา ติดตลิ่งที่ต้นสักหน้อยมีกอบัวประปราย หากไม่ติดว่ากำลังเร่งรีบกลับบ้านให้ทันเวลา เพทายมั่นใจว่าจะรู้สึกอภิมภิมกับทัศนียภาพแบบนี้ไม่น้อย

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 254)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ภาพของคนไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งผู้คนเหล่านี้ก็อาศัยสายน้ำแห่งนี้ตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ แม่น้ำเจ้าพระยามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งในกลางแม่น้ำมีเรือพายของชาวบ้านที่จะเดินทางไปมาหาสู่กัน มีเรือขนส่งสินค้าที่จะไปขาย

ของต่าง ๆ ให้ชาวบ้าน และมีเรือโดยสารที่จะพาผู้โดยสารไปถึงปลายทางที่อยู่จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งชาวบ้านสามารถซื้อขายสินค้าและเดินทางไปมาหาสู่กันผ่านคมนาคมทางเรือ แสดงให้เห็นว่าคมนาคมทางเรือทำให้วิถีชีวิตคนไทยสะดวกมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คมนาคมทางน้ำมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะคนไทยที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา บนแม่น้ำเจ้าพระยามีทั้งเรือบรรทุกสินค้า เรือเมล์ เรือแจว และเรือขายสินค้าต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ชีวิตชาวบ้านได้รับความสะดวกสบาย สามารถแสดงให้เห็นถึงคมนาคมทางเรือเป็นคมนาคมที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทย เนื่องจากคมนาคมทางเรือจะทำให้ชีวิตคนไทยเรียบง่ายขึ้น

3.1.3 การแต่งกาย

เมื่อมนุษย์เข้าสู่ยุคอารยธรรม การแต่งกายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ทุกคนต้องแต่งกายเพื่อความอบอุ่น ความสวยงาม หรือเพื่อสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นการแต่งกายของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ต้มต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อคุณหญิงยี่สุน เป็นสตรีที่มีความงามสง่า แต่งชุดไทยที่สวยงาม ใส่เสื้อแขนยาว นุ่งโจงกระเบน ใส่สร้อยทองคำเส้นใหญ่และแหวนทรงนพเก้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

*คุณหญิงยี่สุนหย่อนถุงเงินสีแดงลงในย่ามของพระลูกชายเมื่อ
พิธีบวชเสร็จสิ้น สตรีผู้งามสง่าทำทรงผมตัดเป็นลอนเสมอต้นคอ
สวมเสื้อลูกไม้คอปิดสีเขียวอ่อน แขนยาวเสมอข้อศอก สะพายผ้า
แพรเนื้อดีสีนิล ผูกไขว้ไว้ตรงสะโพก สร้อยทองคำเส้นใหญ่แหวน
พระสมเด็จเจ็ดยี่สิบสอง คาดทับด้วยเข็มขัดทองเงาวาววับ นุ่งโจง
กระเบนผ้าลายสีหมากสุก บนนิ้วนางข้างซ้ายนั้นยังคงสวมแหวน
ทรงนพเก้าติดตัวทุกครั้ง*

(ต้มต้องมนตร์รัก. 2557 : 48)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การแต่งกายของคนไทยสามารถแสดงถึงฐานะของคนในสังคม การใส่เสื้อเนื้อผ้าดี ใส่สร้อยทองคำเส้นใหญ่ คาดทับเข็มขัดทองเป็นสัญลักษณ์ของคนรวยและคนมีฐานะ ถ้าเป็นคนจนก็จะแต่งกายแบบธรรมดา แต่เป็นคนมีฐานะก็ต้องแต่งกายอย่างสมควรตามฐานะ ซึ่งผ่านการแต่งกาย สามารถแสดงให้เห็นถึงสถานะทางเงินและฐานะของคนในสังคม

นวนิยายเรื่อง ต้มต้องมนตร์รัก ยังกล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิม เป็นน้องสาวของวันเพ็ญ พี่สาววันเพ็ญใส่ชุดกระโปรง แต่งกายทันสมัย ส่วนน้องสาวทับทิมยังแต่งกายด้วยสีประจำวัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พี่เพ็ญ!”

“แปลกใจใหม่ที่เห็นฉันทรงนี้” วันเพ็ญก้าวขึ้นบันได ใบหน้า
เขิดขื่นอย่างเยาะหยัน เมื่อเห็นน้องสาวแต่งกายด้วยผ้าชิ้นสั้นแค้
เข้าลิโคก เลื้อยผ้าลูกไม้สีลินจี คอกว้าง แขนสั้นแค้ข้อศอก

“นี่แกยังแต่งตัวด้วยสีประจำวันอีกหรือ” คนเป็นพี่แบ่หน้ากับ
เครื่องแต่งกายของน้องสาว ในขณะที่เธออยู่ในชุดกระโปรงบาน
ลายดอกชบาสีแดงพื้นขาว เลื้อยลูกไม้สีขาว แขนพอง คอสีเหลี่ยม
เข้ารูป ติดกระดุมสามเม็ด เน้นให้เห็นทรวงอก เอวคอดที่คาดด้วย
เข็มขัดเส้นโต

(ตั้งต๋องมนตรีรัก. 2557 : 416-417)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การแต่งกายของคนในสังคมก็มีความแตกต่างกัน บางคน
แต่งกายอย่างทันสมัย สวยงามตามกระแสนิยม แต่บางคนยังแต่งกายตามประเพณีหรือความเชื่อ
เช่น คนไทยมีสีประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นสิริมงคลของแต่ละวัน คนไทยบางคนก็จะแต่งกายตามสี
ประจำวัน เพื่อเป็นสิริมงคลต่อชีวิต แต่โลกมีความเปลี่ยนแปลง การแต่งกายก็จะต้องมีความ
เปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นถึงความคิดที่แตกต่างกันในเรื่องการแต่งกาย บางคนคิดว่าต้องแต่งตัว
ทันสมัย บางคนคิดว่าควรแต่งตามวัฒนธรรม

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ประกายรุ่ง ใส่ชุดที่เปิดเผยเนื้อตัวตาม
ค่านิยมฝรั่งที่โชว์เนื้อหนังเพื่อเอาใจตัวละครชายที่ชื่อ เขียนศิลป์ จึงตั้งใจสวมเสื้อที่คว้านคอลึก
ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

แม้ปากขยับถามไปเรื่อย แต่สายตาของเธอก็ทอดสะพาน
เชื่อมหวานไปสู่เขา และทันเห็นว่าแวบหนึ่งของดวงตาสีดำลึกลับคู่
นั้นเผลอตัวมองมายังเนินเนื้อของเธอ ซึ่งชุดที่ตั้งใจสวมใส่มาวันนี้
เป็นชุดที่เธอปรึกษามารดา ก่อนออกมาจากบ้านแล้วว่าเปิดเผย
เนื้อตัวเกินไปหรือไม่ ครั้นฝ่ายมารดาเห็นดีเห็นงาม ตามอย่าง
ค่านิยมฝรั่งที่มีการแต่งกายวับแวมโชว์เนื้อหนังมังสาบ้างก็ไม่เห็น
เป็นไร เธอจึงตั้งใจสวมเสื้อที่คว้านคอเสียดอก แล้วดูเหมือนว่าชาย
หนุ่มก็กำลังตกหลุมพราง

(ในร่มเงารัก. 2557 : 295)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยนิยมการแต่งกายแบบตะวันตกที่โชว์เนื้อหนัง แล้วจะ
กลายเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ผู้หญิงเอาใจผู้ชาย ซึ่งต่างจากการแต่งกายแบบรุ่นเก่า ที่ผู้หญิงต้องแต่งตัวแบบ
เรียบร้อย ไม่เปิดเผยเนื้อตัวมากเกินไป ค่านิยมความสวยก็จะมีเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

การแต่งกายก็จะมีเปลี่ยนแปลงไปด้วย แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายของคนไทยก็มีส่วนเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะแต่งตามความนิยมของตะวันตก

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพ็ญ ร่วมงานเลี้ยงกับหลานชายที่ชื่อเทียนแก้ว และหลานสาวที่ชื่อเดือนสิบ คุณหญิงเพ็ญแต่งกายแบบไทย ส่วนเทียนแก้วแต่งตัวโก้ด้วยชุดแขนยาวและกางเกงสีน้ำตาล และเดือนสิบแต่งชุดราตรีสั้นสีนวลจันทร์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณหญิงเพ็ญยังคงความสง่างามทัดเทียมกับคุณหญิงยี่ลู่
ในขณะมีชีวิต สวมเสื้อระบายลูกไม้สีลินจี่ นุ่งผ้าซิ่นสีแดงเลือดนก
เดินดินทอง สวมเครื่องประดับครบถ้วน แสดงถึงความมีฐานะ
เช่นเดียวกับเทียนแก้วที่แต่งตัวโก้ด้วยชุดแขนยาวและกางเกงสี
น้ำตาล หวีผลเรียบแปล้แลดูสะอาดสะอ้าน วงหน้าผ่องใส
ส่วนเดือนสิบนั้นรวบผมยาวตึงเป็นหางม้า ดัดปลายอ่อนจนเผย
หน้าผากมนกว้าง เข้ากับชุดราตรีสั้นสีนวลจันทร์แลดูผิดพรรณผุด
ผ่องเป็นยองใย ในยามยี่มเยื่อนจึงไม่ต่างจากเดือนเต็มดวงที่เจิด
จรัสอยู่เหนือท้องฟ้ายามราตรี

(ในร่มเงารัก. 2557 : 396)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า หากคนไทยจะเข้าร่วมงานเลี้ยง ต้องแต่งกายตามความนิยมของสังคม ซึ่งผู้ชายมักสวมชุดทักซิโด้ ส่วนผู้หญิงมักแต่งชุดราตรี การแต่งกายที่เหมาะสมในงานเลี้ยงหรือในโอกาสพิเศษมักจะแสดงให้เห็นถึงความเคารพนับถือต่อผู้อื่น หากการแต่งกายไม่เรียบร้อยตามโอกาสพิเศษต่าง ๆ ก็จะถูกถือว่าเป็นการเสียมารยาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแต่งกายมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิต

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ในวันแต่งงานของตัวละครที่ชื่อ พุดซ้อน เธอแต่งชุดแต่งงานแบบไทย เป็นผ้าไหมยกทองสีเลือด และคาดทับเข็มขัดทองเส้นใหญ่ ท่อนบนใช้สไบสองชั้น ซึ่งเป็นผ้าโบราณที่คุณแม่ของพุดซ้อนเคยใช้ในงานแต่งงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พะยอมทอดสายตาดูหน้าใจมองหญิงสาวในชุดแต่งงานอย่าง
ไทยจักรพรรดิงดงามวิจิตร ผ้าไหมยกทองสีเลือดนกกจับจีบหน้า
นางมีชายพก คาดทับด้วยเข็มขัดทองเส้นโต ประดับหัวเข็มขัดนพ
เก้าแบบไทย ท่อนบนใช้สไบสองชั้น รองชั้นล่างด้วยผ้าแพรสีเลือด
นก พาดด้วยสไบปักดินทองลวดลายงามตาทั้งผืนทับไว้ชั้นบน ทั้ง
ชายยาวละพั้น ซึ่งเป็นผ้าโบราณที่คุณหญิงยี่ลู่เคยใช้ในวัน
แต่งงานของท่านกับสามีเสริมให้เจ้าสาวดูงดงามอย่างหญิงสูงศักดิ์

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 212)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยจะแต่งชุดแบบไทยในงานแต่งงาน ซึ่งจะเป็นผ้าไหม และเป็นสีที่สิริมงคล และจะต้องคาดทับเข็มขัดทองและประดับหัวเข็มขัดอย่างสวยงาม เนื่องจากในงานแต่งงานนั้นเป็นโอกาสพิเศษสำหรับเจ้าบ่าวเจ้าสาว ซึ่งเจ้าบ่าวเจ้าสาวจะต้องแต่งชุดที่สวยงามที่สุดและมีความหมายเป็นมงคลที่สุด เพื่อให้ชีวิตคู่ได้มีการเริ่มต้นใหม่ที่ดีงาม และเป็นทีระลึกของเจ้าบ่าวเจ้าสาว พ่อแม่บางคนก็จะให้ลูกสวมชุดที่ตัวเองเคยสวมในงานแต่ง เพื่อให้ความอวยพรแก่ลูก และอยากให้ชีวิตคู่ของลูกได้ยั่งยืน แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายของคนไทยในวันแต่งงานควรแต่งชุดที่สวยงาม และมีความหมายเป็นสิริมงคล

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พะยอม แต่งชุดสายเดี่ยวสีชมพูและกางเกงยีนขาสั้นอย่างทันสมัย ทำให้ผู้เป็นนายคุณหญิงยี่สุนสายหน้าอย่างรับไม่ได้ เนื่องจากคิดว่าเป็นชุดแปลก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“โอ้ คุณหญิงเจ้าคะ สมัยนี้สาว ๆ เขาก็แต่งตัวแบบนี้กันทั้งนั้น เจ้าคะ” พะยอมตอบอย่างภาคภูมิใจในชุดสายเดี่ยวสีชมพูกับกางเกงยีนขาสั้นของตน ที่อุตสาหกรรมิตทาสวมหลอกคน ทำเอาผู้เป็นนายได้แต่สายหน้าอย่างเอือมระอา เนื่องจากนี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่อีกฝ่ายสวมชุดประหลาด ๆ ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 107)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การแต่งกายของคนไทยก็มีความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยต่าง ๆ ในสมัยก่อน ผู้หญิงต้องแต่งตัวเรียบร้อย ห้ามเปิดเผยเนื้อตัวเกินไปตามสมควร แต่ในสมัยปัจจุบัน ผู้หญิงจะแต่งตัวตามกระแสนิยม ซึ่งจะเปิดเผยเนื้อตัวมากขึ้น เช่น ผู้หญิงจะใส่ชุดสายเดี่ยวและกางเกงยีนขาสั้น ซึ่งในสมัยก่อนการที่ผู้หญิงใส่เสื้อสายเดี่ยวและกางเกงขาสั้นจะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพ แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายของคนไทยก็มีความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เนื่องจากประเทศไทยพัฒนามากยิ่งขึ้น และได้รับวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามาประเทศไทย จึงทำให้รสนิยมการแต่งกายของคนไทยเปลี่ยนไป

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยในสมัยก่อน ถ้าเป็นคนใส่เสื้อผ้าเนื้อดี หุหรราใส่สร้อยทองคำเส้นใหญ่ คาดทับเข็มขัดทอง มักจะบ่งบอกถึงฐานะและสถานะทางการเงิน แต่ส่วนคนจนก็จะแต่งกายแบบธรรมดา คนไทยยังมีการแต่งกายแบบตามสีประจำ ซึ่งมีความเชื่อว่าแต่งกายสีประจำวันจะเป็นสิริมงคลของแต่ละวัน และการแต่งกายของคนไทยก็มีความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เช่น มีการแต่งกายแบบฝรั่งที่โชว์เนื้อหนัง สวมเสื้อสายเดี่ยวและกางเกงขาสั้น และหากในงานเลี้ยงที่สำคัญ ผู้ชายมักสวมชุดทักซิโด ส่วนผู้หญิงมักแต่งชุดราตรี ในงานแต่งงาน เจ้าบ่าวสาวจะแต่งชุดที่สวยงามและหุหรราที่สุดและเป็นสีสิริมงคล เพื่อให้ชีวิตคู่เริ่มต้นด้วยดี

3.1.4 การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ในการดำเนินชีวิต คนในสังคมต้องมีอาชีพ เพื่อที่จะเลี้ยงชีวิตตัวเองและครอบครัวได้ การประกอบอาชีพต่าง ๆ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นการประกอบอาชีพของคนไทยในสังคม ได้แก่ อาชีพแพทย์ และอาชีพครู ดังนี้

1) อาชีพแพทย์

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมณเตรรัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภูริช กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ ประมูล ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมกันของภูริช ทั้งสองคนต่างก็ทำอาชีพเป็นหมอที่โรงพยาบาล ทั้งสองคนทำงานหนัก ต้องอดหลับอดนอน และกินข้าวไม่ตรงเวลา เพราะว่ายังมีคนไข้อีกมากมายที่รอคอยคุณหมอสองคนไปรักษาให้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“หมอ มันใช้เงินเยอะนะ ผมรู้ว่าหมอมุ่งหวังเพื่อจะให้คนไข้ ได้รับการรักษาที่ดี แต่เราไม่จำเป็นต้องทุ่มเทเงินส่วนตัวถึงขนาดนั้น แค่วันนี้เราอดหลับอดนอน กินข้าวไม่เคยตรงเวลา เพราะคนไข้รอรักษาอีกเยอะ ผมก็ว่าเราทุ่มเทเยอะแล้วนะ”
นายแพทย์ประมูลเอ่ยเตือนด้วยความหวังดีก่อนเดือนอีกว่า

“อีกอย่าง การซื้อโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางอาจทำให้หมอมมีปัญหา”

(ดั่งดั่งมณเตรรัก, 2557 : 206-207)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ต้องทุ่มเทและเหนื่อยมาก เนื่องจากในสมัยก่อนมีหมอเชี่ยวชาญน้อย แต่ว่ามีคนไข้ที่รอคอยรักษามากมาย ดังนั้น หมอจำเป็นต้องอดหลับอดนอนอดกินข้าวบ้าง เพื่อที่จะรักษาคนไข้ให้ทันเวลา อาชีพหมอเป็นอาชีพที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมและชาวบ้าน แสดงให้เห็นว่าอาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ทุ่มเทและเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวของหมออย่างมาก

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมณเตรรัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภูริช กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ บุญเลิศ ซึ่งเป็นนายของภูริช ภูริชบอกว่า อาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ไม่ร่ำรวย แต่ก็ไม่อดตาย หากใครอยากร่ำรวยก็ควรทำอาชีพอย่างอื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เท่าที่ผมจำได้ คุณภูริชเคยท่องให้ผมฟังถึงคำสอนของสมเด็จพระบรมราชชนกที่ว่า...”

“...อาชีพแพทย์นั้นมีเกียรติ แพทย์ที่ดีจะไม่ร่ำรวย แต่ไม่อดตาย ถ้าใครอยากร่ำรวยก็ควรเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่แพทย์ อาชีพแพทย์นั้นจำต้องยึดมั่นในอุคมคติ เมตตากรุณาคุณ”

ภริษาท่องคำสอนออกมาได้อย่างไม่ติดขัด และด้วยความ
ภาคภูมิใจ

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 269)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ไม่สามารถทำให้ร่ำรวย คนที่อยาก
ร่ำรวยก็ควรไปทำอาชีพอื่นแทนอาชีพแพทย์ และสิ่งที่สำคัญคือ อาชีพแพทย์จำต้องยึดมั่นในอุดมคติ
เมตตากรุณาคุณ คนเป็นแพทย์ควรเมตตาต่อคนไข้ และรักษาคนไข้ให้ดี และต้องมีความรับผิดชอบใน
การทำงาน แสดงให้เห็นว่าอาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่อาจไม่ทำให้คนเป็นแพทย์ร่ำรวยทางวัตถุ แต่ก็จะมี
ความสุขในการช่วยเหลือคนอื่น

นวนิยายเรื่อง ตั้งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภริษา มีอาชีพเป็นหมอ ภริษาเจอ
เหตุการณ์ร้ายแรง มีคนจ้างฆาตกรมาฆ่าภริษตาย แต่ไม่ได้สำเร็จ ฆาตกรกลายเป็นคนที่เจ็บตัวมากกว่า
ภริษาจึงถามอาการฆาตกรและช่วยรักษา ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

“ตกลงจะบอกได้หรือยังว่าใครจ้างแกมายังฉัน”

“บอกไม่ได้หรอก ข้ารับเงินเขามาแล้ว ในเมื่อทำงานไม่สำเร็จก็
ไม่ควรจะเปิดเผยว่าใครเป็นคนจ้าง”

“อุดมการณ์แรงกล้าหรือเกินนะ” คนเป็นหมอบอกเสียงเยาะ

“มันเป็นอาชีพ”

“การฆ่าคนตายเขาไม่เรียกอาชีพหรอก เขาเรียกฆาตกร
มากกว่า” ภริษาจัดแจงเปิดกระเป๋าเครื่องมือแพทย์ขึ้น

“พอจะขยับตัวได้ไหม ผมจะทำแผลให้”

“ทำไมหมอยังจะทำแผลให้อีก ทั้งที่ข้าจะฆ่าหมอ”

“หน้าที่แพทย์คือช่วยเหลือทุกคนที่เจ็บป่วยและบาดเจ็บ ไม่ว่า
จะเชื่อชาติหรือศาสนาใด รวมถึงคนร้ายหรือคนดี”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 372)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ทุกอาชีพมีหน้าที่ของตน หน้าที่ของอาชีพแพทย์ก็คือรักษา
คนไข้ โดยไม่เลือกคนไข้เป็นคนดีหรือคนร้าย คนรวยหรือคนจน แพทย์จะต้องใช้ความสามารถในการ
รักษาคนไข้ให้มากที่สุดเพื่อที่จะช่วยเหลือทุกคนที่เจ็บป่วยให้พ้นจากความทุกข์ทรมาน ซึ่งเป็นอาชีพที่
ต้องทุ่มเทมาก แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่แพทย์ทุกคนควรทำคือไม่เลือกคนไข้ แม้กระทั่งเป็นคนที่เคยทำลาย
ตัวเรา แต่เมื่อเขาเจ็บป่วย คนเป็นแพทย์ก็มีหน้าที่ช่วยรักษา

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า อาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ต้องทุ่มเทมาก เพราะว่าเป็น
อาชีพที่ช่วยเหลือสังคมส่วนรวม เป็นอาชีพที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคม ผู้ที่เป็นแพทย์ควรใช้ความรู้
และความสามารถรักษาคนไข้โดยไม่เลือกคนไข้เป็นคนจนหรือคนรวย คนดีหรือคนเลว

แพทย์จำเป็นต้องอดหลับอดนอนอดกินข้าวบ้าง เพื่อที่จะรักษาคนไข้ให้ทันเวลา และอาชีพแพทย์ จำต้องยึดมั่นในอุดมคติ เมตตากรุณาคุณ

2) อาชีพครู

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมณเตรรัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิม เป็นครูอาสาสอนนักเรียนที่ โรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง สามีของทับทิมชื่อภูริชก็ทำงานหนัก ทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคมส่วนรวม ทับทิมในฐานะภรรยา ก็อยากจะทำประโยชน์ให้สังคมบ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไม่ละจ๊ะ ฉันจะรีบกลับไปให้ทันนักเรียนพักเที่ยง” คนพูดยิ้ม
คร่ำ เธอสมัครเป็นครูอาสาสอนนักเรียนชั้นประถมหนึ่งที่โรงเรียน
เล็ก ๆ ของชุมชนบางบาล ไม่ไกลจากบ้านมากนัก หลังจากที่สามี
ทุ่มเทให้การทำงานอย่างเต็มที่ จนแทบไม่ได้พบเจอแล้วพูดจากัน
เพราะกว่าเขาจะกลับเข้าบ้าน เธอก็เข้านอน ตอนเช้าในขณะที่เธอ
เตรียมอาหาร ใส่บาตร เขาก็ยังไม่ตื่น สุดท้ายเธอใช้วิธีเขียน
จดหมายบอกว่า จะไปทำงานเป็นครูอาสาที่โรงเรียนประถมแห่ง
หนึ่ง เพราะอยากทำประโยชน์ให้สังคมบ้าง

(ดั่งดั่งมณเตรรัก. 2557 : 349)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคมส่วนรวมและสร้าง ประโยชน์ให้สังคม เนื่องจากครูเป็นคนที่มีความรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เด็ก ๆ ทำให้เด็ก ๆ ก็มีความรู้มากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่ด้อยโอกาส ครูสามารถช่วยเหลือเด็กเหล่านี้มีความรู้และความมั่นใจ มากขึ้น ความช่วยเหลือของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็ก ๆ และสังคม แล้วในระหว่างการช่วยเหลือ คนอื่น ครูก็จะรู้สึกมีความสุขและมีคุณค่าในสังคม แสดงให้เห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่สร้างประโยชน์ ที่ดีให้กับสังคม และเป็นอาชีพที่ทำแล้วมีความสุข

3) อาชีพศิลปิน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ มยุรา ซึ่งเป็นมารดาของเขียนศิลป์ เขียนศิลป์กับคุณพ่อ คุณปู่ต่างก็เป็นคนที่รักงานศิลปะมาก แต่ผู้ เป็นมารดา มยุราไม่เห็นด้วยและไม่ให้ความสนับสนุนแก่ลูก มยุราคิดว่าอาชีพศิลปินเป็นอาชีพที่ไม่ สามารถทำให้ร่ำรวย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม่ก็รู้ว่าพ่อรักงานศิลปะขนาดไหน รวมทั้งผม...แล้วก็คุณปู่”

“ยะ แต่ต้องกันไม่ได้เลยทีไรนะ นีมีกินมิใช้อยู่ตอนนี้ก็เป็น
เงินจากธุรกิจการค้าที่สกุลของเราสืบทอดกันมานมนานมิใช่หรือ
แล้วไอ้งานศิลปะพวกนี้มันช่วยสร้างผลกำไรให้สักสตางค์แดงเดียว
ริกี้เปลว แม่เห็นมีแต่พวกศิลปินไร้แห่ง ทำงานก็ปี๋ชชาติก็เป็นได้

แค่ว่ากจน ๆ แม่ถามหน่อยเถอะว่า พ่อเขียนจะยึดงานศิลปะเป็นอาชีพแบบปู่ของพ่อเขียนอย่างนั้นรี แม่ไม่เห็นความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตเลยนะลูก”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 139)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพศิลปินเป็นอาชีพที่คนไทยบางคนไม่ยอมรับ และไม่ให้เกิดเกียรติ เนื่องจากมีความคิดว่าอาชีพศิลปะเป็นอาชีพที่ไม่สามารถทำให้ร่ำรวย ไม่ได้ช่วยสร้างผลกำไร ทำงานไปก็ปีก็ขาดก็ไม่สามารถร่ำรวยได้ แต่ความจริงแล้ว ถึงแม้ว่างานศิลปะจะไม่สามารถทำให้ร่ำรวยในด้านวัตถุ แต่ก็สามารถทำให้ร่ำรวยในด้านจิตใจ แสดงให้เห็นว่าอาชีพศิลปินเป็นอาชีพที่ไม่ได้ทำให้ร่ำรวยทางวัตถุ

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ เป็นคนที่ชอบงานศิลปะ เขาจำคำสั่งสอนของบิดาโดยตลอด ว่างานศิลปะไม่ใช่งานที่ทำให้ร่ำรวย แต่เป็นงานที่เจริญทางด้านจิตใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ถึงอาชีพเกี่ยวกับงานศิลปะจะไม่ทำให้ร่ำรวยทางวัตถุ แต่เชื่อเถิดว่ามันย่อมเจริญทางด้านจิตใจ ยิ่งศิลปะของลูกมีได้ทำเพื่อตัวเองถ่ายเดียว แต่ยังมีน้ำใจมอบคืนสู่สังคมโดยสุจริตใจ ความดีที่ทำนั้นถึงแม้จะไม่มีใครเห็น แต่มันก็สว่างไสวในใจของลูกเอง”

นั่นถือเป็นความถูกต้องที่เขียนศิลป์ตั้งมั่นถือมั่นเอาไว้เสมอ

(ในร่มเงารัก. 2557 : 163)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพศิลปินเป็นอาชีพที่ไม่อาจทำให้ชีวิตร่ำรวยในด้านเชิงวัตถุ แต่อาชีพศิลปินจะทำให้ร่ำรวยในด้านเชิงจิตใจภายในของศิลปิน แต่สำหรับคนที่รักศิลปะอย่างจริงจังจะไม่สนใจผลทางวัตถุที่ได้รับจากงานศิลปะ เนื่องจากผลทางจิตใจจะมีความสำคัญมากกว่าผลทางวัตถุ และงานศิลปะก็สามารถทำให้ผู้ชมได้สัมผัสถึงความงามของรูปภาพ แสดงให้เห็นว่าอาชีพศิลปินเป็นอาชีพที่สามารถเสริมสร้างจิตใจมนุษย์ให้สูงขึ้นได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า อาชีพศิลปินเป็นอาชีพที่ไม่อาจทำให้ชีวิตร่ำรวยในด้านเชิงวัตถุ แต่จะทำให้ร่ำรวยในด้านเชิงจิตใจภายในของศิลปิน เนื่องจากผลทางจิตใจจะมีความสำคัญมากกว่าผลทางวัตถุ และงานศิลปะก็เป็นงานที่ทำประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสามารถทำให้ผู้ชมได้สัมผัสถึงความงามของรูปภาพ และเสริมสร้างจิตใจของมนุษย์

4) อาชีพทหาร

นวนิยายเรื่อง เพรงรักในรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ รอยสยาม กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ ทับทิม ทับทิมบอกว่าอยากให้ลูกสาวของเพื่อนรักทำงานในหน่วยงานของหน่วยรอยสยาม ซึ่งทำอาชีพเป็นทหาร สามารถรับใช้ได้เบื้องพระยุคลบาท ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“นี่ถ้าหนูภาพเป็นผู้ชาย ดิฉันคงจะต้องขอคำแนะนำจากคุณ รอยสยามเหมือนกันแหละค่ะว่าจะให้เขาไปเรียนต่อด้านไหนดี จึงจะได้ทำงานในหน่วยงานเดียวกับคุณรอยสยาม เพราะเด็กคนนี้ เขาถนัดนักเรื่องภาพถ่าย ผลการเรียนหรือก็ดีมาก นี่ถ้าได้เป็น นายทหารก็อาจมีสิทธิ์ได้รับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท เป็นเกียรติ เป็นศรีแก่วงศ์สกุลได้บ้าง” ทับทิมเอ่ยอย่างภาคภูมิใจในตัวบุตรสาว ของเพื่อนรัก

(เพชรรักรอยฝัน. 2557 : 35)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพทหารเป็นอาชีพที่ผู้ชายคนไทยทุกคนใฝ่ฝันจะทำ เนื่องจากอาชีพทหารเป็นอาชีพที่ได้รับใช้พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะเป็นเกียรติเป็นศรีแก่วงศ์สกุล คนไทยทุกคนรักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ จึงอยากทำงานเพื่อประชาชนและประเทศชาติเพื่อที่จะตอบแทนบุญคุณของพระองค์ท่าน แสดงให้เห็นว่าอาชีพทหารเป็นอาชีพที่น่าภูมิใจ เนื่องจากทหารสามารถปกป้องความปลอดภัยและความสงบสุขของประเทศชาติ เป็นอาชีพที่ทำประโยชน์แก่สังคมและประชาชนอย่างมาก

3.1.5 อาหารการกิน

อาหารการกินเป็นสิ่งที่ไม่ได้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในชีวิตประจำวัน ทุกคนก็ต้องกินอาหารเพื่อมีความต่อเนื่องของชีวิต คนแต่ละชนชั้นก็จะมีอาหารการกินที่แตกต่างกันไป อาหารการกินสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นอาหารการกินของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง อาหารการกินที่บ้านคุณหญิงยี่สุ่น มีโต๊ะอาหารและเก้าอี้ที่หรูหรา ส่วนอาหารการกินมีขนมจีน น้ำแกงกะทิ เนื้อปลาตุ๋นยี่สุ่นเสิร์ฟเสิร์ฟกับมะเขือเปราะ สี่เหลี่ยม เนื้อเค็มทอดหอม แกงรัฐจวน และหมี่กรอบสี่เหลี่ยมทอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โต๊ะอาหารหินอ่อนสี่ใยกู่ปวงรี ขอบไม้สักสีน้ำตาล ขาไม้สัก แกะสลักงดงามด้วยลวดลายของเท้าสิงห์ เก้าอี้หินอ่อนลายเดียวกับโต๊ะโถงใส่ข้าวเป็นเครื่องกระเบื้องเบญจ จรงค์ลายดอกพิกุล สีน้ำเงินเข้มขลิบทอง ส่วนจานอาหารเป็นกระเบื้องพื้นขาว ลวดลายดอกไม้สีน้ำเงินแซมอยู่ขอบจาน ภายในบรรจุขนมจีนจับ เป็นก้อนพอดีคำ ส่วนอีกถ้วยเป็นน้ำแกงกะทิสีเขียวข้น แซมด้วยเนื้อปลาตุ๋นยี่สุ่นเสิร์ฟเสิร์ฟกับมะเขือเปราะสี่เหลี่ยมอ่อน โรยหน้าด้วยพริกแดง จานถัดไปเป็นเนื้อเค็มทอดหอมกรุ่นขึ้นพอดีคำ ตามด้วยแกงรัฐจวน ที่มีกุ้งทะเลตัวโตคลุกเคล้ากับพริกแกงอย่าง

หอมแดง ตะไคร้ กระเทียม และพริกขี้หนูสวน เต็มน้ำแกงพอให้
 ซุกซลัก อีกจานเป็นหมี่กรอบสีเหลืองทอง โรยหน้าด้วยพริกแดง
 หั่นเฉียงกับผักกูดช่วยหั่นท่อนแฉมอยู่ข้างจาน

(ตั้งต๋องมนตร์รัก. 2557 : 46)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตของคนในสังคม ในบ้านคุณหญิงยี่สุ่น อาหารมื้อเย็นมีกับข้าวหลายอย่าง ทั้งหมดเป็นอาหารไทย แล้วมีคนรับใช้ทำอาหารให้กิน คุณหญิงไม่ต้องทำอะไร อาหารทุกจานวางไว้อย่างสวยงาม และทำเป็นก้อนพอดีคำ เพื่อให้คนเป็นนายรับประทานอย่างสะดวก แสดงให้เห็นว่าคนมีฐานะและมีเงินมักจะกินอาหารหลายอย่างโดยมีคนรับใช้ทำให้ และอาหารจะมีรสชาติดีเด่น

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ บัวตอง กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพื่อ ว่าดีที่คุณหญิงเพื่อได้เลิกกินหมากตั้งแต่หลายปีที่แล้ว ส่วนตนจะต้องกินหมากไปจนวันตาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ดีนะเจ้าคะที่คุณหญิงเลิกหมากเสียได้ตั้งแต่เจ็ดปีก่อน ส่วนอฉันขาดมันไม่ได้แล้วเจ้าคะ ถ้าปากไม่ได้เคี้ยวหมาก มันก็เหมือนชีวิตขาดสิสันไป จะหยิบจับสิ่งใดก็ผิดไม่ผิดมือไปหมด”

“ตามใจหล่อนเถิดแม่บัวตอง สมัยนี้ไม่มีใครเขานิยมกันแล้ว ฉันทองก็เห็นจะจริง หมากเคี้ยวมากเท่าไร ฟันก็ดำมากเท่านั้น”

“เจ้าคะ แต่เห็นที่ว่าอฉันคงต้องเคี้ยวหมากไปจนวันตาย กระมังเจ้าคะ”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 101)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยในสมัยก่อนนิยมกินหมาก การกินหมากเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน พอกินเสร็จแล้วก็คายหมากออกลงกระโถน แล้วใช้ผ้าที่ติดตัวเช็ดปาก เนื่องจากหมากเป็นสีแดง กินแล้วจะทำให้ฟันและปากเป็นสีแดง หากกินบ่อย ๆ ฟันก็จะกลายเป็นสีดำ จึงไม่ค่อยมีคนกินหมากในสมัยปัจจุบัน แต่สำหรับคนที่ติดการกินหมากก็จะกินไปเรื่อยจนวันตาย แสดงให้เห็นว่าหมากเป็นอาหารการกินที่สำคัญของคนไทยในสมัยก่อน แต่ไม่นิยมในปัจจุบัน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ทอวาด เตรียมอาหารตามที่มารดาสั่งเอาไว้ โดยมีอาหารหลากหลายชนิด มีทั้งแกง ยำ ปลา พริกขิง และไข่เจียน อาหารทุกจานวางบนโต๊ะโดยประดับให้สวยงาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เหนือโต๊ะอาหารมีแสงล้นนวลตาจากโคมไฟแก้วเจียรระโนเป็นประกายส่องกระทบอาหารหลายชนิด สำหรับบนโต๊ะ มีแกงเปิดสดพริกไทยอ่อน ยำทวาย แสร้งว่ากุ้ง ยำถั่วพู อยู่ในจานกระเบื้อง

เคลือบลายครามเข้าชุด และมีพริกขิงตามเสด็จ ซึ่งตั้งเคียงกับไข่
แดงวิเข้มของไข่เค็มจัดเรียงคู่กับปลาช่อนแห้ง ปลาสด และไข่
เจียว ส่วนแกงรัฐจวนที่ทอวาดตั้งใจปรุงให้พี่ชายรับประทานถูก
มารดาสั่งห้ามไม่ให้มาขึ้นโต๊ะ เพราะข้ออ้างที่ว่าเหม็น ทั้ง ๆ ที่ยา
ยวนนั้น ก็มีรสผสมเป็นกะปิเช่นกัน

(ในร่มเงารัก. 2557 : 76)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินของคนไทยมีความหลากหลาย รสชาติมีทั้งเผ็ด
เปรี้ยว เค็ม และหวาน เนื่องจากเมืองไทยมีแม่น้ำเยอะและบางพื้นที่ติดทะเล เมืองไทยจึงมีปลามากไว้
สำหรับทำอาหารการกิน คนไทยก็ใช้วัตถุดิบปลาทำเป็นอาหารหลาย ๆ ชนิด ซึ่งมีรสชาติที่แตกต่างกัน
ไปตามชนิดของปลา แสดงให้เห็นว่าคนไทยสามารถทำอาหารหลายชนิด และปลาเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ
สำหรับการทำอาหารการกิน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เทียนแก้ว กำลังรับประทานบัวลอย
ไข่หวาน ซึ่งทำด้วยฝีมือของตัวละครที่ชื่อ ทอวาด บัวลอยที่ทอวาดทำมีหลายรสชาติหลายสี มีทั้ง
สีเหลือง สีเขียว สีฟ้า และสีม่วง ทั้งบัวลอย 4 สีลอยบนน้ำกะทิสีขาว และยังมีไข่แดงสุกหอมด้วย ไข่
ขาวอีกถ้วย เทียนแก้วจึงชมว่าอร่อยมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ครูเดียว บัวลอยเม็ดสีเหลืองซึ่งปั้นแบ่งผสมฟักทอง สีเขียว
ผสมใบเตย สีฟ้าผสมดอกอัญชัน สีม่วงผสมเผือก ก็ลอยอยู่ใน
น้ำกะทิสีขาวขุ่น มองเห็นไข่แดงสุกหอมด้วยไข่ขาวขุ่น
รับประทานอยู่ในถ้วยใสใบเล็ก พอเทียนแก้วตักใส่ปากคำแรก เขา
ก็เอ๋อชมไม่ขาดปาก จนกระทั่งลิ้มรสจนเกลี้ยงถ้วย บัวศรีเก็บ
สำหรับเข้าครัวเสิร์ฟสรรพ คุณหญิงเพื่อจึงเริ่มชวนสนทนาอีกครั้ง

(ในร่มเงารัก. 2557 : 174)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินของคนไทยมีของหวานประกอบด้วย ซึ่งเป็น
บัวลอยไข่หวาน ที่ทำด้วยแป้งผสมกับวัตถุดิบอื่น ๆ ทำให้บัวลอยได้มี 4 สี 4 รสชาติ และลอยบนน้ำกะทิสี
ขาว มีไข่แดงสุกอีกด้วย ทำให้บัวลอยไข่หวานดูมีสีสัน และน่ารับประทานมาก แสดงให้เห็นว่า
คนไทยมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำอาหารการกิน โดยเฉพาะบัวลอย สามารถออกแบบบัวลอยได้
หลากหลายสี และหลายรสชาติ

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เจิม ซึ่งเป็นแม่ครัวใหญ่ของ
ร้านอาหารเล็ก ๆ ที่ข้างบ้านอรุณสุนทร เจิมกำลังสอนตัวละครที่ชื่อ ภัพพลอย ทำอาหารเมนูผักกาด
ผัดปลาเค็มซุบไข่ทอด เจิมสอนเป็นที่ละชั้นตอน ซึ่งทุกชั้นตอนเป็นไปอย่างประณีตบรรจง ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

เจิมสอนให้ภพพลอยนำปลาเค็มมาแล้กระดุกกลางออกแล้วหัน เป็นสี่เหลี่ยมพองาม ก่อนจะหันไปตั้งกระทะบนเตาที่ไฟอ่อน ๆ รอให้น้ำมันเดือด จากนั้นเจิมก็หันไปตอกไข่ใส่ชาม ตีพอแตกและ นำมาใส่ในชามปลาเค็มที่แล้เรียบร้อยแล้วจึงนำไปทอดในน้ำมันที่ เดือดพอดี ด้วยการตักใส่ที่ละชิ้นพอเหมาะกับน้ำมัน เรียกว่าทุก ขั้นตอนเป็นไปอย่างประณีตบรรจง จากนั้นก็พักไว้รอเวลาปรุงเมื่อ แยกเดินทางมาถึง

(เพชรกรวยฝัน. 2557 : 29)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินของคนไทยมีของความมากมาย แต่วัตถุดิบหลัก ที่ใช้ในการทำอาหารคือปลา เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลและแม่น้ำหลายสาย จึงมีความอุดมสมบูรณ์ในด้านอาหารทะเล โดยเฉพาะปลา ซึ่งสามารถทำเป็นอาหารหลายชนิด เช่นเมนูอาหาร ผักกาดผัดปลาเค็มชุบไข่ทอด แค่อาหารจานเดียวก็ต้องทำด้วยหลาย ๆ ขั้นตอน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยที่ใช้ในการทำอาหาร ซึ่งต้องทำอาหารให้มีรูปแบบสวยงาม และรสชาติอร่อยอีกด้วย

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง อาหารการกินที่ร้านอาหารเรือนราชพฤกษ์ ซึ่งมี ข้าวสวยหอม แสร้งว่ากุ้ง ขนมหลิ้มกลิ่น น้ำอัญชัน อาหารทุกอย่างทำด้วยแม่ครัวใหญ่ของร้านอาหาร แห่งนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เพียงไม่นานพนักงานสาวสวมชุดไทยราวสมัยรัชกาลที่ 7 ซึ่ง เป็นเสื่อทรงกระบอกปักลูกไม้สีชาวคอกกลม มีระบายรอยปิดต้น แขนที่เปิดโล่ง เข้าชุดกับผ้าชิ้นทอลายสีเขียวก้านมะลิยาระดับ เช่า เก้าอี้ผมสูงคล่องพวงมาลัยมะลิสด ก็ยกสำรับอาหารขนาด ย่อมออกมา ภายในนั้นประกอบด้วยชุดถ้วยชามเบญจรงค์ สีน้ำ เงินลายดอกไม้ ใบแรกบรรจุข้าวสวยหอมกรุ่นเพิ่งหุงใหม่ ๆ ใบที่ สองบรรจุแสร้งว่ากุ้ง อาหารที่ทำจากกุ้งนางเผาคลุกเคล้าด้วย สมุนไพร ปรุงรสด้วยน้ำจิ้มรสเปรี้ยวนำ ตามด้วยรสเค็มและหวาน รับประทานเคียงกับปลาตุ๋นฟูและผักสด อีกใบเป็นจานเล็ก ๆ บรรจุขนมหลิ้มกลิ่นทำจากแป้งถั่วเขียวผสมน้ำลอยดอกไม้อัลและ น้ำตาล สุกทำยเป็นน้ำอัญชันสีม่วงเข้มแกมน้ำเงินสวยสด ดุจ ไพลินในแก้วใสทรงสูงประดับด้วยดอกอัญชันสด

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 12)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินของคนไทยมีหลาย ๆ ชนิด และหลายรสชาติ ด้วย การทำอาหารทุกอย่างจะมีหลายขั้นตอน การรับประทานก็จะรับประทานหลาย ๆ อย่างด้วยกัน แล้วที่สำคัญคนไทยให้ความสำคัญกับสุขภาพมาก จึงมักใช้สมุนไพรในการอาหารหลาย อย่างเช่น แสร้งว่ากุ้ง ทำจากกุ้งนางเผาคลุกเคล้าด้วยสมุนไพร และเครื่องต้มของคนไทยก็นิยมใช้พืชธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบในการทำ อย่างเช่น น้ำอัญชันจะทำด้วยดอกอัญชัน แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีอาหารการกินหลายอย่าง ทั้งกับข้าว และเครื่องต้มต่าง ๆ ซึ่งจะเน้นในเรื่องบำรุงสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า อาหารการกินของคนไทยสามารถสะท้อนให้เห็นถึง สภาพชีวิตของคนในสังคม หากเป็นบ้านคนรวย ก็จะรับประทานอาหารหลายอย่าง และอาหารทั้งหมดนี้จะทำโดยคนรับใช้ที่บ้าน คนไทยในสมัยก่อนยังชอบกินหมาก แต่เนื่องจากการกินหมากจะทำให้ฟันเป็นสีดำ จึงไม่นิยมในปัจจุบัน คนไทยยังชอบใช้วัตถุดิบปลาในการทำอาหารหลาย ๆ ชนิด ซึ่งมีรสชาติที่แตกต่างกัน และยังใช้สมุนไพรในการทำอาหารเพื่อบำรุงสุขภาพได้ดี แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำอาหารการกิน

3.2 ค่านิยม

ภาพสะท้อนด้านค่านิยมที่ปรากฏในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่ ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก และค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา ดังนี้

3.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์ทรงมีบทบาทในการปกครองบ้านเมืองและคุ้มครองประชาชน รวมทั้งยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนด้วย คนไทยทุกคนจึงมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุ่น เห็นว่าพระมหากษัตริย์ทรงทำงานหนักเพื่อประชาชนคนไทย จึงอยากให้หลานชายที่ชื่อภูริชไปศึกษาต่อทางแพทย์ เพื่อได้ทำงานช่วยเหลือสังคมส่วนรวม และเป็นกำลังส่วนหนึ่งของพระมหากษัตริย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ดูอย่างสมเด็จพระราชบิดา กรมหลวงสงขลานครินทร์ นั่นลี
ท่านทรงเสียสละเพื่อประชาชนคนไทย ด้วยการหันไปศึกษาต่อ
ทางการแพทย์เพื่อทรงช่วยเหลือให้ผู้ป่วยไม่ต้องทนทุกข์ทรมาน
กับโรคร้ายไข้เจ็บ ด้วยเหตุนี้ฉันจึงสนับสนุนให้ตาภูเรียนแพทย์ ก็
เพื่อจะออกมาทำงานเพื่อส่วนรวม ตามแบบอย่างสมเด็จพระราช
บิดา และเพื่อเป็นกำลังส่วนหนึ่งของพระองค์ตอนที่ท่านเสด็จนิวัต

พระนคร”

(ตั้งต๋องมนตรร์รัก. 2557 : 25-26)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของคนไทยทุกคน และทรงเสียสละเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนคนไทย คนไทยจึงต้องประพฤติตนเป็นคนดีถวายเป็นพระราชกุศล และถวายความจงรักภักดีแต่พระมหากษัตริย์ ดังที่ตัวละครภูริชจะไปศึกษาต่อทางการแพทย์ เพื่อที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมส่วนรวม แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญในสังคมไทย

นวนิยายเรื่อง ตั้งต๋องมนตรร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช ได้รับการเลี้ยงดูและเติบโตด้วยตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุ่น ซึ่งเป็นคุณยายของภูริช คุณหญิงยายสั่งสอนภูริชตั้งแต่เด็กว่า ต้องทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม และให้ทำงานตามแบบอย่างที่ดีของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“วันนี้ผมมีข่าวดีมาบอกพ่อกับแม่ ผมสอบติดแพทย์ จะใช้เวลาเรียนประมาณหกถึงเจ็ดปี จากนั้นก็จะออกไปใช้ทุนตามหัวเมืองถึงตอนนั้นผมคงได้ทำงานตามรอยพระบายุคบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระองค์ใหม่ คุณยายบอกผมว่า ในหลวงทรงทุ่มเทการทำงานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของพลสกนิกร ผมถามว่าคุณยายรู้ได้อย่างไรในเมื่อพระองค์เพิ่งขึ้นครองราชย์ ท่านตอบผมว่าให้ดูตัวอย่างที่สมเด็จพระราชบิดา กรมหลวงสงขลานครินทร์ ซึ่งทรงทุ่มเมให้แก่วงการแพทย์ จนเกิดโรงเรียนแพทย์ศิริราชขึ้น และยังเชื่อมั่นว่าสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลทรงเป็นแบบอย่างที่ดีของในหลวงเช่นกัน คุณยายบอกว่าพระองค์ท่านจะไม่ทรงทอดทิ้งประชาชนอย่างแน่นอน”

(ตั้งต๋องมนตรร์รัก. 2557 : 68)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงทุ่มเททำงานเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย ไม่ว่าจะเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ไหนของประเทศไทย จึงทำงานหนักทุ่มเททุกอย่างให้กับประชาชนชาวไทย ซึ่งคนไทยก็อยากจะทำงานเพื่อแบ่งเบางานของพระองค์ท่าน แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งคนไทยจะยึดถือพระมหากษัตริย์เป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานและการดำเนินชีวิตด้วย

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์เป็นพระองค์ที่มีพระมหากรุณาธิคุณอย่างมาก เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนชาวไทย และครองแผ่นดินโดยธรรม ประชาชนชาวไทย จึงควรเคารพเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทำให้ชีวิตชาวไทยสงบสุข และควรทำตนเป็นคนดี เพื่อตอบแทนบุญคุณของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อประชาชนชาวไทย แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ โดยต้องบอกลูกหรือหลานให้เทิดทูนพระมหากษัตริย์ และมีบทบาทหน้าที่ตามคำสั่งสอนของพระองค์

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ ภูพลอยกับบัวฉันทา ไปสัมภาษณ์ชาวบ้านตามหัวหน้าหมู่บ้านที่โครงการหลวง ตลอดเส้นทางได้เห็นรูปของ “พ่อ” ในทุกบ้านที่ไปชาวบ้านเทิดทูนพระมหากษัตริย์อย่างมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภูพลอยกับบัวฉันทาเดินตามหัวหน้าหมู่บ้านไปดูสวนผักปลอดสารพิษที่โครงการหลวงจัดสรรพื้นที่ให้ ตลอดเส้นทางที่เดินผ่านกลางหมู่บ้าน หญิงสาวสังเกตเห็นว่าบ้านทุกหลังมีรูปของ “พ่อ” พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ติดอยู่บนฝาผนัง พวกเขาเทิดทูนองค์พระเจ้าแผ่นดินผู้รักและเอื้อเฟื้อโดยไม่แบ่งแยกว่าพลกนิกรของพระองค์จะเป็นใครมาจากไหน หากมันอยู่ในผืนแผ่นดินไทยแล้วไซ้พระองค์ทรงพร้อมจะโอบอุ้มดูแลทุกคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีโดยถ้วนทั่ว

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 282)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ คนไทยจะติดรูปภาพของพระมหากษัตริย์ไว้ที่ฝาผนังในบ้าน ด้วยความรักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ดูแลประชาชนอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย และไม่แบ่งแยกว่าประชาชนเป็นใครมาจากไหน พระมหากษัตริย์ก็จะรักและดูแลประชาชนเหมือนกับ “พ่อ” รักและดูแล “ลูก” แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งจะติดรูปของพระมหากษัตริย์ไว้ที่บ้านเพื่อแสดงความเคารพเทิดทูนต่อพระมหากษัตริย์

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พันดารา กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ รัตติกาล ซึ่งเป็นคุณแม่ของพันดารา พันดาราบอกว่าอยากเฝ้าฯ รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ กับพระราชินีบ้างเหมือนคุณแม่ คุณแม่ก็ตอบว่าให้ลูกภูมิใจที่ได้เกิดในรัชสมัยของพระองค์ท่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฟังเรื่องของคุณตาคุณยายที่ไรแล้วหนูดิจจฉายาไม่ได้ทุกที หนูเองก็อยากเฝ้าฯ รับเสด็จในหลวงกับพระราชินีบ้างเหมือนกัน

แต่ก็ไม่มีโอกาสเสียที” พันดาราเอ่ยด้วยความเสียดาย เป็นเพราะ เธอเกิดมาในช่วงที่พระองค์ท่านทรงเจริญพระชนพรรษามากแล้ว ทำให้ไม่มีโอกาสได้ใกล้ชิดยามที่ในหลวงกับพระราชินีเสด็จไปตาม สถานที่ต่าง ๆ อย่างผู้อาวุโสทั้งสอง

“ถึงตอนนี้ยังไม่มีโอกาส แต่หนูก็ควรภูมิใจที่เกิดมาทันในรัช สมัยของพระองค์ท่าน และได้เป็นพสกนิกรได้ร่วมพระบารมี” รัตติกาลกล่าวด้วยรอยยิ้ม

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 138)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งคนไทยทุกคนอยากเฝ้าฯ รับเสด็จพระมหากษัตริย์กับพระราชินี เนื่องจากพระมหากษัตริย์เป็นผู้ที่มี บุญคุณต่อประชาชนชาวไทย แต่ถึงจะไม่มีโอกาสได้เฝ้าฯ รับเสด็จพระมหากษัตริย์กับพระราชินี คนไทยทุกคนก็ยังภูมิใจที่ได้เกิดในรัชสมัยของพระองค์ท่าน ซึ่งทุกคนจะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งจะภูมิใจที่ได้เกิดเป็น พสกนิกรได้ร่วมพระบารมี

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เควิน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ รัตติกาล เควินเกิดที่อเมริกัน จึงไม่ค่อยได้รู้วัฒนธรรมและค่านิยมของคนไทย รัตติกาลจึงอธิบายให้ฟัง ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ก็เหมือนพ่อของพสกนิกร เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะสั่งสอนให้พสกนิกรให้เป็นคนดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พ่อ” เควินอุทานพลางหันไปมองหน้าคุณตาภูริชที่รีบโบกไม้ โบกมือปฏิเสธ

“หมายถึงในหลวงจ๊ะ” รัตติกาลเอ่ยต่อ “คนไทยเปรียบใน หลวงดังพ่ออีกคนที่ช่วยสอนสั่งพสกนิกรอันเปรียบดังลูก ๆ ให้อยู่ ในกรอบของความถูกต้อง และทำให้อยู่ดีกินดี ทฤษฎีการเกษตรนี้ สืบเนื่องมาจากโครงการตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ของใน หลวงนั่นเอง”

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 150)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เหมือนดังว่าเป็นพ่อ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงทำหน้าที่ของพ่อคอยสั่งสอนลูก ให้ลูก ทำสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ทำสิ่งเลวร้าย และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ยังสร้างทฤษฎีการเกษตรที่ช่วย ทำให้ประชาชนชาวไทยได้อยู่ดีกินดี มีกินมีใช้ ซึ่งถือว่าเป็นวาสนาของประชาชนชาวไทยที่ได้กินบน แผ่นดินไทย อยู่ภายใต้ความดูแลของพระองค์ท่าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและ

เทิดทูนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ได้ปกป้องดูแลบรรดาประชาชนชาวไทยอย่างดีเยี่ยม ประชาชนชาวไทยจึงเรียกพระมหากษัตริย์ว่า “พ่อ”

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พันดารา เป็นคนที่รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มากเหมือนคนไทยทุกคน เนื่องจากพระองค์ท่านทรงงานหนักมาตลอดเพื่อประโยชน์และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทยมาตลอด 60 ปี ไม่มีพื้นที่ใดในประเทศไทยที่พระองค์ท่านไปไม่ถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นพ่อของชาวไทยทุกคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หากถามว่าทำไมคนไทยถึงรักในหลวง พันดาราตอบได้เลยว่า เพราะพระองค์ท่านทรงงานมาตลอดการครองราชย์เพื่อประโยชน์และความสุขของปวงชน โดยไม่ได้คำนึงถึงความยากลำบาก ไม่มีที่ใดในแผ่นดินไทยที่พระองค์ท่านไปไม่ถึง ตั้งแต่เหนือจนใต้ ตะวันตกจนตะวันออก ทั่วแคว้นแดนไทยเปรียบดั่งบ้านหลังใหญ่ที่มีในหลวงเป็นหัวหน้าครอบครัวคอยดูแลทุกข์สุขของลูก ๆ ให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขสืบมากกว่า 60 ปี

ต่อให้หญิงสาวเกิดไม่ทันในช่วงที่พระองค์ท่านยังทรงงานหนักตรากตรำ แต่จากคำบอกเล่าของปู่ย่าตายายที่ส่งต่อกันมาก็ทำให้ทราบว่าในหลวงทรงงานเพื่อพสกนิกรมากมายเพียงพอ พันดาราจึงรักพระองค์ท่านอย่างไม่มีข้อกังขา

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 369)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญมากในสังคมไทย คนไทยทุกคนรักพระมหากษัตริย์เหมือนรักพ่อ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงงานหนักมาตลอด 60 ปีที่ทรงครองราชย์ เพื่อความอยู่ดีกินดี อยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย ไม่มีที่ใดในแผ่นดินไทยที่พระองค์ท่านไปไม่ถึง คนไทยจึงเทิดทูนพระมหากษัตริย์อย่างมากเพื่อตอบแทนบุญคุณของพระองค์ท่าน แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ซึ่งพระมหากษัตริย์เหมือนหัวหน้าครอบครัวที่คอยดูแลลูก ๆ ให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขมาตลอด 60 ปี

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์เป็นประมุขของคนไทยทุกคน และทรงเสียสละเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนคนไทยทุกคน คนไทยเปรียบพระมหากษัตริย์เหมือนพ่อ คนไทยทุกคนจึงต้องประพฤติตนเป็นคนดี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเพื่อถวายความจงรักภักดีแด่พระมหากษัตริย์ แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์เป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อประชาชนชาวไทย คนไทยทุกคนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดในรัชสมัยของพระองค์ท่าน และคนไทยทุกคนก็อยากมีโอกาสได้เฝ้าฯ รับเสด็จพระมหากษัตริย์กับพระราชินี

3.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี

มนุษย์ทุกคนในสังคมควรทำความดี เพื่อให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น การทำความดีเป็นการกระทำที่สำคัญมาก ความดีเป็นสิ่งที่สวยงามและเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหา ทุกคนจะชอบคนดี คนดีนั้นก็เป็นคนที่ทำความดี ซึ่งค่านิยมการทำความดีเป็นค่านิยมที่สำคัญและถูกต้อง นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช กำลังจะช่วยทับทิมไถ่ถอนที่ดิน ซึ่งภูริชถือว่าการที่แม่นมให้นมเลี้ยงเขาจะมีค่ามากกว่าทรัพย์สินเงินทอง ภูริชจึงทำความดีกับครอบครัวทับทิมมาตลอด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ครับ เลียบบุญล่อมบอกว่าถ้าไม่ได้สิบลหมื่น บ้านกับที่ดินของแม่ปริกก็ต้องเป็นของแก”

“ให้เขาไปครับ คุณบุญเลิศ จัดการเรื่องเอกสารให้เรียบร้อยด้วย”

“แต่มันเอาเปรียบกันเกินไปนะครับ”

“ช่างเถิดครับ ตรงนั้นเป็นที่ดินของแม่ปริกที่เป็นแม่นมของผม มันยังไม่คุ้มกับค่าน้ำนมที่ผมเคยดื่มด้วยซ้ำ” คำพูดนั้นทำให้ทับทิมที่แอบฟังอยู่หลังบ้านประตูห้องทำงานถึงกับสะอื้นในหัวอกกับความดีที่เขามีให้ครอบครัวของเธอ

“ถ้าอย่างนั้นผมจะจัดการให้เรียบร้อย”

(ดั่งดั่งมนตร์รัก. 2557 : 268)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี การทำความดีเป็นค่านิยมที่ถูกต้อง สังคมที่เราอยู่ก็ต้องการคนที่ทำความดีให้คนอื่นหรือให้กับสังคม ดังที่ตัวอย่างข้างต้น ภูริชเป็นคนดี ทำความดีให้กับคนอื่นอยู่เสมอ รู้จักตอบแทนบุญคุณของแม่นม และยังเป็นคนที่เห็นคุณค่าทางความดีของคนอื่นมากกว่าคุณค่าทางเงิน คุณค่าทางความดีเป็นสิ่งที่ใช้เงินซื้อไม่ได้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี ซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญสำหรับทุกคนในสังคม

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ แม่ปริก กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ ทับทิม ซึ่งเป็นลูกสาวของแม่ปริก แม่ปริกบอกทับทิมว่า ภูริช ซึ่งเป็นสามีของทับทิม เป็นคนดี โดยสายเลือดและหัวใจ ทำความดีมาตลอดเพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พี่เขาเป็นคนดีโดยสายเลือดและหัวใจ ทุ่มเทให้แรงงานและคนใช้โดยไม่คิดถึงความเหนื่อยยาก ก็เพราะต้องการทำความดี

“เพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” แม่ชีปริก
ยกมือขึ้นท่วมหัว

“เขาดำรงตนตามแบบอย่างพระองค์ท่าน แล้วคนดี ๆ แบบนี้
ลูกจะให้ปล่อยหลุมมือเทียวหรือ”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 450)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี ซึ่งการทำความดีนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ที่ให้ความดูแลความห่วงใยแก่ประชาชนชาวไทยอย่างมาก ประชาชนชาวไทยจึงอยากจะทำตัวเป็นคนดี และทำตามรอยเท้าของพระองค์ท่าน แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี ซึ่งการทำความดีนั้นเป็นการตอบแทนบุญคุณของพระองค์ท่าน และเป็นพฤติกรรมที่ทำให้สังคมเรามีความสุข

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ เดือนสิบ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ คุณเขียนศิลป์บอกว่าการทำความดีนั้น ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นได้รับรู้ เดือนสิบก็เห็นด้วยกับความคิดของเขียนศิลป์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชายหนุ่มเพิ่งมองไปยังภาพพระบรมฉายาธิสลักสมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งแขวงประดับไว้ที่มุมหนึ่งของห้อง นัยน์ตาจับไปยังภาพนั้นด้วยหัวใจอันเปี่ยมด้วยความปิติและเป็นสุข

“ผมเชื่อครับว่าคนเราทำความดี ไม่จำเป็นต้องป่าวประกาศออกไปให้ทุกคนรู้”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 339)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี การทำความดีเป็นสิ่งที่ดีงามสำหรับสังคม ในระหว่างการทำความดีนั้น เราทำความดีเพื่อคนอื่น เพื่อสังคมส่วนรวม ไม่จำเป็นต้องประกาศให้คนอื่นได้ทราบว่าเราเป็นคนดี เป็นคนที่มีบุญต่อคนอื่น ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำความดีเพื่อประชาชนโดยไม่หวังผลตอบแทน แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี โดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ต้องให้คนอื่นได้รับทราบ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี การทำความดีเป็นค่านิยมที่ถูกต้อง สังคมที่เราอยู่ต้องการคนที่ทำความดีให้คนอื่นหรือให้กับสังคม คนไทยจะทำความดีเพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการทำความดี โดยไม่ต้องหวังผลตอบแทน

3.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่

ทุกยุคสมัยย่อมมีค่านิยมการเลือกคู่ที่แตกต่างกัน ทุกคนในสังคมก็มีความคิดที่ต่างกัน จึงมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ไม่เหมือนกัน บางคนเลือกคู่เพราะความรัก บางคนเลือกคู่เพราะฐานะและเงินทอง นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่ของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พ่อสวัสดิ์ เขาคบเพื่อนคนหนึ่ง ซึ่งเป็นลูกสาวของแม่ค้า คุณแม่ของพ่อสวัสดิ์ก็เลยออกมาขวาง ห้ามพ่อสวัสดิ์คบเพื่อนที่ไม่มีสกุลรุนชาติ แต่คนเป็นลูกชายก็มองนียัยสำคัญกว่าฐานะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คุณแม่จะไม่ให้ผมมีเพื่อนเลยหรือครับ”

“เพื่อนในมหาวิทยาลัยที่เป็นลูกท่านหลานเธอ ทำไมไม่เลือก
สักคน นี้อะไรไปเลือกลูกแม่ค้าไม่มีสกุลรุนชาติ”

“ผมไม่ได้คิดถึงฐานะมากกว่านียัยใจคอ”

“ไม่ได้ แม่จะไม่รับสะใภ้ที่ไม่มีหัวนอนปลายเท้าเด็ดขาด”

คนเป็นแม่ลั้งเสียงเฉียบ จนสวัสดิ์ถอนหายใจ

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 13)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ตระกูล ซึ่งส่วนมากเป็นค่านิยมการเลือกคู่ของคนรุ่นเก่า พ่อแม่ที่มีฐานะดีมักจะอยากให้ลูกได้คบเพื่อนและเลือกคู่ที่เป็นคนมีฐานะดีด้วยกัน พ่อแม่คิดว่าลูกไม่ควรเลือกคู่ที่มีฐานะต่ำ จะทำให้พ่อแม่และตระกูลเสียหายและเสียชื่อเสียง และลูกก็มักต้องทำตามคำสั่งของพ่อแม่เนื่องจากความเคารพและนับถือ แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่คนไทยมีค่านิยมที่ลูกเลือกคู่จะต้องเหมาะสมกับฐานะ ทำให้ลูกไม่มีความอิสระในการเลือกคู่

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช เขากำลังสนทนากับทับทิมเรื่องการเลือกเนื้อคู่ ภูริชบอกว่าจะเลือกคนที่มีจิตใจสวยงาม ไม่ใช่คนที่สวยแต่ภายนอก และภูริชก็เชื่อในพรหมลิขิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เผื่อคุณพี่จะภูมิใจว่าพี่เพ็ญสวยไม่เป็นสองรองใคร”

“พี่ไม่ได้เลือกภรรยาเพราะความสวย ผู้หญิงที่พี่จะแต่งงาน
ด้วยต้องสวยมาจากข้างใน ถ้าใจสวย ใจงาม หน้าตาก็จะสวยงาม
ตามไปด้วย”

“แต่คุณพี่ก็ไม่มีโอกาสเลือก”

ภูริชหัวเราะอยู่ในลำคอ ก่อนจะตอบออกไป “พี่เชื่อใน
พรหมลิขิตนะ ถ้าเขากับเราเป็นเนื้อคู่กัน หนทางของความรักรักจะ

“พาเราสองคนมาบรรจบพบกันได้”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 166)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่เลือกเพราะใจงาม ไม่ใช่เลือกแต่คนที่มีความตาสวยงาม ถ้าคนที่หน้าตาดี แต่ใจดำ ก็จะเป็นคนไม่ดี ไม่สามารถเป็นเนื้อคู่ที่ดีได้ แต่ถ้าเป็นคนที่จิตใจดีงาม หน้าตาก็มักจะสวยงามตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ดูจากข้างในของคน คนนั้นใจงามหรือไม่ ถ้าใจงามก็จะเลือกเป็นเนื้อคู่ได้ ไม่ใช่ดูจากหน้าตาภายนอกอย่างเดียว

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พะยอม กำลังสนทนากับคุณหญิงว่า อย่าให้คุณหญิงโทษตัวเองเลย เพราะว่าคนเป็นผู้ใหญ่ก็ไม่อยากให้ลูกแต่งงานกับบ่าวที่ไร้ศักดิ์ อยากให้ลูกเลือกคู่ครองอย่างสมเกียรติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คุณหญิงของบ่าวอย่าเฝ้าโทษตัวเองเช่นนี้เลยนะเจ้าคะ ทุกสิ่งที่คุณหญิงกระทำ มันเป็นความปรารถนาดีที่มอบให้แก่คุณหนูแสงเทียน คงไม่มีผู้ใหญ่คนไหนอยากให้ลูกหลานของสกุลได้ออกเรือนไปกับพวกบ่าวไพร่ไร้ศักดิ์ดอกเจ้าคะ อฉันเชื่อเสมอว่า การที่คุณหญิงเลือกคู่ครองให้คุณหนูแสงเทียนอย่างสมเกียรติ อาจเป็นการหักห้ามพรั้วในความรักของคุณหนูแสงเทียนกับนายเหมก็จริงอยู่ แต่มันเป็นหนทางที่ดีที่สุดนะเจ้าคะ”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 64)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะและวงศ์ตระกูล ซึ่งส่วนมากจะเป็นกรณีผู้ใหญ่บังคับให้ลูกแต่งงานกับคนที่ผู้ใหญ่เลือกให้ ผู้ใหญ่มักจะคิดว่าคู่ครองที่ผู้ใหญ่เลือกให้จะเหมาะสมที่สุด และสมกับฐานะ ผู้ใหญ่มีความปรารถนาดีที่ให้ออกไปมีความสุขในการใช้ชีวิตคู่ แต่ก็ไม่ได้นึกถึงจิตใจของคนที่เป็นลูก การบังคับของผู้ใหญ่จึงทำให้ลูกไม่มีความสุข แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่คนไทยมีค่านิยมที่เลือกคู่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ทำให้ลูกต้องอดทนและทำใจ

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน ไม่ยอมให้ลูกสาวภรรยาของสามีแต่งงานกับเหม ซึ่งเป็นบ่าวรับใช้ของบ้านอรุณสุนทร เป็นคนที่หาเข้ากินค่า ไม่มีเงินทอง ไม่มีสกุล หากสองคนแต่งงานกัน คุณหญิงยี่สุนจะอับอายชาวบ้านเขา และจะเป็นขี้ปากชาวบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“นี่หล่อนไม่รู้ตัวบ้างรึว่า สายเลือดครึ่งหนึ่งในกายของหล่อน มันเป็นของสามีฉัน พ่อของหล่อนมีสกุลขุนชาติเป็นถึงเจ้าพระยา ไม่ใช่ไพร่สกุลต่ำศักดิ์เรียกราคาที่ไหน หล่อนเองก็ใช้สกุลอรุณสุนทร

อยู่หนโท แล้วนายเหมมันเป็นใคร มันเป็นแค่อั๊กลิที่แบกข้าวสาร
หาเข้ากินคำ ไม่รู้หัวนอนปลายเท้า หล่อนจะไปคบหากับมันได้
อย่างไร ขึ้นรู้ไปถึงหูใคร ไม่ใช่หล่อนเท่านั้นที่จะเป็นซี่ปาก แต่ฉัน
ฉันนี่ไงเล่าที่ต้องแบกหน้ารับความอับอายพวกนั้นเอาไว้”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 116)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ไม่ว่าจะ
เป็นลูกสาวของตนหรือว่าเป็นลูกสาวของภรรยาคนอื่น คนไทยก็จะไม่อนุญาตให้ลูกสาวแต่งงานกับ
คนจน และคนที่ไม่มีฐานะ เป็นความหวังดีของพ่อแม่ แต่ก็พินความรักของลูก หากลูกสาวในบ้านจะ
แต่งงานกับคนที่สกุลต่ำ จะทำให้ทั้งครอบครัวเสียหน้าและเสียชื่อเสียง จะทำให้ครอบครัวได้รับความ
ความอับอาย แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ซึ่งไม่ได้สนใจ
ความรู้สึกของลูก แคสนใจความเหมาะสมทางฐานะและเงินทอง

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ มยุรา กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ
คุณหญิงผจงจิต ซึ่งเป็นแม่สามีของมยุรา มยุรากำลังรายงานสภาพของลูกสะใภ้ที่ตัวเองเลือกให้ลูกชาย
ให้คุณหญิงผจงจิตฟัง ซึ่งเป็นตัวละครที่ชื่อ คุณรุ่ง ผู้ที่ครอบครัวมีเงินมีทอง และมีฐานะที่ดีในชนชั้นสูง
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เชื่อตาดีฉันเถอะคะคุณแม่ หนูรุ่งเพียบพร้อมทุกอย่าง ถึงจะ
ไม่ได้สืบสกุลมาราชาชนิกุลใด พ่อเธอสืบสายมาจากพวกคนจีน
แต่ก็มีเงินมีทอง ไม่ใช่พวกยากยากจน อย่างน้อยนามสกุลฝั่งคุณ
สุดถวิลก็ใหญ่โต เป็นที่รู้จักกว้างขวางในวงสังคมชั้นสูง” มยุรา
ตอบด้วยน้ำเสียงหวานและกระด้างพอควร

(ในร่มเงารัก. 2557 : 326)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่มี 2 ปัจจัยเป็นหลักสำคัญ นั่นก็
คือ การมีเงินทอง กับการเชื้อสายวงศ์ตระกูลชั้นสูง เนื่องจากการมีเงินทองนั้นจะทำให้ชีวิตลูกไม่ต้อง
ลำบาก ไม่ต้องออกไปทำงานเพื่อหาเงินมาใช้สอยที่บ้าน การมีนามสกุลที่ใหญ่โตนั้นจะทำให้ลูกได้มี
ฐานะที่ดีในสังคม และเป็นคนที่ถูกสังคมยอมรับ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องดู
จากสภาพการเงินและสภาพฐานะทางนามสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะไม่สามารถเลือกคู่ด้วยความรัก
และลูกก็ไม่สามารถตัดสินใจในการเลือกคู่

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ พุดซ้อน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ
คุณหญิงยี่สุน ซึ่งเป็นแม่ของพุดซ้อน พุดซ้อนอยากเลือกคู่ที่ตัวเองชอบ แต่คุณแม่ไม่ยอมเห็นลูก
ตัดสินใจผิดพลาด ทำให้ชีวิตไม่มีความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ลูกขอโทษค่ะ ลูกรู้ว่าคุณแม่หวังดี แต่เรื่องของหัวใจ คุณแม่ควรให้สิทธิ์ลูกได้ตัดสินใจเองไม่ใช่หรือคะ” ภพพลอยเอ่ยถามเสียงอ่อนแต่หนักแน่นชัดเจน

“ใช่...ลูกมีสิทธิ์ตัดสินใจ แต่อย่าลืมว่าคนเราทุกคนย่อมมีโอกาสตัดสินใจผิดพลาดได้เสมอ แล้วคนเป็นแม่จะทนเห็นลูกตัดสินใจพลาดได้อย่างนั้นรี ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าลูกกำลังจะพลาด จะให้แม่ยืนมองอย่างเฉยเมยได้รีแม่พูดซ้อน”

(เพลงรักรอยฝัน. 2557 : 65)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ลูกควรเชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่เป็นคนที่มีความประสพการณ์ชีวิตมากกว่าลูก และพ่อแม่เป็นห่วงว่าถ้าให้ลูกเลือกคู่ด้วยตัวเอง จะมีโอกาสผิดพลาดมาก พ่อแม่ช่วยลูกตัดสินใจในการเลือกคู่เป็นเพราะความหวังดีของพ่อแม่ พ่อแม่หวังว่าลูกจะมีชีวิตที่ดีและเต็มไปด้วยความสุข แต่การกระทำเช่นนั้นก็ทำให้ลูกไม่มีสิทธิ์ในการเลือกคู่ ทำให้ลูกไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนที่รัก แต่กลับใช้ชีวิตกับคนที่พ่อแม่ถือว่าเหมาะสม แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่พ่อแม่มักจะเลือกคู่ครองที่เหมาะสมให้ลูก โดยมีเหตุผลว่าพ่อแม่หวังดีกับลูก อยากเห็นลูกมีความสุข

นวนิยายเรื่อง เพลงรักรอยฝัน กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อพะยอมว่าจะไม่ยอมให้ลูกสาวแม่พูดซ้อนแต่งงานกับเด็กวัด ซึ่งเป็นคนที่ไม่มีความเหมาะสม ไม่มีชาติตระกูลในสังคม ขณะลูกสาวแม่ถ่มทองยังเลือกคู่ที่เหมาะสมกับฐานะให้ ลูกสาวแท้ ๆ ก็ต้องเลือกคู่ที่เหมาะสมกับฐานะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ลูกสาวเจ้าพระยาอรชรถนุทรกับเด็กวัดนะรี... ไม่มีทาง ฉันไม่ยอมให้แม่พูดซ้อนได้คู่กระจอก ๆ เช่นนั้นแน่ ขนาดแม่แสงเทียน ลูกสาวแม่ถ่มทอง ฉันยังหมายตาให้ครองคู่กับหม่อมราชวงศ์ภิรมย์ แล้วเรื่องอะไรจะยอมให้ลูกสาวแท้ ๆ อย่างแม่พูดซ้อนคว่าผู้ชายไร้สกุลรุนชาติอย่างนั้นมาเป็นคู่ หัวเด็ดตีนขาดฉันก็ไม่วันยอมแน่” คุณหญิงยี่สุนเอ่ยอย่างอคติและถ้อยคำก็ศักดิ์

(เพลงรักรอยฝัน. 2557 : 192)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ หากเป็นครอบครัวที่มีฐานะในสังคม ลูกสาวก็จะไม่มีอิสระในการเลือกคู่ หากลูกสาวมอบความรักให้กับคนที่ไม่มีเงินทอง ไม่มีฐานะ ไม่มีสกุล พ่อแม่ก็จะไม่ยอมให้ลูกแต่งงานกับคนที่ลูกรัก แต่กลับมาบังคับให้ลูกแต่งงานกับคนที่พ่อแม่เลือกให้ ซึ่งต้องเป็นคนที่เหมาะสมกับฐานะและสกุล แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ซึ่งจะไม่สนใจความรักของลูก ทำให้ชีวิตลูกเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เทพไท ภิรมย์ชัย กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ พชร ภิรมย์ชัย ซึ่งเป็นพ่อของเทพไท เทพไทเถียงกับพ่อว่า ไม่อยากแต่งงานกับผู้หญิงที่ไม่ได้รัก ขอให้พ่อไม่บังคับใจลูก แต่คนเป็นพ่อตอบว่า ผู้หญิงที่จะให้ลูกชายแต่งงานด้วยเป็นลูกผู้ดีมีตระกูล มีฐานะร่ำรวย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คุณพ่อครับ รัตติกาลเป็นคนรักของผม ไม่ใช่ผู้หญิงหากิน”
 คราวนี้เทพไท ภิรมย์ชัย ไม่ยอมบอกบิดาอย่างโมโหไม่ต่างกับ
 พานนิกโกธรเคืองลุงเล็กที่แจ้นโทรศัพท์ไปรายงานให้ผู้เป็นบิดา
 ทราบด้วย “ผมรักรัตติกาล ผมไม่ได้รักแพรวไหม ทำไมคุณพ่อต้อง
 ยัดเยียดให้ผมแต่งงานกับผู้หญิงที่ผมไม่ได้รักด้วย”

“เธอเป็นลูกผู้ดีมีตระกูล ฐานะร่ำรวยสมน้ำสมเนื้อกับเรา และ
 พ่อแม่ของเธอก็รู้จักกับพ่อมานาน” เขาตอบลูกชาย

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 315)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ซึ่งพ่อแม่จะเป็นผู้ที่ตัดสินใจทุกอย่างในบ้าน โดยเฉพาะการเลือกคู่ของลูก หากพ่อแม่ไม่รู้ว่าคนรักของลูกมีตระกูลมาจากที่ใด ฐานะยังไง หรือว่าคนรักของลูกมีฐานะต่ำต้อย พ่อแม่จะไม่ยอมให้ลูกแต่งงานด้วย คู่ครองที่ลูกจะแต่งงานกันต้องเป็นคนที่มีสกุลและฐานะเหมาะสมเท่านั้น ลูกจะรักหรือไม่รัก พ่อแม่ก็ไม่สนใจ แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ที่ต้องเหมาะสมกับฐานะ ซึ่งจะต้องบังคับให้ลูกแต่งงานกับคนที่พ่อแม่เลือกให้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมการเลือกคู่ว่า ผู้หญิงต้องเลือกคู่ที่เหมาะสมกับฐานะเงินทองและสกุล ซึ่งพ่อแม่มักจะบังคับให้ลูกแต่งงานกับคนที่เหมาะสมกับฐานะและสกุล พ่อแม่คิดว่าลูกไม่ควรเลือกคู่ที่มีฐานะต่ำ เพราะจะทำให้พ่อแม่และตระกูลเสียหน้าและเสียชื่อเสียง ลูกก็จึงไม่มีสิทธิ์ในการเลือกคู่ของตน และลูกก็มักต้องทำตามคำสั่งของพ่อแม่เนื่องจากความเคารพและนับถือ นอกจากนี้ คนไทยยังมีค่านิยมการเลือกคู่เพราะใจงาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกคู่ไม่ควรดูจากหน้าตาภายนอกอย่างเดียว

3.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว

ครอบครัวมีความสำคัญมากต่อสังคม ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม สังคมเป็นกลุ่มรวมคนในครอบครัว ครอบครัวต้องประกอบด้วยสามีและภรรยา และครอบครัวจะขยายขนาดโดยการเกิดของลูกหลาน นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวของคนไทยในสังคม ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับการมีภรรยามีลูกหลายคน และค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัว ดังนี้

1) ค่านิยมเกี่ยวกับการมีเมียมีลูกหลายคน

นวนิยายเรื่อง *ตั้งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ กำนันถม กำนันถมเห็นว่าภูริชเป็นคนดี ก็เลยอยากยกลูกสาวให้ภูริช แต่ว่าภูริชปฏิเสธ กำนันถมภูมิใจที่มีเมียและมีลูกหลายคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“กำนันคงมีลูกสาวหลายคน”

“ก็หลายคนอยู่ หลายเมียด้วย” กำนันถมคุยด้วยความภูมิใจ
ภูมิใจเมื่อนึกถึงบรรดาลูกเมียที่เขาส่งเสียเลี้ยงดูอย่างทั่วถึง แม้ว่า
จะไม่ได้อยู่ด้วยกันก็ตาม

“ว่าแต่หมอแนใจนะว่าไม่อยากได้ลูกสาวผมสักคน”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 233)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายไทยในสมัยก่อน หากมีภรรยาหลายคนจะรู้สึกภาคภูมิใจ เนื่องจากการมีภรรยาหลายคนสามารถแสดงให้เห็นถึงการมีฐานะและการมีเงินทอง หากมีภรรยาเพิ่มอีกคน ก็ต้องเพิ่มค่าใช้จ่าย ค่าเลี้ยงภรรยาอีกด้วย ดังนั้นผู้ชายที่มีภรรยามีลูกหลายคนก็ต้องเป็นคนที่มีเงินทอง ไม่อย่างนั้นก็จะไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูครอบครัว หากผู้ชายได้เลี้ยงดูดูแลบรรดาภรรยาและลูกได้ดีและทั่วถึง ผู้ชายก็จะรู้สึกภาคภูมิใจ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่าผู้ชายไทยที่มีภรรยาหลายคนจะเป็นผู้ชายที่ร่ำรวย

นวนิยายเรื่อง *ตั้งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุ่น เป็นภริยาเอกของท่านเจ้าพระยาอรรณสุนทร สามีของคุณหญิงยี่สุ่นไม่ได้ทำตามสัญญา กลับมามีอนุภรรยาอีกสองคนและปลูกเรือนหลังเล็กให้อยู่ โดยไม่ได้สนใจความรู้สึกของคุณหญิงยี่สุ่น ทอดทิ้งให้คุณหญิงยี่สุ่นดูแลทุกอย่างในบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อคิดถึงตรงนี้ คุณหญิงยี่สุ่นเสียดสีในหัวอก เพราะสามี
ไม่ได้ทำตามคำสัญญาที่ให้ไว้ เขาทำตัวเข้ากับบุคคลสมัย นั้นก็คือพา
ถมทอง ภรรยาคนใหม่เข้ามาอยู่ในรั้วบ้าน แล้วปลูกเรือนหลังเล็ก
ให้อยู่แยกออกไป

จากนั้นอีกไม่นานก็ตามมาด้วย สารภี อนุภรรยาคนสุดท้ายที่
คลอดบุตรสาวได้ไม่ถึงขวบปี สามีของเธอก็มาตายจาก ทิ้งให้เธอ
ปกครองดูแลทุกอย่างในบ้าน โดยไม่เคยรับรู้เลยว่าเธอรู้สึก
อย่างไร

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 357)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายไทยในสมัยก่อนสามารถมีภรรยาได้หลายคน ผู้ชายที่ได้ภรรยาหลายคน มักจะเป็นคนที่มีฐานะและมีทรัพย์สินเงินทอง เนื่องจากสังคมในอดีตเป็นสังคมที่

ผู้ชายเป็นใหญ่ ดังนั้นสามีจึงไม่จำเป็นที่จะต้องสนใจความรู้สึกของภรรยาเอก อยากมีอนุภรรยาที่พาเข้าบ้านใช้ชีวิตร่วมกับภรรยาเอกได้ ส่วนภรรยาเอกแม้ว่าจะเสียใจ แต่ก็ไม่สามารถห้ามสามีได้ เพราะว่าผู้หญิงเป็นฝ่ายอ่อน ต้องใช้ชีวิตภายใต้ความดูแลของสามี แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่า ผู้ชายคนเดียวในสมัยก่อน สามารถมีภรรยาได้หลายคน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน สามีของเธอได้พาอนุภรรยาอีกสองคนเข้าบ้าน โดยอ้างว่าเป็นชนบประเพณีของยุคสมัย จึงไม่ได้สนใจความรู้สึกของคุณหญิงยี่สุน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ยามนีกย้อนไปถึงเรื่องราวใน “บ้านอรรถสุนทร” แห่งนี้ บ้านที่สร้างมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดย “ท่านเจ้าพระยาอรรถสุนทร” ผู้เป็นประมุขของบ้าน มีภริยาที่ได้รับประทานตบแต่งกันอย่างเกริกเกียรติคือเธอ แต่ความมักง่ายใคร่มีหรือจะอ้างว่าเป็นชนบธรรมเนียมว่าผู้ชายในยุคสมัยของเธอนั้นไม่ควรมีเมียคนเดียว ผู้เป็นสามีจึงไม่นึกถนอมน้ำใจภรรยาผู้ภักดีไปสานสัมพันธ์กับสตรีอีกสองนาง ให้เธอรู้สึกเสียดสีอยู่ในอกเสมอ

(ในร่มเงารัก. 2557 : 23)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่า ผู้ชายไทยซึ่งเป็นผู้นำของบ้าน สามารถมีภรรยาหลายคนได้ เนื่องจากเป็นชนบประเพณีของคนไทยสมัยก่อน ว่า ผู้ชายมีภรรยาได้หลายคน ผู้เป็นสามีจึงสามารถสานความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น และพาเข้าบ้านให้เป็นอนุภรรยา โดยไม่ต้องสนใจความเสียใจของภรรยาเอก แสดงให้เห็นว่าผู้ชายไทยในสมัยก่อนสามารถมีภรรยาหลายคนได้ ซึ่งต่างจากสมัยปัจจุบันว่า ผู้ชายต้องมีภรรยาเพียงผู้เดียว จึงจะถูกต้องตามกฎหมาย

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พะยอม กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน คุณหญิงยี่สุนรู้สึกเจ็บใจมากที่เพราะคำว่าชนบประเพณี ทำให้สามีตัวเองพาเมียอื่นเข้าบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อย่าเอ่ยถึงท่านเจ้าคุณเช่นนั้นเลยเจ้าคะ เรื่องมันผ่านไปแล้ว”

“เป็นเพราะว่าฉันปล่อยให้ทุกสิ่งผ่านไปอย่างง่ายดาย มองชีวิตเหมือนสายน้ำที่ไหลเรื่อยโดยไม่รู้จุดหมาย สามีของฉันก็เลยมีเมียอื่นให้ฉันต้องเจ็บช้ำน้ำใจ เพราะคำว่าชนบประเพณีที่ผู้ชายมีสิทธิ์เช่นนี้ใช้เป็นข้ออ้างของการมากเมียอย่างนั้นสินะ”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 308)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่า ผู้ชายไทยสามารถมีภรรยาอื่นได้นอกจากภรรยาเอกที่แต่งงานด้วยกันในครั้งแรก เนื่องจากชนบประเพณีให้การยอมรับว่าผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคน โดยถูกผู้คนมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา ส่วนผู้หญิง ซึ่งในฐานะเป็นภรรยาเอก ก็ไม่สามารถห้ามสามีตัวเองมีภรรยาอื่นได้ เพราะในสมัยก่อนฐานะผู้ชายจะเหนือกว่าฐานะผู้หญิง ผู้ชายเป็นคนหาเงินเลี้ยงครอบครัว เป็นคนที่ตัดสินใจทุกอย่างในบ้าน แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่าผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคนได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตจากภรรยาเอก

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภริชกำลังจะแต่งงานกับทับทิม สองคนสนทนากัน ว่าที่สามีบอกว่าอยากมีลูกหลายคนเพื่อมาเป็นทายาทสืบสกุลเนติธร จึงอยากให้ว่าที่ภรรยาเพิ่มน้ำหนักขึ้นนิดหน่อยเพื่อจะมีลูกแข็งแรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ถ้าไม่รู้ก็รู้ไว้ บำรุงให้อวบกว่านี้อีกสักนิด จะได้มีน้ำมีนวล เวลาตั้งท้องลูกจะได้แข็งแรง” ว่าที่สามีพูดหน้าตาเฉย แต่ว่าที่ภรรยาหน้าแดงช้ำด้วยความขัดใจ

“พี่ว่าจะมีสักแปดคน ตามอย่างท่านผู้นำที่ว่าควรเพิ่มประชากรให้มากขึ้น เพื่อเมืองไทยที่ยั่งยืน”

“ทับทิมไม่ใช่โรงงานผลิตลูกเจ้าค่ะ”

“ก็ไม่ใช่นะลิ แต่เธอจะเป็นเมียพี่ อยากรักก็ต้องมีทายาทไว้สืบสกุลเนติธรสักสองสามคนหรอก่น่า” ภริชจูงมือว่าที่ภรรยาให้มายังหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 250)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการมีลูกหลายคน เนื่องจากการมีลูกหลายคนจะได้มีทายาทสืบสกุลและเพิ่มสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นเป้าหมายส่วนตัวของการอยากมีลูกหลายคน ส่วนในเป้าหมายที่กว้างขวางกว่านี้คือ อยากจะเพิ่มประชากรของประเทศให้มากขึ้น เพื่อที่จะมีทรัพยากรบุคคลมากขึ้นในการพัฒนาประเทศ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการมีลูกหลายคนเพื่อสืบสกุลและเพิ่มประชากรให้ประเทศ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่า คนไทยจะนิยมมีเมียหลายคนและมีลูกหลายคน เนื่องจากชนบประเพณีในสมัยก่อนให้การยอมรับว่าผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคน โดยไม่ต้องขออนุญาตจากภรรยาเอก การมีภรรยาหลายคนสามารถแสดงให้เห็นถึงการมีฐานะและการมีเงินทอง และผู้ชายเหล่านี้ก็จะรู้สึกภาคภูมิใจที่มีความสามารถเลี้ยงดูเมียหลายคน โดยไม่สนใจความรู้สึกของภรรยาเอก และคนไทยก็มีค่านิยมการมีลูกหลายคน เนื่องจากต้องการคนเป็นทายาทสืบสกุล และยังช่วยเพิ่มประชากรให้ประเทศ

2) ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัว

นวนิยายเรื่อง *ตั้งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช เขาเพิ่งแต่งงานกับทับทิม สองคนกำลังจะขอพรจากท่านคุณย่า คุณย่าก็ถามว่าสองคนรักกันไหม ถ้าไม่รักกันก็ไม่ต้องแต่ง ไม่งั้น จะไม่มีความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ที่ย่าถามก็เพราะไม่อยากให้เกิดเหตุประวัติศาสตร์ซ้ำรอย
ถ้ารักก็บอกว่ารัก ถ้าไม่รักก็อย่าแต่ง”

“ท่านย่า ทำไมพูดแบบนี้ขอรับ”

“ก็หรือไม่จริง ถ้าไม่รักจะแต่งไปทำไม ทรมาณด้วยกันทั้งสอง
ฝ่าย” ท่านหญิงรัตนาวดีกล่าวเสียงเครือ เมื่อนึกถึงความรักของ
ลูกชายที่ทุ่มเทให้แก่ภรรยาอย่างมากที่สุด แต่ดูเหมือนว่าจะไม่มี
ค่าในสายตาของลูกสะใภ้ของเธอเลยสักนิด

“ผมเชื่อว่าทับทิมรักผมขอรับท่านย่า”

คำบอกนั้นทำให้คนเป็นย่าต้องหันมารอคำยืนยันจากเจ้าสาว

“ทับทิมเต็มใจเจ้าค่ะ”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 257)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการใช้ชีวิตครอบครัวว่า สามภรรยาสองคนที่
ตัดสินใจร่วมใช้ชีวิตกันควรเป็นเพราะว่าความรักของทั้งสองฝ่ายที่มีให้ซึ่งกันและกัน เนื่องจากหากมี
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยากจะสร้างชีวิตคู่แต่ไม่ใช่เพราะว่าความรัก การแต่งงานของทั้งสองคนจะมีแต่ความ
ทุกข์ทรมาน ไม่มีความสุข คุณย่าในฐานะเป็นผู้ใหญ่ จึงถามสองคนว่ารักกันไหม ถ้ารักกันก็แต่งงาน
ไม่ได้รักกันก็ไม่ต้องแต่งงาน แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวว่า
หากผู้ชายผู้หญิงสองคนที่ยอยากจะสร้างครอบครัวใหม่และใช้ชีวิตร่วมกันตลอดไป ก็ต้องแต่งงานด้วย
ความรักที่บริสุทธิ์ ไม่ควรหวังผลประโยชน์อื่น ชีวิตครอบครัวจะได้เต็มไปด้วยความสุข

นวนิยายเรื่อง *ตั้งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ปริก เขาเป็นแม่ของทับทิม ตอนที่
ทับทิมแต่งงานกับภูริชแล้ว แม่ปริกอบรมทับทิมว่า วิธีที่ทำให้ครอบครัวมีความสุขคือ รัก เข้าใจ และ
ให้อภัยกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“กราบลาแม่ซีครับ ไม่ต้องห่วงทางนี้ ผมจะดูแลทับทิมอย่างดี
ที่สุด”

“แม่เชื่อว่าคุณภูจะทำได้อย่างที่พูด ไม่อย่างนั้นแม่คงไม่นึกถึง
คุณภูเป็นคนแรก”

“ผมขอบคุณที่แม่ซีเมตตาผมครับ”

“จ๊ะ ขอบใจคุณภูอีกครั้ง”

แม่ชีปริกหันไปบอบรมบุตรสาวอีกครั้ง “ทับทิม หลักในการ
ครองเรือนให้ยืนยาวก็คือ รัก เข้าใจ และให้อภัยนะลูก”
“จ๊ะ แม่ชี”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 454)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการใช้ชีวิตครอบครัวว่า สามีกับภรรยาใน
ครอบครัวเดียวกันต้องรัก เข้าใจ และให้อภัยกัน ครอบครัวที่มีความรักจึงสามารถครองครอบครัวให้
ยาวนาน และสามีกับภรรยาในครอบครัวต้องเข้าใจซึ่งกันแล้วกัน เวลาเกิดปัญหาในครอบครัว สามีกับ
ภรรยาต้องให้อภัยกัน ถ้าสามีภรรยาทะเลาะกัน ไม่ให้เกียรติกัน ครอบครัวก็จะแตกแยก ไม่มีความสุข
แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการใช้ชีวิตครอบครัวว่า สามีภรรยาควรรัก เข้าใจ และให้อภัยกัน
เพื่อที่จะมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ทับทิม กับตัวละครที่ชื่อ ภูริชเป็นสามี
ภรรยา กัน ภูริชเป็นอาจารย์แพทย์ ทับทิมเป็นเจ้าของโรงเรียน ตลอดหลายปีที่สองคนร่วมชีวิตกัน
สองคนเข้าใจซึ่งกันและกัน ทับทิมถือเป็นภรรยาผู้เป็นช่างทำหลัง สองคนประกอบชีวิตอย่างมีความสุข
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉะนั้นการงานอันหนักหน่วงแก่ชีวิต ถ้าหากภูริชไม่ได้คู่ครองที่
ดีเข้าใจซึ่งกันและกัน เวลาของการอยู่ร่วมในฐานะสามีภรรยาที่
เหลือเพียงน้อยนิดก็คงสิ้นคลอนไปตั้งแต่กันหม้อยังไม่ทันดำ
ทับทิมจึงถือเป็นภรรยาผู้เป็นช่างทำหลัง ประกอบชีวิตคู่ได้คืออย่าง
ยากหาผู้ใดเปรียบหน้าที่การงานของหญิงสาวในวัยยี่สิบเก้านี้ถือ
ว่ามีเกียรติเคียงข้างสามี เพราะทับทิมเป็นถึงเจ้าของโรงเรียน
อนุบาลแห่งหนึ่ง

(ในร่มเงารัก. 2557 : 125)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการใช้ชีวิตครอบครัวว่า ผู้เป็นภรรยาควรเป็น
ช่างทำหลัง ให้ผู้เป็นสามีเป็นช่างทำหน้า ซึ่งผู้ชายเป็นผู้นำและผู้หญิงเป็นผู้ตาม เนื่องจากสังคมไทย
ยังเป็นสังคมที่ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้เป็นภรรยาควรให้เกียรติผู้เป็นสามีเป็นช่างทำหน้า และก้าวเดินพร้อม
กับผู้เป็นสามี ผู้หญิงควรดูแลรักขานบ้านงานเรือน และสนับสนุนงานที่สามีทำ แสดงให้เห็นว่า
คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวว่า ผู้เป็นภรรยาควรอยู่เบื้องหลังผู้เป็นสามี และให้ความ
สนับสนุนแก่สามี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างชีวิตครอบครัวที่มีความสุข

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ
รัตติกาล ซึ่งเป็นลูกสาวของภูริช ภูริชทำอาชีพเป็นแพทย์ เขารักชีวิตของผู้ป่วยมากกว่าชีวิตของตนเอง
แต่ก็ไม่เคยทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดูแลทุกคนเป็นอย่างดี
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เฮ้า ก็พ่อแม่เฝ้าไข้ที่โรงพยาบาล ว่าจะตามดูอาการคนไข้ด้วย” ภูริชตอบตามประสานายแพทย์ผู้รักชีวิตของผู้ป่วยมากกว่าตนเอง ชีวิตของนายแพทย์ภูริช เนติธร อุทิศให้สังคมมากกว่าเรื่องส่วนตัว แต่ครอบครัวก็หาได้รู้สึกขาดความอบอุ่นไม่เพราะหัวหน้าครอบครัวคนนี้ยังดูแลทุกคนในบ้านได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง “ว่าแต่ลูกเออะ...คิดจะเปิดกิจการร้านอาหารจริง ๆ ใช่มั้ย” ภูริชเอ่ยถาม

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 300)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการใช้ชีวิตครอบครัวว่า ผู้ชายควรเป็นผู้นำของครอบครัว ซึ่งจะเป็นฝ่ายออกไปทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว และส่วนมากจะเป็นฝ่ายตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว ผู้ชายทำงานหนัก ทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม แต่ก็ต้องดูแลครอบครัว ไม่ให้สมาชิกในครอบครัวขาดความรักและความอบอุ่น แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวว่า สามีเป็นฝ่ายนำครอบครัวเดินสู่ชีวิตข้างหน้า โดยให้ความดูแลและความอบอุ่นแก่ทุกคนในครอบครัว

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวว่า สามีภรรยาสองคนที่ตัดสินใจร่วมใช้ชีวิตด้วยกันควรเป็นเพราะว่าความรักของทั้งสองฝ่ายที่มีให้ซึ่งกันและกัน สามีกับภรรยาในครอบครัวเดียวกันต้องรัก เข้าใจ และให้อภัยกัน ครอบครัวที่มีความรักจึงสามารถครองครอบครัวให้ยาวนาน และผู้เป็นภรรยาควรเป็นช่างเท้าหลัง ให้ผู้เป็นสามีเป็นช่างเท้าหน้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ชีวิตครอบครัวควรมีความรักเป็นพื้นฐาน และภรรยาอยู่เบื้องหลังช่วยสามีชีวิตครอบครัวจะได้มีความสุข

3.2.5 ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก

ความรักเป็นสิ่งที่ทำให้โลกของเรามีความสวยงามและความสงบสุข หากขาดความรัก ชีวิตของทุกคนก็จะเต็มไปด้วยความวุ่นวายและความทุกข์ ความรักก็มีหลายแบบ มีความรักระหว่างพ่อแม่กับลูก ความรักระหว่างชายกับหญิง ความรักระหว่างเพื่อน เป็นต้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความรักของคนไทยในสังคม ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างแม่กับลูก และค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิง ดังนี้

1) ค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างพ่อแม่กับลูก

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิม แม่ทับทิมชื่อปริก แม่ปริกให้ความรักกับทับทิมมาตลอด ไม่เคยทำให้ทับทิมต้องเดือดร้อน แคมีครั้งหนึ่งที่ทุกคนชี้ว่าทับทิมเป็นขโมย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทัชทิมก็มาราบมารดาด้วยความตื่นตันในความรักที่เธอได้รับ
มาตลอด ไม่ว่าจะยากจนข้นแค้นเพียงไร มารดาของเธอไม่เคยทำ
ให้เธอต้องเดือดเนื้อร้อนใจ จะมีก็เพียงครั้งเดียวที่เธอโดนเขียน
หนักรื้อเมื่อครั้งถูกหาว่าเป็นขโมย

“ทัชทิมกราบจ๊ะ ขอขอบคุณที่แม่ซีรักทัชทิมได้ถึงเพียงนี้”

“จำไว้ล่ะว่า ลูกจะทำอะไรก็แล้วแต่ ต้องมีสติและคิดไตร่ตรอง
ให้รอบคอบ”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 452)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างพ่อแม่กับลูก
แม่เป็นคนที่ให้ชีวิตกับลูก แม่จะให้ความรักและความห่วงใยแก่ลูกตลอดทั้งชีวิต ไม่ว่าจะร่ำรวยหรือ
ยากจน แม่ก็จะรักลูกไม่เคยมีความเปลี่ยนแปลง แม่จะคอยสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ในขณะที่เดียวกัน
ลูกก็ควรรักแม่และกตัญญูต่อแม่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมความรักระหว่างแม่กับลูก โดยแม่จะ
รักลูกและปกป้องลูกเสมอ

นวนิยายเรื่อง เพชรรักรอยฝัน กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ พ่อสวัสดิ์ กำลังสนทนากับตัวละครที่
ชื่อ พุดซ้อน ซึ่งเป็นน้องสาวของพ่อสวัสดิ์ พ่อสวัสดิ์พูดกับน้องสาวว่า ความรักของพ่อแม่เป็นความรัก
ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก พ่อแม่หวังดีกับลูกเสมอ คนเป็นลูกควรกตัญญูตอบแทนพ่อแม่ด้วยการเชื่อฟัง
ไม่ให้พ่อแม่ผิดหวัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไม่มีความรักใดจะยิ่งใหญ่เท่าความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก
เพราะฉะนั้นโยมจงมั่นใจและเชื่อมั่นเถอะว่า คนที่โยมแม่เลือกให้
โยมนั้น เป็นคนที่เหมาะสมและคู่ควรแก่ความรักของโยมที่สุดแล้ว
เมื่อโยมเลือกที่จะกตัญญูตอบแทนพระคุณท่านด้วยการเชื่อฟัง
และทำตามความปรารถนาของท่าน โยมก็จะไม่มีวันได้พบกับ
ความผิดหวังอย่างแน่นอน” พระสวัสดิ์เอ่ยด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน

(เพชรรักรอยฝัน. 2557 : 216)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างพ่อแม่กับลูกว่า
พ่อแม่จะรักและปรารถนาดีต่อลูกเสมอ ความรักของพ่อแม่ให้แก่ลูกเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ และเป็น
ความรักที่ไม่หวังผลตอบแทน พ่อแม่แค่อยากเห็นลูกใช้ชีวิตอย่างมีความสุข คนเป็นลูกก็ไม่ควรทำให้
พ่อแม่ผิดหวัง ควรเชื่อฟังพ่อแม่ และกตัญญูบุญคุณของพ่อแม่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับ
ความรักระหว่างพ่อแม่กับลูกว่า พ่อแม่ทำทุกอย่างเพื่อลูก มีความปรารถนาดีต่อลูก และลูกก็จะตอบ
แทนพระคุณของพ่อแม่

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างพ่อแม่กับลูกว่า พ่อแม่จะมอบความรักและความห่วงใยให้กับลูกตลอดทั้งชีวิต ไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน ความรักของพ่อแม่ก็จะไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ความรักของพ่อแม่ให้แก่ลูกเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่จะปรารถนาดีและทำทุกอย่างเพื่อลูก ลูกก็ต้องมีความกตัญญูตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่

2) ค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิง

นวนิยายเรื่อง *ดั่งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิมกับภุริชแต่งงานแล้ว เป็นสามีภรรยา กัน ภุริชกับทับทิมต่างก็เป็นคนรักเดียวใจเดียว ภุริชจะมอบความรักให้ทับทิมเพียงคนเดียว และจะเป็นคนดี ทำความดีเพื่อช่วยเหลือส่วนรวม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทับทิมรับคำ เธอถูกประคองให้นอนลงบนฟูกหนา ในอ้อมกอด
 แลนอบนุชของผู้เป็นสามี หญิงสาวเงยขึ้นสบตาคู่คมที่เป็น
 หน้าต่างของหัวใจ สายตาคู่นั้นบอกให้เธอรู้ว่า เขาจะมอบความรัก
 ให้เธอเพียงผู้เดียว จะเป็นสามีและหัวหน้าครอบครัวที่ดี ยิ่งไปกว่า
 นั้น เขาจะเป็นคนดี เป็นกำลังสำคัญ ทำงานเพื่อส่วนรวมแบบปิด
 ทองหลังพระ ถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 กษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรม

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 459)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิง นั่นก็คือ ผู้เป็นสามีภรรยา รักเดียวใจเดียว มอบความรักทั้งหมดซึ่งกันและกัน ผู้เป็นสามีจะรักและดูแลภรรยาตลอดชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของผู้ชายไทยที่รักผู้หญิงเพียงคนเดียว และที่สำคัญ ผู้เป็นสามีต้องเป็นคนดี เป็นผู้นำที่ดีของทั้งครอบครัว จึงจะสามารถครองครอบครัวให้ยืนยาว ผู้เป็นสามีควรทำความดี และช่วยเหลือสังคมส่วนรวม คนที่ทำความดีจึงจะมีความสามารถที่ทำให้ภรรยาและทั้งครอบครัวมีความสุขได้

นวนิยายเรื่อง *ในร่มเงารัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ทับทิมกับภุริช เป็นสามีภรรยา กัน โดยที่ผู้เป็นภรรยาอายุอ่อนกว่าผู้เป็นสามีแปดปี แต่ก็ไม่มีผลร้ายใดต่อความรักของทั้งสองคน บางทีสองคนก็มีความเข้าใจผิดบ้าง ผู้เป็นสามีทำงานหนัก แต่สุดท้ายความรักก็ทำให้สองคนได้คืนดีกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มาถึงช่วงเวลานี้ ภุริชครองเรือนกับทับทิมจนฝ่ายชายหนุ่มนั้น
 ล่วงเข้าสู่วัยกลางคนแล้ว โดยที่ภรรยาอย่างทับทิมอ่อนวัยกว่า
 แปดปี แต่อายุที่ห่างกันนั้นหาได้เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตไม่
 แม้บางครั้งฝ่ายหญิงผู้ปากแข็งอาจจะทำให้สามีเข้าใจผิดอยู่เนือง
 ๆ แต่ท้ายที่สุด ความรักที่บ่มเพาะอยู่ในหัวใจก็เติบโตขึ้นเป็น

ต้นไม้แห่งความรักที่ไม่หวั่นแม้ลมแรงไม่ระทดท้อ แม้จะต้องเหน็ด
เหนื่อยในอาชีพการงานของฝ่ายชาย

(ในร่มเงารัก. 2557 : 125)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิงว่า อายุที่ห่างกันของคู่รักทั้งสองคนไม่ใช่อุปสรรคในการดำเนินชีวิตคู่ อุปสรรคของความรักระหว่างชายกับหญิงจะเป็นการเข้าใจผิดมากกว่าอายุที่ห่างกัน หากคู่รักสองคนอายุเท่ากัน แต่เข้าใจผิดกันบ่อย ๆ ไม่ให้อภัยซึ่งกันและกัน ความรักของทั้งสองคนก็จะไม่ยั่งยืน แสดงให้เห็นว่าอายุที่ห่างกันไม่ใช่ตัวกำหนดว่าชีวิตคู่รักจะมีความสุขหรือไม่ หากบางทีมีความเข้าใจผิดกัน ก็ต้องปรับความเข้าใจกันด้วยความรักที่มีให้กัน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณชายภิรมย์ ได้แต่งงานกับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงผจงจิต ด้วยเหตุที่ว่าคุณชายภิรมย์เป็นสุภาพบุรุษ การแต่งงานเป็นการรับผิดชอบการกระทำของตน ไม่ได้เกิดจากความรัก คุณชายภิรมย์จึงรู้สึกไม่มีความสุขในการใช้ชีวิตคู่ตลอดหลายสิบปี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความรู้สึกผิดเป็นรอยบาปที่ติดค้างอยู่ในใจคุณชายภิรมย์มาตลอดหลายสิบปี นับตั้งแต่ตกลงปลงใจกับคุณหญิงผจงจิต ยิ่งค้างคาอยู่ไม่เลือนหาย การเปลอโผล่ล่วงเกินเธอในครั้งนั้น พลิกชีวิตให้ผกผันแค่ข้ามคืน เขาไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความกำหนดในกายหนุ่มที่กระทำต่อคุณหญิงผจงจิต ได้กลายเป็นเครื่องพันธนาการชีวิตโดยไม่รู้ตัว และเขาก็ไม่ใช่ผู้ชายที่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี

(ในร่มเงารัก. 2557 : 153)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิงว่า คนที่เป็นสามีภรรยาหรือผู้ชายผู้หญิงที่ใช้ชีวิตร่วมกัน อาจจะไม่ใช่คนที่รักกัน แต่ด้วยเหตุผลอย่างอื่น ทั้งสองคนหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องพึงใจใช้ชีวิตร่วมกัน ซึ่งเป็นความทุกข์ทรมานต่อชีวิตที่ไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนที่รักในใจ การแต่งงานกับคนที่ไม่ได้รักกัน ชีวิตก็จะไม่มีความสุข แสดงให้เห็นว่า ถ้าไม่ได้แต่งงานกับคนที่รักกัน ชีวิตก็จะขาดสีสัน ไม่มีความสุข

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิงว่า ผู้ที่เป็นสามีภรรยาควรรักเดียวใจเดียว และต้องเป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว สามีควรเป็นผู้นำที่ดีของครอบครัว และอายุที่ห่างกันของคู่รักทั้งสองคนไม่ใช่อุปสรรคในการดำเนินชีวิตคู่ อุปสรรคของความรักระหว่างชายกับหญิงจะเป็นการเข้าใจผิด และคนที่ใช้ชีวิตร่วมกันอาจจะไม่ใช่คนที่รักกัน แต่ด้วยเหตุผลอย่างอื่น ทั้งสองคนหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องพึงใจใช้ชีวิตร่วมกัน

3.2.6 ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง

ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายอ่อนแอกว่าผู้ชาย สังคมก็จะกำหนดว่าผู้หญิงควรมีพฤติกรรมยังไงถึงจะเป็นกุลสตรีได้ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงของคนไทยในสังคมดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พุดซ้อน กำลังเลิกเรียนกลับบ้าน วันนี้ปิดเทอมภาคเรียนสุดท้ายแล้ว พุดซ้อนขอแม่ว่าอยากจะได้เรียนต่อ แต่แม่บอกว่าเป็นผู้หญิงไม่ต้องเรียนมาก เรียนถึงตอนนี้ก็ดีกว่าลูกสาวบ้านอื่นแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไม่มีกิจธุระอันใดดอก วันนี้ที่โรงเรียนเป็นอย่างไบบ้าง”

“ปิดเทอมภาคสุดท้ายแล้วค่ะคุณแม่”

“อ้าว ปิดเทอมแล้วหรือ”

“ค่ะ คุณแม่ให้ลูกเรียนต่อนะค่ะ”

“เป็นผู้หญิง จะเรียนอะไรนักหนา เท่าที่แม่ให้ลูกเรียนตอนนี้ก็นับว่าสูงกว่าลูกสาวบ้านอื่นแล้วนะ”

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 18)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษา ถ้าให้มีการศึกษาก็ไม่ต้องเรียนสูง เพราะว่างสังคมยอมรับว่าผู้ชายเป็นฝ่ายทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษา แต่ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่ทำงานบ้านงานเรือน เลี้ยงดูลูกดูแลสามี จึงไม่จำเป็นใช้วิธีเรียนหนังสือก็ทำได้ ผู้หญิงจึงไม่ต้องการมีการศึกษา มีความรู้มากมายแค่ทำงานบ้านให้ดีก็เป็นผู้หญิงที่ดีแล้ว แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมว่าผู้หญิงไม่ต้องเรียนสูง เรียนสูงแล้วก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากผู้หญิงทำหน้าที่ดูแลงานบ้านงานเรือนที่บ้าน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เดือนลิบ เป็นคนรักความอิสระ จึงไม่ชอบทำงานบ้านงานเรือน แต่กุลสตรีควรทำการร้อยมาลัย การเย็บปักถักร้อย และการทำอาหารเป็นคุณหญิงยายจึงบังคับให้เดือนลิบเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดูอย่างงานการเรือนที่กุลสตรีพึงทำแต่ละอย่างนั้นปะไร ไม่ว่าจะเป็นการร้อยมาลัยเพื่อถวายพระ การเย็บปักถักร้อย หรือการเข้าครัวเพื่อฝึกปรุงอาหารให้ได้หลากหลายชนิด ล้วนเป็นสิ่งที่คุณหญิงอยากจะทำให้พินิจ แต่ก็ไม่เคยเห็นได้อย่างใจปรารถนา เพราะสุดท้ายแล้วคุณหญิงก็ผู้กวัดข้น หวังให้เธอครบเครื่องในการเป็นแม่ศรีเรือน หรือเป็นกุลสตรี สมกับผู้คนในวงสังคมคอยจับตามอง สามารถกำราบเธอจนอยู่หมัดรำไป

(ในร่มเงารัก. 2557 : 34)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงควรทำงานบ้านงานเรือนเก่ง หากเป็นกุลสตรีจะต้องทำการร้อยมาลัย การเย็บปักถักร้อย และการทำอาหารเป็น เนื่องจากหน้าที่ผู้หญิงที่ถูกสังคมยอมรับว่าควรทำคือพวกงานบ้านงานเรือน ดังนั้น ผู้หญิงที่ดีหรือกุลสตรีจึงต้องเรียนรู้และฝึกทำวิชาวานบ้าน เพื่อให้คนในวงสังคมมองว่าเป็นผู้หญิงที่ดีและรู้จักหน้าที่ของตน แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมว่า ผู้หญิงต้องทำงานบ้านงานเรือนเก่ง โดยผู้ใหญ่จะบังคับเด็กหญิงฝึกเรียนตั้งแต่เด็ก

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เดือนสิบ นิ่งใกล้กับตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ จึงรู้สึกตึกตัก เพราะว่าเธอเพิ่งรู้จักเพื่อนผู้ชายในตอนเริ่มเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัย ก่อนหน้านั้นเรียนที่โรงเรียนสตรีล้วน ส่วนตัวละครที่ชื่อ เทียนแก้ว ซึ่งเป็นพี่ชายของเดือนสิบ ก็เรียนที่โรงเรียนชายล้วน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พอเอ่ยว่าขณะนี้ก็มีกันอยู่เพียงลำพังสองคน หัวใจของเดือนสิบก็ตึกตักอย่างไม่รู้สาเหตุอีกจนได้ เธอเพิ่งรู้จักเพื่อนผู้ชายก็ตอนที่เริ่มเข้ามหาวิทยาลัย เพราะก่อนหน้านั้นเธอเรียนโรงเรียนสตรีล้วน เช่นเดียวกับที่เทียนแก้วเรียนโรงเรียนชายล้วน หญิงสาวไม่มีใครให้ความสนิทสนมกับผู้ชายนัก แม้ว่าบุคลิกของเธอจะเป็นคนแก่นแก้ว แลนสน และเข้ากับคนง่าย แต่เธอก็ไม่เคยปล่อยตัวให้ผู้ชายอยู่ใกล้ชิดง่ายตายเหมือนเช่นผู้ชายคนนี้ แม้แต่สามสิงห์ที่มาเกาะเกาะอยู่เป็นนิตย์ เธอยังเว้นระยะความสัมพันธ์เอาไว้แค่เพื่อนคนหนึ่ง

(ในร่มเงารัก. 2557 : 221)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ก่อนที่ผู้หญิงเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัย ผู้หญิงต้องเรียนที่โรงเรียนสตรีล้วนเท่านั้น ส่วนผู้ชายก็ต้องเรียนที่โรงเรียนชายล้วนเท่านั้น ผู้หญิงไม่ควรใกล้ชิดหรือสนิทสนมกับผู้ชายก่อนแต่งงาน เนื่องจากสังคมยังไม่เปิดกว้างกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง หากผู้หญิงใกล้ชิดกับผู้ชาย ผู้คนจะมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงที่ดี ไม่ควรเข้าใกล้ผู้ชายตามสมควร ซึ่งอาจจะเกิดความเสียหายต่อผู้หญิง

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ พุดซ้อน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน ซึ่งเป็นคุณแม่ของพุดซ้อน พุดซ้อนขอร้องคุณแม่ว่าอยากเรียนต่อมหาวิทยาลัย แต่คุณแม่ไม่ยอม คุณแม่คิดว่าผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากมาย พอแต่งงานแล้วก็ต้องดูแลสามีดูแลลูก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ลูกไม่ใช่เด็กแล้วนะแม่พูดซ้อน อายุอานามหรือก็สมควรแก่ เวลาที่จะมีเหย้ามีเรือนได้แล้ว ส่วนเรื่องเรียนแม่ไม่เห็นด้วย เป็นผู้หญิงยิ่งเรื่องจะเรียนไปทำไมให้มากมาย ประเดี้ยวแต่งงานก็ ต้องดูแลลูกดูแลผ้า เรียนเท่านี้ก็เพียงพอแล้วนะลูก” คุณหญิง ยี่ลุ่นเอ่ยชัดขึ้นอย่างไม่เห็นด้วยกับความคิดของบุตรสาว

“แต่คุณแม่คะ สมัยนี้ผู้หญิงก็เรียนต่อมหาวิทยาลัยกันเยอะแล้ว ลูกยังไม่อยากแต่งงาน คุณแม่ให้ลูกเรียนต่อเถอะนะคะ” พุดซ้อน วิงวอนพลาถส่งสายตาขอความเมตตาจากมารดา

(เพชรกรวยฝัน. 2557 : 136)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องเรียน สูง แค่เรียนจบมัธยมก็เพียงพอแล้ว ไม่ต้องเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัย เนื่องจากผู้หญิงพอแต่งงานแล้ว ก็มีหน้าที่ดูแลสามีและดูแลลูก ไม่ได้ออกไปทำงาน ดังนั้น ความรู้ที่ได้จากการเรียนหนังสือก็ไม่ได้ใช้ ประโยชน์ แสดงให้เห็นว่าคนไทยสมัยก่อนมีค่านิยมว่า ผู้หญิงไม่ต้องมีการศึกษาสูง แค่เรียนทำงาน บ้านงานเรือนให้มากที่สุดเพื่อสามารถใช้ในการดูแลสามีและลูกหลังจากการแต่งงาน

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ แพรไหม กำลังทะเลาะกับตัวละครที่ ชื่อ เทพไท ซึ่งเป็นสามีของแพรไหม เทพไทกำลังสั่งสอนลูกสาวว่า เป็นผู้หญิงไม่ควรออกไปเที่ยวตอน กลางคืน และไม่กลับบ้านหลายวัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เอ๊ะ คุณนี่ยังงี้ เหน็บลูกอยู่ได้” ผู้เป็นภรรยาไม่พอใจถึงข้าง เท้าเอว

“คุณแพร ลูกเรามันเป็นสาวเป็นนาง แต่ไปเที่ยวเตร็ดเตร่ ไม่กลับบ้านกลับช่องมาให้พ่อแม่เห็นตัวเป็นอาทิตย์ ๆ มันใช้ได้ ไหมละ ผมรักลูกถึงต้องเตือน คุณเอาแต่ให้ท้ายลูกแบบนี้นี่มันถึง เสียนิสัย” เทพไทชี้แจง

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 227)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงไม่ควรออกไปเที่ยว สถานที่บ้านเชิงในตอนกลางคืน เนื่องจากถ้าเทียบกับผู้ชาย ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายอ่อนแอกว่าผู้ชาย หากออกไปเที่ยวกลางคืนคือ โอกาสที่จะพบความอันตรายก็มากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายเสียหาย และอีกอย่างหนึ่ง สังคมจะมองผู้หญิงที่ออกไปเที่ยวกลางคืนว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ไม่เรียบร้อย หรือเป็น ผู้หญิงที่ขายบริการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงไม่ควรไปเที่ยวสถานที่ บ้านเชิงในตอนกลางคืน เนื่องจากจะเป็นอันตรายต่อผู้หญิง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงว่า ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากผู้หญิงสมัยก่อนหลังแต่งงานแล้ว ก็แค่ทำหน้าที่ดูแลสามีดูแลลูก และงานบ้านงานเรือนที่บ้าน การมีการศึกษาสูงก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และผู้หญิงควรเป็นกุลสตรีที่ทำงานบ้านงานเรือนเก่ง และผู้หญิงที่ดีไม่ควรใกล้ชิดหรือสนิทสนมกับผู้ชายเกินสมควร และยังมีค่านิยมว่าผู้หญิงไม่ควรไปเที่ยวสถานที่บันเทิงในตอนกลางคืน

3.3 ประเพณี

ประเพณีเป็นลักษณะหนึ่งของวัฒนธรรม เป็นความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่ง ถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียวกัน และสืบต่อกันมานาน ภาพสะท้อนด้านประเพณีที่ปรากฏในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ได้แก่ ประเพณีการบวช ประเพณีการทำบุญตักบาตร ประเพณีลอยกระทง ประเพณีการแต่งงาน และประเพณีงานศพ ดังนี้

3.3.1 ประเพณีการบวช

ประเพณีการบวชเป็นการปฏิบัติที่สืบเนื่องมาจากความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ตามประเพณีปฏิบัติในการบวชนั้น ชายที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์จะต้องเข้าพิธีบวชพระ ทั้งนี้เพราะชายที่มีอายุครบ 20 ปี เป็นวัยที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบในชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นประเพณีการบวชของคนไทยในสังคมดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อพ่อสวัสดิ์ ตัดสินใจที่จะบวชพระที่วัด เพราะพ่อสวัสดิ์ทราบเรื่องแม่ที่ไม่ดีกับอบเชย อดีตคนรักของเขา จึงทำให้อบเชยกับแม่ต้องจมน้ำตาย พ่อสวัสดิ์จึงบวชพระเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้อบเชยและแม่ และยังหวังที่จะไถ่บาปให้แม่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พูดอะไรเถียงนั่นนะแม่พูดซ้อน” คุณหญิงยี่สุนหันไปราม

“ทำไมเล่าคะคุณแม่ หลวงพี่จะได้ไม่ต้องห่วง ตัดความกังวลตรงนี้ออกไป จะได้ศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนอย่างจริงจัง”
พูดซ้อนเอ่ยอย่างจริงจัง เพราะรู้ว่าเหตุที่พี่ชายบวชนั้นต้องการจะอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลครั้งนี้ให้อดีตคนรักผู้ล่วงลับ หวังไถ่บาปให้มารดาหลังมีเสียงโจษจันกันว่าเป็นเพราะมาคบหาสมาคมกับบุตรชายเจ้าพระยาอรรณพสุนทร

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 49)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการบวช ซึ่งคนบวชเฉพาะเพศผู้ชาย การที่บุตรชายได้บวชจะทำให้บิดามารดาได้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ และการบวชถือเป็นการทดแทน

พระคุณบิดามารดาด้วย การบวชของผู้ชายยังช่วยละเว้นสิ่งที่ไม่ดีและอกุศลต่าง ๆ ดังที่ พ่อสวัสดีจะบวชเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้คนที่ตายไปแล้ว และยังอยากจะไถ่บาปให้แม่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณีการบวช และยิ่งแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของลูกที่มีต่อพ่อแม่

3.3.2 ประเพณีการทำบุญตักบาตร

การทำบุญตักบาตรเป็นประเพณีอย่างหนึ่งที่ชาวพุทธปฏิบัติกันมาแต่สมัยพุทธกาล พระภิกษุจะถือบาตรออกบิณฑบาตเพื่อรับอาหารหรือทานอื่นๆ ตามหมู่บ้านในเวลาเช้า ผู้คนที่ออกมาตักบาตรจะนำของทำทานต่าง ๆ เช่น ข้าว อาหารแห้ง มาถวายพระ คนไทยถือว่า การทำบุญตักบาตรเป็นการสร้างกุศลและการแผ่ส่วนกุศลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้วด้วย โดยเชื่อกันว่าอาหารที่ถวายไปนั้นจะส่งถึงญาติผู้ล่วงลับด้วยเช่นกัน นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นประเพณีการทำบุญตักบาตรของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ มะลิ เคยทำแม่ปู่ลูกทะเลาะลักออกมาแม่ของเด็กมะลิทราบเรื่องนี้แล้ว จึงสั่งให้เด็กมะลิต้องตื่นมาใส่บาตรทุกเช้าตลอดชีวิต เพื่ออุทิศผลบุญกุศลให้แก่ชีวิตของพวกเขา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“สัญญาได้ใหม่ว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตอีก”

“เจ้าคะ” เด็กน้อยรับคำเสียงเบา ใบหน้ายังนองด้วยน้ำตา

“แล้วตอนนี้ไป ลูกต้องตื่นมาใส่บาตรทุกเช้ากับแม่ แล้วก็ต้องใส่ไปตลอดชีวิต”

“ทำไมต้องใส่ด้วยเจ้าคะ”

“ใส่เพื่ออุทิศผลบุญกุศลให้แก่ชีวิตของพวกเขา พอจะทำได้ไหม”

“ทำได้เจ้าคะ”

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 394)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการทำบุญตักบาตรพระภิกษุ คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ชาวพุทธถือประเพณีการทำบุญตักบาตรเป็นการสร้างกุศล ชาวพุทธจะไม่ฆ่าสัตว์ ดังที่ตัวอย่างกล่าวว่าเด็กมะลิเคยฆ่าลูกของปู่ ซึ่งถือว่าทำบาปไว้ แม่ของเด็กมะลิจึงสั่งให้เด็กมะลิต้องตื่นมาทำบุญตักบาตรทุกเช้า เพื่อที่จะไถ่บาปที่ทำกับปู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณีทำบุญตักบาตร เนื่องจากเคยทำกรรมไม่ดีไว้ ดังนั้นต้องทำบุญให้มากที่สุดเพื่อไม่ให้มีกรรมไม่ดีติดตัว และจะได้มีชีวิตที่สงบสุข

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณชาย กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ ทับทิม ทับทิมบอกว่าคิดถึงคุณหญิงยี่สุนี่เสียชีวิตไปแล้ว แต่ตนเองไม่รู้ว่าท่านยังห่วงใยเรื่องอะไรสิ่งๆที่ได้ก็แค่ทำบุญตักบาตร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม่ทับทิมกำลังคิดสิ่งใดอยู่รี”

“คิดถึงคุณหญิงเจ้าค่ะ ไม่รู้ว่ามีเรื่องใดติดค้างใจท่านอยู่ ถ้าหากดิฉันช่วยได้ก็อยากจะทำ อย่างตอนนี้ดิฉันก็ทำได้แค่ทำบุญตักบาตรเข้าวัดเข้าวา อุทิศผลบุญกุศลเหล่านั้นให้แก่ดวงวิญญาณของท่านแล้วก็คนของท่าน”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 133)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการทำบุญตักบาตร คนไทยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ชาวพุทธถือประเพณีการทำบุญตักบาตรเป็นการสร้างกุศลให้แก่คนที่ล่วงไปแล้ว เพื่อให้ดวงวิญญาณได้รับความสงบ ดังที่ตัวละครทับทิมทำบุญตักบาตร เพื่ออุทิศบุญให้แก่ดวงวิญญาณของคุณหญิงยี่สุ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณีการทำบุญตักบาตร ซึ่งจะช่วยสร้างบุญให้แก่ดวงวิญญาณของคนที่ยเสียชีวิตไป

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อเควิน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อพันดารา เควินสงสัยว่าทำไมคนไทยชอบทำบุญใส่บาตร จึงถามพันดารา พันดาราก็ตอบว่า เพื่อสืบต่ออายุพระศาสนาและรักษาพุทธประเพณีด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คนส่วนใหญ่ใส่บาตรเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อตัวเอง และใส่บาตรเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแก่ญาติพี่น้องที่ล่วงไปแล้วค่ะ” พันดาราอธิบายด้วยความใจเย็น “แต่สำหรับฉันเพื่อสืบต่ออายุพระศาสนาและรักษาพุทธประเพณีด้วย คงเหมือนกับที่ชาวคริสต์ต้องเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ ชาวมุสลิมต้องละหมาดละมั้งคะ”

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 54)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการทำบุญตักบาตร คนไทยส่วนมากจะทำบุญใส่บาตรเพื่อขอความสิริมงคลและเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติพี่น้องที่ล่วงไปแล้ว ซึ่งคนไทยสามารถระลึกญาติพี่น้องที่ล่วงไปแล้วโดยทำบุญใส่บาตร เพื่อให้ทำให้ดวงวิญญาณของคนที่ยล่วงไปแล้วได้รับความสงบสุข แต่ก็ยังมีคนไทยอีกส่วนหนึ่งที่ทำบุญใส่บาตรเพื่อสืบต่ออายุพระศาสนาและรักษาพุทธประเพณีด้วย แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการทำบุญตักบาตร ซึ่งจะทำให้คนไทยได้มีที่พึ่งทางจิตใจ

นวนิยายเรื่อง ตั้งตอมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภูริชกับทับทิมไปใส่บาตรแถวถนนพระสุเมรุ แต่บังเอิญได้ใส่บาตรพระภิกษุภูมิพโลภิกขุ เพราะไม่ได้มีการประกาศขาล่วงหน้า ภูริชกับทับทิมไม่เคยคิดจะมีวาสนาถึงเพียงนี้ การทำบุญตักบาตรพระภิกษุภูมิพโลภิกขุถือว่าเป็นสิ่งที่สิริมงคลที่สูงสุดของชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

และเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 เขากับทัพบิมออกไป
ใส่บาตรแถวถนนพระสุเมรุ โดยไม่คิดว่าจะมีบุญวาสนาได้ใส่บาตร
พระภิกษุภุมิพโลภิกขุ เมื่อพระองค์เสด็จ ฯ รับบิณฑบาตจาก
ประชาชนโดยไม่มีกำหนดการล่วงหน้า

ภุริชกับทัพบิมก้มกราบที่พื้น น้ำตาไหลรินด้วยความปลื้มปิติ
เพราะไม่คิดที่จะโชคดีถึงเพียงนี้ แล้วบอกตัวเองว่า นี่คงเป็นผล
พวงจากการทำงานถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว จึงทำให้เขาได้รับสิ่งที่เป็นสิริมงคลสูงยิ่งกับชีวิต

(ตั้งต๋องมนตรีรัก. 2557 : 474)

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีประเพณีการทำบุญตักบาตรพระภิกษุและ
การทำบุญตักบาตรพระภิกษุภุมิพโลภิกขุ การได้มีส่วนร่วมใส่บาตรพระภิกษุภุมิพโลภิกขุ ถือว่าเป็น
สิริมงคลสูงสุดของชีวิต และจะได้ทำให้ชีวิตราบรื่นและเจริญรุ่งเรือง คนไทยส่วนมากนับถือศาสนา
พุทธ ชาวพุทธถือประเพณีการทำบุญตักบาตรเป็นการขอความสิริมงคล สร้างกรรมดีให้กับตัวเอง และ
การอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติพี่น้องที่ล่วงไปแล้ว การทำบุญใส่บาตรจะทำให้คนไทยมีที่พึ่งทาง
จิตใจ และบางคนใส่บาตรเพื่อสืบทอดอายุพระศาสนาและรักษาพุทธประเพณีด้วย

3.3.3 ประเพณีลอยกระทง

วันลอยกระทง เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของชาวไทย ประเพณีนี้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการสะเดาะ
เคราะห์และขอขมาต่อพระแม่คงคา ประเพณีลอยกระทงได้กำหนดจัดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ติดกับแม่น้ำ ลำคลอง หรือ แหล่งน้ำต่าง ๆ ในวันลอยกระทง ผู้คนจะ
พากันทำ "กระทง" จากวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตกแต่งเป็นรูปคล้ายดอกบัวบาน ปักธูปเทียน แล้วนำไป
ลอยในสายน้ำ ซึ่งคนไทยเชื่อว่าการลอยกระทงเป็นการลอยเคราะห์ไป

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ในวันลอยกระทง ที่พิพิธภัณฑสถานรัตนสุทนต์จัดซุ้ม
ต่าง ๆ ซึ่งมีของขายของเล่นต่าง ๆ เหมือนงานวัดย่อย ๆ ซุ้มที่ดึงดูดตาที่สุดคือ ซุ้มบุฟเฟ่ต์กระทง
ซึ่งจะเตรียมวัสดุต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ลูกค้าทำกระทงด้วยตัวเอง เพียงแค่เสียค่าวัสดุคนละ 50
บาท ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รอบ ๆ บริเวณนั้นมีซุ้มต่าง ๆ เช่น ซุ้มขายอาหารไทย ซุ้มขนม
ไทย ซุ้มขายของเล่นอย่างลูกโป่งหรือหน้ากากตัวการ์ตูน ซุ้มเกม
ต่าง ๆ เหมือนงานวัดย่อย ๆ ยังไม่นับซุ้มบุฟเฟ่ต์กระทง ซึ่งเปิด
โอกาสให้ลูกค้าทำกระทงด้วยตัวเอง เสียค่าทำกระทงคนละ 50
บาท โดยใช้วัสดุที่ทางพิพิธภัณฑสถานรัตนสุทนต์จัดเตรียมไว้ให้
เรียบร้อย มีใบตอง ดอกไม้สดหลากหลายชนิด และอุปกรณ์ใน

การตกแต่งกระทงวางไว้บนโต๊ะยาวให้เลือกหยิบไปทำกระทง
เหมือนบุฟเฟ่ต์อาหาร

(เพชรรักในดวงใจ. 2557 : 167)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีลอยกระทง ซึ่งในวันลอยกระทง จะจัดงานวัดที่ขายของกินของเล่นต่าง ๆ และต้องทำกระทงเพื่อเอาไปลอยที่แม่น้ำ การทำกระทงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในวันลอยกระทง นอกจากการทำกระทงเป็นโอกาสที่ฝึกฝีมือ และยังเป็นโอกาสที่ให้เยาวชนไทยได้เรียนรู้ประเพณีไทย แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีลอยกระทง ซึ่งจะมีการจัดงานวัดและการทำกระทงเพื่อไปลอยที่แม่น้ำ การทำกระทงด้วยตนเองก็จะทำให้วันลอยกระทงมีความหมายมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พันดารา กับตัวละครที่ชื่อ เควิน สองคนกำลังปล่อยให้กระทงลอยไหลไปตามแม่น้ำ ซึ่งกระทงทำอย่างสวยงาม พันดารากล่าวว่า อธิฐานเรื่องอะไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปและเทียนในกระทงที่พันดาราถือไว้ถูกจุดสว่างไสว สีเขียว
ของใบตองเคล้าดอกดาวเรืองสีเหลืองทองกับดอกกล้วยไม้สีม่วง
สดชวนให้กระทงเรียบง่ายดูสวยงามกว่าที่เป็นยามเรืองรองด้วย
แสง ชายหนุ่มหญิงสาวนั่งคุกเข่าที่ริมตลิ่งน้ำด้วยกันแล้วยกกระทง
ในมือที่ช่วยกันประคองขึ้นอธิฐานต่อพระแม่คงคาครุ่นหนึ่ง แล้ว
ค่อยปล่อยให้กระทงลอยไหลไปตามแม่น้ำอย่างช้า ๆ

“คุณอธิฐานอะไร” หญิงสาวหันไปถามชายหนุ่ม

(เพชรรักในดวงใจ. 2557 : 176)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีลอยกระทง ซึ่งในวันลอยกระทงการทำ
ลอยกระทงเป็นกิจกรรมสำคัญ เนื่องจากการไปปล่อยกระทงที่แม่น้ำเป็นสิ่งสำคัญ กระทงจะทำด้วย
ใบตอง ดอกกล้วยไม้สีม่วงสด รูป และเทียน ซึ่งก็มีรูปแบบหลายอย่าง การลอยกระทงนั้นควร
นั่งคุกเข่าที่ริมแม่น้ำ และจุดธูปและเทียน แล้วยกกระทงขึ้นอธิฐาน เสร็จแล้วจึงปล่อยกระทงให้ลอย
ตามแม่น้ำ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณีลอยกระทง โดยกระทงต้องทำอย่างสวยงามและสดใส
และคนไทยจะอธิฐานก่อนปล่อยกระทงลอยตามน้ำ

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พันดารา กำลังสนทนากับตัวละครที่
ชื่อ เควิน เควินเกิดที่อเมริกาจึงไม่ค่อยรู้เรื่องเกี่ยวกับประเพณีไทย พันดาราจึงบอกเขาว่า ก่อนปล่อย
กระทงต้องอธิฐานขอพรก่อน และกระทงที่ลอยไปตามแม่น้ำแล้วก็ไม่สามารรถเก็บขึ้นอีก ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

“ตามจริง ฉันลืมนบอกคุณไปเลยว่านอกจากขอขมาพระแม่คงคาที่มนุษย์ได้ใช้น้ำ ดื่มน้ำ รวมถึงทั้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ลงในแม่น้ำแล้วยังอธิฐานขอพรได้ด้วย”

ตอนนั้นเองเควินก็ลุกพรวดพลางเหลียวซ้ายแลขวาแล้วเดินวนเวียนไปมา ทำเอาหญิงสาวลุกตามแล้วถามเขาอย่างงุนงง

“คุณทำอะไรนะ”

“หาไม่ล่ะสิ ผมจะเอาไปเซี่ยกระทงกลับมาแล้วอธิฐานใหม่”

คำตอบนั้นทำเอาหญิงสาวหัวเราะร่วน

“ไม่ได้ ลอยแล้วลอยเลย”

(เพชรรักในดวงใจ. 2557 : 176)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีลอยกระทง ซึ่งก่อนนำกระทงลอยตามแม่น้ำต้องขอขมาพระแม่คงคาที่มนุษย์ได้ใช้น้ำ ดื่มน้ำ รวมถึงทั้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ เนื่องจากแม่น้ำเป็นสิ่งที่มิบุญต่อมนุษย์ ให้มนุษย์ได้มีน้ำกิน มีน้ำใช้ มนุษย์จึงต้องขอขมาแม่น้ำ และก่อนปล่อยกระทงยังสามารถอธิฐานขอพรได้อีกด้วย แต่หากปล่อยกระทงแล้วแต่ลืมนอธิฐาน ก็ไม่สามารถเก็บกระทงขึ้นอธิฐานใหม่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณีลอยกระทง ซึ่งก่อนที่จะปล่อยกระทงต้องขอขมาแม่น้ำก่อน และอธิฐานเพื่อขอพร เสร็จแล้วจึงค่อย ๆ ปล่อยกระทงลงไปลอยตามแม่น้ำ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีประเพณีลอยกระทง ซึ่งในวันลอยกระทงจะจัดงานวัดเพื่อซื้อขายของกินของใช้ของเล่นต่าง ๆ และการทำกระทงเป็นกิจกรรมสำคัญในวันลอยกระทง รูปแบบกระทงก็มีความหลากหลาย กระทงจะทำด้วยใบตอง ดอกกล้วยไม้สีม่วงสด ฐูป และเทียน และก่อนที่จะปล่อยกระทงต้องนั่งคุกเข่าอธิษฐานแม่น้ำ และจุดธูปและเทียน เสร็จแล้วจึงยกกระทงขึ้นเพื่อขอขมาแม่น้ำก่อน และอธิฐานเพื่อขอพรให้ตัวเองและครอบครัว เสร็จแล้วจึงค่อย ๆ ปล่อยกระทงลงไปลอยตามแม่น้ำ

3.3.4 ประเพณีการแต่งงาน

การแต่งงาน เป็นประเพณีที่สำคัญสำหรับวิถีชีวิตไทย เพราะเป็นการบ่งบอกว่าผู้ที่แต่งงานนั้นมีความเป็นผู้ใหญ่แล้ว พร้อมทั้งจะสร้างครอบครัว รับผิดชอบชีวิตอีกหลายคนเพิ่มขึ้นนอกจากชีวิตของตนเอง ประเพณีการแต่งงานจึงจำเป็นต้องจัดให้มีพิธีกรรมตามขั้นตอนของประเพณีไทย เริ่มตั้งแต่การทาบหมั้น สู้ออ หมั้น และแต่งงาน พิธีการแต่งงานนี้ถ้าจะให้ถูกต้องเหมาะสม จะต้องประกอบพิธีทางศาสนาด้วยในตอนเช้า และอีกพิธีก็คือจะต้องจดทะเบียนแต่งงานให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก็ถือว่าการแต่งงานนั้นถูกต้องสมบูรณ์ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นประเพณีการแต่งงานของคนไทยในสังคม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ตั้งตองมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริชกับทับทิมกำลังจะแต่งงาน เจ้าบ่าวภูริชจะพาเจ้าสาวทับทิมไปใส่บาตรในตอนเช้า และไปจุดทะเบียนสมรส สุดท้ายจะพาเจ้าสาวทับทิมไปกราบขอพรจากผู้ใหญ่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พรุ่งนี้เตรียมตัวลุกขึ้นใส่บาตรด้วยกัน จากนั้นจะพาไปจุดทะเบียนสมรส แล้วถ้ามีเวลาเหลือพีก้จะพาทับทิมไปกราบขอพรจากหม่อมย่า เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตคู่ของเรา ในฐานะที่ท่านเป็นญาติผู้ใหญ่ที่เหลืออยู่ของพี่”

“เจ้าคะ คุณพี่ภูริชมาเถิด ทับทิมจะได้ทำตามถูก”

“ให้มันจริงเถิด” ภูริชประชดกลับด้วยความหมั่นไส้

(ตั้งตองมนตร์รัก. 2557 : 249)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการแต่งงาน ซึ่งจะมีหลายขั้นตอน ตอนเช้าเจ้าบ่าวเจ้าสาวมักจะร่วมกันทำบุญตักบาตร เพื่อให้ชีวิตคู่เริ่มต้นด้วยดีและบริสุทธิ์ จากนั้นเจ้าบ่าวเจ้าสาวจะไปจุดทะเบียนสมรส เพื่อให้การแต่งงานของทั้งสองคนถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีขั้นตอนสำคัญคือ เจ้าบ่าวเจ้าสาวต้องไปขอพรจากผู้ใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นการทำความรู้จักของทั้งสองฝ่าย และผู้ใหญ่จะให้คำอวยพรแก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตคู่ของทั้งสองคน แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณีการแต่งงาน ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญอีกประเพณีหนึ่งของคนไทย

นวนิยายเรื่อง เพชรกรรอยฝัน กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ พุดซ้อน ซึ่งเป็นลูกสาวคนเดียวของคุณหญิงยี่สุ่น กำลังจะแต่งงานกับตัวละครที่ชื่อ นายพันตรีหลวงสีหราชเดโช ในงานแต่งของทั้งสองคนได้จัดพิธีการต่าง ๆ มีการสวดมนตร์ การรดน้ำพระพุทธรูป เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิธีการดำเนินต่อไปกระทั่งเสียงสวดมนต์เจี๊ยบลมเมื่อพระครูผู้ใหญ่ลุกขึ้นเดินมาหาบ่าวสาว พุดซ้อนก้มศีรษะรับน้ำพระพุทธรูปที่ถูกรดกระเซ็นมาต้องศีรษะและแผ่นหลัง กระทั่งเสร็จสิ้นพิธีเธอก็จึงหาโอกาสหลบเลี่ยงออกไปจากบริเวณงาน โดยไม่รู้ว่ามีส่วนใครคนหนึ่งมองตามไป กระทั่งเห็นเธอเดินผ่านประตูไม้สักออกจากตัวอาคาร หญิงสาวเดินห่างจากอาคารสี่เหล็องอ่อนตรงไปยังศาลาท่าน้ำสีขาวที่อยู่ด้านหลังคฤหาสน์

(เพชรกรรอยฝัน. 2557 : 214)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีการแต่งงาน ซึ่งจะมีจัดพิธีการต่าง ๆ ในงานแต่ง พิธีการเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นพิธีการที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ เนื่องจากคนไทยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ และเป็นชาวพุทธ ในงานแต่งจึงต้องเชื่อเชิญพระครูผู้ใหญ่มาสวดมนต์และรดน้ำพระพุทธรูปให้แก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตคู่ และให้คำอวยพรแก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว และทำให้

ชีวิตคู่ได้มีความสุขทั้งชีวิตและมีความราบรื่นในการใช้ชีวิตคู่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีประเพณี การแต่งงาน ซึ่งจากจัดพิธีการทางศาสนาพุทธ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีประเพณีการแต่งงาน ซึ่งการแต่งงานนั้นมีหลาย ขั้นตอน ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ เจ้าบ่าวเจ้าสาวต้องไปขอพรจากผู้ใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นการทำความรู้จัก ของทั้งสองฝ่าย และผู้ใหญ่จะให้คำอวยพรแก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว และในงานแต่งงานจะต้องจัดพิธีการ ต่าง ๆ ซึ่งต้องเชื้อเชิญพระครูผู้ใหญ่มาสดมภ์และรดน้ำพระพุทธรูปให้แก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว เพื่อให้ เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตคู่ ทำให้ชีวิตคู่ได้มีความสุขทั้งชีวิตและมีความราบรื่นในการใช้ชีวิตคู่

3.3.5 ประเพณีงานศพ

การตายเป็นวาระสุดท้ายของชีวิต การจัดงานศพให้แก่ผู้ตายนับเป็นประเพณีสุดท้าย เกี่ยวกับชีวิต จัดขึ้นตามพิธีกรรมที่เกิดจากความเชื่อในศาสนาที่ตนนับถือ ประเพณีงานศพก็จะมี หลาย ๆ ขั้นตอน เช่น การนำศพไปวัด การอาบน้ำศพ การแต่งตัวศพ การรดน้ำศพ การจัดงาน บำเพ็ญกุศลสวดอภิธรรม การเผาศพ การเก็บอัฐิ เป็นต้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็น ประเพณีงานศพของคนไทยในสังคม ได้แก่ การแต่งตัวศพ และขั้นตอนการจัดงานศพ ดังนี้

1) การแต่งตัวศพ

นวนิยายเรื่อง ดังต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อคุณหญิงยี่สุนเพิ่งเสียชีวิตไป และภริยา ซึ่งเป็นหลานชายของคุณหญิงยี่สุน กำลังอาบน้ำให้ศพคุณหญิงยี่สุน และแต่งชุดใหม่ สวมเสื้อผ้า และหวีมทาแป้งให้คุณหญิงยี่สุน แล้วยังสวมสร้อยไข่มุกกับแหวนที่คุณหญิงชอบให้กับคุณหญิงยี่สุน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภริยาสวมชุดใหม่ให้คุณหญิงยี่สุนด้วยชุดโจงกระเบนสีน้ำเงิน นกพิราบ สวมเสื้อผ้าลูกไม้สีจำปาแดง คอปิดติดกระดุมหน้าทั้ง แแถบขนพองยาวแคศอก นำไหมเลื้อยดีสีเหลืองนวลพาดเฉียงบ่า แล้วหยิบเข็มขัดทองจากลิ้นชักหัวเตียงมาคาดเอว สวมสร้อยไข่มุก ข้อนทับสามเส้น แหวนทรงนพเก้า นั้นยังอยู่ที่นิ้วนางซ้ายตลอดมา โดยมีวันเพ็ญคอยหยิบจับช่วยเหลือ ขณะที่ทับทิมอยากจะถูกมา ช่วย แต่ก็ติดตรงคำสั่งของภริยาว่าให้นั่งเฉย ๆ เพื่อรอเขาสอบสวน หาความจริง

“คุณพี่ภวีมทาแป้งให้คุณหญิงด้วยสีเจ้าค่ะ” ทับทิมอดที่จะ เอ่ยปากไม่ได้ เมื่อเห็นชายหนุ่มเหน็ดเหนื่อยกับการเปลี่ยนเสื้อผ้า ให้คนตาย

(ดังต้องมนตร์รัก. 2557 : 93)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีงานศพ ซึ่งตัวอย่างข้างต้นได้กล่าวถึง ขั้นตอนการแต่งตัวศพ โดยต้องแต่งชุดใหม่ให้คนตาย และควรสวมเครื่องประดับต่าง ๆ ที่คนตายเคยใส่ติดตัวไว้หรือเคยชอบ และต้องหิวมทาแบ่งให้คนตายด้วย ลูกหลานของคนตายควรแต่งตัว แต่งหน้า และใส่เครื่องแบบให้คนตายเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อให้คนตายได้ไปอีกโลกหนึ่งด้วยความสะอาด และเพื่อแสดงความรักและความเคารพนับถือต่อคนตาย แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีขั้นตอนการแต่งตัวศพในประเพณีงานศพ

2) ขั้นตอนการจัดงานศพ

นวนิยายเรื่อง *ดั่งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อวันเพ็ญเพิ่งเสียชีวิตไป แล้วแม่ปรึกษากับ ทับทิมก็รีบเดินทางไปถึงวัดหลังจากทราบข่าว สองคนตัดสินใจว่าจะสวดพระอภิธรรมเพียงสามคืน จากนั้นก็เผาศพ แล้วให้สัปเหร่อเก็บกระดูกและนำไปใส่ไว้ในเจดีย์เล็กที่มีรูปผู้ตายติดไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทับทิมยื่นกอดแขนแม่ชีปริกอยู่ตรงหน้าเจดีย์สีขาวขนาดเล็ก
ภายในบริเวณกำแพงวัดของอำเภอบางบาล จังหวัดอยุธยา
หลังทราบข่าวการเสียชีวิตของวันเพ็ญ ทั้งสองรีบเดินทางมาทันที
ในวันรุ่งขึ้น ตัดสินใจกันว่าจะสวดพระอภิธรรมเพียงสามคืน
จากนั้นก็เผาเก็บกระดูกไว้ที่วัด โดยมีนายแพทย์ภูริชเป็นเจ้าภาพ
“เรียบร้อยแล้วครับ” สัปเหร่อผู้ทำหน้าที่เก็บกระดูกและนำมา
ใส่ไว้ในเจดีย์ขนาดเล็ก ที่มีรูปผู้ตายติดไว้ตรงฐานชั้นที่สองของ
เจดีย์

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 449)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีงานศพ ซึ่งตัวอย่างข้างต้นได้กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดงานศพ โดยมีขั้นตอนการสวดอภิธรรม ขั้นตอนการเผาศพและขั้นตอนการเก็บกระดูก ซึ่งจะทำได้โดยสัปเหร่อ หลังจากเก็บกระดูกเสร็จแล้ว จะนำไปใส่ไว้ในเจดีย์ แล้วในเจดีย์นั้นจะมีรูปของคนตายติดไว้ เพื่อแสดงความระลึกต่อคนตาย และในตอนที่ยังนึกถึงคนที่เสียชีวิตไปแล้ว จะได้ไปเยี่ยมและไปทำบุญที่วัด แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีขั้นตอนการเผาเก็บกระดูกในประเพณีงานศพ และยังแสดงให้เห็นความผูกพันระหว่างคนไทยกับวัด ซึ่งคนไทยจะให้ความสำคัญกับวัดอย่างสูง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีประเพณีงานศพ ซึ่งเป็นการแต่งตัวศพ และขั้นตอนการจัดงานศพ คนที่เสียชีวิตไปแล้ว ญาติพี่น้องของคนตายควรแต่งชุดใหม่ ใส่เครื่องแบบต่าง ๆ หิวมทาแบ่งให้คนตายเพื่อให้คนตายได้ไปอีกโลกหนึ่งด้วยความสะอาดและความสงบ และขั้นตอนการจัดงานศพมีขั้นตอนการสวดอภิธรรม ขั้นตอนการเผาศพและขั้นตอนการเก็บกระดูก หลังจากขั้นตอนการเก็บกระดูกแล้วจะนำไปใส่ไว้ในเจดีย์ที่วัด เพื่อแสดงความระลึกต่อคนตาย

3.4 ความเชื่อ

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณที่มีความเจริญทางด้านวิชาการน้อย ความเชื่อจึงเกิดขึ้น ความเชื่อ คือความมั่นใจต่อสิ่งนั้น ๆ ว่าเป็นความจริง ซึ่งความเชื่อบางอย่างอาจสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ภาพสะท้อนด้านความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ได้แก่ ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ ความเชื่อเรื่องความฝัน ความเชื่อเรื่องเจ้าที่ ดังนี้

3.4.1 ความเชื่อเรื่องกรรม

ความเชื่อเรื่องกรรมคือเชื่อกฎแห่งกรรม เชื่อว่ากรรมดีมีจริง กรรมชั่วมีจริง กรรมดีเรียกว่า กุศลกรรม กรรมไม่ดีเรียกว่า อกุศลกรรม และเชื่อว่าเมื่อทำอะไรโดยมีเจตนาย่อมเป็นกรรม คือมีความชั่วความดีเกิดขึ้นในตน เป็นเหตุที่ก่อให้เกิดผลดีผลร้ายสืบเนื่องต่อไป นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องกรรม ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พ่อสวรรค์ไปบวชที่วัด เขากำลังสนทนากับพระอาจารย์ พระอาจารย์สั่งสอนว่าถ้าเราทำกรรมไม่ดีไว้ เราก็จะหนีไม่พ้น ก็ต้องชดใช้กรรมที่ทำมา ตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ควรสร้างบุญสร้างกุศลไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เรื่องที่พระอาจารย์ช่วยพูดจนวิญญาณของอบเชยยอมไปเกิดใหม่ขอรับ”

“เรื่องมันไม่ได้จบแค่นั้นดอกท่าน”

“จำที่อาจารย์บอกได้หรือไม่ ไม่มีใครหนีเวรกรรมพ้น เราต้องชดใช้เวรกรรมที่ทำมา” พระผู้อาวุโสกล่าวด้วยน้ำเสียงเนิบ

“เพราะฉะนั้นเมื่อมีชีวิตอยู่ก็ต้องเร่งสร้างบุญสร้างกุศลไว้ เพื่อจะได้เอาไว้ในชาติหน้า”

“ขอบพระคุณพระอาจารย์ที่สอนสั่งขอรับ”

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 59)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ถ้าใครทำสิ่งไม่ดี ก่อกรรมไม่ดีไว้ ก็ต้องชดใช้กรรมที่ทำมา ไม่มีใครหนีเวรกรรมพ้น เราไม่ทราบว่ชาติที่แล้วเรามีกรรมเก่าติดตัวหรือไม่ ดังนั้น ตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ ควรทำแต่เรื่องดีเรื่องมีบุญ เพื่อไม่ให้เพิ่มกรรมไม่ดีกับตัวเอง และยังได้ช่วยสร้างบุญสร้างกุศลให้กับตัวเอง เพื่อที่จะได้เอาบุญส่วนนี้ไปใช้ในชาติหน้า แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งจะทำให้คนไทยชอบทำบุญ และทำสิ่งที่ดีงาม เพื่อชดใช้กรรมเก่าในชาติที่แล้ว ไม่ให้มีกรรมไม่ดีติดตัวในชาตินี้ และยังได้เอาบุญไปใช้ในชาติหน้า

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ กุมารเพียร กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ ผาด ซึ่งตัวละครสองตัวนี้เป็นดวงวิญญาณที่อยู่ในบ้านอรรถสุนทร ดวงวิญญาณทั้งสองดวงสงสารตัวละครที่ชื่อ ทับทิม ซึ่งมีลูกไม่ได้ แต่ทั้งหมดนี้ที่เกิดขึ้นก็คงเพราะว่าเวรกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ทับทิมจะมีลูกไม่ได้แล้วขอรับ” กุมารเพียรย้าเสียงลั่น เขายัง
จำภาพความโทมทัสอาตุรของภริชได้ติดตา

“สงสารทับทิมเหลือเกิน ไม่รู้ไปทำเวรทำกรรมอะไรไว้ ทั้งที่
ชีวิตคู่ น่าจะลงตัวแล้ว”

“คงเป็นกรรมเก่ากรรมังเจ้าคะ”

“นี่กรรมังที่เราไม่อาจหนีหนีกรรมพัน อย่งไรก็คงได้มาชดใช้
กันอยู่ดี” ผาดเปรยอย่างหนักใจ

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 385)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งหากคนไทยพบสิ่งไม่ดีในชีวิต ก็มักจะคิดว่าเป็นกรรมเก่าในชาติที่แล้ว ซึ่งในชาติที่แล้วมีการกระทำที่ไม่ดี จึงทำให้ชาตินี้ต้องได้รับความทุกข์ทรมาน คนไทยยังมีความเชื่อว่าไม่มีใครหนีหนีผลกรรมได้ หากมีกรรมไม่ดีติดตัว ก็ต้องชดใช้กรรม จนกว่าจะหมดเวรหมดกรรม แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งจะทำให้คนไทยชอบทำบุญทำทานเพื่อชดใช้กรรมเก่า และไม่ก่อสิ่งไม่ดีเพื่อไม่ให้กรรมไม่ดีเพิ่มขึ้นอีก

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ มยุรา กำลังสนทนากับ ตัวละครที่ชื่อ พะยอม ซึ่งเป็นดวงวิญญาณที่มาเตือนสติให้มยุราไม่ทำร้ายคนอื่นและตัวเอง พะยอมบอกมยุราว่า ไม่ว่าจะชาตินี้หรือชาติหน้า ทำสิ่งใดไม่ดี ก็ต้องได้รับผลกรรม ถ้าไม่ชดใช้กรรม ก็จะไม่พ้นหมดเวรหมดกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แกเป็นใคร...เป็นผีหรือ แล้วจะมาหาหลอกหลอนฉันทำไม
ออกไป”

“ฉันไปแน่ แต่แค่จะมาเตือนคุณด้วยความหวังดี คุณเชื่อฉัน
เถิดนะ ทำเรื่องใดไม่ดีเอาไว้ก็จงอยู่รับผลกรรมนั้น ตอนที่มิชีวิตอยู่
ก็จงชดใช้กรรมอย่าง ‘คนเป็น’ อย่าได้คิดทำร้ายใครอีกเลย แล้วก็
อย่าหนีกรรมด้วยการฆ่าตัวตายเลยนะ ไม่เช่นนั้นคุณจะต้องไป
ชดใช้กรรมแบบ ‘คนตาย’ ไปชั่วชีวิต จนกว่าจะหมดเวรหมด
กรรมกันไป”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 483-484)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งคนที่ทำสิ่งไม่ดี ไม่ซำก็เร็ว ก็ต้องได้รับผลกรรม เวลามีชีวิตอยู่ก็ต้องชดใช้กรรมให้หมด ถ้ายังมีกรรมติดตัวในเวลาเสียชีวิต ต้องชดใช้กรรมในร่างของดวงวิญญาณ เมื่อไหร่ชดใช้กรรมหมด จึงสามารถเกิดใหม่ได้ ไม่ว่าจะมิชีวิตอยู่หรือเสียชีวิตไปแล้ว ก็ต้องชดใช้กรรมไม่ดีที่เคยก่อไว้ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งไม่มีใครสามารถหนีหนีผลกรรมได้ มีแต่ทำบุญให้มากเพื่อชดใช้กรรมเก่าที่ติดตัว

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุ่น กำลังสนทนากับบ่าวที่ชื่อ พะยอม ว่าอยากให้พ่อหนุ่มคนนั้นกับลูกสาวที่เกิดใหม่ ซึ่งชื่อภพพลอยมาเป็นคู่ครองในชาตินี้ แต่มันเป็นเรื่องกฎแห่งกรรมที่คนเราไม่สามารถเปลี่ยนได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันขอภาวนาให้พ่อหนุ่มคนนั้นมีใจตรงกับแม่หนูภพพลอยที่
เกิดพะยอม” คุณหญิงยี่สุ่นทอดถอนใจด้วยความรู้สึกหนักในอก
กังวลและห่วงใยดวงจิตของบุตรสาวที่กลับชาติมาเกิดในร่างของ
ภพพลอยอย่างเหลือเกิน

“กฎแห่งกรรมเจ้าคะ ทุกอย่างถูกลิขิตไว้ด้วยกรรมนะเจ้าคะ”
พะยอมปลอบคุณหญิงของตนด้วยเสียงแผ่ว

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 24)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม และมีความคิดว่าทุกสิ่งถูกลิขิตไว้ด้วยกรรม เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แม้ว่าเราจะกังวลหรือเครียด ก็ไม่สามารถแก้ไขสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว หากมีการกระทำผิด ก็ต้องได้รับผลกรรม แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งจะทำให้คนไทยกลัวผลกรรม จึงชอบทำบุญ และไม่ทำสิ่งที่ไม่ดี เพื่อไม่ให้มีกรรมไม่ติดตัว

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม ถ้าใครทำสิ่งไม่ดี ก่อกรรมไม่ดีไว้ ก็ต้องชดใช้กรรมที่ทำมา ไม่มีใครหนีเวรกรรมพ้น ทุกสิ่งถูกลิขิตไว้ด้วยกรรม เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ สิ่งที่เราควรทำคือ ทำบุญทำทานเพื่อชดใช้กรรมเก่า และไม่ก่อสิ่งไม่ดีเพื่อไม่ให้กรรมไม่ดีเพิ่มขึ้นอีก

3.4.2 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่

ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่คือหลังจากคนคนหนึ่งเสียชีวิตไปแล้ว จะกลายเป็นวิญญาณ ถ้าคนนั้นในชาติที่แล้วได้ทำบุญมา วิญญาณของเขาก็จะไปเกิดใหม่ ถ้าในชาติที่แล้วทำชั่ว วิญญาณของเขาก็จะไปเกิดใหม่ซ้ำหรือไม่มีโอกาสได้เกิดใหม่ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อคุณหญิงยี่สุ่น เคยทำให้แม่อบเชยจมน้ำตาย ซึ่งเป็นกรรมไม่ดีในชาติที่แล้ว พอเสียชีวิตไปกลายเป็นวิญญาณ แต่ก็ต้องชดใช้กรรมเก่าให้หมด จึงจะมีโอกาสไปเกิดใหม่ได้ คุณหญิงยี่สุ่นกำลังกังวลอยู่ว่า เมื่อไรจะได้ชดใช้กรรมให้หมด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คุณหญิงอย่าคิดมากเลยขอรับ กระผมเชื่อว่า ผลของการทำ
กรรมในครั้งนี้ พวกเราจะต้องชดใช้หมดอย่างแน่นอน”

“ก็พี่ก็ชาติ ก็กับก็กลับกันนะ”

“จะไปนับทำไมเล่าขอรับ กระผมว่าดีออก ฝ้าดูลูกหลาน

เจริญเติบโต แล้วมีโอกาสได้ไถ่บาปไปด้วย คนธรรมดาที่ไหนจะทำ
อย่างเราได้เล่าขอรับ”

“นายผาดคงจะหมดกรรมตรงนี้ที่ว่าให้แม่อบเชยหรือแม่วัน
เพ็ญอุโหลกรรมให้ แล้วก็คงได้ไปเกิดใหม่ ส่วนฉันคงอีกหลายชั่ว
คน”

(ตั้งต้อมนตรร์รัก. 2557 : 194)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ ถ้าคนที่ก่อกรรมไม่ดีใน
ชาติที่แล้ว พอเสียชีวิตไป ดวงวิญญาณนี้จะไม่ได้อีกเกิดใหม่จนกว่ากรรมเก่าทั้งหมดจะชดใช้ให้หมดสิ้น
ดวงวิญญาณนี้ก็จะมีความทุกข์ทรมาน ที่ต้องไถ่บาป ชดใช้กรรมเป็นเวลานาน และไม่อาจจะ
ก่อกรรมชั่วเพิ่มอีก ถ้ามีกรรมชั่วเพิ่มอีกจะไม่มีวันได้มีโอกาสไปเกิดใหม่ แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความ
เชื่อเรื่องการเกิดใหม่ ตอนมีชีวิตอยู่ไม่ควรทำบาปกรรม พอเสียชีวิตไปแล้วจะได้เกิดใหม่ ไม่ต้องทุกข์อีก
หลายชาติหลายปี ดังนั้น ตอนที่ชีวิตอยู่ควรทำบุญ เพื่อให้วิญญาณมีความสุข ไม่วุ่นวาย

3.4.3 ความเชื่อเรื่องความฝัน

ความฝัน หมายถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คนเราเห็นได้ตอนนอนหลับ แต่พอตื่น
ขึ้นมาเรื่องราวหรือเหตุการณ์เหล่านั้นก็หายไป แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในความฝัน ไม่ว่าจะเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องดี
หรือเรื่องร้าย ก็มักจะจดจำกันได้เสมอจนมีผลกระทบต่อจิตใจของผู้ฝัน เช่น ก่อให้เกิดความกลัวและ
วิตกกังวลต่าง ๆ ความเชื่อเรื่องความฝันคือเชื่อในสิ่งที่ฝันถึงในตอนหลับ และทำนายให้ความหมายกับ
สิ่งที่ฝันถึง นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องความฝัน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ตั้งต้อมนตรร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิม ถูกงูรัดข้อเท้า ภูริชก็ล้อเล่นว่า
ถ้าคุณยายยังมีชีวิตอยู่ เวลาเกิดเหตุการณ์ถูกงูรัดข้อเท้าในความฝัน ท่านจะคิดว่าคนที่ถูกงูรัดข้อเท้า
กำลังจะพบเนื้อคู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เดินอย่างไรถึงไปโดนงูมันรัดได้”

“ทับทิมไม่ทราบว่ามีงูอยู่ตรงนั้นนี่เจ้าคะ” หญิงสาวบอกด้วย

น้ำเสียงงอน ก่อนจะได้ยินเสียงหัวเราะเบา ๆ ตามมา

“นี่ถ้าเป็นความฝัน แล้วคุณยายอยู่ด้วยนะ ท่านคงบอกว่า

ทับทิมกำลังจะพบเนื้อคู่เพราะโดนงูรัด”

“คุณพี่ภูพุดเป็นเล่น ทับทิมเจ็บนะเจ้าคะ”

“ไหน เจ็บหรือปวดตรงไหนบ้าง ให้พี่จับดูหน่อยนะ”

(ตั้งต้อมนตรร์รัก. 2557 : 185)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องความฝัน ถ้าใครฝันถึงสิ่งอย่างใด
อย่างหนึ่ง ต้องทำนายให้ทราบว่าฝันถึงสิ่งนี้มีความหมายอย่างไร และคนไทยก็จะเชื่อในความหมายที่

ทำนายออกมา ถ้าเป็นความหมายดีก็จะดีใจ ถ้าเป็นความหมายไม่ดี ก็จะทำให้ระวังหน้อย ในตัวอย่างข้างต้น กล่าวว่ ถ้าฝันถึงถูกงูกัด แสดงว่กำลังจะพบเนื้อคู ซึ่งเป็ความฝันที่ดี ทำให้คนฝันมีความสุข แสดงให้เห็นว่คนไทยมีความเชื่อเรื่องความฝัน

3.4.4 ความเชื่อเรื่องเจ้าที่

คนไทยส่วนมากจะนิยมตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ไว้ที่บ้านในวันที่ปลูกสร้างบ้านเรือนใหม่ เพื่อปกป้องคุ้มครองดูแล รักษาสถานที่บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ให้มีความเป็นสิริมงคล และอยู่เย็นเป็นสุข มีความเจริญรุ่งเรือง นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องเจ้าที่ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ตั้งตองมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อพะยอม เขาเสียชีวิตไปแล้ว ตอนนี้เป็นดวงวิญญาณ วิญญาณเขากำลังจะช่วยทับทิม โดยใช้วิธีพาเพื่อนทับทิมที่ชื่อพิมพ์มาถึงบ้านทับทิม เพราะว่ดวงวิญญาณของพะยอมเข้าไปบ้านของทับทิมไม่ได้ เนื่องจากมีเจ้าที่คอยดูแลอยู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ป้า ๆ” พิมพ์วิ่งกระหืดกระหอบมาจนถึงหน้ารั้วบ้านทับทิม
ก่อนจะรู้สึกเหมือนของหนักที่กดทับอยู่นั้นหลุดออกจากร่างไป
จนเธอเกือบผงะหงาย ดิที่เอามือจับรั้วไว้ได้ทัน

“เกิดอะไรขึ้นหว่า” พิมพ์สงสัย

“อย่ามัวช้า จะได้ช่วยทับทิมได้ทัน” พะยอมเตือนอยู่ข้าง ๆ
ประตุ เพราะไม่อาจหาญที่จะเข้าไปในบ้านของปรกติได้ เนื่องจากมี
เจ้าที่ให้ความคุ้มครองอยู่

(ตั้งตองมนตร์รัก. 2557 : 220)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่ คนไทยมีความเชื่อเรื่องเจ้าที่ คนไทยนิยมสร้างศาลพระภูมิเจ้าที่ไว้ที่บ้าน เนื่องจากศาลพระภูมิเจ้าที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นจึงมีความสามารถคุ้มครองบ้านเรือนไม่ให้มีผีหรือวิญญาณเข้าไปทำลายคนในบ้าน ดังที่ตัวอย่างข้างต้นได้กล่าวว่ ดวงวิญญาณของพะยอมอยากไปช่วยทับทิมที่บ้าน แต่เข้าข้างในบ้านไม่ได้ เนื่องจากมีเจ้าที่คอยปกป้องดูแลบ้านอยู่ แสดงให้เห็นว่คนไทยมีความเชื่อเรื่องเจ้าที่ ซึ่งจะทำให้บ้านเรือนมีความสุข

บทที่ 4

อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน

การศึกษาวិเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต การปลูกฝังคุณธรรม และการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนี้

4.1 การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต

- 4.1.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์
- 4.1.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี
- 4.1.3 ค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.1.4 ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก
- 4.1.5 ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่

4.2 การปลูกฝังคุณธรรม

- 4.2.1 ความเสียสละ
- 4.2.2 ความกตัญญู
- 4.2.3 ความเอื้อเฟื้อ
- 4.2.4 ความประหยัด
- 4.2.5 ความจงรักภักดี
- 4.2.6 ความเมตตา

4.3 การชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต

- 4.3.1 การเป็นคนดี
- 4.3.2 การปล่อยวาง

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต

ค่านิยม เป็นสิ่งที่สังคมถือว่ามีค่าพึงปรารถนาต้องการให้เป็นเป้าหมายของสังคมและเสนอข้อคิดให้สมาชิกของสังคม เพื่อให้สมาชิกในสังคมยึดถือค่านิยมที่ถูกต้องเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิตต่อผู้อ่านในด้านการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ด้านการทำความดี ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรัก และด้านการเลือกคู่ ดังนี้

4.1.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของแผ่นดินต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาหลายร้อยปี ดังนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อสังคมไทย และในขณะเดียวกัน คนไทยก็มีการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงเปี่ยมล้นไปด้วยพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณ พระมหากษัตริย์มิได้อยู่ในฐานะประมุขของประเทศเท่านั้น แต่พระองค์ยังทรงอยู่ในฐานะ “พ่อ” ของปวงชนชาวไทยอีกด้วย

นวนิยายเรื่อง *ดั่งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช ในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ภูริชกำลังนั่งคุกเข่า แล้วพนมมือขึ้นเหนืออก แล้วตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะดำรงตนเป็นคนดี จะทำงานช่วยเหลือสังคมส่วนรวม และทำงานรับใช้พระมหากษัตริย์โดยไม่หวังผลตอบแทนทั้งสิ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภูริชนั่งคุกเข่า แล้วพนมมือขึ้นเหนืออก อยู่ตรงหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ขณะประทับ ณ พระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493

“ข้าพระพุทธเจ้า นายแพทย์ภูริช เนติธร ขอถวายพระพร ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และขอตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะดำรงตนเป็นคนดี ทำงานช่วยเหลือคนส่วนรวม เพื่อความสุขของคนส่วนใหญ่ จะทำงานรับใช้สนองเบื้องพระยุคลบาท ภายใต้พระบรมโพธิสมภารแห่งรัชกาลปัจจุบัน โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น”

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 151)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของตัวละคร คนไทยทุกคนรักพระมหากษัตริย์ และขอให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน คนไทยทุกคนทำความดีเพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระมหากษัตริย์ และคนไทยก็อยากทำงานรับใช้สนองเบื้องพระยุคลบาท โดยไม่หวังผลตอบแทนทั้งสิ้น การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้อ่านทำงานรับใช้พระมหากษัตริย์และสังคม

นวนิยายเรื่อง *ในร่มเงารัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เทียนแก้ว กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพื่อ ซึ่งเป็นคุณยายของเทียนแก้ว คุณหญิงเพื่อบอกว่า เทียนแก้วควรรู้สึกภูมิใจที่ได้ร่วมโพธิ์ทองของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นผู้ปกครองแผ่นดินโดยธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชายหนุ่มนึกถึงสิ่งที่คุณหญิงเพื่อปลุกฝังมาแต่ยังเยาว์เกี่ยวกับ พระองค์ท่านตั้งว่า “พ่อเทียนเกิดบนผืนแผ่นดินนี้... จึงสำนึกไว้ ด้วยความภูมิใจเถิดนะว่า ไม่มีถิ่นฐานใดจะร่มเย็นเป็นสุขเท่ากับได้ อาศัยอยู่ใต้ร่มโพธิ์ทองของมหาบพิตรผู้ปกครองแผ่นดินโดยธรรม เช่นพ่อหลวงของปวงชนอีกแล้ว...”

เมื่อนึกถึงนั้น มือสองข้างของชายหนุ่มก็ยกขึ้นจดเหนือแก้มอก ด้วยความปลื้มปิติต่อหน้าภาพเขียนอันเป็นตัวแทนพระองค์

(ในร่มเงารัก. 2557 : 31)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูน พระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนไทยจะมีความคิดได้ว่าได้ใช้ชีวิตอยู่ ประเทศไทยเป็นความภูมิใจมาก และมีความสุขมาก เพราะที่ไม่มีที่ไหนดีกว่าที่อยู่ประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของ ประชาชนชาวไทย การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูน พระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน และให้ผู้อ่านได้รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดบนแผ่นดินไทย

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ รอยสยาม กำลังสนทนากับตัวละครที่ ชื่อ ละเอื้อน ซึ่งเป็นลุงของรอยสยาม รอยสยามบอกว่า โตขึ้นอยากทำงานรับใช้พระเจ้าอยู่หัว ละเอื้อนตอบว่า แคร์รักแผ่นดินเกิด เป็นคนดี ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็ถือว่ารับใช้ พระเจ้าอยู่หัวแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“โตขึ้นผมจะเป็นทหารเหมือนลุงครับ ผมอยากจะรับใช้ พระเจ้าอยู่หัวบ้าง” รอยสยามซึ่งนั่งอยู่ข้างบิดาเอ่ยขึ้นด้วยสีหน้า มุ่งมั่น

“อยากรับใช้พระเจ้าอยู่หัวไม่ใช่เรื่องยากเลยพ่อสยาม แคร์เจ้า รู้จักหน้าที่ของตน รักแผ่นดินเกิด เป็นคนดี ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เท่านั้นก็ถือว่าเจ้าได้รับใช้ได้เป็องพระยุคลบาท แล้วลูกเอ๊ะ”

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 12)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูน พระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนไทยทุกคนเกิดบนแผ่นดินไทย อยู่ภายใต้ความดูแลของพระมหากษัตริย์ คนไทยทุกคนรักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์อย่างมาก ทุกคนจึงอยากทำงานรับใช้พระมหากษัตริย์บ้างเพื่อแบ่งเบาภาระของพระองค์ท่าน ดังที่ตัวละครอยาก เป็นทหารเพื่อปกป้องความปลอดภัยของประเทศชาติ การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝัง

ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ประชาชนทุกคนต้องรักและยึดมั่นในประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จึงถือว่าเป็นการรับใช้พระมหากษัตริย์

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พันดารา คุณตาภูริชกับคุณยายทับทิมของพันดารา เคยเฝ้า ฯ รับเสด็จตอนสมัยยังหนุ่มสาว แล้วก็นำมาเล่าให้รัติกาลฟัง ซึ่งเป็นมารดาของพันดารา รัติกาลก็เล่าให้พันดาราฟังต่อ ซึ่งต่างก็รับการปลุกฝังให้เทิดทูนพระมหากษัตริย์ เพราะว่าพระมหากษัตริย์ทรงงานหนักเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม้จะเกิดไม่ทันรุ่นปู่ย่าตายายที่ได้ตามเสด็จหรือได้เฝ้า ฯ รับเสด็จในหลวง พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ไปตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วแคว้นแดนไทย แต่คุณตาภูริชกับคุณยายทับทิมผู้เคยเฝ้า ฯ รับเสด็จสมัยยังหนุ่มสาวก็เล่าเรื่องพระวิริยอุตสาหะของทุก ๆ พระองค์ในการเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรให้รัติกาลฟังเสมอ ๆ และผู้เป็นมารดาก็จะนำมาเล่าให้เธอฟังอีกที นั่นทำให้หญิงสาวได้รับการปลุกฝังให้มีความเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่จำความได้ เนื่องจากตระหนักดีว่าทุก ๆ พระองค์ทรงงานหนักเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของพสกนิกรมาช้านาน

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 36)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน โดยผ่านการบรรยายของผู้แต่ง ซึ่งคนไทยจะเล่าให้ลูกหลานฟังเรื่องการเฝ้า ฯ รับเสด็จตอนสมัยยังหนุ่มสาว ผู้ใหญ่จะเล่าด้วยความภาคภูมิใจ และสั่งสอนให้ลูกหลานรักและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ตั้งแต่เด็ก เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงทำงานหนักเพื่อความเป็นอยู่เป็นสุขของประชาชนชาวไทย การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้ทราบสภาพสังคมไทยมากขึ้น และสั่งสอนให้ผู้อ่านเทิดทูนพระมหากษัตริย์

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลุกฝังค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รู้สึกภาคภูมิใจที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินไทย และผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านทำงานรับใช้พระมหากษัตริย์และสังคม นอกจากนี้ผู้แต่งยังสั่งสอนให้ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องรักและยึดมั่นในประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4.1.2 ค่านิยมด้านการทำความดี

ค่านิยมการทำความดีเป็นค่านิยมที่ถูกต้องและทุกคนในสังคมยอมรับ ค่านิยมการทำความดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและการดำเนินชีวิต ถ้าหากว่าทุกคนในสังคมมีค่านิยมการทำความดี

ก็จะไม่มีคนทำความชั่ว สังคมก็จะเต็มไปด้วยความสุข ชีวิตมนุษย์ก็จะได้มีแต่ความสงบสุข นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการให้ข้อคิดเกี่ยวกับค่านิยมการทำความดีต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช ทำอาชีพเป็นหมอ เป็นคนดีมากไปไหนก็มีแต่คนชอบ เขาทำความดีมาตลอด บางสิ่งที่เขาทำมีคนไม่ชอบ แต่เขาก็ไม่ท้อแท้ที่จะทำความดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“หมอคิดดีแบบนี้ ไปที่ไหนก็จะมีแต่คนรัก ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้”

“แต่ก็มีบางคนไม่ชอบในสิ่งที่ผมทำ”

“แล้วหมอท้อไหมครับ”

“ไม่ท้อหรอกครับ ผมไม่เคยท้อที่จะทำความดี แม้แต่เรื่องที่เกิดขึ้นวันนี้ มันยังทำให้ผมอยากจะทำดีมากขึ้น แต่เสียใจอยู่อย่างเดียวที่ภรรยาของผมไม่น่ามารับเคราะห์กรรมด้วยเลย” คนพูดหันไปมองคนบนเตียง เขาบีบกระชับมือเรียวบาง เพื่อต้องการบอกให้รู้ว่า เขาอยู่เคียงข้างเธอเสมอ

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 383)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนที่ทำความดีมักจะมีคนรักและคนเคารพมาก เพราะว่าการทำความดีจะทำให้สังคมที่เราอยู่มีความสุขมากขึ้น แต่ก็มีบางคนที่ไม่ชอบคนทำความดี เนื่องจากการทำความดีของคนอื่นอาจจะขัดขวางผลประโยชน์ของเขา แต่เราก็ไม่ควรกลัวที่จะทำความดี คนไทยในสังคมส่วนมากก็ยังเป็นคนดี ชอบทำความดี ความดีก็ต้องชนะความชั่ว การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็น การปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านไม่กลัวที่จะทำความดี และยังเรียกร้องให้คนในสังคมทำความดีเพื่อสร้างชีวิตที่ดี

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก ยังกล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อแม่ปรีก เขาอยากตอบแทนบุญคุณของภูริชที่ให้กับครอบครัวเขา แต่ภูริชกลับมาบอกว่าถ้าเทียบกับการทำความดีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ เขาแค่ทำความดีได้นิดเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อย่าคิดมากเลยครับแม่ปรีก ช่วยกันได้อะไรก็ช่วยกันไป ดูอย่างในหลวงท่านสิครับ ท่านทำดีต่อประชาชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน นอกจากความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน ผมเห็นแล้วอยากทำตามอย่างพระองค์ท่านบ้าง เพราะรู้สึกมีความสุขใจดี”

“โอ พ่อคุณ ช่างประเสริฐนัก” ปรีกยกมือขึ้นท่วมหัว

ภูริชรีบจับมืออดีตแม่หม่อม “แม่ปรีกอย่าไหว้ผมเลย ผมยังทำ

ดีได้แค่น้อยนิด หากจะเทียบกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ
แล้ว ผมเหมือนแค่เศษละอองใต้ฝ่าพระบาทของพระองค์ท่าน
มากกว่า”

(ตั้งต๋องมนตรรั๊ก. 2557 : 173)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ในสังคมไทยตัวอย่างที่ดีของคนทำความดีคือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นั่นเอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงทำทุกอย่างเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนคนไทยโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนทั้งสิ้น การทำความดีเช่นนี้เป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่ ดังนั้นตัวละครที่ชื่อภุริชจึงทำความดีตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แต่ถ้าเทียบความดีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ความดีที่ภุริชทำแค่เล็กน้อย ภุริชก็ตัดสินใจจะทำความดีตลอดชีวิต คนที่ทำความดีก็มีความสุข เนื่องจากความสุขเกิดจากการให้และแบ่งปัน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน ส่งเสริมให้ผู้อ่านทำความดีโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และยังทำให้ผู้อ่านได้มีความคิดอยากที่จะทำความดีตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อสร้างสังคมไทยที่สงบสุข

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ เป็นคนที่ชอบงานศิลปะ พ่อของเขียนศิลป์ก็เป็นศิลปิน ทั้งพ่อและลูกทำงานศิลปะเพื่อให้งานศิลปะแต่ละชิ้นก่อเกิดประโยชน์ โทดผลแก่สังคม ไม่ใช่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ความดีที่เขาทั้งสองคนทำเป็นความดีที่ไม่มีใครรู้เห็น แต่เขาก็รู้สึกมีความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“งานศิลปะของพ่อ จะต้องทำเพื่อคนส่วนรวม มิใช่ทำเพื่อ
ประโยชน์ส่วนตัว หรือเอาไว้เพื่อชมเชยแต่เพียงผู้เดียว”

ความคิดของบิดาถ่ายทอดสู่บุตรชาย จึงก่อเกิดการปลูกฝังเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิญญาณ...เขียนศิลป์จึงตั้งปณิธานเอาไว้ว่า เขาจะไม่ปล่อยให้งานศิลปะที่ทำ เป็นเพียงภาพแขวนบานหนึ่งที่มีเพื่อไว้ประดับฝาผนังบ้าน แต่เขาตั้งใจจะทำให้งานศิลปะแต่ละชิ้นก่อเกิดประโยชน์โทดผลแก่สังคม โดยไม่คำนึงว่าเขาจะได้รับสิ่งตอบแทนหรือไม่ เพราะคุณค่าของสิ่งตอบแทนที่เขาจะได้รับเป็นอย่างแรก แน่แน่นอนว่าหนีไม่พ้น...ความเอมอิมใจ

เขารับรู้ได้ว่า “ความดี” แม้ทำอยู่เพียงข้างหลังโดยไม่มีใครรู้เห็นก็เป็นความสุขอย่างหนึ่งที่เดียว

(ในร่มเงารัก. 2557 : 136-137)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร งานศิลปะเป็นงานที่ไม่เพียงเป็นภาพประดับฝาผนังอย่างเดียว แต่ควรเป็นงานที่เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม การทำความดีของศิลปินเป็นการทำความดีที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน และที่สำคัญ ความดีนั้นที่ทำก็อยู่เพียงข้างหลังโดยไม่มีใครรู้เห็น ซึ่งนับได้ว่าเป็นการปิดทองหลังพระ การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน ส่งเสริมให้ผู้อ่านรักงานที่ตัวเองทำ และยังชักชวนให้ผู้อ่านทำความดีเพื่อสร้างประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และความดีนั้นก็ไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้เห็น

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เทียนแก้ว กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพ็ญ ซึ่งเป็นคุณยายของเทียนแก้ว เทียนแก้วบอกว่า การทำความดีบางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้ใครเห็น เหมือนที่เจ้าของมูลนิธิทำมาโดยตลอด ทำความดีเพื่อคุณประโยชน์ของสังคม คุณหญิงเพ็ญสนับสนุนและให้กำลังใจหลานชายที่มีความคิดเช่นนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมยังมีกมลสยอยู่เสมอนะครับ ว่าคนที่ทำดีจำเป็นต้องได้หน้าเสมอไปหรือไม่ จนผมไตร่ตรองด้วยตัวเองหลังจากได้ไปที่ มูลนิธิแห่งนั้น ผมถึงสำนึกได้ว่า การทำความดีบางทีก็ไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้เห็นเหมือนอย่างที่เจ้าของมูลนิธิแห่งนั้นทำมาโดยตลอด เงินทุกบาททุกสตางค์ซึ่งเก็บเกี่ยวจากการจัดแสดงงานศิลปะพวกนั้น เป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมมากมายจนบรรยายไม่หมด”

มือของคุณหญิงเพ็ญยกขึ้นสูง ลูบศีรษะชายหนุ่มเบา ๆ
“ทำเถอะ ความดีนั้นมันจะอยู่ติดตัวเราไปจนวันตายนะลูกนะ เป็นคนดีแล้วพระเจ้าคุ้มครองเรา ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 315)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร การทำความดีเป็นสิ่งที่ดีงาม และการทำความดีบางทีก็ไม่จำเป็นต้องประกาศให้คนอื่นเห็นหรือได้รับรู้ เราทำความดีเพื่อคุณประโยชน์ของสังคม คนที่การทำความดีจะมีพระคุ้มครองอยู่ เราไม่ควรท้อที่จะทำความดี ดังที่ตัวละครเจ้าของมูลนิธิทำความดีเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม แต่ไม่ได้บอกชื่อให้ใครรับรู้ การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ว่า การทำความดีนั้นไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้หรือเห็น

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณยายทับทิม กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณตาภูริช ซึ่งสองคนเป็นสามีภรรยา คุณตาภูริชบอกว่า ขณะพระองค์ท่านอายุมาก

แล้วก็ยังทรงงานหนัก ตามภูริชเองก็หยุดทำงานไม่ได้ ก็ยังเปิดคลินิกเล็กเพื่อรักษาคนไข้ ใครมีเงินก็จ่าย ใครไม่มีเงินก็ไม่เป็นไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม้แต่ตอนนี้พระองค์ก็ยังทรงงานหนักอยู่จ๊ะ” คุณยายทับทิม
กล่าวอย่างทราบดี เพราะติดตามข่าวในพระราชสำนักทุกคืน
“เพราะแบบนี้ถ้าถึงหยุดทำงานไม่ได้ แม้จะแก่เกินที่จะไป
ทำงานตามโรงพยาบาลใหญ่ ๆ แต่ก็ยังมีเรี่ยวแรงทั้งกายและใจที่
ยังอยากรักษาคนไข้ยากจน ก็เลยเปิดคลินิกเล็ก ๆ ที่นี่เพื่อรักษา
ชาวบ้าน ใครมีเงินก็จ่าย ใครไม่มีเงินก็ไม่เป็นไร” คุณตาภูริชเอ่ย
อย่างภูมิใจในหน้าที่การงาน

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 138)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร พระมหากษัตริย์ไทยทรงงานหนักตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์จนถึงทุกวันนี้ ไม่เคยหยุดที่จะสร้างความดีให้กับสังคมและประชาชนชาวไทย คนไทยหากมีแรงกายและแรงใจก็ควร สร้างความดีต่อสังคมโดยตลอด พระมหากษัตริย์เป็นตัวอย่างที่ดีของประชาชนชาวไทย การนำเสนอ เรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งกับความ ดีที่พระองค์ท่านมอบให้กับประชาชนชาวไทย และส่งเสริมให้ผู้อ่านทำความดีเพื่อสร้างสังคมและ ประเทศที่ดียิ่งขึ้น

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พันดารา กำลังสนทนากับตัวละครที่ ชื่อ เควิน เควินบอกว่ารู้สึกสุขใจที่อยู่ประเทศไทย เพราะว่ามีพระมหากษัตริย์ทรงปกครองบ้านเมือง ร่มเย็นเป็นสุข พันดาราก็บอกว่า เราควรทำความดีเพื่อตอบสนองพระเมตตาของพระองค์ท่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อ้อ ดีแล้วครับ ช่วงนี้อยู่ในภาวะสงคราม การที่ผู้หญิงออกมา
เดินเล่นนอกบ้านบ่อย ๆ คงไม่ปลอดภัยนัก จะมีที่ไหนสุขใจเท่าที่
บ้านผมเองก็ยังคงคิดถึงบ้านเสมอ ๆ ” รอยยิ้มของคารอลเจือความ
เศร้าดูเดียวกับนัยน์ตาสีฟ้าอมเทาที่ฉายความอาลัยอาวรณ์ใน
ประเทศที่จากมา “แต่ที่นี่ดี พระมหากษัตริย์ไทยทรงปกครอง
บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุขมาหลายยุคหลายสมัย ผมชอบนะ”

“ขอบคุณค่ะ คุณแม่ของฉันท่านก็สอนเสมอเช่นกันว่าหากไม่มี
พระมหากษัตริย์ ประเทศชาติคงไม่เป็นปึกแผ่นแบบทุกวันนี้ พวก
เราอาศัยอยู่ใต้ร่มพระบารมีก็ควรทำดีเพื่อตอบสนองพระเมตตา
ของพระองค์ท่านเช่นกัน”

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 252)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนไทยรู้สึกมีความสุขที่ได้อยู่ภายใต้การดูแลของพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์จะทรงปกครองบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุข ดังนั้น พระมหากษัตริย์เป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อประชาชนชาวไทย ประชาชนชาวไทยก็ควรทำความดีเพื่อตอบสนองพระเมตตาของพระองค์ท่าน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดีแก่ผู้อ่าน และส่งเสริมให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เราทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หากมีร่างกายและใจก็ไม่ควรจะหยุดสร้างความดีให้กับสังคมส่วนรวม

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝังค่านิยมการทำความดีต่อผู้อ่าน โดยผู้แต่งชักชวนให้ผู้อ่านทำความดี ไม่กลัวที่จะทำความดี และเรียกร้องให้คนในสังคมทำความดีเพื่อสร้างสังคมที่ดีงาม นอกจากนี้ ผู้แต่งยังส่งเสริมให้ผู้อ่านทำความดีโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และที่สำคัญคือ การทำความดีนั้นไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้หรือเห็น หากมีร่างกายและใจเราก็ไม่ควรจะหยุดสร้างความดีให้กับสังคมส่วนรวม

4.1.3 ค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ รัตติกาล กำลังถ่ายทอดคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้กับลูกสาวตัวเองที่ชื่อ พันดารา กับเพื่อนลูกสาวที่ชื่อ เควิน ว่าให้ใช้ชีวิตแบบพอเพียง และเพียงพอในสิ่งที่ไม่จำเป็น และอยากให้อยู่อย่างมีความสุขและไม่เบียดเบียนใคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ถ้าพื้นฐานคนเราตั้งอยู่บนความพอเพียงและรู้จักเพียงพอในสิ่งยั่วยุอันไม่จำเป็นทั้งหลายเราก็มีความสุขได้ง่าย ๆ แม้อาจไม่รวยล้านฟ้าแต่ก็มีความสุข ถ้าจะให้แม่เลือกระหว่างรวยแต่ต้องวุ่นวายกับปัญหาต่าง ๆ และการแข่งขันไม่จบไม่สิ้นแม่ขอเลือกมีความสุขกับชีวิตและได้มีเวลาอยู่กับครอบครัวที่รักดีกว่า แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนที่ทำธุรกิจใหญ่ ๆ หรือคนที่ร่ำรวยอยู่แล้วจะไม่ดีหรือไม่มีความสุขนะ เพราะมาตรฐานความสุขของคนเราแตกต่างกัน ความพอเพียงที่ว่านั้นไม่ได้หมายความว่าเราต้องอยู่อย่างยากจน แต่ให้เราอยู่อย่างมีความสุขและไม่เบียดเบียนใคร”

รัตติกาลถ่ายทอดคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ออกมาได้เข้าใจง่ายจนใครวินไม่สงสัยอะไรอีก เขาพยักหน้ารับ
อย่างเข้าใจและรู้สึกดีกับสิ่งที่ได้ฟัง

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 152)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของตัวละคร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีคำสอนว่า ให้ประชาชนชาวไทยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และรู้จักเพียงพอในสิ่งที่ไม่จำเป็น แต่การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงไม่ได้หมายถึงจะให้ใช้ชีวิตแบบยากจนลำบาก แล้วมาตรฐานความสุขของทุกคนก็แตกต่างกัน แต่เราต้องไม่เอาเปรียบใคร การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านเพียงพอในสิ่งที่ไม่จำเป็น ไม่ใช่เงินพุงเปียก แล้วชีวิตจะได้มีความสุข

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เควิน มีเชื้อชาติคนไทย เชื้อสายอเมริกัน แต่ก็รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาล้อมเกล้าจิตใจคนให้ลดความละโมภโลภมากต่อความอยากต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเบียดเบียนผู้อื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เควินเข้าใจแล้วว่าเหตุใดคนไทยจึงรักในหลวง ทุกอย่างที
พระองค์ท่านสอนสั่งนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้หมด
แม้กระทั่งเรื่องความพอเพียงก็ไม่ได้เจาะจงแค่เศรษฐกิจความ
เป็นอยู่ แต่ยังนำมาล้อมเกล้าจิตใจให้ลดความละโมภโลภมากต่อ
ความอยากต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเบียดเบียนผู้อื่น เหมือนตอนที่
เขานำคำสอนเรื่องความพอเพียงซึ่งจดจำมาจากรัตติกาลไปบอก
เทพไท จนฝ่ายนั้นยอมยุติความอยากได้ที่ดินของพันดารา

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 370)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำบรรยายของผู้แต่ง ความพอเพียงนั้นไม่เพียงแคเกี่ยวกับเศรษฐกิจความเป็นอยู่ แต่ยังทำให้คนไทยไม่เบียดเบียนกัน หากคนไทยได้นำมาใช้ในการดำรงชีวิต ชีวิตก็จะราบรื่น และมีความสุข ไม่มีการเอาเปรียบกัน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้อ่าน และกระตุ้นให้ผู้อ่านนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ชีวิตคนไทยก็จะดีขึ้น สังคมที่เราอยู่ร่วมกันก็จะมี ความสงบสุขขึ้น เนื่องจากทุกคนในสังคมไม่เบียดเบียนกัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงต่อผู้อ่าน โดยผู้เขียนสั่งสอนให้ผู้อ่านเพียงพอในสิ่งที่ไม่จำเป็น ไม่ใช่เงิน

ฟุ่มเฟือย แล้วชีวิตจะได้มีความสุข นอกจากนี้ ผู้เขียนยังกระตุ้นให้ผู้อ่านนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทุกคนในสังคมไม่เบียดเบียนกัน แล้วชีวิตคนไทยก็จะดีขึ้น สังคมที่เราอยู่ร่วมกันก็จะมีความสุขสงบขึ้น

4.1.4 ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก

ความรักมีหลาย ๆ ประเภท เช่น ความรักระหว่างพ่อแม่กับลูก ความรักระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ความรักระหว่างเพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น ดังนั้นค่านิยมด้านความรักก็จะมีหลายแบบ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังค่านิยมในด้านความรักต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ดั่งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริชกำลังจะแต่งงานกับทับทิม ภูริชจะเป็นผู้ใหญ่กว่าทับทิม ภูริชบอกทับทิมว่าเวลาไม่ใช่ตัวกำหนดความรัก แล้วจะให้ทับทิมใช้เวลาหกเดือนเพื่อให้ภูริชรักเธอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เวลาไม่ใช่ตัวกำหนดความรักว่าจะต้องนานแค่ไหนถึงจะทำให้ใครรักหรือไม่รักเราได้ พี่เชื่อว่าคนสองคนสามารถตกหลุมรักกันได้ในวันแรกที่เห็นหน้า แต่ในเมื่อเธอขอมา พี่ก็จะให้โอกาสสำหรับมือใหม่หัดรักอย่างเธอ เอาเป็นว่าพี่จะให้เวลาหกเดือนสำหรับทำให้พี่รักและเราจะไม่มีอะไรกัน แต่หลังจากนั้นเธอจะต้องเป็นภรรยาของพี่ตามหลักนิติบัญญัติโดยไม่มีข้อแม้”

“ดูเหมือนข้อเสนอของทับทิมจะได้เพียงครึ่งเดียวนะเข้าค่ะ”

(*ดั่งต้องมนตร์รัก*, 2557 : 249)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่านโดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังที่ตัวละครกล่าวว่า เวลาไม่ใช่ตัวกำหนดความรัก สองคนจะรักกันหรือไม่รักกันไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับเวลา บางคนสามารถตกหลุมรักกันในครั้งแรกที่เจอกัน บางคนรักกันเพราะรู้จักกันดี ส่วนบางคนอยู่ใกล้กันนานแค่ไหนก็ไม่มีวันรักกัน ความรักมีความหลากหลายบางทีไม่อาจจะอธิบายด้วยเหตุผล การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจความรักมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง *ในร่มเงารัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ แสงเทียน รักกันกับตัวละครที่ชื่อ เหม สองคนมีฐานะที่แตกต่างกัน ฝ่ายหญิงจะมีฐานะสูงกว่าฝ่ายชาย แต่แสงเทียนก็ยังรักเหม เพราะความรักของแสงเทียนไม่เคยมองคนที่มั่งมีหรือยากจน แต่มองคนด้วยหัวใจต่างหาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความรักของเธอไม่เคยมองคนที่มั่งมีหรือยากจน เธอมองคนคนนั้นด้วยหัวใจต่างหาก แล้วเหมก็สามารถพิชิตหัวใจของเธอ

เอาไว้ทั้งดวง หลังเธอกลับจากทำบุญที่วัดแห่งหนึ่งพร้อมกับ เอิบ
หญิงชราผู้เป็นป้าวกันคร่ำมาแต่ตั้งเดิม

(ในร่มเงารัก. 2557 : 117)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังที่ตัวละครกล่าวว่า ความรักไม่ควรมองคนที่ยากจนหรือร่ำรวย แต่ควรมองคนคนนั้นด้วยหัวใจ การอยู่ด้วยกันของทั้งสองคนควรเกิดจากความรัก และความรักก็ควรเกิดขึ้นด้วยบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช่เพราะว่าฐานะการเงินหรือเหตุผลอื่น การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้ซาบซึ้งกับความรักของตัวละคร และยังสั่งสอนให้ผู้อ่านควรรักคนคนหนึ่งด้วยหัวใจ ไม่ใช่เพราะว่าคนนั้นร่ำรวยหรือยากจน

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ แสนเทียน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ เหม สองคนรักกัน แต่คุณแม่แสนเทียนไม่ยอมรับ สองคนจึงตัดสินใจหนีออกจากบ้าน ถึงแม้จะมองไม่เห็นปลายทางชีวิต แต่แสนเทียนก็ได้เห็นความตั้งใจของคู่รัก แล้วตัดสินใจจะเป็นมือเป็นเท้าอีกข้างของเหมในวันข้างหน้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ถึงแม้ยังมองไม่เห็นปลายทางของชีวิต แต่หญิงสาวก็สัมผัสได้
ถึงความตั้งใจจริงของคนรัก “ฉันไม่ใช่ผู้หญิงหยิ่งหยั่งเหยียบซีไ่
ไม่ฝ่อดอกกะจะ คงไม่คิดจะกินแรง ปล่อยให้พี่ทำงานตัวเอง
เกลียดเด็ดขาด ในเมื่อฉันตัดสินใจที่จะไปใช้ชีวิตอยู่กับพี่แล้ว ฉันก็
จะเป็นมือเป็นเท้าอีกข้างของพี่นะจ๊ะ”

แต่พี่รับปากกับคุณพะยอมแล้วว่า จะดูแลเธอ

(ในร่มเงารัก. 2557 : 192)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร หากคนสองคนที่ตัดสินใจจะรักกันไปตลอดชีวิต ก็ควรจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังที่ตัวละครแสนเทียนกับเหม ชีวิตคู่จะยากลำบาก แสนเทียนก็จะเป็นมือเป็นเท้าอีกข้างหนึ่งของเหม จะช่วยเหมหาเงินเพื่อมีกินมีใช้ การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัวต่อคนรัก ซึ่งคนรักทั้งสองคนควรเห็นใจและช่วยเหลือกัน เพื่อให้ชีวิตคู่ได้มีความสุข

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ เดือนสิบ เขียนศิลป์บอกว่า ขอพิสูจน์ความรักของตัวเอง เดือนสิบก็ตอบว่า ถ้าเธอจะมอบความรักให้ใครดูแล ก็แค่มอบให้คนคนนั้นเพียงคนเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมขอพิสูจน์ความรักของตัวเอง”

“คุณเขียนแน่ใจหรือคะ ว่าสิ่งทีฟูุดออกมาจากปากไม่ใช่แค่”

อารมณ์ชั่ววูบ ไม่ใช่แค่การของคนมารัก ฉันมีหัวใจอยู่แค่ดวงเดียวนะคะ ถ้าจะมอบให้ใครดูแล ฉันก็จะมอบให้คนคนนั้นเพียงคนเดียว”

ความจริงจังที่หญิงสาวเปล่งวาจาออกมา ถูกตอบรับด้วยความจริงใจจากน้ำคำของชายหนุ่มอย่างหนักแน่นเช่นกัน

“ผมไม่เคยมองความรักเป็นเรื่องล้อเล่นครับ”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 324)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังที่ตัวละครกล่าวว่า ความรักเป็นเรื่องจริงจัง ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น หากเราพูดคำว่ารักออกมาโดยแค่อารมณ์ชั่วครว ความรักก็จะไม่ยาวนาน เนื่องจากเป็นความรักที่ไม่จริงจัง ความรักเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตของเรา ดังนั้น เราจำเป็นต้องรักอย่างจริงจัง และบอกคำว่ารักอย่างจริงจัง การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านมองความรักเป็นเรื่องจริงจัง ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภพพลอย กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ รอยสยาม ซึ่งสองคนกำลังเกิดความรักต่อกัน ภพพลอยบอกว่ากลัวรอยสยามจะทำลายจิตใจตัวเอง รอยสยามจึงสัญญาว่าจะรักและซื่อสัตย์ต่อภพพลอยคนเดียวจนลมหายใจสุดท้ายของชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภพต่างหากค่ะที่ต้องกลัวว่ามือคู่นี้จะทำร้ายหัวใจภพ”

“ด้วยเกียรติทหารแห่งกองทัพบกไทย ผมขอสัญญาว่านับจากวันนี้ไปจนวันสุดท้ายของชีวิต ผมจะรักและซื่อสัตย์ต่อนางสาวภพพลอย กิติกานนท์ เพียงคนเดียวตลอดไป จะไม่ทำให้เธอเสียใจและผิดหวังในตัวผมอย่างเด็ดขาด” นายทหารหนุ่มยกมือทำวันทยหัตถ์พร้อมปฏิญาณหนักแน่น

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 457)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คู่รักทั้งสองคนที่ตัดสินใจจะใช้ชีวิตร่วมกัน ไม่ว่าจะฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง ก็ต้องเชื่อใจกัน รักและซื่อสัตย์ต่อกันตลอดทั้งชีวิต และที่สำคัญจะไม่ทำให้อีกฝ่ายเสียใจหรือผิดหวัง การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความจริงใจต่อความรัก และสั่งสอนให้คู่รักควรรักและซื่อสัตย์ต่อกัน

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ แพทชาย กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ ฤทธา สองคนเป็นคู่รักกัน แต่ฤทธามีฐานะต่ำ ก็เลยกลัวว่าคุณแม่ของแพทชายจะไม่ยอมรับ แพทชาย

บอกว่า ความรักไม่มีการแบ่งชนชั้น และฤทธาบอกว่า จะซื้อสัตย์กับเพทายคนเดียวจนวันเสียชีวิต
ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

“ความรักไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นนี้คะ ความรักเป็นเรื่องของ
เราสองคนเท่านั้น” เพทายกล่าวแล้วเจียบไปชั่วครู่ก่อนจะเอ่ยต่อ
“แต่ฉันก็กลัวคุณแม่เหลือเกิน ท่านคงไม่ยอมรับคุณเป็นลูกเขย
ง่าย ๆ ”

“ผมรอได้...จะรอจนกว่าวันที่คุณหญิงท่านยอมรับผม แต่ถึง
ท่านไม่ยอมรับ ชีวิตไอ้ฤทธาคนนี้ก็พร้อมที่จะซื้อสัตย์กับคุณแพ
ทายคนเดียวไปจนวันตาย”

“ฉันรักคุณ...จะไม่มีอะไรมาพรากเราจากกันได้” หญิงสาวเอ่ย
ด้วยความหลงใหลในตัวชายหนุ่ม ความไม่เคยเกลียดชังกับชายใดมา
ก่อนทำให้เธอไม่ทันเฉลียวใจว่าอีกฝ่ายนั้นมีข้อด้วยหรือไม่

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 258)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน
โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังที่ตัวละครกล่าวว่า ความรักไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น สังคมไม่ได้
กำหนดว่าให้คนชนชั้นสูงรักกันกับคนชนชั้นสูง และคนชนชั้นต่ำรักกันกับคนชนชั้นต่ำ ความรักเป็น
เรื่องของคนทั้งสองคน ไม่ว่าจะใช้ชีวิตอยู่ชนชั้นไหน เราก็มีความอิสระในการมอบความรักให้กับคน
อื่น แล้วหากคนสองคนรักกัน ก็ต้องซื้อสัตย์กัน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยม
เกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีกำลังใจรักคนที่ไม่ได้อยู่ชนชั้นเดียวกัน และยังทำ
ให้ผู้อ่านซาบซึ้งกับความรักของตัวละครที่รักและซื้อสัตย์ต่อกันจนวันสุดท้ายของชีวิต

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เควิน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ
พลอย สองคนเป็นแฟนกัน ความรักของทั้งสองคนไม่ได้เกิดจากความรักตั้งแต่แรก แต่กลับมาเกิดจาก
การหวังชื่อเสียงและเงินทอง แต่หลังจากเควินได้รู้จักกับพันดาราแล้ว เควินเริ่มเข้าใจว่า ความรักมัน
ซื้อด้วยเงินไม่ได้ ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

“ใช่ คุณมันเลว...สารเลว ฉันทำเพื่อคุณตั้งมากมายขนาดนี้ แต่
คุณไม่เคยรักฉัน คุณรักอีพันดาราบ้างบออะไรนั่นมากกว่าฉัน ทั้งที่
มันไม่เคยให้อะไรคุณเลย ทั้งชื่อเสียงเงินทองมันก็ให้คุณไม่ได้ แต่
คุณกลับยกย่องสรรเสริญมันแทนที่จะเป็นฉันที่ทำเพื่อคุณมาโดย
ตลอด ฉันสวยกว่ามัน คุณกลับเห็นว่าฉันไม่มีค่าเท่ามัน” พลอยใส
แผดเสียงดังลั่นอย่างไม่อายชาวบ้านในละแวกนั้น

“ความรักมันซื้อด้วยเงินทองไม่ได้นะพลอย” เควินข่มใจ “ผม
ยอมรับว่าก่อนหน้านี้ผมมองเรื่องผลประโยชน์เป็นหลัก ผมถึง
ยอมคบคุณ...ผมขอโทษจริง ๆ ”

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 332)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังที่ตัวละครกล่าวว่า ความรักมันซื้อด้วยเงินทองไม่ได้ ความรักควรเกิดจากใจบริสุทธิ์ ไม่ควรเกิดจากผลประโยชน์ การที่สองคนเป็นแฟนกัน ก็ต้องเพราะว่ารักกัน ไม่ใช่เพราะว่าหวังเงินทองและชื่อเสียงของอีกฝ่ายหนึ่ง หากไม่ได้เพราะว่าความรัก สองคนก็จะอยู่ด้วยกันอย่างไม่มีความสุข และจะอยู่ด้วยกันไม่ยาวนาน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน และชี้แนะแนวทางให้ผู้อ่านควรคบแฟนด้วยเหตุที่ว่ารักกัน ไม่ใช่หวังเงินทอง ชื่อเสียง และผลประโยชน์อื่น ๆ

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เทพไท กับ รัตติกาล กำลังสั่งสอนตัวละครที่ชื่อ พันดารา ซึ่งเป็นลูกสาวของทั้งสองคน เทพไทบอกว่า ความรักเป็นสิ่งที่บังคับไม่ได้ และห้ามจิตใจคนไม่ได้ รัตติกาลบอกว่า ความรักเหมือนต้นไม้ ต้องดูแลดี ๆ ไม่รีบร้อน ต้องค่อย ๆ ศึกษาดูใจกันไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อ้อ เราต้องดูแลลูกสาวพ่อให้ดี ๆ ละ อย่าให้เสียใจอีก
เด็ดขาด ส่วนเรื่องที่แล้ว ๆ มาพ่อให้อภัย” เทพไทหมายถึงกรรม
ของพลอยใส ต่อให้เขารักลูกเท่ากัน แต่ก็ห้ามจิตใจคนไม่ได้
โดยเฉพาะความรักเป็นเรื่องที่บังคับไม่ได้จริง ๆ

“ลูกต้องจดจำไว้นะดาว...ความรักก็เปรียบเสมือนต้นไม้ ต้อง
หมั่นดูแลไม่ใช่ปล่อยให้ปละละเลยจนตายแล้วก็ไม่ใช่ไปเร่งใส่ปุ๋ยโดย
รีบร้อนไม่รอเวลา มันต้องค่อย ๆ ศึกษาดูใจกันไป เพราะต่อให้
แต่งงานกันก็ยังต้องเรียนรู้นิสัยใจคอเพื่อปรับตัวเข้าหากัน”
รัตติกาลสอนสั่ง

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 372)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ความรักเป็นเรื่องของคนสองคน ใครก็ห้ามจิตใจคนไม่ได้ และความรักเป็นเรื่องที่บังคับไม่ได้ หากจะเทียบความรักเป็นต้นไม้ เราก็ต้องใส่ใจมัน และค่อย ๆ ดูแล ไม่ใช่ไม่สนใจปล่อยให้มันตาย และก็ไม่ใช่รีบร้อนไม่ดูแล ความรักของทั้งสองคนควรศึกษาดูใจกัน และเรียนรู้นิสัยซึ่งกันและกันเพื่อที่จะได้อยู่ด้วยกันอย่างกลมกลืนและมีความสุข การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรักมากขึ้น และผู้อ่านจะได้เรียนรู้ค่านิยมด้านความรักที่ถูกต้อง

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝัง ค่านิยมเกี่ยวกับความรักระหว่างคู่รักต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรักระหว่างคู่รักมากขึ้น และมองความรักเป็นเรื่องจริงจัง ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น ควรรักและซื่อสัตย์ต่อกันตลอดไป นอกจากนี้ ผู้แต่งยัง สั่งสอนให้ผู้อ่านควรรักคนคนหนึ่งด้วยหัวใจ ไม่ใช่เพราะว่าคนนั้นร่ำรวยหรือยากจน และชี้แนะแนวทาง ให้ผู้อ่านควรคบแฟนด้วยเหตุที่ว่ารักกัน ไม่ใช่หวังเงินทอง ชื่อเสียง และผลประโยชน์อื่น ๆ

4.1.5 ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่

ในสมัยก่อน ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือกคู่ด้วยตัวเอง ผู้หญิงมักจะถูกพ่อแม่บังคับให้แต่งงาน กับคนที่ยังไม่เคยรู้จักหรือคนที่ไม่รัก แต่ผู้หญิงก็ไม่สามารถที่ขัดความต้องการของพ่อแม่ได้ แต่สังคม มีความเปลี่ยนแปลง ค่านิยมด้านการเลือกคู่ของผู้หญิงก็จะมีเปลี่ยนแปลง นวนิยายชุด แผ่นดิน แห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อกำนันถม เขากำลังสนทนากับภริษ กำนันถมเห็นว่าภริษเป็นคนดี ก็เลยอยากจะยกลูกสาวให้ภริษ แต่ภริษปฏิเสธ เพราะคิดว่าผู้หญิงไม่ใช่ ผักปลาที่จะยกให้ใครก็ได้ ส่วนกำนันถมเองก็มีภรรยาหลายคน ลูกสาวหลายคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เสียดายนะที่มีคนรักแล้ว ไม่อย่างนั้นผมจะยกลูกสาวให้หมอ
สักคน”

“อย่าเลยครับ ผู้หญิงไม่ใช่ผักปลาที่จะยกให้ใครก็ได้ ผมว่าให้
พวกเธอได้มีโอกาสเลือกคนรักด้วยตัวเองดีกว่า”

“พับผ่าเถอะ หมอพูดได้ดีมาก ๆ นาน ๆ ครั้งจะมีคนมาพูดกับ
ผมแบบนี้ ส่วนมากแล้วจะบอกว่ายกมาเลย ผมยินดี”

“กำนันคงมีลูกสาวหลายคน”

“ก็หลายคนอยู่ หลายเมียด้วย” กำนันถมคุยด้วยความภูมิใจ
ภูมิใจ เมื่อนึกถึงบรรดาลูกเมียที่เขาส่งเสียเลี้ยงดูอย่างทั่วถึง แม้ว่า
จะไม่ได้อยู่ด้วยกันก็ตาม

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 357)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน โดยผ่าน บทสนทนาของตัวละคร สำหรับการเลือกคู่ของผู้หญิง ผู้หญิงควรมีสิทธิ์เท่าเทียมกับผู้ชาย ซึ่งเป็นฝ่าย ที่เลือกคู่ด้วยตัวเองได้ ผู้หญิงไม่ใช่สิ่งของต่าง ๆ ที่ยกให้ใครก็ได้โดยไม่สนใจความรู้สึกของผู้หญิง เนื่องจากมีความคิดว่าผู้หญิงเป็นฝ่ายต่ำกว่าผู้ชาย ควรอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ชาย การนำเสนอ เรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน และเรียกร้องให้ผู้หญิงควรมีสิทธิ์เลือกคู่ด้วย ความปรารถนาของตัวเอง ไม่ต้องให้ใครมาบังคับ ควรมีอิสระในตนเอง และผู้แต่งยังช่วยยกฐานะ ผู้หญิงให้เท่าเทียมกับผู้ชาย

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อพะยอม ซึ่งเป็นบ่าวรับใช้ของคุณหญิงยี่สุน คุณหญิงยี่สุนบอกว่า ความผิดของตัวเองคือบังคับให้ลูกสาวกับลูกชายต้องแต่งงานกับคนที่ตัวเองเลือกให้ คิดว่าถ้าผู้ใหญ่หรือพ่อแม่เห็นดีเห็นงามแล้ว ลูกจะได้มีความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แต่ฉันก็ไม่ได้ยินนี้ ไม่เช่นนั้นฉันก็คงจะได้รู้ว่าลูกสาวของ ฉันคิดอ่านอย่างไร โดยเฉพาะการที่ฉันบังคับหัวใจลูกให้ต้องอยู่กับ คนที่ตัวเองไม่ได้รัก ข้อเสียของฉันในตอนนั้นคือการคิดเอาเอง ง่ายเดียวโดยยึดเอาชีวิตตัวเองมาเป็นบรรทัดฐานว่า คนสองคน ถ้าต้องแต่งงานกันแม้ไม่ได้ถูกคลุมถุงชน แต่ถ้าผู้ใหญ่ที่เคารพ หรือพ่อแม่เห็นดีเห็นงามตามสมควรแล้ว อยากรู้ชีวิตคู่ก็ต้องเป็น สุข ที่ไหนได้ มันก็ล้มเหลวอยู่ดี นับว่าชีวิตของฉันนี่แหละที่เป็น ต้นแบบในความล้มเหลวของการครองเรือน”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 308)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร การเลือกคู่เป็นเรื่องสำคัญของชีวิต เนื่องจากพ่อแม่ผู้ใหญ่ห่วงลูกไม่ได้คู่ครองที่ดี จึงใช้ความคิดตัวเองมาบังคับลูกให้แต่งงานกับคนที่เห็นดีเห็นงามตามสมควร ทำให้ลูกไม่ได้แต่งงานกับคนที่ลูกมีใจให้ ชีวิตคู่ของลูกก็จะไม่มีความสุข ดังที่ตัวละครสำนักคิดว่า พ่อแม่คิดว่าลูกเลือกคู่ครองที่ดี งามตามสมควรแล้ว ชีวิตคู่ของลูกก็จะมีความสุข แต่ความคิดเช่นนี้ก็ล้มเหลว ไม่ถูกต้อง การนำเสนอ เรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้ใหญ่ได้รับรู้ว่า การบังคับลูกให้แต่งงานกับคนที่ลูกไม่ได้รัก ชีวิตคู่ของลูกก็จะไม่มีความสุข และยังส่งเสริมให้ลูกมีความอิสระมากขึ้น ในการเลือกคู่

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุน กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ พะยอม ซึ่งเป็นบ่าวรับใช้ของคุณหญิงยี่สุน คุณหญิงยี่สุนสำนักคิดว่า ไม่ควรบังคับให้ลูกแต่งงานกับคนที่ตัวเองเลือกให้ ไม่ใช่แต่งงานกับคนที่ลูกรัก จึงบอกพะยอมว่า พ่อแม่ไม่ควรถือความเป็นผู้ใหญ่ ควรสื่อสารกันคุยกันกับลูก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“หากคนเป็นพ่อเป็นแม่ใจเย็น ค่อยปรับค่อยอธิบาย ค่อย ๆ แก่ไขกันไป บ้านก็ยังคงเป็นบ้าน ยังคงความอบอุ่นไว้ได้ แต่หาก ต่างทิวถี่ถือดีใส่กัน พ่อแม่ถือความเป็นผู้ใหญ่ ลูกหลานถือมั่นในความ คิดลำสมัยในแบบตน โดยไม่ยอมอ่อนเข้าหากัน บ้านก็คงลูก เป็นไพนะเจ้าคะ”

“ใช่...ฉันเองก็ผ่านเหตุการณ์เช่นนั้นมาแล้ว ต่างคนต่างมุมมอง
ต่างความคิด ยึดมั่นถือมั่นในความคิดของตนว่าถูกต้อง โดยไม่
สนใจความคิดเห็นที่แตกต่าง บ้านหลังนี้จึงลุกเป็นไฟ”

อดีตคือบทเรียนของคนในปัจจุบันเจ้าค่ะ

(เพลงรักรอยฝัน. 2557 : 492)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร การที่พ่อแม่บังคับให้ลูกแต่งงานกับคนที่สมกับฐานะและสกุล จนทำให้ชีวิตลูกเต็มไปด้วยความทุกข์ ไม่มีความสุข เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง พ่อแม่ควรใจเย็น และค่อย ๆ สื่อสารกันกับลูก พ่อแม่ควรเคารพความคิดของลูก ให้ลูกมีสิทธิ์ในการเลือกคู่ของตน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านที่เป็นพ่อแม่ได้เข้าใจความคิดของลูกมากยิ่งขึ้น และชักชวนให้พ่อแม่กับลูกได้คุยกันและปรับความเข้าใจกัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน โดยผู้แต่งเรียกร้องให้ผู้หญิงมีสิทธิ์เลือกคู่ด้วยความปรารถนาของตนเอง และมีอิสระในตนเอง และยังช่วยยกฐานะผู้หญิงให้เท่าเทียมกับผู้ชาย นอกจากนี้ ผู้แต่งยังส่งเสริมให้ลูกมีความอิสระมากขึ้นในการเลือกคู่ และพ่อแม่ควรทราบความคิดของลูก และคุยกัน ปรับความเข้าใจกันกับลูก

4.2 การปลูกฝังคุณธรรม

คุณธรรมคือสิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อสังคม ผู้แต่งจึงปลูกฝังคุณธรรมในการดำเนินชีวิตให้กับผู้อ่าน เพื่อที่จะสั่งสอนให้ผู้อ่านมีประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมต่อผู้อ่านในด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญู ด้านความเอื้อเฟื้อ ด้านความประหยัด ด้านความจงรักภักดี และด้านความเมตตา ดังนี้

4.2.1 ความเสียสละ

ความเสียสละ คือสามารถเสียสละประโยชน์สุขตลอดจนชีวิตของตนได้ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นการละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่บุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกายกำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมในด้านความเสียสละต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริชกับทับทิม สองคนกำลังจะสอนลูกสาวที่ชื่อรัตติกาลกราบไหว้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไหว้ความดีความงามความเสียสละเพื่อประชาชนคนไทยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“รัตติกาลลูกพ่อ ลูกกราบในหลวงก่อน กราบคุณงามความดีที่
พระองค์ท่านทรงเสียดสละความสุขส่วนพระองค์ เพื่อให้ประชาชน
คนไทยทั้งแผ่นดินมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กราบงาม ๆ ตามพ่อนะ
คะ” ภูริชจับบุตรสาวให้นั่งบนพรมหนา จากนั้นเขาพนมมือขึ้น
แล้วกราบลงบนพื้นให้บุตรสาวตัวน้อยดู ทับทิมสอนรัตติกาลให้ทำ
ตาม ช่างเป็นบุญของเด็กนักที่ฉลาดเฉลียวทำตามผู้เป็นบิดา
มารดาได้อย่างไม่ติดขัดหรือร้องไห้เลย

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 475)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละแก่ผู้อ่าน โดยผ่าน
การบรรยายของผู้แต่ง พระองค์ท่านทรงทำความดีตลอดทั้งชีวิต ทรงเสียดสละความสุขส่วนพระองค์
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนคนไทยทั้งแผ่นดิน ซึ่งเราต้องกราบไหว้และขอบคุณความดีของ
พระองค์ที่ให้กับประชาชนคนไทย การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้าน
ความเสียสละแก่ผู้อ่าน และเรียกร้องให้ประชาชนคนไทยทำตามรอยเท้าของพระองค์ท่าน ทำงาน
เสียสละเพื่อส่วนรวม

นวนิยายเรื่อง ตั้งต้องมนตร์รัก ยังกล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภูริช ทำอาชีพเป็นหมอ เขาทุ่มเท
ทุกอย่างในการทำงาน ทับทิมที่เป็นภรรยาของภูริชก็เข้าใจสามีอย่างดี รู้ว่าสามีทำงานเพื่อถวายเป็น
ราชพลีแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เอาเถิด เรื่องนี้พี่จะจัดการเอง บางทีพี่อาจจะทำงานให้
น้อยลง”

“พี่ภูมิใจหรือคะ ทับทิมรู้ว่าหัวใจของพี่อยู่ที่การทำงาน
เพื่อคนไข้ เสียสละเพื่อส่วนรวม เหมือนที่เคยพูดให้ใครต่อใครฟัง
เสมอว่าพี่จะทำงานถวายเป็นราชพลีแด่ในหลวง ทับทิมไม่อยาก
ให้พี่ทิ้งความตั้งใจตรงนั้นค่ะ”

ภูริชย้อนกลับมาสวมกอดภรรยาไว้ในอ้อมแขน เมื่อตื่นต้นใจ
กับคำพูดของทับทิม “ขอบใจมากนะทับทิม ขอบใจที่เข้าใจพี่”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 411)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละแก่ผู้อ่าน โดยผ่าน
บทสนทนาของตัวละคร ตัวละครภูริชเป็นหมอ ยอมเสียดสละความสุขส่วนตัว เพื่อทำงานรักษาคนไข้
และยังทำงานเพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูริชตั้งใจจะเป็นคนมีประโยชน์
ต่อสังคมและประชาชน โขคดีที่ภรรยาของภูริชทับทิมก็เข้าใจงานของสามี และยังสนับสนุนให้สามี
ทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละแก่

ผู้อ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านอยากทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม และยังทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งกับความรัก ความเข้าใจกันของตัวละคร

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช เป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่ที่ดีปฏิบัติตามรอย เบื้องพระยุคลบาท ภูริชทำอาชีพแพทย์ ทำงานเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของ ประเทศชาติ ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจเพื่อช่วยเหลือผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วยหรือตกทุกข์ได้ยาก ช่างสมกับการได้ สวมเครื่องแบบของแพทย์ ผู้เป็นนายคุณหญิงยี่สุนจึงรู้สึกภูมิใจในตัวหลานชาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อนึกถึงอาชีพของภูริช ฝ่ายคุณหญิงยี่สุนผู้เป็นยายก็นึก ภูมิใจในตัวเขาเป็นยิ่งนัก เพราะภูริชถือเป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่ที่ดี ปฏิบัติตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ในการเสียสละความสุขส่วน ตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยการทุ่มเทร่างกายแรงใจ มุ่งมั่นที่จะ ใช้วิชาความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมาหลายปี ช่วยเหลือผู้ที่ เจ็บไข้ได้ป่วยหรือตกทุกข์ได้ยาก การที่เขาบากบั่นมานะทำงานจน หามรุ่งหามค่ำโดยไม่เหน็ดเหนียนั้น ช่างสมกับการได้สวม เครื่องแบบของแพทย์... จึงไม่แปลกใจเลยที่ปัจจุบันผู้เป็น หลานชายได้เลื่อนชั้นจากแพทย์ฝึกหัด เป็นถึงอาจารย์แพทย์ ประจำเป็นโรงพยาบาลศิริราช ได้มีโอกาสถ่ายทอดวิชาของตน ไปสู่คนอื่นรุ่น เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์กันต่อไป

(ในร่มเงารัก. 2557 : 125)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละแก่ผู้อ่าน โดยผ่าน คำบรรยายของผู้แต่ง คนไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศชาติ ควรรักประเทศชาติ รักบ้านเกิด และทำงานเสียสละเพื่อสังคมส่วนรวม ไม่ว่าจะอาชีพใดก็ตาม ก็สามารถทำงานช่วยเหลือตัวเองและ ช่วยเหลือสังคม ดังที่ตัวละครภูริช ทำอาชีพเป็นแพทย์ มุ่งมั่นจะใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยเหลือ คนไข้และคนด้อยโอกาส และเสียสละความสุขส่วนตัว ทุ่มเทในการทำงาน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้ เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละแก่ผู้อ่าน ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความเสียสละแก่ความสุขส่วน ตน เพื่อสร้างสังคมและประเทศที่ดีงาม

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝัง คุณธรรมด้านความเสียสละต่อผู้อ่าน โดยผู้แต่งเรียกร้องให้ประชาชนคนไทยทำตามรอยเท้าของ พระองค์ท่าน ทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ ผู้แต่งยังส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความเสียสละแก่ ความสุขส่วนตัว เพื่อสร้างสังคมและประเทศที่ดีงาม

4.2.2 ความกตัญญู

ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี เป็นการกระทำความดีอย่างหนึ่งที่พึงปรารถนาของทุกคน ความกตัญญูคือความรู้คุณ เป็นคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ ในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ชีวิตด้านกายภาพดำรงอยู่ได้เพราะได้รับอุปการะเลี้ยงดูจากบุคคลต่าง ๆ ซึ่งไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม เราควรระลึกนึกถึงด้วยความซาบซึ้งไม่ลืม แล้วหากมีโอกาสก็ต้องตอบแทนบุญคุณ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมในด้านความกตัญญูต่อผู้อ่าน ซึ่งได้แบ่งเป็นกตัญญูต่อแผ่นดิน กตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณ ดังนี้

1) กตัญญูต่อแผ่นดิน

นวนิยายเรื่อง ต้มต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูริช กำลังสนทนากับทนายบุญเลิศ ภูริชบอกว่าคุณหญิงยายปลูกฝังให้ภูริชรักและกตัญญูต่อแผ่นดินตั้งแต่เด็ก ๆ ภูริชจึงทำตามคำสอนของคุณหญิงยายมาตลอด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...อาชีฟแพทย์นั้นมีเกียรติ แพทย์ที่ดีจะไม่ร่ำรวย แต่ไม่อดตาย ถ้าใครอยากร่ำรวยก็ควรเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่แพทย์ อาชีฟแพทย์นั้นจำต้องยึดมั่นในอุดมคติ เมตตากุณาคูณ...”

ภูริชท่องคำสอนออกมาได้อย่างไม่ติดขัด และด้วยความภาคภูมิใจ

“ผมภูมิใจแทนคุณหญิงจริง ๆ ครับ”

“ขอบคุณครับ ถ้าจะชม ก็ขอให้ชมคุณยายที่ปลูกฝังให้ผมรัก และกตัญญูต่อแผ่นดินเกิดมาตั้งแต่เล็ก ๆ ดีกว่าครับ”

“เอาเป็นว่าผมชมทั้งคุณหญิงทั้งคุณภูกี่แล้วกันครับ” ทนายบุญเลิศพูดกลั้วหัวเราะ ก่อนจะถามออกไป

(ต้มต้องมนตร์รัก. 2557 : 269)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อแผ่นดินแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครภูริชภูมิใจมากที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย เพราะมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่คอยดูแลประชาชนเป็นอย่างดี ภูริชจึงเลือกทำอาชีพหมอเพื่อทำประโยชน์ให้สังคม และเพื่อที่จะตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน ซึ่งให้ประชาชนคนไทยมีที่อยู่ ที่พึ่ง และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อแผ่นดินแก่ผู้อ่าน และยังสั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนรักและกตัญญูต่อแผ่นดินเกิด

2) กตัญญูต่อพระมหากษัตริย์

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภพพลอย กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ รอยสยาม รอยสยามถามว่าทำไมสำนักพิมพ์ของคุณถึงอยากทำคอลัมน์พิเศษขึ้นนี้ ภพพลอยก็

ตอบว่า แค่อยากเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เก็บภาพแห่งความทรงจำในน้ำพระทัยของพระองค์ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย และส่งผ่านไปสู่อุ่นลูกรุ่นหลาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ทำไมสำนักพิมพ์ของคุณถึงอยากทำคอลัมน์พิเศษชิ้นนี้ล่ะครับ” รอยสยามถามขึ้นอย่างสนใจ

“เพราะเราไม่อยากจะให้ภาพพระมหากษัตริย์ที่ทรงอุทิศพระองค์ประดุจดวงเทียนที่เผาตัวเองเพื่อให้แสงสว่างแก่ประชาชนของพระองค์ลบลือนไปจากใจคนไทยในอนาคตนะลึคะ เราขอแค่เป็นหน่วยงานเล็ก ๆ ที่จะทำหน้าที่เก็บภาพแห่งความทรงจำในน้ำพระทัยของพระองค์ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย ส่งผ่านไปสู่อุ่นลูกรุ่นหลานของพวกเขา ไม่ให้ลืมนิยามคุณของพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์นี้ พระมหากษัตริย์ที่ทรงทำทุกอย่างเพื่อประชาชน พระราชกรณียกิจส่วนใหญ่เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ยากจนในชนบทที่ห่างไกล”

(เพชรรักรอยฝัน. 2557 : 259)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนไทยทุกคนอยากทำงานรับใช้พระมหากษัตริย์เพื่อตอบแทนบุญคุณของพระองค์ท่าน ดังที่ตัวละครภพพลอย อยากทำหน้าที่เก็บภาพแห่งความทรงจำในน้ำพระทัยของพระองค์ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย เพราะว่าอยากจะเก็บไว้ให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้เห็นพระอัจฉริยภาพ และพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านไม่ลืมนิยามคุณของพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์นี้ และกตัญญูต่อประเทศชาติและทำงานเพื่อรับใช้พระมหากษัตริย์

นวนิยายเรื่อง เพชรรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภพพลอย เป็นนักข่าว กำลังจะได้ตามรอยพระบาทขึ้นไปสัมผัสความรู้สึกของชาวบ้านในพื้นที่ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระองค์ท่าน จากโครงการหลวงต่าง ๆ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อคุณภาพของชีวิตชาวบ้าน และช่วยเหลือทุกภาคอย่างพอเพียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จากข้อมูลตามที่ภพพลอยศึกษามานี้ทำให้เธอทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเสด็จไปยังหมู่บ้านชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่ ทรงตื่นตื่นไปทอดพระเนตรชีวิตคนบนดอยตั้งแต่เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2512 และเธอกำลังจะได้ตามรอยพระบาทขึ้นไป

สัมผัสความรู้สึกของชาวบ้านในพื้นที่ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ
จากพระองค์ท่าน จากแหล่งปลูกฝิ่นกลายเป็นโครงการหลวงที่
สร้างคุณภาพชีวิตชาวบ้านให้ดีขึ้น น้ำพระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ผ่านโครงการหลวงไม่เพียงแต่ให้ชีวิตใหม่แก่
ชาวบ้าน แต่ยังเป็นความช่วยเหลือทุกภาคส่วนอย่างพอเพียงและ
ยั่งยืน

(เพชรกรวยฝิ่น. 2557 : 276-277)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อ
พระมหากษัตริย์แก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำบรรยายของนักเขียน พระมหากษัตริย์ได้สร้างโครงการหลวง
ขึ้นมาเพื่อให้ชาวบ้านสามารถหารายได้ได้ ซึ่งเป็นน้ำพระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มุ่งมั่น
จะสร้างคุณภาพชีวิตชาวบ้านให้ดีขึ้น และยังเป็นความช่วยเหลือทุกภาคของประเทศไทยอย่างพอเพียง
และยั่งยืน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์แก่
ผู้อ่าน โดยให้ผู้อ่านได้ทราบว่่าน้ำพระทัยของพระองค์ท่าน ทำให้ผู้อ่านได้ทำความดีเพื่อตอบแทน
บุญคุณของพระองค์ท่าน และยังสั่งสอนให้ผู้อ่านมีความกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ผู้มีบุญคุณต่อ
ประชาชนชาวไทย

3) กตัญญูต่อผู้มีบุญคุณ

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิม กำลังสนทนากับแม่ปริก
ทับทิมร้องไห้ว่าอยากจะช่วยพ่อแม่ แต่ว่าไม่รู้จะช่วยยังไง แม่ปริกก็ตอบว่า ทับทิมคิดจะช่วยพ่อแม่
ก็เป็นคนกตัญญูแล้ว ให้ทับทิมค่อยเป็นค่อยไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ทับทิม เป็นอะไร ร้องให้ทำไม”

ทับทิมสองสารแม่จ๊ะ อยากจะช่วยพ่อแม่ แต่ทับทิมไม่รู้จะทำ
อย่างไร

“ขอบใจที่คิดจะช่วยพ่อช่วยแม่ แค่นี้ก็ถือว่าเป็นคนกตัญญู
รู้คุณแล้ว”

“ไม่หรอกจ๊ะแม่ ทับทิมต้องทำได้ดีกว่านี้สิจ๊ะ”

“ไม่เป็นไรหรอก ค่อยเป็นค่อยไป”

“ทับทิมจะช่วยแม่ทำงานหาเงินเองนะ ต่อไปนี้แม่จะไม่ต้อง
ลำบากอีกแล้ว” ทับทิมสวมกอดแล้วขบหน้ากับบอกที่แสนอบอุ่น
ของมารดา

(ดั่งดั่งมนตร์รัก. 2557 : 204)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ในตัวอย่างดังกล่าว ผู้ที่มีบุญคุณคือพ่อแม่ พ่อแม่เป็นคนให้ชีวิตเรา เราต้องรู้บุญคุณของพ่อแม่ พ่อแม่เลี้ยงดูเรามาตั้งแต่เด็ก ๆ พอเราโตขึ้น มีความสามารถแล้ว ควรช่วยพ่อแม่แบ่งเบาภาระ ช่วยพ่อแม่ทำงาน ให้พ่อแม่มีชีวิตที่สุขสบาย ไม่ต้องลำบากอีก การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านต้องเป็นคนรู้บุญคุณของพ่อแม่ และกตัญญูต่อพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพ็ญ กำลังสนทนากับตัวละครที่เป็นคนรับใช้ของคุณมาลา เป็นหญิงวัยกลางคน ในตอนที่คุณมาลาไม่สามารถจ่ายค่าจ้างให้กับคนงานที่บ้าน ทุกคนก็หายหัวไป เหลือแต่ครอบครัวของคุณหญิงวัยกลางคน เนื่องจากคุณมาลาเคยเลี้ยงดูเขาตั้งแต่สมัยยังไม่มีผิว

หญิงวัยกลางคนจึงออกตัวว่า “ฉันกับครอบครัวเพิ่งมาทำแทนคนเก่าได้สักครึ่งปีเองคะคุณ คนเก่ามันหายหัวกันไปหมดแล้ว ตั้งแต่รู้ว่าคุณท่านไม่อาจจ่ายค่าจ้างค่าแรงได้ครบอีกต่อไป ส่วนที่ฉันยังอยู่ที่นี้ก็เพราะสำนึกในบุญคุณว่าก่อนโน้น คุณท่านเคยเมตตาเลี้ยงดูฉันมาตั้งแต่สมัยยังไม่มีผิวจะ”

คำตอบอันพาชื่อของคุณหญิงวัยกลางคน ทำให้คุณหญิงเพ็ญได้แต่ยิ้มอย่างฝืด ๆ หันไปมองหน้าเทียนเก่าซึ่งดวงตาฉายแววความเห็นใจจนสัมผัสได้เช่นกัน

(ในร่มเงารัก. 2557 : 242)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ชีวิตคนเรามีทั้งความดีกับความเลว คนที่เคยช่วยเหลือหรือเมตตาให้เรา เราควรรู้บุญคุณ ในยามที่เขาเจอปัญหาหรือชีวิตตกความทุกข์ เราควรถือโอกาสนี้ตอบแทนบุญคุณของเขา และกตัญญูต่อเขา ดังที่ตัวละครหญิงวัยกลางคน ไม่ว่าจะชีวิตจะลำบากแค่ไหนก็ไม่ทอดทิ้งคนที่เคยมีบุญคุณต่อเขา ยังอยู่เคียงข้างคอยดูแลเขา การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งและชื่นชมกับการกระทำของตัวละคร และยังกระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณ และที่สำคัญยังส่งเสริมให้คนในสังคมกระทำความดี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลุกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อผู้อ่าน โดยแบ่งเป็นด้านกตัญญูต่อแผ่นดิน ผู้แต่งได้สั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนรักและกตัญญูต่อแผ่นดินเกิด ด้านกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ ผู้แต่งได้สั่งสอนให้ผู้อ่านไม่ลืมบุญคุณ

ของพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์นี้ และกตัญญูต่อประเทศชาติและทำงานเพื่อรับใช้พระมหากษัตริย์ และด้านกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณ ผู้แต่งได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความกตัญญูต่อผู้ที่มีบุญคุณ

4.2.3 ความเอื้อเฟื้อ

ความเอื้อเฟื้อ คือการกระทำที่แสดงถึงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เป็นความจริงจังที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่แก่ผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน เป็นคุณธรรมที่ดีและทุกคนควรเรียนรู้เพื่อที่จะสร้างสังคมที่ดีงาม นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมในด้านความช่วยเหลือต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทับทิม เป็นครูสอนเด็กที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง วันเสาร์ยังเปิดสอนรำไทยโดยไม่คิดเงิน เพราะว่าทับทิมอยากจะช่วยเด็กด้อยโอกาส ทับทิมมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือสังคมส่วนรวม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันเริ่มสนุกแล้วละพิมพ์ ได้เลี้ยงข้าวกลางวันเด็ก ๆ วันเสาร์ฉันก็ยังเปิดสอนรำไทยโดยไม่คิดเงิน มันทำให้ฉันไม่เบื่อ เพราะรู้ว่าเด็กด้อยโอกาสอีกเยอะแยะที่ต้องการความช่วยเหลือจากเรา”

“ฉันดีใจที่เธอหาอะไรทำให้ตัวเองฟุ้งซ่านได้นะ”

เจ้าของบ้านหัวเราะเสียงเบา “ทำตามคำพี่ภูสอนไง ที่ว่าให้ทำงานช่วยเหลือสังคมส่วนรวมเพื่อถวายในหลวง เพราะพระองค์ท่านทรงทุ่มเทเพื่อประชาชนมาตลอดอยู่แล้ว”

“พูดแบบนี้ เห็นทีฉันจะต้องเอาแบบอย่างบ้างกระมัง”

(ดั่งดั่งมนตร์รัก. 2557 : 357)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเฟื้อแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครทับทิมเป็นครูอาสาสอนเด็ก ๆ โดยไม่คิดเงิน เพราะว่าทับทิมอยากจะช่วยเหลือเด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กที่ด้อยโอกาส การช่วยเหลือสังคมส่วนรวมก็ทำให้ทับทิมมีความสุข ในสังคมที่เราอยู่ ยังมีเด็กด้อยโอกาสอีกมากมายที่ต้องการความช่วยเหลือจากครู อยากรับการศึกษา เรียนความรู้เหมือนเด็กทั่ว ๆ ไป การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเฟื้อแก่ผู้อ่าน และยังชักชวนให้ผู้อ่านให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสและช่วยเหลือสังคมส่วนรวม

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเฟื้อ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ แสนเทียน แสนเทียนกำลังร้องไห้ เพราะว่าตกความทุกข์อยู่ คุณหญิงเฟื้อจึงบอกว่าไม่ชักถามแล้ว รอเมื่อไหร่แสนเทียนดีขึ้นค่อยเล่าให้ฟัง แสนเทียนรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูงที่มีคนดีเข้ามาช่วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันไม่รู้ดอกนะว่าเหตุที่เกิดกับเธอจะหนักหนาสาหัสเพียงใด แต่ฉันจะไม่ซัดให้มากความ หากเมื่อใดเธอสบายใจพร้อมที่จะเล่า ฉันก็ยินดีเป็นผู้รับฟัง แล้วต่อจากนี้ไปถ้าเธอไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ใด ก็พักอยู่กับฉันที่นี่ไปก่อน บ้านนี้เรื่อนนี้อยู่กันไม่กี่คน”

“เป็นพระคุณอย่างสูงเลยนะเจ้าคะ ชาตินี้ฉันจะไม่ลืมบุญคุณของคุณเพื่อเลย”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 195)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเฟื้อแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนเราเกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยกัน ก็ต้องช่วยเหลือซึ่งกันแล้วกัน ทุกคนมีโอกาสตกภาวะความทุกข์ ตอนที่เราพบคนที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือคนที่ด้อยกว่าเรา เราควรจะมีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นจากความทุกข์ การช่วยเหลือคนอื่นถือว่าเป็นการสร้างบุญให้กับตัวเรา การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเฟื้อแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ความสำคัญของการช่วยเหลือ ในขณะเดียวกัน เราก็ไม่ควรลืมบุญคุณของคนที่เคยช่วยเหลือเรา และพยายามหาโอกาสตอบแทนบุญคุณของคนคนนั้น

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เขียนศิลป์ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพื่อ ซึ่งเป็นคุณหญิงยายของเขียนศิลป์ เขียนศิลป์บอกว่า อยากเอารายได้ที่เกิดจากงานแสดงภาพไปใช้ในทางอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคมในโอกาสต่อไป คุณหญิงเพื่อก็ชื่นชมและเห็นด้วยกับความคิดของเขียนศิลป์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ครับ ที่สำคัญไปกว่านั้น หากว่าคุณหญิงยายจะเมตตา ผมอยากนำสิ่งของพวกนั้นไปจัดแสดงไว้ที่ใดที่หนึ่งให้เป็นกิจจะลักษณะ โดยส่วนหนึ่งอาจจะก่อให้เกิดรายได้ และต่อยอดนำเงินทองเหล่านั้นไปใช้ในทางอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคมในโอกาสต่อไป”

“ฉันเข้าใจเจตนาของพ่อเทียนแล้ว ฉันเองก็มีความคิดแบบนี้ อยู่บ้าง ถ้าจะให้เหมาะสมฉันก็อยากจะไปคุยกับมูลนิธิสุศิลป์นั่น ดูสักครั้ง”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 314)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเฟื้อแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร หากเรามีความสามารถในการหาเงินทองด้วยวิธีที่ถูกกฎหมายและถูกสังคมยอมรับ เราควรจะมีเอารายได้ส่วนหนึ่งไปช่วยเหลือสังคมส่วนรวม เนื่องจากในสังคมที่เราอยู่ร่วมกัน ยังมีอีกหลายคนที่ไม่มีความรู้ ไม่มีเสื้อผ้าใส่ เป็นกลุ่มคนที่ด้วยโอกาสและต้องการความช่วยเหลืออย่าง

มาก ดังที่ตัวละครเขียนศิลป์ เอรายาได้ที่เกิดจากงานแสดงภาพไปต่อยอดนำเงินส่วนนี้ไปช่วยเหลือสังคมส่วนรวม การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเพื่อแก่ผู้อ่าน และส่งเสริมให้ผู้อ่านควรช่วยเหลือกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสเพื่อสร้างสังคมที่อบอุ่นและสังคมที่เต็มไปด้วยความสุข

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ เพทาย กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ พิมพ เพทายบอกว่า เกรงใจที่พิมพช่วยเหลือเขา พิมพก็ตอบว่า เราเป็นคนเหมือนกัน ก็ต้องช่วยเหลือกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ตายจริง อย่าเลยจ๊ะ ฉันเกรงใจ” เพทายปฏิเสธ

“ได้อย่างไร ถ้าไม่มีเงินที่เพทายจะเอาอะไรกิน ถือว่าฉันช่วยเหลือกันในท้องที่เพทายละกัน” พิมพไม่ยอมเช่นกัน “เรามั่นคนเหมือนกัน มีอะไรก็ต้องช่วยเหลือกัน จะให้ฉันปล่อยให้พี่เพทายกับหลานฉันอดตายต่อหน้าต่อตา ฉันไม่ยอมหรอกนะ”

น้ำใจของพิมพที่คอยช่วยเหลือเธอเสมอ ๆ ทำให้เพทายน้ำตา
รินขึ้นมา

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 285)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเพื่อแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังที่ตัวละครพิมพบอกว่า เราเป็นคนเหมือนกัน ก็ต้องช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะคนที่มีร่างกายและแรงใจควรช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่า หรือคนที่ต้องการความเอื้อเพื่อให้พ้นจากความลำบาก การช่วยเหลือคนอื่นเป็นการทำความดี จะทำให้เรามีความสุข และทำให้สังคมที่เราอยู่มีความอบอุ่น การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเพื่อแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือคนอื่น และยังทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความดีของสังคมเรา และชักชวนผู้อ่านช่วยเหลือคนอื่นเพื่อสร้างสังคมที่ดีงาม

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเอื้อเพื่อต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่ชอบเอื้อเพื่อคนอื่นและได้เห็นถึงความดีของสังคมเรา นอกจากนี้ ผู้แต่งยังชักชวนให้ผู้อ่านให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสและช่วยเหลือสังคมส่วนรวมเพื่อสร้างสังคมที่ดีงาม และไม่ควรถิมบุญคุณของคนที่เคยช่วยเหลือเรา และพยายามหาโอกาสตอบแทนบุญคุณของคนคนนั้น

4.2.4 ความประหยัด

ความประหยัด ตรงข้ามกับความฟุ่มเฟือย คือการรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและได้ผลคุ้มค่าที่สุด ความประหยัด เป็นคุณธรรมที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการก่อร่างสร้างตัว ผู้ที่มีอุปนิสัยประหยัดจะสามารถสะสมทรัพย์ที่ละเล็กละน้อยจนมีเงินจำนวนมาก จัดได้ว่า

เป็นบุคคลที่ไม่ประมาทและแสดงถึงความมีกำลังใจและบังคับใจตนเองได้ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมในด้านการรู้จักประหยัด ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อวันเพ็ญ เป็นว่าที่คู่หมั้นของภริช กำลังจะขอเงินจากภริชว่าจะต้องไปซื้อเสื้อผ้าใหม่ให้เหมาะสมกับฐานะ แต่ภริชปฏิเสธ เพราะว่าเป็นนักศึกษา ยังต้องใช้เงินทุนไปเรียนหนังสือ แล้วที่สำคัญคือภริชเป็นคนประหยัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ขอบคุณพี่ๆ มาก ๆ เลยนะคะ” ว่าที่คู่หมั้นพนมมือไหว้อย่าง
อ่อนหวาน สีหน้าดีขึ้นอย่างชัดเจน

“แต่พี่คงต้องให้เงินเพ็ญไปซื้อเสื้อผ้าใส่ ให้สมฐานะหลาน
สะใภ้ของบ้านอรุณสุนทร”

ภริชส่ายหน้าอีกครั้ง “พี่ถูกคุณยายสอนให้เป็นคนมัธยัสถ์
ประหยัดดอดออม ใช้เงินในสิ่งที่จำเป็นและคุ้มค่ามากที่สุด ชุดที่
เพ็ญใส่ทุกวันนี้ก็สวยสมตัวอยู่แล้ว พี่ว่าไม่จำเป็นหรอก อีกอย่าง
อย่าลืมว่าพี่ยังเป็นนักศึกษาแพทย์ปีทีหนึ่ง ยังต้องใช้เงินทุน
สำหรับเล่าเรียนอีกหลายปี ไหนจะต้องใช้เป็นเงินทุนสำหรับส่ง
ทับทิมเรียนอีกเล่า”

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 136)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านการรู้จักประหยัดแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครที่ชื่อภริช เป็นคนประหยัดดอดออม ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้เงินในสิ่งที่จำเป็นและคุ้มค่ามากที่สุด เมื่อว่าที่คู่หมั้นขอเงินจากภริชโดยอยากซื้อเสื้อผ้าในขณะที่มีเสื้อผ้าหลายชุดใส่แล้ว ภริชจึงไม่ยอมทำตามสิ่งที่ว่าที่คู่หมั้นขอ เนื่องจากยังต้องใช้เงินทุนอีกมากมาย และควรจะใช้ชีวิตอย่างประหยัด การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดแก่ผู้อ่าน และยังสั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนประหยัด ไม่ควรคิดจะซื้อสิ่งของที่มีราคาให้สมฐานะ ควรใช้เงินโดยไม่ฟุ่มเฟือยและซื้อสิ่งของที่คุ้มค่าและจำเป็นมากที่สุด

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพ็ญ กำลังสั่งสอนหลานสองคนที่ชื่อ เทียนแก้ว กับ เดือนสลับ ว่าให้ทั้งสองคนต้องใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย ไม่จิ้นเงินทองทรัพย์สินที่มีอยู่จะค่อย ๆ ร่อยหรอลงทีละน้อย จนจะหมดในที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก็ดีแล้ว นี่เป็นสิ่งที่ฉันหวังเอาไว้เสมอว่าเธอสองคนจะไม่ทำ
ให้ฉันผิดหวัง ขอให้รู้ไว้เลยนะว่า ต่อให้ฉันมีทรัพย์สินมากขนาด
ไหน แต่เงินทุกบาททุกสตางค์ที่มีมันจะไม่กองเงยขึ้นมาเลย ถ้าเรา
เอาแต่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เงินทองมันก็จะค่อย ๆ ร่อยหรอลงทีละ
น้อย แล้วมันก็จะหมดไปในที่สุด ฉะนั้นนอกจากเราจะต้องอด
ออมมัธยัสถ์แล้ว เราจะต้องรู้จักความพอดีของชีวิต”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 174-175)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ไม่ว่าจะเรามีทรัพย์เงินทองมากแค่ไหน หากเราไม่รู้จักเก็บออม หรือใช้จ่ายอย่างประหยัด ทรัพย์เงินทองก็จะน้อยลงไปเรื่อย ๆ จนกว่าใช้จ่ายหมด ดังนั้นเราต้องอดออมทรัพย์เงินบ้าง และรู้จักความพอดี ไม่ใช่จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ค่านิยมการใช้จ่ายที่ถูกต้อง นั่นคือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักความพอเพียง

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ รัตติกาล มีลูกสาวคนหนึ่งชื่อ พันดารา รัตติกาลเคยสั่งสอนให้พันดาราต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด มีเงินทองก็ต้องรู้จักเก็บออม คำสั่งสอนของรัตติกาลเป็นการยึดเอาพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาสั่งสอนลูกสาว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ถ้าเราประหยัดวันนี้ วันหน้าเราก็จะอยู่อย่างสบาย แม้ลูกจะมีเงินมีทองแค่ไหน มันก็จะหมดไปถ้าไม่รู้จักเก็บออมและทำให้งอกเงย”

พันดาราทราบภายหลังว่าผู้เป็นมารดายึดเอาพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาสั่งสอนเธอ

“การใช้จ่ายโดยประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ประหยัดเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่

31 ธันวาคม 2502

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 111)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลุกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดแก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของตัวละครและพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สั่งสอนให้ประชาชนต้องรู้จักการประหยัด เพราะว่าการประหยัดนั้นสามารถช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า และสามารถสร้างประโยชน์แก่ผู้ประหยัดเองและครอบครัว ประชาชนชาวไทยก็นำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นหลักในการดำเนินชีวิต และจะสั่งสอนให้ลูกหลานทราบและทำตาม การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลุกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ว่าการประหยัดเป็นสิ่งที่จำเป็น และกระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนประหยัดเพื่อวันข้างหน้าที่ดีงามของตัวเองและครอบครัว

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ค่านิยมการใช้จ่ายที่ถูกต้อง นั่นคือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักความพอเพียง และกระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนประหยัดเพื่อวันข้างหน้าที่ดีงามของตัวเองและครอบครัว นอกจากนี้ ผู้แต่งยังสั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนประหยัด ควรใช้เงินโดยไม่ฟุ่มเฟือยและซื้อสิ่งของที่คุ้มค่าและจำเป็นมากที่สุด

4.2.5 ความจงรักภักดี

ความจงรักภักดี เป็นคุณธรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ความจงรักภักดีคือความแน่วแน่ในรัก ความผูกใจรักด้วยความเคารพนับถือหรือรู้คุณอย่างยิ่ง ความจงรักภักดีก็มีหลายแบบ เช่น จงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จงรักภักดีต่อเจ้านาย เป็นต้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมในด้านความจงรักภักดีต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ตั๋งต๋องมนตรีรัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภุริช ดำรงตนเป็นคนดี ไม่เคยกลัวที่จะทำความดี ภุริชทำตามแบบอย่างของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งในฐานะเป็นข้าของแผ่นดิน ภุริชจะช่วยดูแลประชาชนคนไทยให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมไม่กลัวปัญหาที่ยังมาไม่ถึงหรอกครับ อาจารย์อาจมองว่าผมอวดดี แต่ผมไม่กลัวจริง ๆ ตั้งแต่ผมเติบโตมา คุณยายพร้าสอนให้ผมดำรงตนเป็นคนดี ตามแบบอย่างของในหลวงทุกพระองค์ โดยเฉพาะเมื่อผมอยู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะข้าของแผ่นดิน ผมยังต้องช่วยดูแลประชาชนของพระองค์ ท่านให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เพื่อไม่ให้พระองค์ท่านต้องทรงเหนื่อยยากมากกว่านี้”

น้ำเสียงและแววตาจริงจัง บ่งบอกให้นายแพทย์วัยกลางคนรับรู้ว่า แพทย์ใช้ทุนคนใหม่นั้นไม่ได้พูดเล่น ๆ เพื่อความโก้หรูอย่างแน่นอน

(ตั๋งต๋องมนตรีรัก. 2557 : 207)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความจงรักภักดีแก่ผู้อ่านโดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครที่ชื่อภุริช ไม่เคยท้อที่จะทำความดี เขาทำตามรอยเท้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตั้งแต่เด็ก ๆ และดำรงตนเป็นคนดีเสมอ ภุริชอยากจะช่วยแบ่งเบางานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงตัดสินใจที่จะช่วยดูแลและปกป้องประชาชนคนไทยเหมือนที่พระองค์ท่านทรงทำอยู่ การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความจงรักภักดีแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านต้องจงรักภักดีต่อประเทศชาติในฐานะที่ผู้อ่านเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ เพื่อที่จะทำให้ประเทศของเรามีความมั่นคง และเจริญรุ่งเรือง

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ รอยสยาม กับตัวละครที่ชื่อละเอื้อน ซึ่งเป็นลูกของลอยสยาม ลูกละเอื้อนกำลังเล่าเรื่องการอยู่ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทให้รอยสยามฟังด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน และสั่งสอนให้รอยสยามเป็นคนจงรักภักดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลูกละเอื้อนเอ่ยออกมาจากความรู้สึกจงรักภักดีที่มีอยู่ล้นดวงใจ
ค่าที่เคยได้รับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาททำให้นายตำรวจผู้นี้มี
ภาพความประทับใจในตัวองค์พระประมุขมาเล่าขานให้ลูกหลาน
ฟังด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณมากมาย ยังความ
ตื่นเต้นและปลาบปลื้มแก่ลูกหลาน กระทั่งบทสนทนาถูก
เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนเด็กชายเริ่มหมดความสนใจจึงขออนุญาต
มารดาชักชวนลูกพี่ลูกน้องวัยไล่เลี่ยกันอีกสองคนไปเดินเล่นบน
ชายหาดหน้าบ้านหลังใหญ่ของผู้เป็นลุง

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 12)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความจงรักภักดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำบรรยายของผู้แต่ง เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงงานหนักโดยตลอดเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย ประชาชนชาวไทยควรจะได้ติดตามรอยพระบาทด้วยความจงรักภักดีตลอดไป การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความจงรักภักดีแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้มีความรู้สึกประทับใจในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ และยังสั่งสอนให้ลูกหลานชาวไทยมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติและพระมหากษัตริย์

นวนิยายเรื่อง รอยรักในดวงใจ กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ รัตติกาล กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ พันดารา ซึ่งเป็นลูกสาวของรัตติกาล สองคนเพิ่งเตรียมข้าวของสำหรับทำกิจกรรมวันพ่อที่พิพิธภัณฑภักภิรานอาหารเสร็จ ทั้งสองคนอยากทำอะไรเพื่อพระองค์ท่าน สิ่งเล็ก ๆ ที่ทำในวันพ่อก็คะแทนความจงรักภักดีของเขา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ดีแล้วลูก หนึ่งปีมีสักครั้งที่เราจะทำอะไรเพื่อพระองค์ท่าน
แม้จะเป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็แทนความจงรักภักดีของเรา”
ผู้เป็นมารดาบอกกลับมา

“คะ หนูอยากทำเพื่อในหลวง และหนูก็อยากทำเพื่อเด็ก ๆ
และลูก ๆ ทุกคนที่มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวในวันพ่อ
แห่งชาติด้วย” หญิงสาวกล่าวแล้วเงยไปชั่วครู่

(รอยรักในดวงใจ. 2557 : 213-214)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความจงรักภักดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร คนไทยจะเฉลิมฉลองวันพ้ออย่างยิ่งใหญ่เพื่อแสดงความจงรักภักดีแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากวันพ้อเป็นวันเกิดของพระองค์ท่าน คนไทยทุกคนอยากทำสิ่งดี ๆ เพื่อตอบแทนบุญคุณของพระองค์ท่าน ถึงแม้ว่าแค่ได้ทำสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการเตรียมสิ่งของ เพื่อใช้ในกิจกรรมฉลองวันพ้อ คนไทยก็จะรู้สึกดีใจที่ได้แสดงความจงรักภักดีแด่ พระองค์ท่าน การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความจงรักภักดีแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่าน เป็นคนที่จงรักภักดีต่อประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ เนื่องจากพระองค์ท่านทรงงานหนัก เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนมาโดยตลอด

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝัง คุณธรรมด้านความจงรักภักดีต่อผู้อ่าน ในฐานะที่ผู้อ่านเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ ผู้แต่งได้สั่งสอนให้ ผู้อ่านเป็นคนที่จงรักภักดีต่อประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ เพื่อที่จะทำให้ประเทศของเรามี ความมั่นคง และเจริญรุ่งเรือง

4.2.6 ความเมตตา

ความเมตตาเป็นคุณธรรมที่ก่อให้เกิดความสงบสุข ความเมตตาหมายถึงความรัก และความเอ็นดู ความปรารถนาดี ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข เป็นความหวังดีอันบริสุทธิ์ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมในด้านความเมตตาต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งดั่งมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ พะยอม เป็นคนรับใช้ของคุณหญิง ยี่สุ่น แต่เป็นโรคผีในท้อง คุณหญิงจึงสั่งให้พะยอมไปหายารักษาสุขภาพ ใช้จ่ายไปเท่าไรก็มาเบิกกับ คุณหญิง คุณหญิงเมตตาต่อพะยอมเสมอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไม่เจ้าคะ แอ้อเฉย ๆ ”

“โอ้เฉย ๆ นี่แหละตัวดี โรคผีในท้องยิ่งระบาดอยู่ หล่อนก็ไป หาหยกยามากินเสีย ใช้จ่ายเท่าไรก็มาเบิก แต่อย่าให้โอ้อึ้งรัง”

คนเป็นบ่าวกราบลงบนพื้นด้วยสำนึกในชั่วแวงแวงร้อนที่คน เป็นนายเมตตาต่อเธอเสมอ แต่เธอรู้อยู่ดีว่าอาการป่วยของเธอสาย เกินเยียวยาและคงอยู่รับใช้คุณหญิงได้อีกไม่นาน

(ดั่งดั่งมนตร์รัก. 2557 : 19)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาแก่ผู้อ่าน โดยผ่าน บทสนทนาของตัวละคร ตัวละครที่ชื่อคุณหญิงยี่สุ่น เมตตาต่อบ่าวรับใช้มาตลอด คนรับใช้มีปัญหา สุขภาพ ก็ให้บ่าวไปรักษาตัวแล้วมาเบิกเงิน ถึงแม้ว่าฐานะของคุณหญิงกับบ่าวต่างกันมาก แต่คุณหญิง ก็ดูแลบ่าวเป็นอย่างดี การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกประทับใจกับการกระทำของตัวละคร และยังกระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนเมตตาต่อ คนอื่น

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพื่อ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ แสนเทียน แสนเทียนกระโดดลงน้ำกับคนรักเพื่อจบชีวิตพร้อมกับคนรัก แต่คุณหญิงเพื่อช่วยแสนเทียนไว้ และยังคงดูแลแสนเทียน ให้ทานข้าว ให้ทานยาลดไข้ที่หมอสั่ง ทำให้แสนเทียนน้ำตาซึมออกมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เธอฟื้นก็ดีแล้วนะ เดี่ยวทานข้าวต้มทรงเครื่องสักหน่อย แล้วทานยาลดไข้ตามหมอสั่ง จะได้พักผ่อนต่อนะจ๊ะ ร่างกายเธอยังอ่อนเปลี้ยอยู่มาก แล้วเมื่อครูใหญ่ก็ยังมีไข้อ่อน ๆ อยู่ แม่นมเข้มจำ ช่วยป้อนข้าวให้คุณเธอหน่อยสิจ๊ะ”

สตรีผู้แปลกหน้าสำหรับแสนเทียนลงนั่งที่เก้าอี้ข้างเตียง เอื้อมมือมาอังหน้าผากเธอด้วยความห่วงหาอาทร ทำให้เธอน้ำตาซึมออกมา “คุณเป็นใครหรือเจ้าคะ แล้วตอนนี้ฉันอยู่ที่ไหนกัน”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 194)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตอนที่เราพบเหตุการณ์ที่คนอื่นต้องการความช่วยเหลือ เราควรเมตตาไปกับเขา และให้ความช่วยเหลือด้วย ดังที่ตัวละครคุณหญิงเพื่อช่วยแสนเทียน แม้ว่าจะเป็นคนที่ไม่รู้จักกันก็ตาม คุณหญิงเพื่อยังเมตตาไปกับแสนเทียน ให้ทานข้าวและให้ยาทาน จนทำให้แสนเทียนน้ำตาไหล การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งกับความเมตตา ความดีของตัวละคร และยังส่งเสริมให้ผู้อ่านเป็นคนเมตตาเหมือนตัวละครคุณหญิงเพื่อที่เมตตากับคนที่ตกความทุกข์อยู่

นวนิยายเรื่อง ในร่มเงารัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงเพื่อ กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อ คุณมาลา สองคนเป็นเพื่อนสนิทในสมัยยังเป็นสาว คุณมาลาป่วยหนัก และคุณหญิงเข้าไปเยี่ยมคุณมาลาที่บ้าน เห็นว่าคุณมาลาป่วยหนัก แต่ก็ไม่มีคนดูแล จึงชวนคุณมาลาไปพักที่บ้านคุณหญิงเพื่อ จะได้มีคนดูแล อาการคุณมาลาก็ตีดีขึ้น แต่ถูกคุณมาลาปฏิเสธ เพราะว่าคุณมาลาอยากตายที่บ้านของตัวเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณหญิงเพื่อกรีดน้ำตาทิ้ง แล้วเลื่อนสายตาหันไปมองทางอื่นแทน “ฉันคงจะไม่ถามดอกนะว่าเกิดสิ่งใดขึ้น แต่ฉันมีเรื่องอยากขอร้อง ถึงเธอกับฉันจะห่างกันไปนาน แต่การที่เธอป่วยไข้เจ็บ กระเสาะกระแสะแบบนี้ แล้วยังต้องอยู่โดยหาผู้ใดเหลียวแล ฉันคงยอมไม่ได้ดอก”

“แล้วแม่เพื่อจะทำอย่างไร”

“ไปอยู่กับฉันที่เรือนด้วยกันเถิด อย่างน้อยก็จะได้มีคนช่วย
ดูแล”

ผู้นอนชมด้วยโรครุมเร้าผื่นยั้มที่มุมปาก แม้นเป็นยั้มอันแห้ง
เหือด แต่ก็เห็นว่าบ่นความสุขแทรกขึ้นมา “ต้องขอบใจแม่เพื่อ
มากที่เป็นห่วง แต่ฉันไม่อาจทำตามคำขอได้ดอก อย่างไรเสีย ถ้า
หากฉันจะหมดลมหายใจ ก็ขอให้ฉันตายอยู่ที่นี้เถิด”

(ในร่มเงารัก. 2557 : 246)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาแก่ผู้อ่าน โดยผ่าน
บทสนทนาของตัวละคร ในบางกรณี แม้ว่าเป็นคนที่เราไม่ได้รู้จักกันหรือเจอกันครั้งแรก เราก็เมตตา
ต่อเขา ส่วนคนที่เรารู้จักกันมาก่อนหรือเป็นเพื่อนเก่า เราก็ยังคงจะเมตตาต่อเขา ดังที่ตัวละคร
คุณหญิงเพื่อกับคุณมาลาเป็นเพื่อนเก่า ตอนที่คุณมาลาตกความทุกข์อยู่ คุณหญิงเพื่อกก็เมตตาต่อคุณ
มาลา อยากช่วยเหลือคุณมาลาให้สภาพชีวิตดีขึ้น การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการปลูกฝังคุณธรรม
ด้านความเมตตาแก่ผู้อ่าน และสั่งสอนให้ผู้อ่านรู้จักความเมตตาต่อคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นคนที่คุณเคยหรือ
คนที่แปลกหน้า และยังกระตุ้นให้คนในสังคมเมตตาต่อกัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการปลูกฝัง
คุณธรรมด้านความเมตตาต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งกับความเมตตา ความดีของตัวละคร และผู้แต่ง
ได้กระตุ้นให้คนในสังคมเมตตาต่อกัน โดยเฉพาะเมตตาต่อคนที่กำลังตกความทุกข์อยู่ นอกจากนี้
ผู้แต่งยังสั่งสอนให้ผู้อ่านรู้จักความเมตตาต่อคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นคนที่คุณเคยกันหรือคนที่แปลกหน้า

4.3 การชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตจำเป็นต้องมีแนวทางการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง จะได้ทำให้ชีวิต
มีความเจริญก้าวหน้าและความสุข หากมีแนวทางการใช้ชีวิตที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้ชีวิตวุ่นวาย มีแต่
ความทุกข์ทรมาน ดังนั้น เราควรมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีเพื่อให้ชีวิตเต็มไปด้วยความสุข
นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อผู้อ่านในด้านการเป็น
คนดี และด้านการปล่อยวาง ดังนี้

4.3.1 การเป็นคนดี

ในสมัยปัจจุบัน จำนวนของคนดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของสังคม ถ้าคนดีเยอะ
สังคมก็จะมีสงบ พัฒนาได้เร็วและดี หากคนเลวมีมาก สังคมก็จะวุ่นวายไม่มีความสุข ดังนั้น
เราควรดำรงตนเป็นคนดีเพื่อให้สังคมพัฒนาได้ดีขึ้น นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพล
ในการชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการเป็นคนดีต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ดั่งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภุริช รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสเกิดเป็นคนไทย เป็นข้าราชการในพระบรมโพธิสมภาร จึงควรที่จะทำตัวเป็นคนดี ไม่ว่าจะมีคนเห็นหรือไม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คุณยายบอกว่า ผมโชคดีที่เกิดเป็นคนไทย เป็นข้าราชการในพระบรมโพธิสมภาร ผมจึงสมควรที่จะถวายความจงรักภักดี ด้วยการทำตัวเป็นคนดี ทำงานเสียสละเพื่อบ้านเมืองของเรา ไม่ต้องคิดว่าจะมีใครเห็นหรือไม่ คิดเพียงว่าเราทำงานถวายเป็นราชพลีแด่พระองค์แค่นั้นเป็นพอ” ภุริชบอกเล่าด้วยความภูมิใจ ยามนึกถึงความโชคดีของตัวเองที่มีโอกาสได้เกิดในประเทศไทย มีพระมหากษัตริย์ทรงงานหนักเพื่อประชาชนมาตลอด

(ดั่งต้องมนตร์รัก. 2557 : 337-338)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการเป็นคนดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครที่ชื่อภุริชเป็นคนดี และทำความดีทุกอย่างเพื่อประเทศและเพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภุริชจงรักภักดีต่อแผ่นดินทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม เนื่องจากเป็นข้าราชการในพระบรมโพธิสมภาร มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงงานหนักเพื่อประชาชนคนไทย การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการเป็นคนดีแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านคนไทยได้มีความภาคภูมิใจที่เกิดในประเทศไทย และยังสั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนดีและเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคม

นวนิยายเรื่อง เพรงรักรอยฝัน กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คุณหญิงยี่สุ่น กำลังสนทนากับตัวละครที่ชื่อพะยอม ซึ่งเป็นบ่าวรับใช้ของคุณหญิงยี่สุ่น ทั้งสองคนดีใจมากเพราะว่าตัวละครที่ชื่อคุณรดีได้สำนึกผิด แล้วไม่เดินตามรอยเดิม เลือกลงทางเดินที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อฉันดีใจเหลือเกินเจ้าคะคุณหญิง ที่คุณรดีไม่เลือกลงทางเดินเดียวกับคุณหญิงवादจันทรในอดีต” พะยอมเอ่ยขึ้นด้วยความโล่งใจหลังจากนั่งดูข่าวบันเทิงในโทรทัศน์ที่มีเรื่องราวของรดีจบ

“นี่แหละนะ แม้จะย้อนกลับไปแก้ไขอดีตไม่ได้ แต่อดีตก็เตือนใจให้คนเราไม่เดินซ้ำรอยความผิดแบบเดิม ๆ ได้” คุณหญิงยี่สุ่นเอ่ยด้วยความสบายใจ

“เจ้าคะ”

(เพรงรักรอยฝัน. 2557 : 490)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการเป็นคนดีแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร อดีตเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถย้อนกลับไปแก้ไขได้ ไม่ว่าเราทำสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ผิดพลาด แต่สิ่งเดียวที่เราทำได้ คือไม่เดินซ้ำรอยความผิดในอดีต เราควรที่จะเลือกเป็นคนดี ไม่ใช่ทำผิดซ้ำ และเป็นคนเลวเหมือนเดิม ชีวิตคนเราควรก้าวหน้าไปทางที่ดี การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการเป็นคนดีแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้นึกถึงความผิดที่เคยทำไว้ เพื่อเป็นการเตือนใจให้ผู้อ่านเป็นคนดีและทำสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ทำสิ่งที่ผิดพลาดซ้ำอีก

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการเป็นคนดีแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้นึกถึงความผิดที่เคยทำไว้ เพื่อเป็นการเตือนใจให้ผู้อ่านเป็นคนดีและทำสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ทำสิ่งที่ผิดพลาดซ้ำอีก นอกจากนี้ ผู้แต่งยังสั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนดีและเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคม

4.3.2 การปล่อยวาง

การปล่อยวาง คือปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งปวง การปล่อยวางเป็นการตัดต้นตอของความทุกข์ทั้งมวลลงได้ เมื่อยึดมั่นถือมั่นมากก็ต้องทุกข์มาก ถ้าปล่อยวางลงได้มากก็เบาามากสุขมาก แล้วความเครียดก็ลดลงหรือหายไป เราควรปล่อยวางสิ่งที่ทุกข์ แล้วจะได้มีความสุข นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักได้มีอิทธิพลในการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการปล่อยวางแก่ผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ตั้งต้องมนตร์รัก กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อวันเพ็ญ กำลังทะเลาะกับแม่ วันเพ็ญอยากให้น้องสาวทับทิมเป็นเมียน้อยให้สามีวันเพ็ญ แต่แม่ไม่อนุญาต แม่บอกวันเพ็ญว่าให้ปล่อยวางความเกลียดต่อน้องสาว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เพราะแกลคิดแบบนี้ใช่ไหม ถึงได้พยายามจะทำลายน้อง”

“ใช่ ฉันเกลียดมัน พอใจไหม”

“วันเพ็ญ ถ้าแกปล่อยวาง แล้วรู้จักคำว่าโหลิ ให้อภัย แม่ว่าแกจะมีความสุขมากกว่าที่เป็นอยู่ตอนนี้”

“แม่อย่าพูดเลย ฉันไม่ชอบฟัง แล้วตกลงจะไม่บอกใช่ไหมว่าทับทิมมันไปอยู่กับผัวมันที่ไหน”

“เดี๋ยวน้องมาถามเอาเองก็แล้วกัน”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 299)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการปล่อยวางแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตอนที่เรามีความเกลียดชัง ความแค้นอยู่ในใจ เราจะรู้สึกทุกข์อยู่ตลอด ชีวิตไม่มีความสุข ไม่มีสีสัน แต่ถ้าเรารู้จักการปล่อยวาง ให้อภัยคนอื่น ชีวิตเราจะมีความสุขมากกว่าตอนที่เรามีแต่ความเกลียดชัง ความแค้น การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการชี้แนะ

แนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการปล่อยวางแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านปล่อยวางสิ่งที่มีความทุกข์ และแสวงหาสิ่งที่มีความสุขให้กับตัวเอง

นวนิยายเรื่อง *ตั้งต้องมนตร์รัก* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อคุณหญิงยี่สุนกำลังจะเสียใจกับเรื่องที่เคยทำไป เพราะว่าเป็นการทำลายชีวิตคนอื่น นายผาดจึงบอกคุณหญิงยี่สุนว่าให้ทำตอนนี้ให้ดีที่สุด เรื่องในอดีตไม่สามารถที่จะแก้ไขแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณหญิงยี่สุนพยักหน้ารับเห็นด้วยกับความคิดของบ่าวคนสนิท
 “จริง ๆ แล้วเรื่องทั้งหมดมันเริ่มที่ฉันคนเดียว ถ้าปาฏิหาริย์มีจริง
 ฉันคงขอให้ตัวเองเปลี่ยนความคิดเหล่านั้นใหม่ แล้วทุกคนก็จะได้
 ไม่ต้องทุกข์ทรมานกันอีก”

“ไม่มีใครรู้อนาคตล่วงหน้าี่ชอบ เพราะถ้ารู้ก็คงไม่ทำ
 กระผมว่าเราไม่ควรมานั่งทวนนึกถึงอดีตอีก เพราะมันกลับไป
 แก้ไขอะไรไม่ได้ ลูเรามาช่วยกันแก้ปัญหาตอนนี้ดีกว่าชอบ”

(ตั้งต้องมนตร์รัก. 2557 : 420)

จากตัวอย่างดังกล่าวได้เห็นว่า ผู้แต่งได้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการปล่อยวางแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครที่ชื่อคุณหญิงยี่สุนรู้ตัวแล้วว่าตัวเองเคยทำผิด ทำให้คนอื่นเสียชีวิต จึงเสียใจมาก แต่ตัวละครนายผาดบอกว่าไม่ควรคิดสิ่งในอดีต มันกลับไปแก้ไขไม่ได้แล้ว เราควรจะปล่อยวางสิ่งในอดีต ไม่ควรคิดสิ่งในอดีตตลอด เพราะว่าเราไม่สามารถย้อนเวลากลับไปแก้ไขสิ่งที่เคยทำให้ถูกต้อง ดังนั้นเราควรทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ไม่ใช่มีความทุกข์กับสิ่งที่ล่วงไปแล้ว การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการปล่อยวางแก่ผู้อ่าน และกระตุ้นให้ผู้อ่านดำเนินชีวิตปัจจุบันให้ดีที่สุด ไม่ควรนึกถึงชีวิตไม่ดีในอดีต สิ่งไม่ดีในอดีตควรจะปล่อยวาง

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลในด้านการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านการปล่อยวางแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านปล่อยวางสิ่งที่มีความทุกข์ และแสวงหาสิ่งที่มีความสุขให้กับตัวเอง นอกจากนี้ ผู้แต่งยังกระตุ้นให้ผู้อ่านดำเนินชีวิตปัจจุบันให้ดีที่สุด ไม่ควรนึกถึงชีวิตไม่ดีในอดีต สิ่งไม่ดีในอดีตควรจะปล่อยวาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน โดยศึกษานวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก จำนวน 4 เรื่อง โดยดำเนินการศึกษาวเคราะห์ตามขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัยเอกสาร และสรุปผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ มีผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก สะท้อนให้เห็นสังคมไทยใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านประเพณี และด้านความเชื่อ

ด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ นวนิยายสะท้อนให้เห็นที่อยู่อาศัยของคนไทย ซึ่งคนไทยที่มีฐานะ สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่ได้ แต่คนที่ยากจนจะอาศัยอยู่บ้านไม้หลังเล็ก สะท้อนภาพการคมนาคมของคนไทย คือคมนาคมทางน้ำ ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทย ท่าเรือจะเป็นศูนย์กลางตลาดขนส่งสินค้าและเมืองท่าการเดินทางของคนไทย สะท้อนภาพการแต่งกายของคนไทยที่แตกต่างกันตามลักษณะความเป็นอยู่ คือ คนที่มีฐานะดีจะแต่งกายหรูหรา ใส่สร้อยทองคำเส้นใหญ่ คาดทับเข็มขัดทอง มักจะบ่งบอกถึงฐานะและสถานะทางการเงิน แต่ส่วนคนจนก็จะแต่งกายแบบธรรมดา คนไทยยังมีการแต่งกายแบบตามสีประจำวัน เพื่อเป็นสิริมงคลของชีวิต และการแต่งกายของคนไทยก็มีความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยซึ่งเปลี่ยนแปลงจากการแต่งกายแบบเรียบร้อยไปสู่การแต่งกายแบบเริ่มเปิดเผยเนื้อตัว สะท้อนภาพการประกอบอาชีพของคนไทย ซึ่งเป็นอาชีพแพทย์ อาชีพครู อาชีพศิลปิน และอาชีพทหาร อาชีพเหล่านี้ต่างก็เป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคมส่วนรวม นอกจากนี้ นวนิยายยังสะท้อนให้เห็นอาหารการกินของคนไทย ซึ่งคนมีฐานะและมีเงินจะกินอาหารหลายอย่างโดยมีคนรับใช้ทำให้ และอาหารจะมีรสชาติดีเด่น คนไทยในสมัยก่อนยังชอบกินหมาก แต่ในสมัยปัจจุบันไม่ค่อยนิยมกันแล้ว และคนไทยยังชอบใช้วัตถุดิบปลาในการทำอาหารหลาย ๆ ชนิด และใช้สมุนไพรในการทำอาหารเพื่อบำรุงสุขภาพได้ดี

ด้านค่านิยม นวนิยายสะท้อนให้เห็นคนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

ชาวไทยด้วย สะท้อนค่านิยมการทำความดีของคนไทย ซึ่งคุณค่าทางความดีจะมากกว่าคุณค่าทางเงิน ค่านิยมการทำความดีเป็นค่านิยมที่สำคัญสำหรับทุกคนในสังคม และควรทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน และสะท้อนค่านิยมการเลือกคู่ของคนไทย ซึ่งพ่อแม่ผู้ใหญ่อยากจะเลือกคู่ให้ลูกได้ แต่งานกับคนที่เหมาะสมกับฐานะและสกุล แต่เราควรเลือกคู่เพราะว่าใจงามของเขา ไม่ได้ดูจากหน้าตาภายนอกอย่างเดียว และสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว คือคนไทยสมัยก่อนจะนิยมมีภรรยาหลายคน และมีลูกหลายคนเพื่อเป็นทายาทสืบสกุล ช่วยเพิ่มประชากรให้ประเทศ และสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ซึ่งเป็นความรักระหว่างแม่กับลูก และความรักระหว่างชายกับหญิง แม่จะให้ความรักและความห่วงใยแก่ลูกตลอดทั้งชีวิต และระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงควรรักเดียวใจเดียว อายุที่ห่างกันของคู่รักทั้งสองคนไม่ใช่อุปสรรคในการดำเนินชีวิตคู่ อุปสรรคของความรักระหว่างชายกับหญิงจะเป็นการเข้าใจผิด คนที่รักกันก็ต้องเข้าใจกัน นอกจากนี้ นวนิยายยังสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง ซึ่งผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษามาก เนื่องจากผู้หญิงสมัยก่อนหลังแต่งงานแล้ว ก็แค่ทำหน้าที่ดูแลสามีดูแลลูก และงานบ้านงานเรือนที่บ้าน และผู้หญิงควรเป็นกุลสตรีที่ทำงานบ้านงานเรือนเก่ง และผู้หญิงที่ดีไม่ควรโกสัดหรือสนทนากับผู้ชายเกินสมควร และยังมีค่านิยมว่าผู้หญิงไม่ควรไปเที่ยวสถานที่บันเทิงในตอนกลางคืน

ด้านประเพณี นวนิยายสะท้อนให้เห็นประเพณีการบวช ซึ่งการบวชถือเป็นการทดแทนพระคุณบิดามารดาและเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้คนที่ตายไปแล้ว และสะท้อนประเพณีการทำบุญตักบาตรพระภิกษุเป็นการสร้างกุศล เพื่อที่จะได้บาปให้กรรมเก่าและสร้างกรรมดี และการทำบุญตักบาตรพระภิกษุภุมิพโลภิกขุ ซึ่งเป็นความสิริมงคลแห่งชีวิต และสะท้อนประเพณีลอยกระทง ซึ่งคนไทยมีประเพณีลอยกระทง ในวันลอยกระทงจะจัดเป็นงานวัดมีการซื้อขายของกินของใช้ของเล่นต่าง ๆ และการทำกระทงเป็นกิจกรรมสำคัญในวันลอยกระทง การลอยกระทงต้องอธิษฐานก่อนเพื่อขอพรให้ตัวเองและครอบครัว และสะท้อนภาพประเพณีการแต่งงาน เจ้าบ่าวเจ้าสาวร่วมกันทำบุญตักบาตร จดทะเบียนสมรส และขอพรจากผู้ใหญ่ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตคู่ นอกจากนี้ นวนิยายยังสะท้อนประเพณีงานศพ ญาติพี่น้องของคนตายจัดพิธีงานศพตามขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การแต่งตัวให้คนตาย การทำบุญ การเผาศพ และการเก็บกระดูกนำไปใส่ไว้ในเจดีย์ที่วัด เพื่อระลึกถึงผู้ตาย

ด้านความเชื่อ นวนิยายสะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งมีกรรมดี และกรรมชั่ว ไม่มีใครหนีเวรกรรมพ้น เราควรทำแต่เรื่องดีเรื่องมีบุญในตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อชดใช้กรรมเก่าในชาติที่แล้ว สร้างบุญสร้างกุศลให้กับตัวเองในชาตินี้ และไม่ให้เพิ่มกรรมไม่ดีกับตัวเองอีก และสะท้อนความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ ซึ่งตอนมีชีวิตอยู่ไม่ควรทำบาปกรรม พอเสียชีวิตไปจะได้เกิดใหม่ ไม่ต้องทุกข์อีกหลายชาติหลายปี และสะท้อนความเชื่อเรื่องความฝัน การฝันถึงงูคือแสดงว่ากำลังจะมีเนื้อคู่ นอกจากนี้ นวนิยายยังสะท้อนภาพความเชื่อเรื่องเจ้าที่ ซึ่งทุกบ้านจะมีเจ้าที่ และเจ้าที่จะทำหน้าที่ปกป้องดูแลบ้านเรือน เพื่อให้บ้านเรือนมีความสงบสุข

5.1.2 อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน

นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ได้แก่ การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต การปลูกฝังคุณธรรม และการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต

ด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต นวนิยายได้ปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิตต่อผู้อ่านโดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร และการบรรยายของผู้แต่ง ได้แก่ ค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ทำให้ผู้อ่านได้รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดบนแผ่นดินไทย และผู้แต่งยังสั่งสอนให้ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องรักและยึดมั่นในประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ค่านิยมการทำความดี นวนิยายได้ย้ำความสำคัญของการทำความดี ในการดำเนินชีวิต เราต้องการคนที่ทำความดีเพื่อสร้างสังคมที่สวยงามและสงบสุข ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง ผู้แต่งกระตุ้นให้ผู้อ่านนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทุกคนในสังคมไม่เบียดเบียนกัน ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจความรักมากขึ้น และมองความรักเป็นเรื่องจริงจัง นอกจากนี้ นวนิยายยังปลูกฝังค่านิยมการเลือกคู่ต่อผู้อ่าน โดยผู้แต่งเรียกร้องให้ผู้หญิงมีสิทธิ์เลือกคู่ด้วยความปรารถนาของตนเอง และมีอิสระในตนเอง

ด้านการปลูกฝังคุณธรรม นวนิยายได้ปลูกฝังคุณธรรมหลายประการต่อผู้อ่านโดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร และการบรรยายของผู้แต่ง ได้แก่ ความเสียสละ ผู้แต่งได้เรียกร้องให้ประชาชนคนไทยทำตามรอยเท้าของพระองค์ท่าน ทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม ความกตัญญู โดยแบ่งเป็นกตัญญูต่อแผ่นดิน กตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อประเทศชาติ ผู้แต่งได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความกตัญญูต่อผู้มีบุญคุณ ความเอื้อเฟื้อ ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือคนอื่นและได้เห็นถึงความดีของสังคมเรา ความประหยัด ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ค่านิยมการใช้จ่ายที่ถูกต้อง นั่นคือการใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักความพอเพียง และกระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนประหยัดเพื่อวันข้างหน้าที่ดีงามของตัวเองและครอบครัว ความจงรักภักดี ในฐานะที่ผู้อ่านเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ ผู้แต่งได้สั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนที่จงรักภักดีต่อประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ นวนิยายยังปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตาต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งกับความเมตตา และความดีของตัวละคร และผู้แต่งได้กระตุ้นให้คนในสังคมเมตตาต่อกัน ผู้แต่งได้ปลูกฝังคุณธรรมดังกล่าวให้ผู้อ่านซึ่งคุณธรรมทั้งหมดนี้เป็นคุณธรรมที่จะต้องสืบต่อและเผยแพร่ต่อไป

ด้านการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต นวนิยายได้มีการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อผู้อ่านโดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร และการบรรยายของผู้แต่ง ในด้านการเป็นคนดีและการปล่อยวาง นวนิยายได้ชี้แนะแนวทางให้ผู้อ่านว่าควรเป็นคนดี ทำให้ผู้อ่านได้นึกถึงความผิดที่เคยทำไว้ เพื่อเป็นการเตือนใจให้ผู้อ่านเป็นคนดีและทำสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ทำสิ่งที่ผิดพลาดซ้ำอีก นอกจากนี้ นวนิยายยังได้ชี้แนะแนวทางการปล่อยวางต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านปล่อยวางสิ่งที่มีความทุกข์ และแสวงหาสิ่งที่มีความสุขให้กับตัวเอง และผู้แต่งยังกระตุ้นให้ผู้อ่านดำเนินชีวิตปัจจุบันให้ดีที่สุด ไม่ควรนึกถึงชีวิตไม่ดีในอดีต สิ่งไม่ดีในอดีตควรจะปล่อยวาง

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผลการวิจัยการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ได้พบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย คือ คนที่มีฐานะดีจะมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหรา สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่และมีคนรับใช้ได้ ส่วนคนที่ไม่มีฐานะจะอยู่บ้านไม้หลังเล็ก ด้านค่านิยม สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ค่านิยมผู้ใหญ่อำนาจให้ลูกเลือกคู่ที่สมกับฐานะและสกุล ค่านิยมผู้ชายมีเมียหลายคน และมีลูกหลายคนเพื่อสืบสกุล ค่านิยมเกี่ยวกับความรักว่า แม่จะรักและห่วงใยลูกตลอดชีวิต และคู่รักชายกับหญิงควรรักเดียวใจเดียว และค่านิยมว่าผู้หญิงไทยไม่ต้องเรียนสูง ควรทำหน้าที่ดูแลงานบ้านก็เพียงพอแล้ว ด้านประเพณีสะท้อนให้เห็นประเพณีของคนไทย ได้แก่ การบวช การทำบุญตักบาตร ลอยกระทง การแต่งงาน และงานศพ และยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องกรรม การเกิดใหม่ ความฝัน และมีเจ้าที่

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 คือ ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมไทยในด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เช่น ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย คมนาคม เป็นต้น ด้านค่านิยม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมการเลือกคู่ ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก เป็นต้น ด้านประเพณี เช่น ประเพณีการบวช ประเพณีการแต่งงาน เป็นต้น และด้านความเชื่อของคนไทย เช่น ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ดังที่อิงอร สุพันธ์วิณิช (2554 : 10) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมอง จากความสุข ความรัก กีเลสตัณหา อารมณ์ขัน ความงาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมเป็นงานเขียนจากคนสู่คน สะท้อนมุมมองหลากหลายของสังคม และจะเป็นเช่นนี้ไปตราบเท่าที่ยังมีสังคมและคนในสังคมที่ผู้เขียนจะหยิบยกมาเขียนถ่ายทอดในเนื้อหานวนิยาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปีนอนงค์ อ่ำปะละ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของโบทันตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์ ผลการวิจัยได้พบว่า นวนิยายของโบทันได้สะท้อนภาพสังคมด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว การศึกษา ชีวิตความเป็นอยู่ และปัญหาสังคม การสะท้อนภาพสังคมในนวนิยายของโบทัน จะสะท้อนภาพสังคมในเมืองหลวง เนื่องจากโดยสภาพสังคม สังคมเมืองหลวงเป็นศูนย์กลางของความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นตัวกำหนดให้คนในสังคมต้องต่อสู้ดิ้นรน แข่งขัน ปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตปรับเปลี่ยนตัวเองตามค่านิยมที่สังคมกำหนด

5.2.2 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมการทำความดี ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก และค่านิยมการเลือกคู่ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม ซึ่งรวมถึงความเสียสละ ความกตัญญู ความช่วยเหลือ ความประหยัด ความจงรักภักดี และความเมตตา และด้านการชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงการเป็นคนดี และการปล่อยวาง ผู้แต่งกระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนดีและเป็นคนที่มีคุณธรรม

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2 คือ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ด้านการปลูกฝังคุณธรรม และด้านการชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ค่านิยมที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต และเป็นคนที่มีคุณธรรมต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุจิตรา จรจิตร (2547 : 37-40) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรม ชี้นำสังคม วรรณกรรมประเภทคำสอน ศาสนา หรือสุภาษิต จะมีอิทธิพลต่อค่านิยมและการปฏิบัติตนของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทนี้จะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต ความนึกคิด คตินิยมโดยไม่รู้ตัว ตลอดจนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม เพราะฉะนั้นวรรณกรรมนอกจากให้ความบันเทิงแก่สังคมแล้วยังแสดงให้เห็นทิศทางในการดำเนินชีวิต เห็นปัญหาสังคม และปฏิบัติตามแนวคิดที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ ZHAO YONGMEI (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านในด้าน 1) การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญู 2) ด้านการปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิต ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีอิสระในชีวิตตัวเอง 3) ด้านการให้ความบันเทิงใจ โดยการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้ภาษาถิ่น และการใช้ภาพพจน์

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ควรศึกษาวิเคราะห์ท่วงทีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก

5.3.2 ควรศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดอื่น เช่น นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

บรรณานุกรม

- กระแส มาลา야ภรณ์ และชุตดา จิตพิทักษ์. (2528) **มนุษย์กับวรรณกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2521) **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- เกษม ขนบแก้ว. (2540) **แง่คิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.
- ขวัญฤทัย นันทธนะวานิช. (2553) **การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงเหนือและภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย**. ปริณานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- दनยา วงศ์ระชะชัย. (2542) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547) **นวนิยายกับสังคมไทย**. (2475-2500). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เตชิตา. (2557) **เพชรกรวยฝัน**. กรุงเทพมหานคร : นายดริ่ม.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541) **นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย) สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ณัฐกานต์ น้ำทิพย์. (2554) **การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธวัช ปุณโณทก. (2527) **แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- บรรจง บรรเจิดศิลป์. (2527) **วางทวนแทงปากกา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญมา พงษ์โหมด. (2528) **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉะเชิงเทรา : วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา.
- ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ. (2548) **ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของโศตัมตามแนววาทกรรมวิเคราะห์**. ศษ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฟูใหม่. (2557) **ในร่มเงารัก**. กรุงเทพมหานคร : นายดริ่ม.
- เพ็ญแข วัจนสุนทร. (2523) **ค่านิยมในสำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- โมริสา. (2557) **ตั้งตอมนตร์รัก**. กรุงเทพมหานคร : นายดริ่ม.
- รมย์นลิน. (2557) **รอยรักในดวงใจ**. กรุงเทพมหานคร : นายดริ่ม.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2539) **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ต้ออ้อ แกรมมี่ จำกัด.
- _____. (2539) **ภาพชีวิตจากนวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ต้ออ้อ แกรมมี่ จำกัด.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัตน์ฤทัย สัจจพันธ์. (2538) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2554) **อัครศิลป์แห่งแผ่นดินสยาม**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน. (2546) **วรรณคดีการเมืองกับสังคมนิโกลินทร์ (พ.ศ.2418-2421)**.
ปทุมธานี : วิชา.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2538) **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : โครงการบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2530) **วรรณวิพากษ์ รวมบทความ-บทวิจารณ์วรรณกรรม**. นครปฐม :
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2539) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์ พรินต์ติ้ง
สิทธา พิณใจกุล และนิตยา กาญจนะวรรณ. (2520) **ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย**.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ดวงกลม.
- สุกฤภา วิเศษ. (2554) **วรรณกรรมเยาวชนชุดเซ็นจูรี่ของปีแอร์โตเมนิโค บัคคาลาโร : วรรณกรรม
แนวแฟนตาซีกับนิเวศน์สำนึก**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ)
กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547) **มนุษย์กับวรรณกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544) **ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร :
สุวีริยาสาส์น แมสโปรดักส์.
- วิเชียร รักการ. (2529) **วัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โอเดียนสโตร์.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2531) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- อังคณา สุขวิเศษ. (2544) **นวนิยายสืบสวนสอบสวน : อิทธิพลของชุดเวอร์ลอค โฮล์มส์ ที่มีต่อ
ชุดปัวโรต์ และนิทานทองอิน**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ)
กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา ผังลักษณ์. (2546) **วิเคราะห์นวนิยายชุดล่องไพรของน้อย อินทนนท์**. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (สาขาวิชาไทยศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อิงอร สุพันธุ์วณิช. (2554) **วรรณกรรมกับสังคม : ภาพสะท้อนจากนวนิยายปัจจุบัน**.
กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____. (2547) **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- CHEN CHUNXIAO. (2557) **ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- JIANG NANNAN. (2555) **กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุดความสุขของกะทิ โดย งามพรรณ เวชชาชีวะ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- XU WEIJIE. (2555) **ภาพสะท้อนการก่อร่างสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยจากนวนิยายไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ZHAO YONGMEI. (2557) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ฐานข้อมูลออนไลน์ :**
- จันทิรา ชนสงวนวงศ์. (2558) **“วิชา ชีวิตและวัฒนธรรมไทย 3000 – 1301 หน่วยที่ 6 ค่านิยมในสังคมไทย”** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://e-learning.e-tech.ac.th/learninghtml/s1301/uni06.html> (20 มกราคม 2558)
- นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก. (2558) [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.booksonline.in.th/product.php?productid=6439> (1 มกราคม 2558)
- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2558) **สอนลูกให้รักชาติ-ศาสนา-กษัตริย์**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://taamkru.com/th/สอนลูกให้รักชาติ-ศาสนา-กษัตริย์/#article102> (26 กุมภาพันธ์ 2558)
- โมริสา. (2558) **“นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก”** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.facebook.com/pages/“นวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก”> (1 มกราคม 2558)

บรรณานุกรม (ต่อ)

“สถาบันพระมหากษัตริย์ ศูนย์รวมจิตใจของคนไทย”. (2552) [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<http://www.positioningmag.com/content/“สถาบันพระมหากษัตริย์” “ศูนย์รวมจิตใจ”ของคนไทย> (26 กุมภาพันธ์ 2558)

Thossaphol Noratus. (2558) สถาบันพระมหากษัตริย์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย.

[ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/424057> (26 กุมภาพันธ์ 2558)

ภาคผนวก

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 17 มีนาคม 2558

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก
 ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MISS XIAOYUN CHEN
 คณะวิชา/หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับประกาศ
 เสด็จฯ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 17 มีนาคม 2558

เลขที่รับรอง

อ.302/2558.

วันที่ให้การรับรอง: 17 มีนาคม 2558

วันหมดอายุใบรับรอง: 16 มีนาคม 2560

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	CHEN XIAOYUN
วัน เดือน ปีเกิด	14 กุมภาพันธ์ 2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 30/13 หมู่ที่ 7 ซอยมณทนา ถนนบางนา-ตราด ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 คณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ สาขาวิชาภาษาไทย ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2556 - 2557 ล่าม บริษัท HIGASKET พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน ล่าม บริษัท YONGPING